СЛУЖБЕН ВЕСНИК
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 79 Год. LXIII Понеделник, 25 јуни 2007 Цена на овој број е 260 денари

www.slvesnik.com.mk contact@slvesnik.com.mk

С О Д Р Ж И Н А

		Стр.
983.	**Закон** за заштита од бучава во животната средина	2
984.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за супервизија на осигурување	30
985.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за индустриската сопственост	75
986.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за техничката инспекција	76
987.	**Одлука** за одобрување на средства за зголемување на паричниот влог на Република Македонија во Друштвото за изградба, управување и издавање на повеќенаменска сала „Борис Трајковски“ ДООЕЛ Скопје	77
988.	**Одлука** за зголемување на основната главнина на Друштвото за изградба, управување и издавање на повеќенаменска сала „Борис Трајковски“ ДООЕЛ Скопје	78
989.	**Одлука** за видот на вооружувањето на полицијата и опремата на полициските службеници	78
990.	**Одлука** за давање одобрение за основање на Приватно средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола	79
991.	**Одлука** за давање одобрение за основање на Приватно средно училиште „Поинт“ во Гостивар	79
992.	**Одлука** за обновување на стоковните резерви на дизел гориво	80
993.	**Одлука** за престанок на правото на користење на недвижен имот-земјиште	80
994.	**Одлука** за одземање на правото на користење на недвижен имот-земјиште	80
995.	**Одлука** за одземање на правото на користење на недвижен имот-земјоделско земјиште	81
996.	**Одлука** за давање согласност на Тарифникот за надоместоци за извршени услуги на корисник на Технолошката индустриска развојна зона	81
997.	**Одлука** за давање согласност на Тарифникот за надоместоци за извршени услуги на основачот на Технолошката индустриска развојна зона	81
998.	**Одлука** за пренесување на правото на користење на силосите за жито во Прилеп	81
999.	**Решение** за именување на овластен претставник на Република Македонија во Комитетот за финансиски прашања на сукцесијата	81
1000.	**Одлука** на Уставниот суд на Република Македонија, У. бр. 39/2006 од 6 јуни 2007 година	82
1001.	**Одлука** на Уставниот суд на Република Македонија, У. бр. 195/2006 од 6 јуни 2007 година	83
1002.	**Одлука** за сметководствениот и регулаторниот третман на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања	85
1003.	**Одлука** за условите и начинот на работа на штедилниците	86

1004. **Одлука** за издавање дозвола и согласност за вршење на услуги брз трансфер на пари и услови за склучување на договор помеѓу давател на услуга брз трансфер на пари и субагент..... **87**
1005. **Одлука** за начинот на водење на евиденцијата за секоја трансакција на брз трансфер на пари..... **90**
1006. **Одлука** за определување највисоки цени на одделни нафтени деривати утврдени согласно Методологијата..... **92**
1007. **Одлука** за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија..... **93**
1008. **Одлука** за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија..... **94**
Огласен дел..... 1-48

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

983.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА ОД БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Се прогласува Законот за заштита од бучава во животната средина,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 14 јуни 2007 година.

Бр. 07-2788/1
14 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

З А К О Н
ЗА ЗАШТИТА ОД БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат правата и обврските на Република Македонија, на општината, на градот Скопје, на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштитата од бучавата во животната средина.

Член 2

Цели

Цели на овој закон се:

- создавање здрави услови за животот на луѓето и заштита на животната средина од бучава,

- преземање мерки и активности за избегнување, спречување или намалување на бучавата,

- преземање на мерки за заштита од бучава која е наметната од блиската средина и предизвикува непријатност и вознемирување,

- отстранување или намалување на штетните ефекти кои се последица од изложеноста на бучавата во медиумите и областите на животната средина и

- обезбедување на основа за развивање на мерки за намалување на бучавата што ја емитуваат поголемите извори, особено патните, железничките и водните превозни средства и инфраструктура, воздухопловите, опремата што се користи на отворен простор и во индустријата, како и мобилните механички средства за работа.

Член 3

Примена на Законот

Одредбите на овој закон се однесуваат на:

- бучавата во животната средина (во натамошниот текст: бучава) на којашто луѓето се изложени во: агломерација, зона, тивки подрачја во агломерација, тивко подрачје во природа, како и во околина на специфични образовни, здравствени и рекреативни установи и/или подрачја од посебен интерес,

- оцената, управувањето и контролата на бучавата предизвикана од превозни средства во патниот, железничкиот, воздушниот и водниот сообраќај, бучава што се создава во соседството и во отворениот простор, како и бучава во отворениот простор предизвикана од инсталации и индустриски постројки, вклучувајќи ги и категориите на стопански дејности,

- определување на нивото на изложеност на бучава преку евидентирање на бучавата со методи за оцена и изработка на стратешки карти за бучава,

- изготвување на акциони планови за бучава и акустично планирање врз основа на резултатите од мониторингот на бучавата, со цел за спречување и намалување на бучавата каде што е возможно, а особено во случаите кога надминувањето на граничните вредности на бучава, може да предизвика вознемиреност и штетни влијанија врз здравјето на луѓето или да се одржи вредноста на индикаторот на бучава во подрачја во коишто највисоките гранични вредности не се надминати,

- право на обезбедување на пристап и доставување на информации на јавноста за состојбата на бучавата и

- остварување на правата и обврските на: државните органи и единиците на локалната самоуправа, правните и физичките лица и граѓаните за оцената, управувањето и контролата на бучавата во животната средина.

Член 4

Исклучоци

Одредбите на овој закон не се однесуваат за бучава:

- предизвикана од самото изложено лице,

- на работно место и во работна средина,

- која се јавува во внатрешноста на превозните средства и

- која се јавува како резултат на вежбовни активности во воени полигони.

Член 5

Примена на други прописи во управувањето со бучавата

(1) Покрај одредбите од овој закон, на бучавата во животната средина се применуваат и меѓународните договори и конвенции ратификувани од страна на Република Македонија и стандарди во патниот, железничкиот, воздушниот и водниот сообраќај.

(2) За прашањата што не се уредени со овој закон, а се однесуваат на бучавата во животната средина се применуваат одредбите од Законот за животната средина.

Член 6

Субјекти во управувањето со бучавата

Органите на државната управа, општините, градот Скопје и општините во градот Скопје, правните и физички лица се должни да ја спроведуваат утврдената заштита од бучава, како и да го овозможат нејзиното спроведување.

II. ДЕФИНИЦИИ

Член 7

Основни поими и дефиниции

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **Агломерација** е дел од територијата на Република Македонија, определена од страна на Владата на Република Македонија, која има население над 100.000 лица и/или густина на населеност поради којашто се смета за урбанизирана област;

2. **Акустично планирање** е контролирање на иднината бучава преку креирање плански мерки, како што се:

- планирање на користењето на земјиштето,
- системски инженеринг и планирање на сообраќајот,
- намалување на бучавата преку мерки за звучна изолација и
- контрола на бучавата на изворите;

3. **Акционен план** за бучава е план изготвен и наменет за управување со проблемите и ефектите поврзани со бучавата, вклучувајќи го намалувањето на бучавата, доколку е неопходно;

4. **Бучава во животната средина** е бучава предизвикана од несакан или штетен надворешен звук создаден од човековите активности којшто е наметнат од блиската средина и предизвикува непријатност и вознемирување, вклучувајќи ја и бучавата емитувана од превозни средства, патен, железнички и воздушен сообраќај и од места на индустриска активност, како што се оние дефинирани во Главата 10 од Законот за животната средина која се однесува на интегрирани еколошки дозволи за работење на инсталациите коишто влијаат врз животната средина;

5. **Бучава од соседство** е примање на имисија на бучава меѓу соседни места во кои престојуваат или живеат луѓе, која предизвикува непријатност и вознемиреност;

6. **Непријатност од бучава** значи вознемиреност предизвикана од емисија на звук кој е чест и/или долготраен, создаден во определно време и место, а кој ги попречува или влијае на вообичаената активност и работа, концентрација, одморот и спиење на луѓето;

7. **Вознемиреност од бучава** значи степенот на вознемиреност на населението од бучава определена со помош на теренски премери или увиди;

8. **Главен пат**, во смисла на овој закон, е регионален, национален или меѓународен пат определени од страна на Владата на Република Македонија, по коишто минуваат повеќе од 3.000.000 возила годишно или поради нивото на бучава може да придизвика вознемиреност на луѓето;

9. **Главна железничка пруга**, во смисла на овој закон, е железничка пруга определена од страна на Владата на Република Македонија, по којашто минуваат повеќе од 30.000 вагони годишно или поради нивото на бучава може да предизвикаат вознемиреност на луѓето;

10. **Главен аеродром**, во смисла на овој закон, е цивилен аеродром определен од страна на Владата на Република Македонија, по којшто се бележат повеќе од 50.000 движења годишно (под движење се подразбира полетување или слетување), исклучувајќи ги движењата коишто се единствено заради обука на лесни летала или поради нивото на бучава може да придизвика вознемиреност на луѓето;

11. **Гранична вредност** е вредност на $Л_{двн}$ (L_{den}) или на $Л_н$ (L_n), а онаму каде што е соодветно на Лд (Ld) и $Л_в$ (L_e), определена од страна на органите на државната управа, чиешто надминување предизвикува обврска надлежните органи да разгледаат или да применат мерки за ублажување и заштита од бучава. Граничните вредности можат да бидат различни за различни типови на бучава (бучава од патен, железнички, воздушен сообраќај, индустриска бучава итн.), за различни околини и различна чувствителност на бучава на населението. Тие, исто така, можат да бидат различни за постојни состојби и за нови состојби (каде што постои промена на состојбата во однос на изворот на бучавата или користењето на околината);

12. **Градба** како извор на бучава е сî што настанало со изградба и е поврзано со земјиштето, а претставува физичка, техничко-технолошка и градежна целина заедно со вградените инсталации, односно опрема и градба што не настанала со изградба, доколку со неа се менува намената на земјиштето;

13. **Градежни активности**, како извор на бучава се оние активности кои произлегуваат од градежната опрема која се употребува при изградба, пренамена, реновирање, рушење и/или отстранување на градба или нејзина структура, вклучувајќи ги и активностите поврзани со расчистувањето, ископувањето и/или уредувањето на земјиштето;

14. **Дополнителен индикатор за бучава** е посебен индикатор на бучава со соодветни гранични вредности, кој се применува по потреба;

15. **Емисија на звук** е вкупно ниво на звук, кое изворот го предава во околниот простор;

16. **Емисија на бучава** е вкупно ниво на бучава, кое изворот го предава во околниот простор;

17. **Зона** е дел од територијата на Република Македонија со дефинирани граници, според целите на оценување и управување со бучавата;

18. **Затворено место** за престојување е просторија во становите и јавните градби наменети за престојување на луѓе;

19. **Индикатор за бучава** е физичка скала за опишување на бучавата во животната средина, која е поврзана со штетен ефект;

20. **Извор на бучава** е градба, постројка, опрема, инсталација, уред, средство и апарат кој со работа/дејност или употреба предизвикува постојана или повремена бучава, бучна активност од луѓе и животни, вклучувајќи ги градежните активности, како и други активности од кои се шири и/или врши емисија на звук во средината;

21. **Имисија на звук** е вкупно ниво на звук на местото на приемање, кој го сочинува основното ниво и ниво од одредени извори;

22. **Имисија на бучава** е ниво на бучава на одредено место во надворешната средина, кое е произлезено од емисија на еден или повеќе извори на бучава (во натамошниот текст: ниво на бучава) и се изразува во децибели dB(A);

23. **Инсталација**, како извор на бучава, е техничка единица во која се вршат едно или повеќе дејства во рамките на индустриска или трговска активност/дејност непосредно поврзана со нив и/или се технички поврзани со дејствата што се изведуваат на таа локација, а кои би можеле да имаат ефект врз нивото на бучавата;

24. **Јавност** е едно или повеќе физички или правни лица и во согласност со закон формирани организации и здруженија на граѓани;

25. **Карта на бучава за тековната година** е карта на која се претставени податоците за постоечката состојба на бучавата во тековната година;

26. **Катастар на создавачи на бучава** е квантитативна и квалитативна евиденција на изворите на бучава во кој е вклучена и карта на извори на бучава;

27. **$L_{двн}$** (L_{den}) (индикатор за бучава преку ден-вечер-ноќ) значи индикатор за бучава за општата вознемиреност, поблиску дефиниран во членот 10 од овој закон;

28. **$L_д$** (L) (индикатор за бучава преку ден) значи индикатор за бучава за вознемиреност во текот на денскиот период;

29. **$L_в$** (L_e) (индикатор за бучава во текот на вечерта) значи индикатор за бучава за вознемиреност во текот на вечерниот период;

30. **$L_н$** (L_n) (индикатор за бучава преку ноќ) значи индикатор за бучава за вознемиреност во текот на ноќниот период;

31. **$L_{ек}$** (L_q) (еквивалентно ниво на бучава) е индикатор за бучавата пресметан од измерените нивоа на бучава во еден временски интервал;

32. Метод на оценување е метод употребен за пресметување, предвидување, проценување и мерење на вредноста на индикаторот за бучава и на штетните ефекти поврзани со нив;

33. **Место за престојување** е секој отворен или затворен простор во кој луѓето престојуваат трајно или привремено;

34. **Мониторинг на бучавата** е систематизирано мерење, следење и контрола на состојбите на бучавата во медиумите и областите на животната средина;

35. **Надлежен орган за вршење на стручни работи** за управување со бучавата во областа на животната средина е Управата за животна средина;

36. **Ниво на бучава** претставува вредноста на измереният звучен притисок или интензитет изразена во децибели dB A;

37. **Нанесување на бучава** на карта е претставување на податоци за постојната или за предвидената состојба на бучавата преку индикатор за ниво на бучава со посочување на надминување на која и да било утврдена гранична вредност, бројот на луѓето кои се погодени во определено подрачје или бројот на становите изложени на утврдени вредности на индикатор на ниво на бучава во определено подрачје;

38. **Населено место** во смисла на овој закон претставува подрачје на една или повеќе општини и/или дел од подрачје на од општина определено од страна на Владата на Република Македонија, во кое поради густината на населеност се смета за урбанизирана област и поради нивото на бучава што постои во него, потребно е да се преземат мерки за намалување на бучавата во животната средина;

39. **Оценување** е метод употребен за пресметување, предвидување, проценување и мерење на вредноста на индикаторот за бучава во животната средина или на односните штетни ефекти;

40. **Однос доза-ефект** е однос меѓу вредноста на индикаторот за бучава и штетниот ефект;

41. **Отворено место за престојување** е секое место на кое престојуваат луѓе заради одмор, забава или рекреација;

42. **Основно ниво на бучава** е ниво на бучава кога одреден испитуван извор на бучава не работи;

43. **Опрема**, како извор на бучава, се поединечни уреди, процесни инсталации и други производи од кои се состои постројката или самостојно се вградени и/или внесени во градбата со кои се вршат активности и/или служат за вршење на технолошки или друг процес;

44. **Постројка**, како извор на бучава, е збир на поврзана опрема која служи за остварување на технолошкиот или друг процес согласно со намената на градбата;

45. **Подрачје од посебен интерес** е заштитено подрачје утврдено со закон;

46. **Превозни средства**, како извори на бучава, се сите средства за превоз на луѓе, стока, производи и слично, кои се учесници во патниот, железничкиот, воздушниот и водниот сообраќај;

47. **Работен простор**, како извор на бучава, е секој отворен или затворен простор во кој луѓето работат со средства и опрема за работа;

48. **Стратешка карта на бучава** е карта изготвена за глобално оценување на утврдена изложеност на бучава во определено подрачје како резултат од различни извори на бучава и/или за општи предвидувања за тоа подрачје;

49. **Стандарди за заштита од бучава** се стандарди кои треба да ги исполнат објектите, опремата, постројките, инсталациите, апаратите за домаќинство, превозните средства и други уреди и опрема со цел да се обезбеди заштита од бучава;

50. **Соседство** претставува подрачје каде што во непосредна соседна близина постојат места за престојување, вклучувајќи ги станбените згради и индивидуалните куќи;

51. **Стручни работи за заштита од бучава** се работи за спроведување на мерења и оценување на утврдените состојби со бучавата, како и на активности за спречување или намалување и отстранување на опасностите од бучава за животната средина и здравјето на луѓето;

52. **Тивка област** е област, одредена од надлежниот орган, којашто не е изложена на вредност на Lдвн или на друг соодветен индикатор за бучава поголема од определена вредност утврдена од надлежен орган, од кој било извор на бучава;

53. **Тивка област во природа** е област определена од надлежниот орган којашто не е нарушена од бучава од сообраќај, индустрија или рекреативни активности;

54. **Управување со податоци** е собирање, обработка, систематизирање, чување, искористување, дистрибуција и презентирање на сеопфатни, точни и јавно достапни податоци и информации за состојбите, квалитетот и промените на бучавата;

55. **Физичко лице** е трговец поединец кој согласно со Законот за трговските друштва е запишан во трговскиот регистар за вршење на соодветна дејност, како и секој граѓанин, занаетчија и земјоделец и други вршители на професионална дејност;

56. **Штетни ефекти** се негативни ефекти врз здравјето на луѓето и

57. **Надворешна средина** е простор околу изворот на бучавата каде што се мери нивото на бучавата.

III. ИЗВОРИ НА БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 8

Општи извори на бучава во животната средина

(1) Како општи извори на бучава во животната средина согласно со овој закон се:

- индустриска, стопанска, занаетчиска или друга производна постројка или инсталација, како и друга опрема,
- градежни активности,
- главен пат-патна, прекуводна и железничка инфраструктура,
- аеродром или хелидром место за полетување и слетување,
- полигон за потребите на заштита и спасување,
- улична инфраструктура,
- затворен (во објект) или отворен паркинг,
- градби за домување и престојување на луѓе (соседство),
- градби за спортски или други јавни приредби,
- објект во кој се употребуваат звучни уреди,
- апарати за домаќинството,
- автодроми, забавни паркови, спортски стрелишта, крајбрежни рекреативни локации и слични постројки за забава,
- отворено или прекриено градилиште и
- како и други извори на бучава од кои се создава бучава поголема од пропишаната.

(2) Како општ извор на бучава се смета и изведување на јавна приредба, јавен собир и секаква употреба на звучна и друга опрема, која предизвикува бучава, ако активноста се одвива на јавно место, на отворен простор или во градба која не е наменета за таква дејност.

IV. ГРАНИЧНИ ВРЕДНОСТИ НА НИВО НА БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 9

(1) Забрането е емитирање на бучава во животната средина која е над пропишаните гранични вредности.

(2) За избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти врз човековото здравје и врз животната средина, се пропишуваат гранични вредности на ниво на бучава кои се однесуваат за ограничување на нивоата на сите извори на бучава, вклучувајќи ги временскиот период, местоположбата на изворот и видовите на подрачјата и областите во кои се создава бучава.

(3) Граничните вредности на бучавата од ставот (2) на овој член се изразуваат со помош на индикатори за бучава во животната средина согласно со овој закон.

(4) Граничните вредности на нивото на бучава од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на внатрешните работи.

V. ИНДИКАТОРИ ЗА БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 10

Индикатори за бучава во животната средина

(1) Индикаторите за бучава се користат со цел да се утврдат стандардите за заштита од бучава и нивото на бучава во животната средина, односно граничните вредности на бучавата во животната средина, процена и предвидување на состојбата со бучавата, изработка на стратешки карти на бучава и планирање на мерки за заштита од бучава.

(2) Индикатори на бучава, во смисла на овој закон, се:

1) индикатор на вкупна изложеност на бучава (целодневна бучава) во животната средина;

2) индикатор за изложеност на бучава во текот на ноќта;

3) индикатор за изложеност на бучава во текот на денот;

4) индикатор за изложеност на бучава во текот на вечерта и

5) дополнителни индикатори за бучава.

(3) Интензитетот на целодневната бучава се определува со изразот:

$$L_{dvn} = 10 * \lg \frac{1}{24}(12 * 10^{\frac{L_d}{10}} + 4 * 10^{\frac{L_v+5}{10}} + 8 * 10^{\frac{L_n+10}{10}}).$$

(4) Примената на индикаторите за бучава, дополнителните индикатори за бучава, начинот на мерење на бучава и методите за оценување со индикатори за бучава во животната средина ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

VI. УПРАВУВАЊЕ СО БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 11

Управување со бучава

Управувањето со бучавата се врши преку:

1) методи на оценување со индикатори за бучава;

2) методи на оценување за штетни ефекти;

3) донесување и спроведување на плански документи, како и

4) преземање на мерки за заштита од бучава во животната средина.

1. МЕТОДИ НА ОЦЕНУВАЊЕ СО ИНДИКАТОРИ НА БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 12

Мерење и пресметување

Вредностите на индикаторите на бучава во животната средина можат да се определат со мерење (на местото на оценувањето) и со пресметување.

2. МЕТОДИ НА ОЦЕНУВАЊЕ НА ШТЕТНИ ЕФЕКТИ

Член 13

Оценување на штетни ефекти

(1) Штетните ефекти од бучавата врз здравјето на луѓето се оценуваат со помош на односот доза-ефект. Односите доза - ефект се определуваат како однос меѓу Ldvn и вознемиреноста и однос меѓу Ln и нарушеноста на сонот.

(2) Методите на оценување на штетни ефекти од бучавата врз здравјето на луѓето ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Проценатa на штетните ефекти врз здравјето на луѓето при зголемено ниво на бучава ја вршат надлежните здравствени установи.

3. ДОНЕСУВАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

Член 14

Плански документи

(1) Заради реализирање на поставените цели согласно со овој закон, како и заради нивно планирање се изработуваат:

- стратешки карти за бучава и
- акциони планови за бучава.

(2) Стратешките карти за бучава од ставот (1) алинеја 1 на овој член се јавуваат како:

1) стратешки карти за бучава за агломерации;

2) стратешки карти за бучава за главни патишта;

3) стратешки карти за бучава за главни железнички пруги;

4) стратешки карти за бучава за главни аеродроми;

5) стратешки карти за бучава за населени места и

6) стратешки карти за бучава за подрачја од посебен интерес кои не припаѓаат во утврдената агломерација.

Член 15

Стратешко нанесување на бучавата во животната средина на карта

(1) Стратешките карти за бучава задолжително се изработуваат за сите агломерации, главни патишта, главни железнички пруги и главни аеродроми на територијата на Република Македонија. Стратешките карти за бучава за населени места и подрачја од посебен интерес се изработуваат по потреба врз основа на одлука донесена од правното лице кое управува со подрачјето.

(2) За изработка, донесување, користење и чување на стратешки карти за бучава се надлежни:

- советот на општините и на градот Скопје на предлог на градоначалникот на општините и на градот Скопје - за агломерации и за населени места,

- органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина за - главни патишта, главни железнички пруги и главни аеродроми и

- правното лице кое управува со подрачјето од посебен интерес за стратешката карта за бучава за подрачје од посебен интерес.

(3) Органите и правното лице од ставот (2) на овој член, другите органи на државната управа, како и правните и физички лица од подрачјата за кои се опфатени во стратешките карти за бучава, се должни меѓусебно да соработуваат и да разменуваат податоци и информации заради изработката на стратешките карти за бучава.

(4) Стратешките карти за бучава особено содржат текст, графички приказ и прилози за:

- претходна, постојна и очекувана состојба на бучава, определена врз основа на вредностите на индикаторите за бучава;

- надминување на граничните вредности на индикаторите за бучава;

- проценет број на станови, детски, образовни и здравствени установи во определено подрачје, коишто се изложени на зголемени вредности на индикаторите на бучава и

- проценет број на луѓето кои живеат во подрачјето изложено на бучава.

(5) Органите и правните лица надлежни за изработка на стратешките карти за бучава од ставот (2) на овој член, при нанесувањето на бучавата на стратешката карта за територија во близина на меѓународна граница се должни да соработуваат со органите надлежните за донесување на стратешките карти за бучава од соседната држава.

(6) Начинот на соработката на органите надлежни за изработка на стратешки карти за бучава со органите надлежни за донесување на стратешки карти за бучава од соседната држава го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на надворешни работи.

(7) Со стратешките карти за бучава се определуваат приоритетните подрачја во коишто е забележано надминување на вредностите на определен индикатор, а кој може да предизвика штетно дејство врз здравјето на луѓето, и за коишто треба да се подготвуваат акциони планови за бучава.

(8) Стратешките карти за бучава се изработуваат, за период од пет години и се ревидираат на секоја петта година.

(9) Градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје, односно органот надлежен за подрачјето од посебен интерес, се должни да ги достават на одобрување стратешките карти за бучава до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во рок од 30 дена од денот на нивното изработување. Стратешките карти за бучава кои се однесуваат на главни патишта, главни железнички пруги и главни аеродроми на територијата на Република Македонија, се одобруваат од страна на Владата на Република Македонија на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(10) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен да ги собира, чува и евидентира одобрените стратешките карти за бучава.

(11) Поблиската содржина на стратешките карти на бучава, начинот на изработката и начинот на собирање на податоци за изработка на стратешките карти за бучава, како и начинот на нивното собирање, чување и евидентирање ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(12) Податоците од стратешките карти за бучава задолжително се користат при изработката на просторните и урбанистичките планови.

Член 16

Определување на објектите за изработка на стратешки карти за бучава

(1) Владата на Република Македонија, на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, ги пропишува агломерациите, главните патишта, главните железнички пруги и главните аеродроми за кои треба да се подготвуваат стратешки карти за бучава, како и надлежната општина за изработка на стратешката карта за бучава во случај кога агломерацијата опфаќа подрачја на повеќе општини и начинот на нивната соработка и организација.

(2) Владата на Република Македонија на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, ги пропишува населените места и подрачја од посебен интерес кои не припаѓаат во утврдената агломерација за кои треба да се подготвуваат стратешки карти за бучава.

Член 17

Акциони планови за бучава во животната средина

(1) Врз основа на стратешките карти за бучава се изготвуваат акциони планови за бучава во животната средина.

(2) За изработка, донесување, користење и чување на акционите планови за бучава надлежни се:

- советот на општините, односно Советот на градот Скопје на предлог на градоначалниците на општините, односно градоначалникот на градот Скопје - за агломерации и за населени места;

- министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина за - главни патишта, главни железнички пруги, главни аеродроми и водни пристаништа и

- правното лице кое управува со подрачјето од посебен интерес за стратешката карта за бучава за подрачје од посебен интерес.

(3) Органите од ставот (2) на овој член, другите органи на државната управа, како и правните и физички лица од подрачјата за кои се опфатени во стратешките карти за бучава, се должни меѓусебно да соработуваат и да разменуваат податоци и информации заради изработка на акционите планови за бучава.

(4) Акционите планови за бучава од ставот (1) на овој член особено содржат анализи на постојната состојба со бучавата, процена, предвидувања и мерки за намалување и спречување на бучавата, поврзани со надминување на граничните вредности на определен индикатор на бучава во подрачјата на агломерациите, населените места и подрачја од посебен интерес, и во близина на главните патишта, главните железнички пруги, главните аеродроми на територијата на Република Македонија.

(5) Акционите планови за бучава се изработуваат за период од пет години и се ревидираат на секоја петта година.

(6) Мерките за спречување и намалување на бучавата предвидени во акционите планови за бучава, во определените рокови се остваруваат од страна на надлежните органи, како и на сопствениците и корисниците на објектите и постројките кои се евидентирани како извори на бучава во акционите планови за бучава, вклучувајќи ги и операторите на инсталациите со А и Б интегрирани еколошки дозволи, како и создавачите на бучава евидентирани во катастарот на создавачи на бучава.

(7) Мерките за спречување и намалување на бучавата во отворениот простор произлезени од стопански инсталации и постројки, се регулираат во согласност со

одредбите од Законот за животната средина кои се однесуваат на А интегрирана еколошка дозвола и Б интегрирана еколошка дозвола.

(8) Органите и правните лица надлежни за изработка на акционите планови за бучава се должни да соработуваат со органите надлежни за изработка на акциони планови за бучава од соседната држава.

(9) Начинот на соработката на органите надлежни за изработка на акционите планови за бучава со органите надлежни за изработка на акционите планови за бучава од соседната држава го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на надворешни работи.

(10) Општините и градот Скопје, како и правните лица кои управуваат со подрачјата од посебен интерес, се должни акционите планови за бучава да ги доставуваат на одобрување до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во рок од 30 дена од денот на нивното изработување. Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен да ги собира, чува и евидентира акционите планови за бучава.

(11) Поблиската содржина на акционите планови за бучава, начинот на изработката и начинот на собирање на податоци за изработка на акционите планови за бучава, како и начинот на нивното собирање, чување и евидентирање ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 18

Учество на јавноста при планирањето на заштитата од бучава во животната средина

(1) При изготвување на акционите планови за бучава надлежните органи организираат јавна расправа на која може да учествуваат сите заинтересирани субјекти: органите на државната управа, правни и физички лица, јавни установи, научни и стручни институции, граѓански здруженија, урбани заедници, општините, градот Скопје и општините во градот Скопје како и други заинтересирани субјекти.

(2) Надлежните органи за изработка на акционите планови за бучава во животната средина овозможуваат увид на јавноста по Предлогот на акционите планови за бучава во временски период од 30 работни дена, пред одржувањето на јавната расправа. Тие ги информираат субјектите од ставот (1) на овој член преку средствата за јавно информирање преку:

- објава во најмалку еден весник кој се издава на целата територија на Република Македонија и/или
- на друг соодветен начин,

за местото каде што може да се изврши увид во предложените акциони планови за бучава, заедно со информацијата за постапката за учество на јавноста, како и за начинот, местото и датумот за спроведување на јавната расправа.

(3) Надлежните органи за донесување на акционите планови за бучава се должни при изработката на планскиот документ да ги земат предвид мислењата на јавноста добиени согласно со ставот (2) од овој член, за што подготвуваат посебен извештај, кој е составен дел од документацијата за усвојување која се доставува до органот надлежен за нивно усвојување.

(4) Начинот на објавување на информациите и учеството на јавноста во постапката на изготвување на акционите планови за бучава од ставот (1) на овој член и начинот на подготвувањето на извештајот од јавната расправа од ставот (3) на овој член се спроведуваат согласно со одредбите за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина од Законот за животната средина.

VII. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 19

Определување на мерки за заштита од бучава во животната средина

(1) Правните и физички лица се должни да ги преземаат следниве мерки за заштита од бучава:

- да одбираат, набавуваат и употребуваат опрема, инсталации, уреди и средства за работа и превозни средства кои создаваат ниско ниво на бучава,
- да одбираат, набавуваат и употребуваат опрема, средства и апарати наменети за помош во домаќинството, кои создаваат бучава во рамките на граничните вредности на ниво на бучава,
- да одбираат, набавуваат и употребуваат производи на кои постои ознака за јачината на звукот кој го предаваат,
- да изведуваат градежни работи, како и да преземаат заштитни мерки, на начини и со цел намалување на бучавата и нејзино доведување во рамките на граничните вредности на ниво на бучава,
- да изведуваат градби кои ги задоволуваат стандардите за заштита од бучава кои се однесуваааат на вградување на соодветна звучна изолација на градбите со цел бучавата и изворите на бучава во работните простории и просториите за престојување на луѓе да се сведе во рамките на граничните вредности на ниво на бучава од соседството,
- да вградат или постават соодветна звучна изолација на градбите во кои постојат работни простории и простории за престојување на луѓе, а се јавуваат како извори на бучава,
- да ги извршуваат своите активности на начин кој не дозволува предизвикување на бучава во животната средина над граничните вредности на ниво на бучава,
- да се воздржуваат од преземање на дејствија и активности кои создаваат непријатност од бучава кај луѓето,
- мониторинг на бучавата согласно со интегрираните еколошки дозволи и
- да преземаат други мерки со цел за заштита од бучава.

(2) Органите на државната управа, органите на општините, градот Скопје и општините во градот Скопје се должни да ги преземаат следниве мерки за заштита од бучава:

- да спроведуваат мониторинг на бучавата согласно со програмите за мониторинг на државните и локални мрежи за мониторинг на бучавата во животната средина;
- да преземаат повремено ограничување на емисијата на бучавата од изворите на бучава;
- да ограничат или забранат емисија на звук од изворот што го предава;
- да вршат акустични мерења за проверка и постојан надзор на состојбата со бучавата;
- да применуваат акустични заштитни мерки врз основа на мерење и анализа на бучава на местата на емисија, на патиштата на ширење на бучавата и на местата на имисија на бучава;
- да спроведуваат планирано лоцирање во просторот на изворите на бучава и/или градби, како и да предвидуваат содржини кои треба да бидат заштитени од бучава;
- да го прилагодуваат нивото на бучава предизвикано од други самостојни звучни извори во рамките на утврдените гранични вредности, а во зависност од временскиот период;
- во просторните и урбанистичките планови да обезбедуваат спроведување на мерки и услови за заштита од бучава преку меѓусебен распоред во просторот на инфраструктурата, индустриските, станбените, рекреативните и други објекти и да планираат тивки зони и да утврдуваат посебен режим на користење на тивките зони;

- да ја информираат јавноста за состојбата на бучавата и
- да преземаат други мерки со цел за заштита од бучава.

Член 20

Времетраење на денонoќие

Заштитата од бучава се спроведува денонoќно, при што за потребите на овој закон се смета дека денот трае 12 часа од 7,00 до 19,00 часот, вечерта трае 4 часа од 19,00 до 23,00 часот и нoќта трае 8 часа од 23,00 до 7,00 часот.

Член 21

Забрана за пуштање во промет, користење и производство

(1) Се забранува пуштање во промет, користење и производство на машини, превозни средства, уреди и опрема за работа и производство, како и уреди, средства и апарати за употребување во домаќинството, кои не се прилагодени на пропишаните технички нормативи и стандарди за заштита од бучава кои се однесуваат на граничните вредности на бучава што ја произведуваат под одредени услови на употреба и кои немаат ознака со податоци за јачината на звукот што ја емитираат.

(2) Податоците за јачината на звукот која ја емитираат средствата, уредите, апаратите и опремата од ставот (1) на овој член, треба да бидат означени на производот во согласност со македонските стандарди, како и стандардите и препораките на Европската унија.

Член 22

Содржина за заштита од бучава при планирањето на просторот

(1) Просторните и урбанистичките планови и актите за нивно спроведување, во рамките на содржината за заштита, треба да содржат и заштитни мерки за бучава.

(2) Заштитните мерки за бучава од ставот (1) на овој член кои треба да ги содржат просторните и урбанистичките планови ќе ги пропише министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на транспортот и врските и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 23

Стандарди за заштита од бучава при градби

(1) При постапката за издавање одобрение за градба, органот на државната управа надлежен за работите од областа на уредувањето на просторот и градоначалниците на општините и на општините во градот Скопје, се должни да утврдат дали планските документи за објектот што се предмет за одобрение за градба ги исполниле посебните услови и мерки во врска со стандардите за заштита од бучава, и тоа:

- дали нивото на бучава, кое е последица на употреба или работа на извор, нема да ги надмине пропишаните гранични вредности на нивото на емисија на изворот на бучава,
- дали се обезбедени мерките за заштита од бучава, за спречување или намалување на нивото на бучава, како последица од употреба или работа на некој извор на бучава во објектот,
- дали во подрачјата на зголемен патен, железнички, воздушен и/или прекуводен сообраќај нема да се пречекорат граничните вредности на нивоата на бучава, како последица од употреба или работа на изворот на бучава и
- дали се обезбедени други услови и мерки кои се неопходни за заштита од бучава согласно со специфичната намена на објектот и неговата местоположба.

(2) При избор на условите и мерките за заштита од бучава од ставот (1) алинеја 2 на овој член, предност имаат условите и мерките за намалување на емисијата на бучава во нејзиниот извор, во однос на мерките за спречување и ширење на бучавата.

VIII. МОНИТОРИНГ НА БУЧАВАТА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 24

Цели на мониторингот

(1) Мониторингот на состојбата во областа на бучавата (во натамошниот текст: мониторинг) се врши на начин и под услови утврдени со овој закон.

(2) Целта на мониторингот на бучавата е воспоставување на единство и стандарди во создавањето и функционирањето на системите за мониторинг и контрола и одржување на сеопфатна база на податоци потребни за преглед и управување со состојбите со бучавата преку:

- систематско следење, набљудување, мерење и оценување на состојбата со бучавата и влијанието на промените во областа на бучавата,
- идентификација, планирање и распределба на изворите на бучава,
- процена на штетните ефекти врз здравјето на луѓето и животната средина од создадената бучава,
- утврдување и предлагање на мерки за подобрување на состојбите со бучавата и
- користење на други методи за утврдување, оценување и унапредување на состојбата на бучавата, особено со моделирање и идентификацијата на идните проблеми.

Член 25

Мониторинг на бучавата во животната средина

Со мониторинг на бучавата се обезбедуваат следниве податоци:

1) податоци за емисиите на бучава од подвижните извори;
2) податоци за емисиите на бучава од стационарни извори;
3) податоци за утврдено ниво на бучава, на одредени места за престојување;
4) податоци од државни органи, научни и стручни организации и институции и други правни лица кои вршат мерења и следење на состојбата на бучавата од сите извори на бучава;
5) податоци од оценувањето на состојбата на бучавата;
6) податоци за алармирање и мерките за заштита на здравјето на луѓето и за унапредување на состојбите на бучавата и
7) други податоци кои се однесуваат на бучавата.

Член 26

Државна мрежа за мониторинг

(1) За мониторинг на бучавата на територијата на Република Македонија, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина воспоставува државна мрежа за мониторинг на бучавата (во натамошниот текст: државна мрежа).

(2) Со државната мрежа се обезбедува постојан мониторинг на бучавата која е составен дел од целокупниот мониторинг за животната средина.

(3) Органот на државна управа надлежен за работите од областа животната средина врши следење на состојбата со бучавата преку државната мрежа и управува со државната мрежа, согласно со овој закон и Законот за животната средина.

Член 27

Локални мрежи за мониторинг

За мониторинг на бучавата на подрачјето на општините, градот Скопје и општините во градот Скопје можат да воспостават локални мрежи за мониторинг по

претходно добиено мислење од надлежениот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, а под услови и начин уредени со овој закон и Законот за животната средина.

Член 28

Програми за мониторинг

(1) Министерот кој раководи со органот надлежен за работите од областа на животната средина донесува годишна програма за работа на државната мрежа за мониторингот на бучавата.

(2) Општините и градот Скопје донесуваат годишна програма за работа на локалната мрежа за мониторингот на бучавата, која ја доставуваат на одобрување до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 29

Мерни станици и мерни места

(1) Мониторингот на состојбата во областа на бучавата се врши преку мерни станици и мерни места, а особено кај:

- градби наменети за воспитување и образование, здравствени установи и простори во агломерациите, индустриските и други подрачја, патишта, аеродроми и железници,
- заштитени подрачја прогласени согласно со Законот за заштита на природата, чувствителни еколошки системи, како и места од културно и природно наследство и
- други подрачја или објекти кои согласно со нивната намена или значење се од важност за утврдување на состојбата со бучавата.

(2) Локациите на мерните станици и мерните места ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работата од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на транспортот и врските и органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 30

Методологија за мониторинг

Начинот, условите и постапката за воспоставување и работење на мрежите, методологијата и начинот за мониторинг, како и условите, начинот и постапката на доставување на информациите и податоците од мониторингот на состојбата во областа на бучавата ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на транспортот и врските и органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 31

Вршење на мониторинг

(1) Определени стручни работи за мониторинг на бучавата можат да вршат и овластени научни, стручни организации и институции, како и други правни и физички лица под услови и на начин утврдени со овој закон.

(2) За вршење на определени стручни работи за мониторинг на бучавата, субјектите од ставот (1) на овој член се овластуваат од страна на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, при што особено треба да ги исполнуваат следниве услови:

- да бидат акредитирани согласно со Законот за акредитација,
- да имаат вработено најмалку едно лице кое има завршено висока стручна подготовка - дипломиран инженер од областа на техничките науки: животната средина, архитектурата, градежништвото, машинството, електро и дипломиран физичар и/или - доктор специјалист по хигиена и/или - здравствена екологија, кое има најмалку три години работно искуство и
- да поседуваат опрема за мерење на бучавата.

(3) Поблиските услови во поглед на потребната опрема која треба да ја поседуваат субјектите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(4) Градоначалниците на општините, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, согласно со неговата надлежност, можат мониторингот за подрачјето на својата општина за поединечните извори, да го довери на субјект од ставот (1) на овој член да го врши во негово име и за негова сметка.

(5) Две или повеќе општини и/или градот Скопје можат да основаат заедничка служба која ќе врши мониторинг на подрачјето на општините или градот Скопје, или да го доверат на субјект од ставот (1) на овој член да го вршат мониторингот во нивно име и за нивна сметка, што се уредува со посебен договор.

(6) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина води евиденција на овластените субјекти од ставот (1) на овој член.

Член 32

Доставување на податоци и информации од мониторингот

(1) Градоначалниците на општините, на градот Скопје и градоначалниците на општините во градот Скопје и други субјекти кои вршат мониторинг на состојбата со бучавата согласно со овој закон, се должни податоците и информациите од мониторингот да ги доставуваат без надоместок до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, согласно со Законот за животната средина.

(2) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина подготвува и доставува извештаи од мониторингот, за потребите на органот на државната управа надлежен за работите од областа на транспортот и врските, органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството, надлежен центар за известување и тревожење, како и до градоначалниците на општините, на градот Скопје и градоначалниците на општините во градот Скопје и други државни органи и институции.

(3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина заради реализација на обврските од меѓународните договори кои ги ратификувала или на кои им пристапила Република Македонија е надлежен орган за презентација на податоците за состојбата со бучавата, согласно со овој закон и Законот за животната средина.

IX. ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Член 33

Информативен систем за состојбата со бучавата во животната средина

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го воспоставува и управува со единствениот информативен систем за состојбата со бучавата во животната средина (во натамошниот текст: информативен систем) кој е дел на севкупниот информативен систем за животна средина во Република Македонија согласно со овој закон и Законот за животната средина.

(2) Собраните, обработените и верификуваните податоци и информации за состојбата со бучавата во животната средина претставуваат официјална база на податоци за состојбата со бучавата во животната средина, која служи како основа за управување и заштита од бучава.

Член 34

База на податоци за состојбата со бучавата во животната средина

Информативниот систем за состојбата со бучавата во животната средина опфаќа:

1) податоци добиени со мониторингот на бучавата во животната средина согласно со членот 25 од овој закон;

2) податоци од стратешките карти за бучава;

3) податоци од акционите планови за бучава и

4) други релевантни податоци добиени со поединечни мерења на бучава.

Член 35

Катастар на создавачи на бучава во животната средина

(1) Катастар на создавачите на бучава во животната средина е дел од Катастарот за животната средина што го воспоставува и го води надлежниот орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина, согласно со овој закон и Законот за животната средина.

(2) Катастарот од ставот (1) на овој член содржи податоци за изворите на бучава, а особено податоци за:

- името или називот и адреса на субјектот,
- видот на изворот на бучава,
- микро и макро локација на изворот на бучава,
- краток опис на активностите и/или на технолошкиот процес,
- значајни податоци кои се однесуваат на јачината на бучавата која се емитира,
- податоци, поврзани со издавање на согласности, дозволи и промени во дозволите и согласностите и други релевантни податоци, кои се однесуваат на состојбите со бучавата,
- контролата што се врши, за утврдените состојби и за преземените мерки за заштита од бучава и
- други податоци за изворите на бучава кои се релевантни за одредување на состојбата со бучавата во животната средина.

(3) Правните и физичките лица се должни да доставуваат податоци за изготвување и одржување на Катастарот од ставот (1) на овој член, во согласност со одредбите од Законот за животната средина кои се однесуваат на информативниот систем.

(4) Податоците од Катастарот од ставот (1) на овој член претставува составен дел на информативниот систем за животна средина.

(5) Општините, градот Скопје и општините во градот Скопје, за своите подрачја, можат да воспостават и одржуваат Катастар на создавачите на бучава во животната средина. Градоначалникот на општината, градоначалникот на градот Скопје и градоначалникот на општините во градот Скопје, податоците од катастарот најмалку еднаш месечно ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 36

Информирање на јавноста за состојбата со бучавата во животната средина

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, изготвува извештаи за состојбата со бучавата, како составен дел на извештајот за состојбата на животната средина, согласно со Законот за животната средина, како и други видови на извештаи во согласност со обврските од меѓународните договори, кои ги ратификувала или на кои им пристапила Република Македонија.

(2) Органот на државната управа надлежен за работата од областа на животната средина е должен во текот на годината да ја информира навремено и точно јавноста за тековната состојба со бучавата во животната средина, постигнатото унапредување, идните планови и насоки за подобрување на состојбата со бучавата во животната средина.

(3) Градоначалниците на општините и градот Скопје се должни да ги објавуваат стратешките карти за бучава и акционите планови за бучава согласно со членовите 15 и 17 на овој закон, како и да известуваат за други мерки за заштита од бучавата и за мерките и активностите за подобрување на општата состојба на своето подрачје, реализирани во претходната година и за предвидените активности за наредната година.

(4) Содржината и начинот за информирање и известување за состојбите во заштитата од бучавата се врши согласно со Законот за животната средина.

(5) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството, како и надлежните здравствени установи кои вршат процена на штетните ефекти врз здравјето на луѓето кои се изложени на зголемено ниво на бучава и здравствените ефекти на луѓето кои се изложени на бучава, се должни редовно да ги информираат засегнатото население и надлежните органи, за превенцијата и намалувањето на бучавата и на потенцијалните негативни здравствени ефекти од бучавата.

Член 37

Пристап до информации

(1) Податоците и информациите од информативниот систем за состојбата со бучавата во животната средина се достапни за јавноста.

(2) Надлежните органи и други правни лица коишто имаат податоци и информации за состојбата со бучавата се должни да обезбедат пристап на јавноста до нив, во пропишана форма, на начин и постапка утврдени со Законот за животната средина.

X. УСЛОВИ И ТЕХНИЧКИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ПРЕДИЗВИКАНА ОД ПОСЕБНИ ИЗВОРИ

Член 38

Бучава во животната средина предизвикана од патен, железнички, воздушен и воден сообраќај

(1) Како посебен извор на бучава во животната средина особено се сметаат:

- патниот сообраќај, односно моторни возила кои имаат најмалку четири тркала и максималната брзина која надминува 25 километри на час,
- железничкиот сообраќај, односно железнички систем, железнички превоз и железничка инфраструктура,
- сообраќај, односно авиони со максимална маса на полетување од 34.000 кг или повеќе со максимален внатрешен сместувачки капацитет од над 19 патнички седишта, исклучувајќи ги седиштата за екипажот и
- водниот сообраќај, односно пловни објекти во внатрешните води.

(2) Поблиските видови на посебни извори на бучава од ставот (1) на овој член, како и условите за заштита од бучавата предизвикана од патен, железнички, воздушен и водни сообраќај, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на транспортот и врските, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на внатрешните работи.

Член 39

Бучава во животната средина предизвикана од постројки, опрема, инсталации и уреди кои се употребуваат на отворен простор

(1) Како посебни извори на бучава во животната средина особено се сметаат:

- постројки, опрема, инсталации и уреди кои се употребуваат на отворен простор во кои особено спаѓаат:

1) машински уреди, апарати и/или средства што се самодвижечки или можат да се придвижат со погонскиот елемент и

2) непогонска опрема за индустриска примена.

(2) Поблиските видови на посебни извори на бучава од ставот (1) на овој член, како и условите кои треба да ги исполнуваат постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор во поглед на емитираната бучава и стандардите за заштита од бучава, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на економијата, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на трудот и социјалата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 40

Бучава во животната средина предизвикана од уреди, средства и апарати за користење во домаќинство

(1) Како посебни извори на бучава во животната средина особено се сметаат и уредите, средствата и апаратите кои се употребуваат во домаќинството во кои спаѓаат машини, делови од машини или инсталации произведени, главно, за користење во станови, вклучувајќи подруми, гаражи и други помошни објекти, како и апарати за домаќинството кои служат за одржување, чистење, подготвување и чување на храна, производство и дистрибуција на разладување и топлина, климатизација и други апарати кои се користат за непрофесионални цели.

(2) Поблиските видови на посебни извори на бучава од ставот (1) на овој член, како и условите кои треба да ги исполнуваат уредите, средствата и апаратите за домаќинство во поглед на стандардите за заштита од бучавата, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на економијата, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на трудот и социјалата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 41

Бучава во животната средина предизвикана од соседство

(1) Како посебен извор на бучава во животната средина се сметаат активностите на соседите, вклучувајќи ги и градежните активности во соседството, како и активностите, уредите, средствата и апаратите кои се спроведуваат, односно употребуваат во соседството за професионални цели.

(2) Поблиските видови на посебни извори на бучава од ставот (1) на овој член, условите за заштита од бучавата предизвикана од посебните извори од ставот (1) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на транспортот и врските и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

(3) Градежни активности во станбени згради можат да се вршат само во текот на денот.

(4) Извршителот на градежните активности е должен работите да ги извршува во најкраток можен период и на начин кој предизвикува најмала можна бучава. Извршителот на градежни активности е должен да обезбеди во текот на денот најмалку два часа за одмор, чие време го уредува во договор со куќниот совет на станбената зграда.

(5) По исклучок од ставот (3) на овој член извршителот на градежните активности во случај на опасност или да спречи некоја друга опасност може градежните активности да ги врши и подолго за што задолжително го информира куќниот совет.

(6) Куќниот совет е должен да му овозможи на извршителот 10 работни часа во текот на денот во кои ќе се извршуваат градежните активности.

(7) Во станбените згради каде што не постои куќен совет извршувањето на градежните активности се уредува со меѓусебен договор со станарите, при што соодветно се применуваат одредбите од овој член.

Член 42

Бучава во животната средина предизвикана од друга самостојна звучна опрема

Бучава предизвикана од други самостојни звучни извори во зависност од временскиот период и местоположбата на изворот треба да биде во рамките на граничните вредности на ниво на бучава, утврдени согласно со прописот од членот 9 став (4) на овој закон.

XI. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 43

Извори на финансирање

(1) Средствата за управување со бучавата во животната средина за кои е надлежен органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, како и од други извори на средства утврдени со закон.

(2) Со средствата од ставот (1) на овој член се финансира Годишната програма за работа на државната мрежа за мониторингот на бучавата во животната средина, изработката на стратешките карти за бучава од членот 14 став (1) алинеја 1 на овој закон и акционите планови за бучава од членот 14 став (1) алинеја 2 на овој закон, информирање и едукација на населението, како и други мерки за заштита кои се преземаат согласно со овој закон.

(3) Средства за формирање, работење, одржување и развој на државната мрежа од членот 26 на овој закон, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и други извори на средства утврдени со закон.

Член 44

Средства од буџетите на единиците на локалната самоуправа

(1) Средства за управување на бучавата во животната средина за кои надлежност имаат општините, градот Скопје и општините во градот Скопје, се обезбедуваат од буџетот на општините, градот Скопје и општините во градот Скопје, како и од други извори на средства утврдени со закон.

(2) Со средствата од ставот (1) на овој член се финансира Годишната програма за работа на локалната мрежа за мониторингот на бучавата во животната средина, изработката на стратешките карти за бучава од членот 14 став (1) алинеја 1 на овој закон и акционите планови за бучава од членот 14 став (1) алинеја 2 на овој закон, информирање и едукација на населението како и други мерки за заштита кои се преземаат согласно со овој закон.

(3) Средства за формирање, работење, одржување и развој на локалните мрежи од членот 27 на овој закон, се обезбедуваат од буџетот на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и од други извори на средства утврдени со закон.

XII. НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 45

Надлежни органи

(1) Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(2) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон го врши Државниот инспекторат за животна средина, преку државните инспектори за животна средина.

(3) За работите од надлежност на општините, градот Скопје и на општините во градот Скопје, утврдени со овој закон, инспекциски надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон го вршат овластени инспектори за животна средина на општините, на градот Скопје и на општините во градот Скопје (во натамошниот текст: овластени инспектори за животна средина).

(4) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон кои се однесуваат на мерките за спречување и намалување на штетноста од бучавата по здравјето на изложеното население ја врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

(5) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон кои се однесуваат на пуштањето на пазар, на машините, превозните средства, уредите и опремата за работа и прозводство, како и уреди, средства и апарати за употреба во домаќинството уредени со членовите 21 и 40 од овој закон го врши Државниот пазарен инспекторат, а за ставање во употреба, односно користење на машините, уредите и опремата инспекцискиот надзор го врши Државниот инспекторат за техничка инспекција.

Член 46

Асистенција при инспекциски надзор

Државните инспектори за животна средина и овластените инспектори за животна средина при преземањето на активности за вршење на инспекциски надзор во областа на заштитата од бучава, можат да побараат соработка од претставници на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи.

Член 47

Постапка за инспекциски надзор

Државните инспектори за животна средина и овластените инспектори за животна средина, инспекцискиот надзор во областа на бучавата го спроведуваат во согласност со одредбите на овој и Законот за животната средина.

Член 48

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

Во вршењето на надзорот од својот делокруг државниот инспектор за животна средина, согласно со одредбите на овој закон и Законот за животната средина, има право:

1) да врши надзор над примената на мерките за заштита од штетна бучава од инсталации со А-интегрирана еколошка дозвола и Б-интегрирана еколошка дозвола во заштитени подрачја и тоа да утврди дали:

- функционирањето на уредите за мерење на бучавата се спроведува според пропишаните норми и согласно со интегрираните еколошки дозволи,
- операторот на изворот на бучава има обезбедено услови бучавата да биде сведена во пропишаните гранични вредности,
- се намалила бучавата, во случаите кога престанале околностите под кои било појавено повисоко ниво на бучава во пропишаните гранични вредности,
- се применуваат пропишаните мерки за заштита од бучава и
- се исполнети условите за заштита од бучава на постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор;

2) да утврди дали правното и физичкото лице ги презело сите предвидени технички, технолоши и други мерки и ги исполнило предвидените стандарди за доведување на бучавата во рамките на пропишаните гранични вредности за опремата и технолошките процеси што ги употребува, како и за подрачјата и местата за престојување на луѓето;

3) да утврди дали се почитуваат граничните вредности на нивото на бучава од изворите на бучава кои се во исклучителна надлежност на органите на државната управа (член 9);

4) да утврди дали се преземени мерките за заштита од бучава (член 19);

5) да утврди дали се употребуваат уреди и опрема за работа и производство во инсталации (член 21);

6) да утврди дали се обезбедени мерките за заштита од бучава при зголемен патен, железнички, воздушен и/или водни сообраќај (член 38);

7) да утврди дали се исполнуваат условите за заштита од бучава предизвикана од патен, железнички, воздушен и водни сообраќај (член 38) и

8) да утврдува и други состојби заради обезбедување на спроведувањето на овој закон.

Член 49

Делокруг на надзор на овластениот инспектор за животна средина на општината и градот Скопје

Во вршењето на надзорот од својот делокруг овластениот инспектор за животна средина на општината и на градот Скопје, согласно со одредбите на овој закон и Законот за животна средина, има право:

1) да врши контрола над примената на мерките за заштита од бучава од инсталации со Б-интегрирана еколошка дозвола и во другите објекти утврдени согласно со Законот за животната средина, и тоа дали:

- операторот на изворот на бучава има обезбедено услови бучавата да биде сведена во пропишаните гранични вредности,
- се намалила бучавата, во случаите кога престанале околностите под кои било појавено повисоко ниво на бучава во пропишаните гранични вредности и
- операторот на изворот на бучавата ги презел сите предвидени технички, технолошки и други мерки за доведување на бучавата во пропишаните гранични вредности за опремата, технолошките процеси, градби, постројки и инсталација во подрачјата и местата за престојување на луѓето;

2) да утврди дали правното и физичкото лице ги презело сите предвидени технички, технолоши и други мерки и ги исполнило предвидените стандарди за доведување на бучавата во рамките на пропишаните гранични вредности за опремата и технолошките процеси што ги употребува, како и за подрачјата и местата за престојување на луѓето кои се во исклучителна надлежност на општината и градот Скопје;

3) да утврди дали се почитуваат граничните вредности на нивото на бучава од изворите на бучава кои се во исклучителна надлежност на општината и градот Скопје (член 9);

4) да утврди дали правните и физички лица ги презеле мерките за заштита од бучава од членот 19 став (1) на овој закон;

5) да утврди дали се исполнуваат условите за заштита од бучава предизвикана од постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор (член 39);

6) да утврди дали бучавата предизвикана од други самостојни звучни извори е во рамките на граничните вредности на ниво на бучава (член 42) и

7) да утврдува и други состојби заради обезбедување на спроведување на овој закон.

Член 50

Делокруг на надзор на овластениот инспектор за животна средина на општината и општината во градот Скопје

(1) Во вршењето на надзорот од својот делокруг овластениот инспектор за животна средина на општината и на општината во градот Скопје, согласно со одредбите на овој закон и Законот за животната средина, има право да врши контрола над примената на мерките за заштита од штетната бучава, и тоа дали;

1) нивото на бучава при вршење на угостителска и туристичка дејност е во рамките на пропишаните гранични вредности;

2) управителот на угостителските и туристичките објекти на изворот на бучава има обезбедено услови бучавата да биде сведена во пропишаните гранични вредности;

3) планските документи за објектите што се предмет за одобрени за градба ги исполниле посебните услови и мерки во врска со стандардите за заштита од бучава (член 23);

4) се исполнети условите за заштита од бучава предизвикана од постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор (член 39);

5) се исполнети условите за заштита од бучава предизвикана од активностите на соседите, вклучувајќи ги и градежните активности во соседството, како и активностите, уредите, средствата и апаратите кои се спроведуваат, односно употребуваат во соседството за професионални цели (член 41);

6) активностите утврдени во членот 41 од овој закон се спроведуваат на начин кој обезбедува заштита од бучава;

7) бучавата предизвикана од други самостојни звучни извори е во рамките на граничните вредности на ниво на бучава (член 42) и

8) утврдува и други состојби заради обезбедување на спроведувањето на овој закон.

(2) Овластениот инспектор за животна средина на општината во Градот Скопје вршењето на инспекцискиот надзор од ставот (1) точки 4 и 7 на овој член го спроведува за оние активности и објекти кои се во исклучива надлежност на општината во градот Скопје.

Член 51

Делокруг на надзор на Државниот пазарен инспекторат

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот пазарен инспекторат има право да:

- утврди дали машини, превозни средства, уреди и опрема за работа и производство, како и уреди, средства и апарати за употребување во домаќинството кои се пуштаат во промет, се користат или се произведуваат се прилагодени на пропишаните технички нормативи и стандарди за заштита од бучавата (член 21 став (1)),

- утврди дали машини, превозни средства, уреди и опрема за работа и производство, како и уреди, средства и апарати за употребување во домаќинството се означени за нивото на јачината на звукот кои го емитираат (член 21 став (2)),

- утврди дали уредите, средствата и апаратите кои се употребуваат во домаќинството во кои спаѓаат машини, делови од машини или инсталации произведени, главно, за користење во станови, вклучувајќи подруми, гаражи и други помошни објекти, како и апарати за домаќинството кои служат за одржување, чистење, подготвување и чување на храна, производство и дистрибуција на разладување и топлина, климатизација и други апарати кои се користат за непрофесионални цели ги исполниле условите за заштита од бучава (член 40) и

- утврдува и други состојби заради обезбедување на спроведувањето на овој закон.

(2) Државниот пазарен инспекторат инспекцискиот надзор од ставот (1) на овој член го врши согласно со овој закон и Законот за пазарна инспекција.

Член 52

Донесување решенија од инспекторите за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторите за животна средина од членовите 48, 49 и 50 на овој закон, на правните и/или физичките лица, со решение можат да им наредат:

- во определен временски рок да преземат мерки за намалување на вредноста на имисионото ниво на бучавата во рамките на пропишаните гранични вредности,

- да извршат акустички мерења или оцена на примената на стандардите за заштита од бучава или примената на заштитните мерки за бучава,

- да ја измерат пропустливоста на бучавата меѓу соседите,

- да го утврдат времето на спроведувањето на градежните активности во соседството и заштитните мерки што треба да се преземат за заштита од бучава,

- извршување на акустички мерења кај правните и физички лица кои користат извор на бучава во подрачјата и местата на престојување на луѓето,

- преземање на пропишани и утврдени мерки за заштита од бучава,

- забрана на употреба на изградени, реконструирани градби и адаптирани градби ако не се спроведени пропишаните мерки за заштита од бучава, сé додека тие мерки не се спроведат,

- забрана на употреба на извори на бучава сé додека не се преземат пропишаните мерки за заштита од бучава,

- ограничување или забрана на вршење на дејност и други активности, кои поради создадената бучава, пречат на одморот и ноќниот мир на луѓето, ако тоа не е можно да се постигне со мерката од алинејата 8 на овој став,

- забрана на употреба на машини, транспортни средства, уреди, објекти, поединечни звучни извори и опрема за кои нема податоци од производувачот за нивото на бучава, која ја емитираат на одредени услови на употреба,

- забрана на вршење на дејности и активности ако тие се започнати без акт на надлежните органи, со кои се утврдува дека се спроведени пропишаните мерки за заштита од бучава и

- да го ограничат или забранат вршењето на дејноста или активноста, до исполнување на пропишаните услови и технички мерки и до сведување на бучавата во рамките на пропишаните гранични вредности, а најмногу во рок од 30 дена.

(2) Решението од ставот (1) на овој член може да се изврши, со запечатување на уредот, опремата и просторијата, доколку со мерењето на бучавата се утврди имисија на бучава со повисоко ниво од пропишаните гранични вредности.

(3) Против решението од ставовите (1) и (2) на овој член може да се изјави жалба до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(4) Жалбата од ставот (3) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

(5) Запечатувањето на уредот, опремата и просторијата од ставот (2) на овој член се врши со означување со жиг на надлежниот инспектор.

(6) Содржината и формата на жигот од ставот (5) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 53

Надзор на законитоста на работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје

(1) Надзорот над законитоста на работата на органите на општината, на градот Скопје и општините во градот Скопје се заснова на начелото на законитост, одговорност и самостојност во остварувањето на нивните надлежности.

(2) Надзорот од ставот (1) на овој член го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 54

Надлежности во вршење на надзорот над работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје

(1) При вршењето на надзорот над работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги врши следниве работи:

1) оценува дали општините, градот Скопје и општините во градот Скопје ги изработиле стратешките карти за бучава и акционите планови за бучава согласно со членовите 15 и 17 од овој закон;

2) оценува дали при изготвувањето на акционите планови за бучава е обезбедено учество на јавноста (член 18);

3) оценува дали општините, градот Скопје и општините во градот Скопје преземаат мерки за заштита од бучава согласно со членот 19 став (2) од овој закон;

4) оценува дали општините, градот Скопје и општините во градот Скопје во просторните и урбанистичките планови и актите за нивно спроведување предвиделе заштитни мерки за бучава (член 22);

5) оценува дали општините, градот Скопје и општините во градот Скопје изработиле и ја доставиле на одобрување до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина програмата за работа на локалната мрежа за мониторингот на бучава (член 28 став (2));

6) оценува дали општините, градот Скопје и општините во градот Скопје изрекуваат мерки за забрана за вршење на дејности и на активности, како и за подобрување на состојбите со бучавата, врз основа на прописот од членот 211 од Законот за животната средина;

7) оценува дали општината, градот Скопје и општините во градот Скопје доставуваат податоци од мониторингот (член 32 став (1));

8) оценува дали општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, доставуваат податоци за одржување на соодветните катастри (член 35 став (5));

9) оценува дали општините, градот Скопје и општините во градот Скопје ја информираат јавноста за бучавата согласно со членот 36 став (3) од овој закон;

10) оценува дали оштините, градот Скопје и општините во градот Скопје обезбедуваат податоци и пристап на јавноста до информативниот систем за состојбата со бучавата во животната средина согласно со членот 37 став (2) од овој закон;

11) оценува дали органите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје обезбедуваат нивните надлежности да се извршуваат согласно со стандардите и постапките утврдени со овој закон;

12) им укажува на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје за пречекорување на нивните надлежности утврдени со овој закон и друг пропис и им предлага соодветни мерки за надминување на таквата состојба;

13) укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје кои би можеле да го оневозможат вршењето на работите од јавен интерес од локално значење;

14) дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје на нивно барање определени со овој закон;

15) го следи навременото донесување на прописите и планските документи, кои општината, градот Скопје и општините во градот Скопје ги носат согласно со овој закон;

16) поднесува иницијативи и предлози до општината, градот Скопје и општините во градот Скопје доколку констатира неспроведување на овој закон;

17) поднесува иницијативи и предлози до општината, градот Скопје и општините во градот Скопје доколку констатира неспроведување на овој закон како последица на судир на надлежности меѓу органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје;

18) ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот па општината, градоначалникот на градот Скопје и градоначалниците на општините во градот Скопје ги донесуваат при решавањето на поединечните права, обврски и интереси на физички и правни лица;

19) дава мислење и стручна помош по предлог прописите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје на нивно барање;

20) го следи остварувањето на јавноста во работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје , особено од аспект на редовно, навремено, вистинито и потполно известување на граѓаните;

21) го следи остварувањето на претходниот надзор на прописите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје;

22) навремено ги известува органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршењето на надзорот и

23) оценува други работи кои се однесуваат на тоа дали општините, градот Скопје и општините во градот Скопје ги презеле неопходните мерки за кои се надлежни за спроведување на овој закон;

(2) За преземените мерки и активности од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го информира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа.

(3) При вршењето на работите од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје да им достави укажување и да им определи рок во кој треба да ги отстранат констатираните недостатоци во остварувањето на нивната надлежност.

Член 55

Одземање на извршување на надлежност

(1) Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности, органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите кои со овој закон се утврдени како нивна надлежност и за чиешто извршување се одговорни општината, градот Скопје и општините во градот Скопје им се одзема соодветната надлежност, а вршењето на тие работи ги презема органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, но најмногу до една година од денот на нивното преземање.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина работите од ставот (1) на овој член ги врши во име и за сметка на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје.

(3) За преземањето на работите од ставот (1) на овој член се известуваат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите.

XIII. ПРЕКШОЧНИ САНКЦИИ

Член 56

(1) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) нивото на бучава при вршење на угостителска и туристичка дејност ги надминува рамките на пропишаните гранични вредности;

2) употребува опрема, средства и апарати наменети за помош во домаќинството, кои создаваат бучава повисока од пропишаните гранични вредности за бучава (член 19 став (1) алинеја 2);

3) создава бучава повисока од пропишаните гранични вредности за бучава во рамките на заштитата определена во текот на денонoќието (член 20);

4) активностите на соседите, вклучувајќи ги и градежните активности во соседството, како и активностите, уредите, средствата и апаратите кои се спроведуваат, односно употребуваат во соседството за професионални цели се изведуваат на начин спротивно на членот 41 од овој закон и ги надминуваат граничните вредности на бучава;

5) градежните активности во станбените згради ги врши спротивно на одредбите од членот 41 на овој закон и

6) создава бучава од самостојни звучни извори повисока од граничните вредности припишани согласно со овој закон (член 42).

(2) Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) Надлежен орган за изрекување на прекршоците од овој член е Прекршочната комисија формирана согласно со Законот за животната средина.

(5) За прекршоците од овој член надлежните инспектори прекршочната санкција можат да ја изречат на лице место со врачување на покана за плаќање на глоба која сторителот е должен да ја плати во рок од осум дена.

(6) Доколку глобата од ставот (5) на овој член не се плати во определениот рок, државните и овластените инспектори за животна средина се должни да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка пред Прекршочната комисија.

Член 57

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) не ги преземаат мерките за заштита од бучава (член 19 став (1));

2) употребува опрема, инсталации, уреди и средства за работа и превозни средства кои создаваат ниво на бучава повисоко од пропишаното (член 19 став (1) алинеја 1);

3) бучавата и изворите на бучавата во градбите и/или соодветната звучна изолација на градбите во работните простории и просториите за престојување на луѓе не обезбедува бучавата да биде сведена во рамките на граничните вредности за бучава од соседството (член 19 став (1) алинеја 5);

4) не врши мониторинг на бучава согласно со интегрираните еколошки дозволи (член 19 став (1) алинеја 9);

5) пушта во промет, користи и/или произведува машини, превозни средства, уреди и опрема за работа и производство, како и уреди, средства и апарати за употребување во домаќинството на подрачје на Република Македонија кои немаат ознака за јачината на звукот која ја емитираат (член 21 став (2));

6) користи, увезува и произведува средства кои не ги почитуваат пропишаните технички нормативи и стандарди кои се однесуваат на граничните вредности на бучава што ја произведуваат под одредени услови на употреба (член 21 став (1));

7) не ги означи на производот податоците за јачината на звукот која ја емитираат машините, транспортните средства, уреди и опрема, под одредени услови на употреба, во согласност со македонските стандарди како и препораките и нормите на Европската унија (член 21 став (2));

8) информациите од мониторингот не ги доставуваат согласно со членот 32 од овој закон;

9) не доставуваат податоци за изработка на катастарот на создавачи на бучава во животната средина согласно со членот 35 од овој закон и

10) не ги исполнува условите за заштита од бучава утврдени со овој закон (членови 38, 39, 40 и 41).

(2) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) Надлежен орган за изрекување на прекршоците од овој член е Прекршочната комисија формирана согласно со Законот за животната средина.

Член 58

(1) Глоба во износ од 8.000 до 20.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице доколку:

1) изведува градби кои не ги задоволуваат стандардите за заштита од бучава (член 19 став (1) алинеја 5);

2) пушта во промет, користи и/или произведува машини, превозни средства, уреди и опрема за работа и производство, како и уреди, средства и апарати за употребување во домаќинството на подрачје на Република Македонија кои не се прилагодени на пропишаните технички барања кои се однесуваат на пропишаното ниво на бучава што ја произведуваат под одредени услови на употреба (член 21 став (1));

3) не се содржани заштитните мерки за бучава во просторните и урбанистичките планови и актите за нивно спроведување (член 22);

4) не ги исполнило посебните услови и мерки во врска со стандардите за заштита од бучава согласно со одредбите од членот 23 на овој закон и

5) при изградба на патишта, аеродроми и железници не се применуваат мерките за заштита од бучава.

(2) Глоба во износ од 1.400 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Надлежен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 59

Постапка за порамнување и посредување

(1) За прекршоците утврдени во членовите 57 и 58 од овој закон, државните и овластените инспектори се должни на сторителот на прекршокот најпрво да му предложат постапка за порамнување пред да поднесат барање за прекршочна постапка.

(2) За прекршоците од членовите 57 и 58 на овој закон, државните и овластените инспектори можат на сторителот на прекршокот да му понудат посредување и постигнување согласност со која сторителот на прекршокот треба да ја плати глобата, другите давачки или да ги отстрани последиците од прекршокот.

(3) Во случаите во кои е постигната согласност за порамнувањето и посредувањето, глобата на сторителот може да биде намалена најмногу за една половина од максимум пропишаната глоба за прекршокот.

(4) За прекршоците од членот 58 на овој закон државните и овластените инспектори, како и сторителите на прекршок можат да се согласат за започнување на

постапка на медијација пред да поднесат барање за покренување на прекршочна постапка во согласност со Законот за животната средина.

(5) Постапките за порамнување и посредување се водат согласно со одредбите од Законот за животната средина.

Член 60

Водење на прекршочната постапка

Постапката пред прекршочниот орган се води согласно со одредбите на Законот за животната средина.

XIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 61

(1) Програмите од членот 28 на овој закон ќе се донесат во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Стратешките карти за бучава од членот 15 на овој закон и акционите планови за бучава од членот 17 на овој закон ќе се донесат во рок од пет години од донесувањето на подзаконскиот акт од членовите 15 став (11) и 17 став (11) на овој закон.

Член 62

(1) Прописите за извршување на овој закон ќе се донесат во рок од три години од влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 63

Машините, превозните средства, уредите и опремата за работа и производство, како и уредите, средствата и апаратите за употребување во домаќинството, како и други извори на бучава, кои се во употреба до влегувањето во сила на овој закон, а за кои немаат ознака односно податоци за јачината на звукот кој го емитираат, треба да се усогласат со одредбите на овој закон во рок од пет години од неговото влегување во сила.

Член 64

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за спречување на штетната бучава ("Службен весник на СРМ" број 21/84).

Член 65

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јули 2007 година.

L I G J
PËR MBROJTJE NGA ZHURMA
NË MJEDISIN JETËSOR

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Lënda e rregullimit

Me ketë ligj rregullohen të drejtat dhe detyrimet e Republikës së Maqedonisë, të komunës, të qytetit të Shkupit, të komunave në qytetin e Shkupit, si dhe të drejtat dhe detyrimet e personave juridikë dhe fizikë në raport me menaxhimin me zhurmën në mjedisin jetësor dhe mbrojtjen nga zhurma në mjedisin jetësor.

Neni 2

Qëllimet

Qëllimet e këtij ligji janë:

- krijimi i kushteve të shëndosha për jetën e njerëzve dhe mbrojtjen e mjedisit jetësor nga zhurma;
- marrja e masave dhe e aktiviteteve për evitimin, pengimin ose zvogëlimin e zhurmës;
- marrja e masave për mbrojtje nga zhurma e cila është e imponuar nga mjedisi i afërt dhe shkakton pakënaqësi dhe shqetësim;
- mënjanimi ose zvogëlimi i efekteve të dëmshme të cilat janë pasojë nga ekspozimi i zhurmës në mediumet dhe sferat e mjedisit jetësor, dhe
- sigurimi i bazës për zhvillimin e masave për zvogëlimin e zhurmës që e emitojnë burimet e mëdha, veçanërisht mjetet transportuese rrugore, hekurudhore dhe ujore dhe infrastruktura, mjetet fluturuese, pajisja që përdoret në lokacion të hapur dhe në industri, si dhe mjetet mekanike të lëvizshme për punë.

Neni 3

Zbatimi i Ligjit

Dispozitat e këtij ligji kanë të bëjnë me:

- zhurmën në mjedisin jetësor (në tekstin e mëtutjeshëm zhurma) të cilës njerëzit i ekspozohen në: - aglomerim, zonë, rajone të qeta në aglomerim, rajon të qetë në natyrë, si dhe në rrethinën e institucioneve specifike edukuese, shëndetësore dhe rekreative dhe/ose rajone me interes të veçantë.
- vlerësimin, menaxhimin dhe kontrollin e zhurmës të shkaktuar nga mjetet transportuese në komunikacionin rrugor, hekurudhor, ajror dhe ujor, zhurmën që krijohet në fqinjësi dhe në hapësirën ajrore, si dhe zhurmën në lokacion të hapur të shkaktuar nga instalimet dhe stabilimentet industriale, duke përfshirë edhe kategoritë e veprimtarive ekonomike;
- përcaktimin e nivelit të ekspozimit të zhurmës përmes evidentimit të zhurmës me metoda për vlerësimin dhe përpunimin e kartelave strategjike për zhurmë;
- përgatitjen e planeve aksionare për zhurmë dhe planifikim akustik, në bazë të rezultateve nga monitorimi i zhurmës, me qëllim të pengimit dhe zvogëlimit të zhurmës atje ku është e mundur, e veçanërisht në rastet kur tejkalimi i vlerave kufitare të zhurmës, mund të shkaktojë shqetësim dhe ndikime të dëmshme mbi njerëzit, ose të mbahet vlera e indikatorit të zhurmës në rajonet në të cilat vlerat më të larta kufitare nuk janë tejkaluar;
- të drejtën e sigurimit në qasje dhe dërgimin e informative publikut për gjendjen e zhurmës; dhe
- realizimin e drejtave dhe detyrimeve të: organeve shtetërore dhe njësive të vetadministrimit lokal, personave juridikë dhe fizikë dhe qytetarëve për vlerësimin, menaxhimin dhe kontrollin e zhurmës në mjedisin jetësor.

Neni 4

Përjashtimet

Dispozitat e këtij ligji nuk kanë të bëjnë me zhurmën:

- të shkaktuar nga vetë personi i ekspozuar;
- në vendin e punës dhe në mjedisin e punës;
- e cila shfaqet në brendësinë e mjeteve transportuese, dhe
- e cila shfaqet si rezultat i aktiviteteve ushtrimore në poligonet ushtarake.

Neni 5

Zbatimi i dispozitave të tjera në menaxhimin me zhurmën

(1) Përveç dispozitave të këtij ligji, ndaj zhurmës në mjedisin jetësor zbatohen edhe marrëveshjet dhe konventat ndërkombëtare të ratifikuara nga ana e Republikës së Maqedonisë dhe standardet në komunikacionin rrugor, hekurudhor, ajror dhe ujor.

(2) Për çështjet që nuk janë të rregulluara me këtë ligj, ndërsa kanë të bëjnë me zhurmën në mjedisin jetësorë, zbatohen dispozitat nga Ligji për mjedisin jetësor.

Neni 6

Subjektet në menaxhim me zhurmën

Organet e administratës shtetërore, komunat, qyteti i Shkupit dhe komunat e qytetit të Shkupit, personat juridikë dhe fizikë janë të detyruar ta zbatojnë mbrojtjen e përcaktuar nga zhurma, si dhe ta mundësojnë zbatimin e saj.

II. DEFINICIONET

Neni 7
Nocionet dhe definicionet themelore

Shprehje të caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë këtë kuptim:

1. Aglomerim është pjesë e territorit të Republikës së Maqedonisë, e caktuar nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, e cila ka mbi 100 000 persona dhe/ose dendësi të popullatës për shkak të së cilës konsiderohet si rajon i urbanizuar;

2. Planifikim akustik është kontrolli i zhurmës vijuese përmes masave të krijuara me plan, siç janë:

- planifikimi i shfrytëzimit të tokës,
- inxhinieringu sistematik dhe planifikimi i komunikacionit,
- zvogëlimi i zhurmës përmes masave për izolimin e zërit dhe
- kontrollimi i zhurmës së burimeve;

3. Plan aksionar për zhurmë është plani i përpiluar dhe i destinuar për menaxhim me problemet dhe efektet e lidhura me zhurmën, duke përfshirë zvogëlimin e zhurmës nëse është e nevojshme;

4. Zhurmë në mjedisin jetësor është zhurma e shkaktuar nga zëri i padashur, ose i dëmshëm i jashtëm i krijuar nga aktivitetet njerëzore i cili është imponuar nga mjedisi i afërt dhe shkakton pakënaqësi dhe shqetësim, duke përfshirë edhe zhurmën e emituar nga mjetet e transportit rrugor, hekurudhor dhe komunikacionit ajror dhe nga vendet e aktivitetit industrial, siç janë ato të përcaktuara në Kreun 10 të Ligjit për mjedisin jetësor që ka të bëjë me lejet e integruara ekologjike për punë të instilacioneve të cilat ndikojnë mbi mjedisin jetësor;

5. Zhurmë nga fqinjësia është pranimi i përhapjes së zhurmës ndërmjet vendeve fqinje në të cilat qëndrojnë ose jetojnë njerëz, e cila shkakton pakënaqësi dhe shqetësim;

6. Pakënaqësi nga zhurma nënkupton shqetësimin e shkaktuar nga shpërndarja e zhurmës e cila është e shpeshtë dhe/ose afatgjatë, e krijuar në kohë dhe vend të caktuar, e cila e pengon ose ndikon në aktivitetin e zakonshëm dhe në punë, përqendrim, pushim dhe në gjumin e njerëzve.

7. Shqetësim nga zhurma nënkupton edhe shkallën e shqetësimit të banorëve nga zhurma e përcaktuar me ndihmën e matjeve ose të shikimeve të terrenit;

8. Rrugë kryesore, në kuptim të këtij ligji, është rruga regjionale, nacionale ose ndërkombëtare e përcaktuar nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, nëpër të cilën kalojnë më shumë se 3 000 000 automjete në vit ose për shkak të nivelit të zhurmës mund të shkaktojë shqetësimin e njerëzve;

9. Vijë hekurudhore kryesore, në kuptim të këtij ligji, është vija hekurudhore e përcaktuar nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, në të cilën kalojnë më shumë se 30 000 vagon në vit ose për shkak të nivelit të zhurmës mund të shkaktojë shqetësimin e njerëzve;

10. Aeroport kryesor, në kuptim të këtij ligji, është aeroporti civil i përcaktuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në të cilin shënohen më shumë se 50 000 lëvizje në vit (me lëvizje nënkuptohet ngritje dhe zbritje), duke përjashtuar lëvizjet të cilat janë vetëm për shkak të trajnimit të mjeteve të lehta fluturuese ose për shkak të nivelit të zhurmës mund të shkaktojë shqetësimin e njerëzve.

11. Vlerë kufitare është vlera e Ldvn (Lden) ose të Ln (Ln), ndërsa atje ku është përkatëse me Ld (Ld) dhe Lv (Le), e përcaktuar nga ana e organeve të administratës shtetërore, tejkalimi i së cilës shkakton detyrim organeve kompetente të shqyrtojnë ose të aplikojnë masa për zbutjen dhe mbrojtjen nga zhurma; Vlerat kufitare munden të jenë të ndryshme për tipa të ndryshëm të zhurmës (zhurmë nga komunikacioni rrugor, hekurudhor, ajror, zhurmë industriale, etj.), për rrethina të ndryshme dhe ndjeshmëri të ndryshme të zhurmës së banorëve; Ata gjithashtu munden të jenë të ndryshëm për gjendjet ekzistuese dhe gjendjet e reja (ku ekziston ndryshim i gjendjes në raport me burimin e zhurmës ose shfrytëzimin e rrethinës);

12. Ndërtimi si burim i zhurmës, është gjithçka që është shkaktuar me ndërtimin dhe është e lidhur me tokën, ndërsa paraqet tërësi fizike, teknike - teknologjike dhe ndërtimore së bashku me instilacionet e montuara, përkatësisht pajisje dhe ndërtesa që nuk është krijuar me ndërtim, nëse me të ndryshohet destinacioni i vendit;

13. Aktivitete ndërtimi, si burim i zhurmës janë ato aktivitete të cilat dalin nga pajisja e ndërtimit e cila përdoret gjatë ndërtimit, ridedikimit, renovimit, prishjes dhe/ose mënjanimit të ndërtesës ose strukturës së saj, duke përfshirë edhe aktivitetet e lidhura me pastrimin, gropimin dhe/ose rregullimin e tokës;

14. Indikator plotësues për zhurmë është indikatori i veçantë i zhurmës me vlera përkatëse kufitare, e cila zbatohet sipas nevojës;

15. Përhapje e zërit është niveli i përgjithshëm i zërit, të cilin burimi e lëshon në hapësirën përreth;

16. Përhapje e zhurmës është niveli i përgjithshëm i zërit, të cilin burimi e lëshon në hapësirën përreth;

17. Zonë është pjesa e territorit të Republikës së Maqedonisë me kufij të definuar, në bazë të qëllimeve të vlerësimit dhe menaxhimit me zhurmën;

18. Vend i mbyllur për qëndrim është hapësira në banesat dhe ndërtesat publike të dedikuara për qëndrim të njerëzve;

19. Indikator për zhurmë është shkalla fizike për përshkrimin e zhurmës në mjedisin jetësore, e cila është e lidhur me efekt të dëmshëm;

20. Burim i zhurmës është ndërtesa, stabilimenti, pajisja, instilacioni, aparati, mjeti dhe aparati i cili me punë/veprimtari ose përdorim shkakton zhurmë të përhershme ose të përkohshme, aktivitet të zhurmshëm nga njerëz dhe kafshë, duke përfshirë edhe aktivitetet ndërtimore, si dhe aktivitetet tjera prej të cilave zgjerohet dhe/ose kryhet shpërndarja e zërit në mjedis;

21. Shpërndarje e zërit është niveli i përgjithshëm i zërit në vendin e pranimit, i cili e përbën nivelin bazë dhe nivelin nga burime të caktuara;

22. Shpërndarje e zhurmës është niveli i zhurmës në vend të caktuar në mjedisin e jashtëm, e cila ka dalë nga shpërndarja e një ose me tepër burime të zhurmës (në tekstin e mëtutjeshëm: niveli i zhurmës) dhe shprehet në decibelë dB (A);

23. Instalim, si burim i zhurmës, është njësia teknike në të cilën kryhen një ose me tepër veprime në suaza të aktiviteteve/veprimtarive industriale ose tregtare drejtpërsëdrejti të lidhura me ta dhe/ose teknikisht të lidhura me veprimet që kryhen në atë lokacion, e të cilat munden të kenë efekt mbi nivelin e zhurmës;

24. Publik është një ose më tepër persona fizikë ose juridikë, dhe në pajtim me ligjin organizata dhe shoqata të formuara të qytetarëve;

25. Karta e zhurmës për vitin rrjedhës është karta në të cilën janë përfaqësuar të dhëna për gjendjen momentale të zhurmës në vitin rrjedhës;

26. Kadastra e krijuesve të zhurmës është evidenca kuantitative dhe kualitative e burimeve të zhurmës në të cilën është kyçur dhe karta e burimeve të zhurmës;

27. Ldvn (Lden) (indikator për zhurmë në mes të ditës-mbrëmjes-natës) do të thotë indikator për zhurmë për shqetësimin e përgjithshëm, të definuar me afër në nenin 10 të këtij ligji;

28. Ld (L) (indikator për zhurmë gjatë ditës) do të thotë indikator për zhurmë për shqetësim gjatë periudhës ditore;

29. Lv (Le) (indikator për zhurmë gjatë mbrëmjes) do të thotë indikator për zhurmë për shqetësim gjatë periudhës së mbrëmjes;

30. Ln (Ln) (indikator për zhurmë gjatë natës) do të thotë indikator për zhurmë për shqetësim gjatë periudhës së natës.

31. Lek (Lq) (nivel ekuivalent të zhurmës) është indikator për zhurmën të llogaritur nga nivelet e matura të zhurmës në një interval kohor:

32. Metodë e vlerësimit është metoda e përdorur për llogaritjen, parashikimet, vlerësimin dhe matjen e vlerës së indikatorit për zhurmë dhe të efekteve të dëmshme të lidhura me ta;

33. Vend për qëndrim është çdo hapësirë e hapur ose e mbyllur në të cilën njerëzit qëndrojnë përherë ose përkohësisht;

34. Monitorim i zhurmës është matja, përcjellja dhe kontrolli sistematik i gjendjeve të zhurmës në mediumet dhe sferat e mjedisit jetësor;

35. Organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale për menaxhimin me zhurmë në sferën e mjedisit jetësor është Drejtoria e mjedisit jetësor;

36. Niveli i zhurmës paraqet vlerën e shtypjes të zërit të matur ose intensiteti i shprehur ne decibel dB A;

37. Paraqitja e zhurmës në kartë është përfaqësim i të dhënave për gjendjen ekzistuese ose të paraparë të zhurmës përmes indikatorit të nivelit të zhurmës me udhëzim të tejkalimit të cilës do vlerë kufitare të përcaktuar, numrin e njerëzve të cilët janë të prekur në rajon të caktuar ose numri i banesave të ekspozuar të vlerave të caktuara të indikatorit në nivel të zhurmës në rajon të caktuar.

38. Vendbanim në kuptim të këtij ligji paraqet rajon i një apo më tepër komunash, dhe/ose pjesë nga rajoni i komunës i përcaktuar nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, në të cilën për shkak të dendësisë së popullatës llogaritet si rajon i urbanizuar dhe për shkak të nivelit të zhurmës që ekziston në të, është e nevojshme të merren masa për zvogëlimin e zhurmës në mjedisin jetësor;

39. Vlerësim është metoda e përdorur për përllogaritje, parashikime, vlerësim dhe matjen e vlerës së indikatorit për zhurmë në mjedisin jetësor ose efektet e dëmshme përkatëse;

40. Raport efekt-dozë është raporti ndërmjet vlerës së indikatorit për zhurmë dhe efektit të dëmshëm;

41. Vend i hapur për qëndrim është çdo vend në të cilin qëndrojnë njerëz për shkak të pushimit, zbavitjes ose rekreacionit;

42. Nivel bazë i zhurmës është niveli i zhurmës kur burim i caktuar i provuar i zhurmës nuk punon;

43. Pajisje, si burim i zhurmës, me aparate të veçanta, instilacione procesuale dhe prodhime të tjera nga të cilat përbëhet stabilimenti ose në mënyrë të pavarur janë montuar dhe/ose futur në ndërtim me të cilat kryhen aktivitete dhe/ose shërbejnë për kryerjen e procesit teknologjik ose tjetër;

44. Stabiliment, si burim i zhurmës, është përmbledhja e pajisjeve të lidhura e cila shërben për realizimin e procesit teknologjik ose tjetër në pajtim me dedikimin e ndërtimit;

45. Rajon me interes të veçantë është rajon i mbrojtur i përcaktuar me ligj;

46. Mjete transporti, si burime të zhurmës, me të gjitha mjetet për transport të njerëzve, mallra, prodhime dhe ngjashëm, të cilat janë pjesëmarrës në komunikacionin rrugor, hekurudhor, ajror dhe ujor.

47. Hapësirë pune, si burim i zhurmës, është çdo lokal i hapur ose i mbyllur në të cilin njerëzit punojnë me mjete dhe pajisje për punë;

48. Kartë strategjike e zhurmës është karta e përpiluar për vlerësimin global të ekspozimit të përcaktuar të zhurmës në rajon të caktuar si rezultat i burimeve të ndryshme të zhurmës dhe/ose për parashikime të përgjithshme në atë rajon;

49. Standarde për mbrojtje nga zhurma janë standardet të cilat duhet t'i plotësojnë objektet, pajisja, stabilimentet, instilacionet, aparatet për amvisëri, mjetet transportuese dhe aparatet dhe pajisja tjetër me qëllim që të sigurohet mbrojtje nga zhurma;

50. Fqinjësia paraqet rajonin ku në afërsi fqinje të drejtpërdrejtë ekzistojnë vende për qëndrim, duke përfshirë edhe ndërtesat për banim dhe shtëpitë individuale;

51. Punë profesionale për mbrojtje nga zhurma janë punët për zbatimin e matjes dhe vlerësimin e gjendjeve të përcaktuara me zhurmën, si dhe aktiviteteve për pengimin, zvogëlimin dhe mënjanimin e rreziqeve nga zhurma për mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve;

52. Rajon i qetë është rajoni, i përcaktuar nga organi kompetent, i cila nuk i është ekspozuar në vlerë të Ldvn ose indikatori tjetër përkatës për zhurmë më të madhe nga vlera e përcaktuar e vërtetuar nga organi kompetent, nga cilido burim i zhurmës;

53. Rajon i qetë në natyrë është rajoni, i përcaktuar nga organi kompetent, i cili nuk është i çrregulluar nga zhurma e komunikacionit, industrisë ose aktiviteteve rekreative;

54. Menaxhim me të dhëna është grumbullimi, përpunimi, sistematizimi, ruajtja, shfrytëzimi, shpërndarja dhe prezantimi i të dhënave gjithëpërfshirëse, të sakta dhe publikisht të kapshme dhe informacione për gjendjet, kualitetin dhe ndryshimet e zhurmës;

55. Person fizik është tregtari individual i cili në pajtim me Ligjin për shoqëri tregtare është i regjistruar në regjistrin tregtar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse, si dhe çdo qytetar, zejtar, dhe bujk dhe kryerës tjerë të veprimtarisë profesionale;

56. Efekte të dëmshme janë efektet negative mbi shëndetin e njerëzve; dhe

57. Mjedis i jashtëm është hapësira përreth burimit të zhurmës ku matet niveli i zhurmës.

III. BURIMET E ZHURMËS NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 8
Burimet e përgjithshme në mjedisin jetësor

(1) Si burime të përgjithshme të zhurmës në mjedisin jetësor në pajtim me këtë ligj janë:

- stabilimenti industrial, ekonomik, zejtar ose tjetër prodhues ose instalimi, si dhe pajisja tjetër;
- aktivitete ndërtimore;
- rrugë kryesore, infrastrukturë rrugore tejujore dhe hekurudhore;
- aeroport ose helidrom vend për ngritje ose zbritje;
- poligon për nevojat e mbrojtjes dhe shpëtimit;
- infrastrukturë rrugore;
- parking i mbyllur (në objekt) ose i hapur;
- ndërtesa për banim dhe qëndrim të njerëzve (fqinjësi);
- ndërtime për manifestime sportive ose tjera publike;
- objekt në të cilin përdoren pajisje me zë;
- aparate për amvisëri;
- autodrome, parke zbavitëse, poligone sportive për qitje, lokacione rekreative pranë brigjeve dhe stabilimente të ngjashme për zbavitje;
- pajisje tjetër e pavarur e palëvizshme dhe/ose lëvizëse me zë;
- kantier ndërtimi i hapur ose i mbyllur, dhe
- si dhe burime tjera të zhurmës nga e cila krijohet zhurmë më e madhe nga ajo e përcaktuar.

(2) Si burim i përgjithshëm i zhurmës konsiderohet edhe mbajtja e manifestimit publik, tubimi publik dhe përdorimi i çfarëdo pajisjeje me zë ose pajisjeje tjetër, që shkakton zhurmë, nëse aktiviteti zhvillohet në vend publik, në lokacion të ose ndërtesë e cila nuk është e dedikuar për atë veprimtari.

IV. VLERAT KUFIZUESE TË NIVELIT TË ZHURMËS NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 9

(1) Ndalohet emetimi i zhurmës në mjedis jetësor e cila është mbi vlerat e përcaktuara kufizuese.

(2) Për evitimin, pengimin ose zvogëlimin e efekteve të dëmshme ndaj shëndetit të njeriut dhe ndaj mjedisit jetësor, përcaktohen vlera kufizuese të nivelit të zhurmës të cilat kanë të bëjnë me kufizimin e niveleve të të gjitha burimeve të zhurmës, duke përfshirë periudhën kohore, vendpozitën e burimit dhe llojet e rajoneve dhe të viseve në të cilat krijohet zhurma.

(3) Vlerat kufizuese të zhurmës nga paragrafi (2) të këtij neni shprehen me ndihmën e indikatorëve për zhurmë në mjedisin jetësor në pajtim me këtë ligj.

(4) Vlerat kufizuese të nivelit të zhurmës nga paragrafi (2) të këtij neni i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor dhe ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e Punëve të Brendshme.

V. INDIKATORË PËR ZHURMË NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 10

Indikatorët për zhurmë në mjedisin jetësor

(1) Indikatorët për zhurmë shfrytëzohen me qëllim që të caktohen standardet për mbrojtje nga zhurma dhe niveli i zhurmës në mjedisin jetësor, gjegjësisht vlerat kufizuese të zhurmës në mjedisin jetësor, vlerësimi dhe parashikimet e gjendjes me zhurmën, përpunimi i kartelave strategjike të zhurmës dhe planifikimi i masave për mbrojtjen nga zhurma.

(2) Indikatorët e zhurmës sipas këtij ligji janë:

1) Indikatori e ekspozimit të përgjithshëm të zhurmës (zhurmë gjatë tërë ditën) në mjedisin jetësor;

2) Indikator për ekspozim të zhurmës gjatë natës;

3) Indikator për ekspozim të zhurmës gjatë ditës;

4) Indikator për ekspozim të zhurmës gjatë mbrëmjes; dhe

5) Indikatorë plotësues për zhurmë.

(3) Intensiteti i zhurmës gjatë tërë ditën përcaktohet me shprehjen:

$$L_{dvn} = 10 * \lg \frac{1}{24}(12 * 10^{\frac{L_d}{10}} + 4 * 10^{\frac{L_v+5}{10}} + 8 * 10^{\frac{L_n+10}{10}}).$$

(4) Zbatimin e indikatorëve për zhurmë, indikatorëve plotësues për zhurmë, mënyrën e matjes së zhurmës dhe metodat për vlerësim me indikatorë për zhurmën në mjedisin jetësor, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisi jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë.

VI. ADMINISTRIMI ME ZHURMËN NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 11

Administrimi me zhurmën

Administrimi me zhurmën kryhet nëpërmjet:

1. metodave të vlerësimit me indikatorë për zhurmë;
2. metodave të vlerësimit për efekte të dëmshme;
3. miratimit dhe zbatimit të dokumenteve të planit, si dhe
4. ndërmarrjes së masave për mbrojtjen nga zhurma në mjedisin jetësor.

1. METODAT E VLERËSIMIT ME INDIKATORË TË ZHURMËS NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 12

Matja dhe përllogaritja

Vlerat e indikatorëve të zhurmës në mjedisin jetësor mund të përcaktohen me matje (në vendin e vlerësimit) dhe me përllogaritje.

2. METODAT E VLERËSIMIT TË EFEKTEVE TË DËMSHME

Neni 13

Vlerësimi i efekteve të dëmshme

(1) Efektet e dëmshme nga zhurma ndaj shëndetit të njerëzve vlerësohet me ndihmën e raportit dozë-efekt. Raporti dozë-efekt përcaktohen si raport ndërmjet LDVN dhe shqetësimit dhe në raport ndërmjet LN dhe çrregullimit të gjumit.

(2) Metodat e vlerësimit të efekteve të dëmshme nga zhurma ndaj shëndetit të njerëzve, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Vlerësimin e efekteve të dëmshme ndaj shëndetit të njerëzve gjatë zmadhimit të nivelit të zhurmës e kryejnë institucionet kompetente të shëndetësisë.

3. MIRATIMI DHE ZBATIMI I DOKUMENTEVE TË PLANIT

Neni 14

Dokumentet e planit

(1) Për shkak të realizimit e qëllimeve të vendosura në pajtim me këtë ligj, si dhe për shkak të planifikimit të tyre përpunohen:

- kartelat strategjike për zhurmë, dhe
- planet aksionare për zhurmë.

(2) Kartelat strategjike për zhurmë nga paragrafi (1) alineja 1 të këtij neni paraqiten si:

1) kartela strategjike për zhurmë për aglomerime;

2) kartelat strategjike për zhurmë për rrugë kryesore;

3) kartelat strategjike për zhurmë për vija kryesore hekurudhore;

4) kartelat strategjike për zhurmë për aeroporte kryesore, dhe

5) kartelat strategjike për zhurmë për vendbanime, dhe

6) kartelat strategjike për zhurmë për rajone me interes të veçantë të cilat nuk i bëjnë pjesë në aglomerim të caktuar.

Neni 15

Shkaktimi strategjik i zhurmës në mjedisin jetësor të kartelës

(1) Kartelat strategjike për zhurmë detyrimisht përpunohen për të gjitha aglomerimet, rrugët kryesore, vijat kryesore hekurudhore dhe aeroportet kryesore në territorin e Republikës së Maqedonisë. Kartelat strategjike për zhurmë për vendbanime dhe rajone me interes të veçantë përpunohen sipas nevojës në bazë të vendimit të miratuar nga personi juridik i cili administron me rajonin.

(2) Për përpunimin, miratimin, shfrytëzimin dhe ruajtjen e kartelave strategjike për zhurmë kompetent janë:

- këshilli i komunave dhe të Qytetit të Shkupit me propozimin e kryetarëve të komunave dhe të Qytetit të Shkupit - për aglomerime dhe për vendbanime.
- Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor për - rrugë kryesore, vija kryesore të hekurudhës dhe aeroporte kryesore.
- personi juridik i cili administron me rajonin me interes të veçantë për kartelën strategjike për zhurmë për rajonin me interes të veçantë.

(3) Organet dhe personi juridik nga paragrafi (2) të këtij neni, organet tjera të administratës shtetërore, si dhe personat juridikë dhe fizikë nga rajonet të cilat janë përfshirë në kartelat strategjike për zhurmë, janë të obliguara që ndërmjet vetes të bashkëpunojnë dhe të këmbejnë të dhëna dhe informata për shkak të përpunimit të kartelave strategjike për zhurmë.

(4) Kartelat strategjike për zhurmë veçanërisht përmbajnë tekst, pasqë grafike dhe shtojca për:

- gjendjen paraprake të zhurmës, të përhershme dhe të pritur, të përcaktuar në bazë të vlerave të indikatorëve për zhurmë;
- tejkalimin e vlerës kufizuese të indikatorëve për zhurmë;
- numrin e vlerësuar të banesave, institucioneve për fëmijë, institucioneve arsimore dhe shëndetësore në rajon të përcaktuar, të cilat u janë ekspozuar vlerave të zmadhuara të indikatorëve të zhurmës, dhe

- numrin e vlerësuar të njerëzve të cilët jetojnë në rajonin e zhurmës së ekspozuar.

(5) Organet dhe personat juridikë kompetentë për përpunimin e kartelave strategjike për zhurmë nga paragrafi 2 të këtij neni, gjatë shkaktimit të zhurmës së kartelës strategjike për teori në afërsi të kufirit ndërkombëtar, janë të obliguar të bashkëpunojnë me organet kompetente për miratimin e kartelave strategjike për zhurmë nga shteti fqinj.

(6) Mënyrën e bashkëpunimit të organeve kompetente për përpunimin e kartelave strategjike për zhurmë me organet kompetente për miratimin e kartelave strategjike për zhurmë nga shtet fqinje, e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e Punëve të Jashtme.

(7) Me kartelat strategjike për zhurmë përcaktohen rajonet parësore në të cilat është vërejtur tejkalimi i vlerave të indikatorit të përcaktuar, e i cili mund të shkaktojë veprim të dëmshëm ndaj shëndetit të njerëzve, dhe për të cilat duhet të përgatitet plan aksionar për zhurmë.

(8) Kartelat strategjike për zhurmë përpunohen, për një periudhë prej pesë vjetësh dhe revidohen në secilën pesë vjet.

(9) Kryetarët e komunave dhe kryetari i Qytetit të Shkupit, gjegjësisht organi kompetent për rajonin me interes të veçantë, janë të obliguar që t'ia dërgojnë për miratim kartelat strategjike për zhurmë organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, në afat prej tridhjetë ditësh nga dita e përpunimit të tyre. Kartat strategjike për zhurmë të cilat kanë të bëjnë me rrugët kryesore, vijat hekurudhore kryesore dhe aeroporte kryesore në territorin e Republikës së Maqedonisë, lejohen nga ana e Qeverisë së Republikës të Maqedonisë me propozim të organit së administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(10) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor është i obliguar që t'i mbledhë, ruajë dhe evidentojë kartelat e lejuara strategjike për zhurmë.

(11) Përmbajtjen më të përafërt të kartelave strategjike për zhurmë, mënyrën e përpunimit dhe mënyrën e mbledhjes së të dhënave për përpunimin e kartelave strategjike për zhurmë, si dhe mënyrën e grumbullimit të tyre, ruajtjen dhe evidentimin, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(12) Të dhënat nga kartelat strategjike për zhurmë detyrimisht shfrytëzohen gjatë përpunimit të planeve hapësinore dhe urbanistike.

Neni 16

Përcaktimi i objekteve për përpunimin e kartelave strategjike për zhurmë

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton aglomerimet, rrugët kryesore, vijat hekurudhore kryesore dhe aeroportet kryesore për të cilat duhet të përgatiten kartelat strategjike për zhurmë, si dhe komuna kompetente për përpunimin e kartelës strategjike për zhurmë në rastin kur aglomerimi përfshin rajone të më shumë komunave dhe mënyrën e bashkëpunimit dhe të organizimit të tyre.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton vendbanimet dhe rajone me interes të veçantë të cilat nuk bëjnë pjesë në aglomerim të caktuar për të cilat duhet të përgatitet kartela strategjike për zhurmë.

Neni 17

Plane aksionare për zhurmë në mjedisin jetësor

(1) Në bazë të kartelave strategjike për zhurmë përgatiten plane aksionare për zhurmë në mjedisin jetësor.

(2) Për përpunimin, miratimin, shfrytëzimin dhe ruajtjen e planeve aksionare për zhurmë kompetentë janë:

- këshilli i komunave gjegjësisht Këshilli i Qytetit të Shkupin me propozimin e kryetarëve të komunave gjegjësisht kryetarit të Qytetit të Shkupit - për aglomerime dhe për vendbanime;
- ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor për - rrugë kryesore, vija kryesore të hekurudhave dhe aeroporteve kryesore dhe porte ujore, dhe
- personi juridik i cili udhëheq me rajonin me interes të veçantë për kartelën strategjike për zhurmë për rajon me interes të veçantë.

(3) Organet nga paragrafi (2) të këtij neni, organet tjera të administratës shtetërore, si dhe personat juridikë dhe fizikë nga rajonet të cilat janë përfshirë në kartelat strategjike për zhurmë, janë të obliguar ndërmjet vetes të bashkëpunojnë dhe të këmbejnë të dhëna dhe informata për shkak të përpunimit të planeve aksionare për zhurmë.

(4) Planet aksionare për zhurmë nga paragrafi (1) të këtij neni veçanërisht përmbajnë analiza të gjendjes së përhershme me zhurmën, vlerësimin, parashikimet, dhe masa për zvogëlimin dhe pengimin e zhurmës, të lidhura me tejkalimin e vlerave kufizuese të indikatorit të caktuar të zhurmës në rajonet e aglomerimeve, vendbanimeve dhe rajoneve me interes të veçantë, dhe në afërsi të rrugëve kryesore, vijave kryesore të hekurudhës, aeroporteve kryesore në territorin e Republikës së Maqedonisë.

(5) Planet aksionare për zhurmë përpunohen për një periudhë prej pesë vjetësh dhe revidohen në secilin pesë vjet.

(6) Masat për pengimin dhe zvogëlimin e zhurmës të parashikuara në planet aksionare për zhurmë, në afatet e përcaktuara, realizohen nga ana e organet kompetente, si dhe pronarëve dhe shfrytëzuesve të objekteve dhe stabilimenteve të cilat janë evidentuar si burim i zhurmës në planet aksionare për zhurmë, duke përfshirë edhe operatorët e instalimeve me A dhe B leje ekologjike të integruara, si dhe krijuesit e zhurmës të evidentuar në kadastrën e krijuesve të zhurmës.

(7) Masat për pengimin dhe zvogëlimin e zhurmës në hapësirë të hapur të dala nga instalimet ekonomike dhe stabilimentet, rregullohen në pajtim me dispozitat nga Ligji për mjedisin jetësor të cilat kanë të bëjnë me A lejen ekologjike të integruar dhe B lejen ekologjike të integruar.

(8) Organet dhe personat juridikë kompetentë për përpunimin e planeve aksionare për zhurmë janë të obliguar të bashkëpunojnë me organet kompetente për përpunimin e planeve aksionare për zhurmë nga shtetet fqinje.

(9) Mënyrën e bashkëpunimit të organeve kompetente për përpunimin e planeve aksionare për zhurmë me organet kompetente për përpunimin e planeve aksionare për zhurmë nga shteti fqinj, e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e punëve të jashtme.

(10) Komunat dhe Qyteti i Shkupit, si dhe personat juridikë të cilët administrojnë me rajone me interes të veçantë, janë të obliguar që planet aksionare për zhurmë t'ia dërgojnë për miratim organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, në afat prej tridhjetë ditësh nga dita e përpunimit të tyre. Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor është i obliguar t'i mbledhë, ruajë dhe evidentojë planet aksionare për zhurmë.

(11) Përmbajtjen më të përafërt të planeve aksionare për zhurmë, mënyrën e përpunimit dhe mënyrën e mbledhjes së të dhënave për përpunimin e planeve aksionare për zhurmë, si dhe mënyrën e grumbullimit të tyre, ruajtjen dhe evidentimin, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 18

Pjesëmarrja e opinionit gjatë planifikimit të mbrojtjes nga zhurma në mjedisin jetësor

(1) Gjatë përgatitjes së planeve aksionale për zhurmë, organet kompetente organizojnë debat publik, në të cilin mund të marrin pjesë të gjitha subjektet e interesuara: organet e administratës shtetërore, personat fizikë dhe juridikë, institucionet publike, institucionet shkencore dhe profesionale, shoqatat e qytetarëve, bashkësitë urbane, komunat, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit si dhe subjektet e tjera të interesuara.

(2) Organet kompetente për përpilimin e planeve aksionale për zhurmë në mjedisin jetësor, e mundësojnë shikim të opinionit në Propozim-planet aksionale për zhurmë, në periudhën kohore prej tridhjetë ditësh pune, para mbajtjes së debatit publik. Ata i informojnë subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni me anë të mjeteve të informimit publik, përmes:

- shpalljes në së paku një gazetë, që botohet në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë,
- dhe/ose në mënyrë tjetër përkatëse,

për vendin ku mund të kryhet shikimi në planet e propozuara aksionale për zhurmë, bashkë me informatën për procedurën e pjesëmarrjes së opinionit, si dhe për mënyrën, vendin dhe datën e realizimit të debatit publik.

(3) Organet kompetente për miratimin e planeve aksionale për zhurmë, janë të obliguara që gjatë përpilimit të dokumentit të planit, t'i marrin parasysh mendimet e opinionit, të marra në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, për këtë përgatisin raport të veçantë që është pjesë përbërëse nga dokumentacioni për miratim, i cili dorëzohet te organi kompetent për miratimin e tyre.

(4) Mënyra e shpalljes së informatave dhe e pjesëmarrjes së opinionit në procedurën e përpilimit të planeve aksionale për zhurmë nga paragrafi (1) i këtij neni, dhe mënyra e përgatitjes së raportit nga debati publik nga paragrafi (3) i këtij neni, realizohen në pajtim me dispozitat për vlerësimin strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor, nga Ligji për mjedisin jetësor.

VII. MASAT PËR MBROJTJE NGA ZHURMA NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 19

Përcaktimi i masave për mbrojtje nga zhurma në mjedisin jetësor

(1) Personat juridikë dhe fizikë janë të obliguar që t'i ndërmarrin masat për mbrojtje nga zhurma:

- t'i zgjedhin, blejnë dhe përdorin pajisjet, instalimet, aparatet dhe mjetet e punës dhe mjetet e transportit, që krijojnë nivel të ulët të zhurmës;
- t'i zgjedhin, blejnë dhe përdorin pajisjet, mjetet dhe aparatet e dedikuara për ndihmë në amvisëri, që krijojnë zhurmë në suaza të vlerave kufizuese të nivelit të zhurmës;
- t'i zgjedhin, blejnë dhe përdorin prodhimet në të cilat ekziston shenja për forcën e zërit që e përhapin;
- të kryejnë punë ndërtimore, si dhe të ndërmarrin masa mbrojtëse, në mënyra dhe me qëllim të zvogëlimit të zhurmës dhe reduktimin e saj në suaza të vlerave kufizuese të nivelit të zhurmës;
- të ndërtojnë ndërtesa që i plotësojnë standardet për mbrojtje nga zhurma, që kanë të bëjnë me instalimin e izolimit përkatës të zërit në ndërtesa, me qëllim që zhurma dhe burimet e zhurmës në lokalet e punës dhe në lokalet për qëndrimin e njerëzve, të reduktohen në suaza të vlerave kufizuese të nivelit të zhurmës nga fqinjësia;
- ta instalojnë ose ta vendosin izolimin përkatës të zërit, në ndërtesa në të cilat ekzistojnë lokale të punës dhe lokale për qëndrimin e njerëzve, ndërsa paraqiten si burime të zhurmës;
- t'i kryejnë aktivitetet e tyre në mënyrën që nuk lejon shkaktimin e zhurmës në mjedisin jetësor, mbi vlerat kufizuese të nivelit të zhurmës;
- të përmbahen nga ndërmarrja e veprimeve dhe aktiviteteve, që te njerëzit krijojnë pakënaqësi nga zhurma ;
- mbikëqyrjen e zhurmës, në pajtim me lejet e integruara ekologjike dhe
- të ndërmarrin masa të tjera me qëllim të mbrojtjes nga zhurma.

(2) Organet e administratës shtetërore, organet e komunave, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, janë të obliguar që t'i ndërmarrin këto masat për mbrojtjen nga zhurma:

- ta zbatojnë mbikëqyrjen e zhurmës, në pajtim me programet për mbikëqyrje të rrjeteve shtetërore dhe lokale për mbikëqyrjen e zhurmës në mjedisin jetësor;
- ta, ndërmarrin kufizimin e përkohshëm të përhapjes së zhurmës, nga burimet e zhurmës;
- ta kufizojnë ose ndalojnë përhapjen e zërit, nga burimi që e përhap;
- të kryejnë matje akustike, për kontrollin dhe mbikëqyrjen e përhershme, të gjendjes me zhurmën;
- të zbatojnë masa mbrojtëse akustike, në bazë të matjes dhe analizës së zhurmës në vendin e përhapjes, në rrugët e përhapjes së zhurmës dhe në vendet e emisionit të zhurmës;
- ta realizojnë lokalizimin e planifikuar të hapësirës së burimeve të zhurmës dhe/ose ndërtesave, si dhe t'i parashohin përmbajtjet që duhet të mbrohen nga zhurma;
- ta përshtatin nivelin e zhurmës së shkaktuar nga burimet e tjera të pavarura të zërit, në suaza të vlerave kufizuese të përcaktuara, e varësisht nga periudha kohore;
- në planet hapësinore dhe urbanistike, të sigurojnë zbatimin e masave dhe kushteve për mbrojtje nga zhurma, përmes renditjes së ndërsjellë në hapësirën e infrastrukturës, objektet industriale, banesore, rekreative dhe objekte të tjera dhe të planifikojnë zona të qeta, dhe ta përcaktojnë regjimin e veçantë të shfrytëzimit të zonave të qeta;
- ta informojnë opinionin, për gjendjen e zhurmës dhe
- të ndërmarrin masa të tjera me qëllim të mbrojtjes nga zhurma.

Neni 20

Kohëzgjatja e një dite dhe një nate

Mbrojtja nga zhurma zbatohet natën dhe ditën, me këtë rast për nevojat e këtij ligji konsiderohet se dita zgjat 12 orë, nga ora 07.00 deri në orën 19.00, mbrëmja zgjat 4 orë, nga ora 19.00 deri në orën 23.00, dhe nata zgjat 8 orë, nga ora 23.00 deri në orën 07.00.

Neni 21

Ndalimi për lëshim në qarkullim, për shfrytëzim dhe prodhim

(1) Ndalohet lëshimi në qarkullim, shfrytëzimi dhe prodhimi i makinave, mjeteve të transportit, aparateve dhe pajisjes për punë dhe prodhim, si dhe i impianteve, mjeteve dhe aparateve për përdorim në amvisëri, që nuk i janë përshtatur normativave dhe standardeve teknike të përcaktuara për mbrojtjen nga zhurma, që kanë të bëjnë me vlerat kufizuese të zhurmës që e prodhojnë në kushte të caktuara të përdorimit, dhe të cilat nuk e kanë shenjën me të dhënat për forcën e zërit që e emetojnë.

(2) Të dhënat për forcën e zërit që e emetojnë mjetet, impiantet, aparatet dhe pajisja nga paragrafi (1) i këtij neni, duhet të jenë të shënuara në prodhim në pajtim me standardet maqedonase, si dhe me standardet dhe rekomandimet e Unionit Evropian.

Neni 22

Përmbajtja për mbrojtjen nga zhurma gjatë planifikimit hapësinor

(1) Planet hapësinore dhe urbanistike dhe aktet për zbatimin e tyre, në kuadër të përmbajtjes për mbrojtje, duhet të përmbajnë edhe masat mbrojtëse për zhurmë.

(2) Masat mbrojtëse për zhurmë nga paragrafi (1) i këtij neni, që duhet t'i përmbajnë planet hapësinore dhe urbanistike, do t'i përcaktojë ministri që udhëheq me

organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e transportit dhe lidhjeve dhe ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 23

Standardet për mbrojtje nga zhurma gjatë ndërtimeve

(1) Në procedurën për lëshimin e lejes për ndërtim, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e rregullimit hapësinor dhe kryetari i komunës dhe i komunës në qytetin e Shkupit, është i obliguar që të konfirmojë nëse dokumentet e planit për objektin, që janë lëndë për lejen e ndërtimit, i kanë plotësuar kushtet dhe masat e veçanta, lidhur me standardet për mbrojtje nga zhurma, si vijon:

- nëse niveli i zhurmës, që është pasojë e përdorimit ose i punës së burimit, nuk i tejkalon vlerat kufizuese të përcaktuara të nivelit të përhapjes në burimin e zhurmës;
- nëse janë siguruar masat për mbrojtje nga zhurma, për pengimin ose zvogëlimin e nivelit të zhurmës, si pasojë e përdorimit ose i punës së ndonjë burimi të zhurmës në objekt;
- nëse në rajonet me komunikacion të zmadhuar rrugor, hekurudhor, ajror dhe/ose ujor, nuk do të tejkalohen vlerat kufizuese të niveleve të zhurmës, si pasojë nga përdorimi ose nga puna e burimit të zhurmës dhe
- nëse janë siguruar kushtet dhe masat e tjera, që janë të domosdoshme për mbrojtje nga zhurma, në pajtim me dedikimin specifik të objektit dhe vendndodhjes së tij.

(2) Gjatë zgjedhjes së kushteve dhe masave për mbrojtje nga zhurma, nga paragrafi (1) alineja 2 e këtij neni, përparësi kanë kushtet dhe masat për zvogëlimin e përhapjes së zhurmës në burimin e tij, lidhur me masat për pengimin e përhapjes së zhurmës.

VIII. MONITORIMI I ZHURMËS NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 24

Qëllimet e monitorimit

(1) Monitorimi i gjendjes në sferën e zhurmës (në tekstin e mëtejmë: monitorimi), kryhet në mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

(2) Qëllimi i monitorimit të zhurmës është vendosja e unitetit dhe standardeve në krijimin dhe funksionimin e sistemeve për monitorim, kontroll dhe mirëmbajtjen e bazës gjithëpërfshirëse të të dhënave të nevojshme, për shikimin dhe menaxhimin e gjendjeve me zhurmën, përmes:

- përcjelljes, mbikëqyrjes, matjes dhe vlerësimit sistematik të gjendjes me zhurmën, dhe ndikimit të ndryshimeve në sferën e zhurmës;
- identifikimit, planifikimit dhe kategorizimit të burimeve të zhurmës;
- vlerësimit të efekteve të dëmshme ndaj shëndetit të njerëzve dhe mjedisit jetësor nga zhurma e krijuar;
- përcaktimit dhe propozimit të masave, për përmirësimin e gjendjeve me zhurmën;
- shfrytëzimit të masave të tjera për përcaktimin, vlerësimin dhe përparimin e gjendjes së zhurmës, veçanërisht me modelimin dhe identifikimin e problemeve të ardhshme.

Neni 25

Monitorimi i zhurmës në mjedisin jetësor

Me monitorimin e zhurmës, sigurohen të dhënat si vijojnë:

1. të dhënat për përhapjen e zhurmës nga burimet e lëvizshme;
2. të dhënat për përhapjen e zhurmës nga burimet e stacionuara;
3. të dhënat për nivelin e përcaktuar të zhurmës, në vendet e caktuara për qëndrim;
4. të dhënat nga organet shtetërore, organizatat dhe institucionet shkencore dhe profesionale dhe personat e tjerë juridikë, që e kryejnë matjen dhe përcjelljen e zhurmës nga të gjitha burimet e zhurmës;
5. të dhënat nga vlerësimi i gjendjes së zhurmës;
6. të dhënat për alarmimin dhe masat për mbrojtjen e shëndetit të njerëzve dhe për përparimin e gjendjeve të zhurmës dhe
7. të dhëna të tjera që kanë të bëjnë me zhurmën.

Neni 26

Rrjeti shtetëror për monitorim

(1) Për monitorimin e zhurmës në territorin e Republikës së Maqedonisë, organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e instalon rrjetin shtetëror për mbikëqyrjen e zhurmës (në tekstin e mëtejmë: rrjeti shtetëror).

(2) Me rrjetin shtetëror, sigurohet monitorim i përhershëm i zhurmës, që është pjesë përbërëse nga monitorimi i përgjithshëm i mjedisit jetësor.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët e mjedisit jetësor, e kryen përcjelljen e gjendjes me zhurmën përmes rrjetit shtetëror dhe udhëheq me rrjetin shtetëror, në pajtim me këtë ligj dhe Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 27

Rrjetet lokale për monitorim

Për monitorimin e zhurmës në rajonin e komunave, qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit, mund të instalohen rrjetet lokale për monitorim, pas mendimit të marrë paraprakisht nga organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, ndërsa nën kushte dhe mënyrë të rregulluar me këtë ligj dhe Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 28

Programet për monitorim

(1) Ministri që udhëheq me organin kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e miraton programin vjetor për punën e rrjetit shtetëror për monitorimin e zhurmës.

(2) Komunat dhe qyteti i Shkupit, e miratojnë planin vjetor për punën e rrjetit lokal për monitorimin e zhurmës, që e dorëzojnë për miratim te organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 29

Stacionet për matje dhe vendet e matjes

(1) Mbikëqyrja e gjendjes në rajonin e zhurmës, kryhet përmes stacioneve për matje dhe vendeve të matjes, e veçanërisht në:

- ndërtesat e dedikuara për edukim dhe arsim, institucionet shëndetësore dhe hapësirat në aglomerate, rajonet industriale dhe të tjera, rrugë, aeroportet dhe hekurudhat.
- rajonet e mbrojtura të shpallura në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e natyrës, sistemet e ndjeshme ekologjike, si dhe vendet nga trashëgimia kulturore dhe natyrore dhe
- rajone të tjera ose objekte, të cilat sipas dedikimit dhe rëndësisë së tyre, janë me rëndësi për përcaktimin e gjendjes me zhurmën.

(2) Vendet e stacioneve për matje dhe vendet e matjes, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punën nga sfera e mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e transportit dhe lidhjeve dhe organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 30
Metodologjia për monitorim

Mënyrën, kushtet dhe procedurën për instalimin dhe punën e rrjetit, metodologjinë dhe mënyrën e monitorimit, si dhe kushtet, mënyrën dhe procedurën e dorëzimit të informatave dhe të dhënave nga monitorimi i gjendjes në sferën e zhurmës, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e transportit dhe lidhjeve, dhe me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 31
Kryerja e monitorimit

(1) Punë të caktuara profesionale për monitorimin e zhurmës, mund të kryejnë edhe organizatat dhe institucionet e autorizuara shkencore profesionale, si dhe personat e tjerë juridikë dhe fizikë, në kushte dhe mënyrë të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Për kryerjen e punëve të caktuara profesionale për mbikëqyrjen e zhurmës, subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, autorizohen nga ana e ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, me ç'rast duhet të plotësohen kushtet si vijojnë:

- të jenë të akreditуar në pajtim me Ligjin për akreditim.
- të kenë të punësuar së paku një person, që ka të kryer përgatitjen sipërore profesionale, inxhinier i diplomuar nga sfera e shkencave teknike: mjedisi jetësor, arkitekturë, ndërtimtari, makineri, elektro, fizikan i diplomuar dhe/ose mjek specialist për higjienë dhe/ose ekologji shëndetësore, i cili ka së paku tre vjet përvojë pune dhe
- të posedojnë pajisjen për matjen e zhurmës.

(3) Kushtet më të përafërta lidhur me pajisjen e nevojshme, që duhet ta posedojnë subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Kryetari i komunës, i qytetit të Shkupit dhe i komunës në qytetin e Shkupit, në pajtim me kompetencën e tij, mundet që mbikëqyrjen për rajonin e komunës së tij për burimet e veçanta, t'ia besojë subjektit nga paragrafi (1) i këtij neni, që ta kryejë në emër të tij dhe për llogarinë e tij.

(5) Dy apo më tepër komuna dhe/ose qyteti i Shkupit, mund ta themelojnë shërbimin e përbashkët që do të kryejë monitorim në rajonin e komunave ose të qytetit të Shkupit, ose t'ia besojnë subjektit nga paragrafi (1) i këtij neni, që ta kryejnë mbikëqyrjen në emër të tyre dhe për llogarinë e tyre, që rregullohet me marrëveshje të veçantë.

(6) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, mban evidencë për subjektet e autorizuara nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 32
Dorëzimi i të dhënave dhe i informatave nga monitorimi

(1) Kryetarët e komunave, e qytetit të Shkupit dhe kryetarët e komunave në qytetin e Shkupit, dhe subjektet e tjera që e kryejnë mbikëqyrjen e gjendjes me zhurmën në pajtim me këtë ligj, janë të obliguar që të dhënat dhe informatat nga monitorimi, t'i dorëzojnë pa kompensim në organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor i përgatit dhe dorëzon raportet nga monitorimi, për nevojat e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e transportit dhe lidhjeve, organit të administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë, qendrës kompetente për njoftim dhe alarmim, si dhe të kryetarit të komunave dhe të qytetit të Shkupit dhe kryetarëve në komunat e qytetit të Shkupit, dhe organeve dhe institucioneve të tjera shtetërore.

(3) Organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, për realizimin e obligimeve nga marrëveshjet ndërkombëtare, që i ka ratifikuar ose i ka pranuar Republika e Maqedonisë, është organ kompetent për prezantimin e të dhënave për gjendjen me zhurmën, në pajtim me këtë ligj dhe Ligjin për mjedisin jetësor.

IX. SISTEMI INFORMATIV

Neni 33
Sistemi informativ për gjendjen me zhurmën në mjedisin jetësor

(1) Organi i administratës shtetërore, kompetent për punët e mjedisit jetësor, e instalon dhe udhëheq me sistemin unik informativ, për gjendjen me zhurmën në mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejmë: sistemi informativ) që është pjesë e sistemit të përgjithshëm informativ për mjedisin jetësor në Republikën e Maqedonisë, në pajtim me këtë ligj dhe Ligjin për mjedisin jetësor.

(2) Të dhënat dhe informatat e grumbulluara, të përpunuara dhe të verifikuara, për gjendjen me zhurmën në mjedisin jetësor, paraqesin bazë zyrtare të të dhënave për gjendjen me zhurmën në mjedisin jetësor, që shërben si bazë për menaxhim dhe mbrojtje nga zhurma.

Neni 34
Baza e të dhënave për gjendjen me zhurmën në mjedisin jetësor

Sistemi informativ për gjendjen me zhurmën në mjedisin jetësor, përfshin:

1. të dhënat e fituara me monitorimin e zhurmës në mjedisin jetësor, në pajtim me nenin 25 të këtij ligji;
2. të dhënat nga kartat strategjike për zhurmë;
3. të dhënat nga planet aksionale për zhurmë dhe
4. të dhënat e tjera relevante, të fituara me matjet e veçanta të zhurmës

Neni 35
Kadastra e krijuesve të zhurmës në mjedisin jetësor

(1) Kadastra e krijuesve të zhurmës në mjedisin jetësor, është pjesë e Kadastrës për mjedisin jetësor, që e themelon dhe e udhëheq organi kompetent, për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor, në pajtim me këtë ligj dhe Ligjin për mjedisin jetësor.

(2) Kadastra nga paragrafi (1) i këtij neni, përmban të dhëna për burimet e zhurmës, e posaçërisht të dhëna për:

- emrin ose titullin dhe adresën e subjektit;
- llojin e burimit të zhurmës;
- mikro dhe makro vendin e burimit të zhurmës;
- përshkrimin e shkurtër të aktiviteteve dhe/ose të procesit teknologjik;
- të dhënat e rëndësishme që kanë të bëjnë me forcën e zhurmës që përhapet;
- të dhëna lidhur me lëshimin e pëlqimeve, të lejeve dhe ndryshimet në leje dhe pëlqime, dhe të dhëna të tjera relevante, të cilat kanë të bëjnë me gjendjet me zhurmën;
- kontrollin që kryhet, për gjendjet e konfirmuara dhe për masat e ndërmarra për mbrojtje nga zhurma dhe
- të dhëna të tjera për burimet e zhurmës, që janë relevante për përcaktimin e gjendjes me zhurmën në mjedisin jetësor.

(3) Personat juridikë dhe fizikë, janë të obliguar që të dorëzojnë të dhënat për përgatitjen dhe mirëmbajtjen e Kadastrës nga paragrafi (1) i këtij neni, në pajtim me dispozitat nga Ligji për mjedisin jetësor, që kanë të bëjnë me sistemin informativ.

(4) Të dhënat e Kadastrës nga paragrafi (1) i këtij neni, paraqesin pjesë përbërëse nga sistemi informativ për mjedisin jetësor.

(5) Komunat, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, për rajonet e veta, mund ta themelojnë dhe ta mirëmbajnë Kadastrën e krijuesve të zhurmës në mjedisin jetësor. Kryetari i komunës, kryetari i qytetit të Shkupit dhe kryetari i komunave në qytetin e Shkupit, të dhënat nga kadastra së paku një herë në muaj, ia dorëzojnë organit të administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 36

Informimi i opinionit për gjendjen me zhurmën në mjedisin jetësor

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët e mjedisit jetësor, përgatit raporte për gjendjen me zhurmën, si pjesë përbërëse të raportit për gjendjen në mjedisin jetësor, në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor, si dhe lloje të tjera raportesh në pajtim me obligimet nga marrëveshjet ndërkombëtare, që i ka ratifikuar ose i ka pranuar Republika e Maqedonisë.

(2) Organi i administratës shtetërore, kompetent për punën nga sfera e mjedisit jetësor, është i obliguar që gjatë vitit ta informojë me kohë dhe saktësisht opinionin për gjendjen rrjedhëse të zhurmës në mjedisin jetësor, përparimin e arritur, planet e ardhshme dhe drejtimet për përmirësimin e gjendjes me zhurmën në mjedisin jetësor.

(3) Kryetarët e komunave dhe i qytetit të Shkupit, janë të obliguar që t'i shpallin kartat strategjike për zhurmë dhe planet aksionale për zhurmë, në pajtim me nenin 15 dhe nenin 17 të këtij ligji, si dhe të njoftojnë për masat e tjera për mbrojtjen nga zhurma dhe për masat e aktivitetet për përmirësimin e gjendjes së përgjithshme në rajonin e vet, të realizuara në vitin paraprak dhe për aktivitetet e parapara për vitin e ardhshëm.

(4) Përmbajtja dhe mënyra për informimin dhe njoftimin për gjendjet në mbrojtjen nga zhurma, kryhet në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor.

(5) Organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë, si dhe institucionet kompetente shëndetësore që e kryejnë vlerësimin e efekteve të dëmshme për shëndetin e njerëzve, që i janë ekspozuar nivelit të madh të zhurmës, dhe efekteve shëndetësore të njerëzve që i janë ekspozuar zhurmës, janë të obliguar që rregullisht ta informojnë popullatën e prekur dhe organet kompetente, për preventivën dhe zvogëlimin e zhurmës dhe të efekteve potenciale negative shëndetësore nga zhurma.

Neni 37

Qasja në informata

(1) Të dhënat dhe informatat nga sistemi informativ për gjendjen e zhurmës në mjedisin jetësor janë të arritshme për publikun.

(2) Organet kompetente dhe personat e tjerë juridikë që kanë të dhëna dhe informata për gjendjen e zhurmës janë të detyruar që të sigurojnë qasje të publikut në to, në formë të rregulluar, në mënyrë dhe në procedurë të përcaktuar me Ligjin për mjedisin jetësor.

X. KUSHTET DHE MASAT TEKNIKE PËR MBROJTE NGA ZHURMA NË MJEDISIN JETËSOR TË SHKAKTUAR NGA BURIMET E VEÇANTA

Neni 38

Zhurma në mjedisin jetësor e shkaktuar nga komunikacioni rrugor, hekurudhor, ajror dhe ujor

(1) Si burim i veçantë i zhurmës në mjedisin jetësor konsiderohen veçanërisht;

- komunikacioni rrugor, respektivisht automjetet që kanë së paku katër rrota dhe shpejtësi maksimale që tejkalon 25 kilometra në orë,
- komunikacioni hekurudhor, respektivisht sistemi hekurudhor, transporti hekurudhor dhe infrastruktura hekurudhore,
- komunikacioni, respektivisht aeroplanët me masë më të madhe të fluturimit prej 34 000 kg ose më shumë, me kapacitet të brendshëm maksimal të vendeve prej mbi nëntëmbëdhjetë ulëse të udhëtarëve, duke përjashtuar ulëset e ekuipazhit dhe
- komunikacioni ujor, respektivisht objektet ujore në ujërat e brendshme.

(2) Llojet më të afërta të burimeve të veçanta të zhurmës nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe kushtet për mbrojtje nga zhurma, të shkaktuara nga komunikacioni rrugor, hekurudhor dhe ujor, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për sferën e transportit dhe lidhjeve, ministrin që administron me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë dhe ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punëve të brendshme.

Neni 39

Zhurma në mjedisin jetësor e shkaktuar nga stabilimentet, pajisjet, instalimet dhe impiantet që përdoren në hapësirë të hapur

(1) Si burim i veçantë i zhurmës në mjedisin jetësor konsiderohen veçanërisht;

- stabilimentet, pajisjet, instalimet dhe impiantet që përdoren në hapësirë të hapur në të cilat veçmas bëjnë pjesë:

1) impiantet e makinerisë, aparatet dhe/ose mjetet që janë vetëlëvizëse ose që mund të lëvizin me elementin e fuqisë motorike, dhe

2) pajisjet e palëvizshme për përdorim industrial

(2) Llojet më të afërta të burimeve të veçanta të zhurmës nga paragrafi (1) të këtij neni, si dhe kushtet që duhet t'i plotësojnë stabilimentet, pajisjet, instalimet dhe impiantet që përdoren në hapësirë të hapur në lidhje me zhurmën e emetuar dhe standardet për mbrojtjen nga zhurma, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për sferën e ekonomisë, ministrin që administron me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punës dhe politikës sociale dhe ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 40

Zhurma në mjedisin jetësor e shkaktuar nga impiantet, mjete dhe aparate për shfrytëzim në amvisëri

(1) Si burime të veçanta të zhurmës në mjedisin jetësor veçanërisht konsiderohen edhe impiantet, mjetet dhe aparatet që përdoren në amvisëri që u takojnë makinave, pjesëve të makinave ose instalimeve të prodhuara kryesisht për shfrytëzim në banesa, duke përfshirë bodrumet, garazhet dhe objektet e tjera ndihmëse, si dhe aparatet për amvisëri që shërbejnë për mirëmbajtje, pastrim, përgatitje dhe ruajtjen e ushqimit, prodhimit dhe distribuimit të aparateve për ftohje dhe ngrohje, klimatizim dhe aparate të tjera që përdoren për qëllime joprofesionale.

(2) Llojet më të afërta të burimeve të veçanta të zhurmës nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe kushtet që duhet t'i plotësojnë makinat, mjetet për amvisëri në drejtim të standardeve për mbrojtje nga zhurma, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për sferën e ekonomisë, ministrin që administron me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punës dhe politikës sociale dhe ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 41
Zhurma në mjedisin jetësor e shkaktuar nga fqinjësia

(1) Si burim i veçantë i zhurmës në mjedisin jetësor konsiderohen aktivitetet e fqinjëve, duke i përfshirë edhe aktivitet ndërtimore në fqinjësi, si dhe aktivitetet, makinat, mjetet dhe aparatet që përdoren në fqinjësi për qëllime profesionale.

(2) Llojet më të afërta të burimeve të veçanta të zhurmës nga paragrafi (1) i këtij neni, kushtet për mbrojtje nga zhurma të shkaktuara nga burimet e veçanta nga paragrafi (1) i këtij neni, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për sferën e transportit dhe lidhjeve, ministrin që administron me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë.

(3) Aktivitetet ndërtimore në ndërtesa banesore mund të bëhen vetëm gjatë ditës.

(4) Kryerësi i aktiviteteve ndërtimore është i detyruar që punët ti bëjë në periudhën më të shkurtët të mundshme dhe në mënyrë që shkakton zhurmë mundësisht sa më të vogël. Realizuesi i aktiviteteve ndërtimore është i detyruar që të sigurojë gjatë ditës së paku dy orë pushim, të cilën kohë e rregullon në marrëveshje me këshillin shtëpiak të ndërtesës së banimit.

(5) Me përjashtim nga paragrafi (3) i këtij neni, realizuesi i aktiviteteve ndërtimore në rast të rrezikut ose që të pengojë ndonjë rrezik tjetër, aktivitetet ndërtimore mund t'i bëjë edhe më gjatë, për çka detyrimisht e informon këshillin shtëpiak.

(6) Këshilli shtëpiak është i detyruar t'i mundësojë realizuesit 10 orë pune gjatë ditës në të cilat do të realizohen aktivitetet ndërtimore.

(7) Në ndërtesat e banimit ku nuk ka këshill shtëpiak, realizimi i aktiviteteve ndërtimore rregullohet në marrëveshje midis vetë banuesve me ç'rast në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat e këtij neni.

Neni 42
Zhurma në mjedisin jetësor e shkaktuar nga ndonjë pajisje tjetër e pavarur e zhurmshme

Zhurma e shkaktuar nga burime tjera të pavarura të zhurmshme varësisht nga periudha kohore dhe vendpozicioni i burimit duhet të jetë në suazat e vlerave kufizuese në nivel të zhurmës, të përcaktuar në pajtim me dispozitën e nenit 9 paragrafin 4 të këtij ligji.

XI. FINANCIMI

Neni 43
Burimet e financimit

(1) Mjetet administruese të zhurmës në mjedisin jetësor për të cilat është kompetent organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, si dhe nga burime të tjera mjetesh të përcaktuara me ligj.

(2) Me mjetet nga paragrafi (1) i këtij neni financohet Programi vjetor për punën e rrjetit shtetëror për monitorimin e zhurmës në mjedisin jetësor, përpunimin e hartave strategjike për zhurmë nga neni 14 paragrafi 1 alineja 1 të këtij ligji, si dhe planet aksionare për zhurmë nga neni 14 paragrafi 1 alineja 2 e këtij ligji, informimi dhe edukimi i banorëve si dhe masat e tjera për mbrojtje që ndërmerren në pajtim me këtë ligj.

(3) Mjetet për formimin, punën, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e rrjetit shtetëror nga neni 26 i këtij ligji, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe nga burime të tjera mjetesh të përcaktuara me ligj.

Neni 44
Mjetet nga buxhetet e njësive të vetadministrimit lokal

(1) Mjetet për administrimin e zhurmës në mjedisin jetësor për të cilat kompetencë kanë komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, sigurohen nga buxheti i komunave, i Qytetit të Shkupit dhe komunave të Qytetit të Shkupit si dhe nga burime tjera të mjeteve të përcaktuara me ligj.

(2) Me mjetet nga paragrafi (1) të këtij neni financohet Programi vjetor për punën e rrjetit lokal për monitorimin e zhurmës në mjedisin jetësor, përpunimin e hartave strategjike për zhurmë nga neni 14 paragrafi 1 alineja 1 e këtij ligji, si dhe planet aksionare për zhurmë nga neni 14 paragrafi 1 alineja 2 e këtij ligji, informimi dhe edukimi i banorëve si dhe masat e tjera për mbrojtje që ndërmerren në pajtim me këtë ligj.

(3) Mjetet për formimin, punën, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e rrjetit lokal nga neni 27 i këtij ligji, sigurohen nga Buxheti i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe komunave të Qytetit të Shkupit dhe nga burime të tjera të mjeteve të përcaktuara me ligj.

XII. MBIKËQYRJA DHE ORGANET KOMPETENTE

Neni 45
Organet kompetente

(1) Mbikëqyrjen mbi zbatimin e këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji e bën organi i administratës shtetërore kompetent nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Mbikëqyrjen inspektuese në zbatimin e këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji e bën Inspektorati shtetëror për mjedis jetësor, përmes inspektorëve shtetërorë për mjedis jetësor.

(3) Për punët në kompetencë të komunave, të Qytetit të Shkupit dhe komunave të Qytetit të Shkupit, të përcaktuara me këtë ligj, mbikëqyrjen inspektuese në zbatimin e këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji e bënë inspektorët e autorizuar për mjedis jetësor të komunave, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit (në tekstin e mëtejmë: inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor).

(4) Mbikëqyrjen inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji dhe të dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji që kanë të bënë me masat për pengimin dhe zvogëlimin e dëmit të zhurmës ndaj shëndetit dhe ekspozimit të banorëve e bën Inspektorati Shtetëror Sanitar i Shëndetësisë.

(5) Mbikëqyrjen inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji dhe të dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji që kanë të bënë me lëshimin në treg të makinave, mjeteve transportuese, makinave dhe pajisjeve për punë dhe prodhim, si dhe makinave, mjeteve dhe aparateve për përdorim në amvisëri të përcaktuara me nenin 21 dhe nenin 40 nga ky ligj e bën Inspektorati shtetëror i tregut, kurse për vënie në përdorim, respektivisht shfrytëzim të makinave, aparateve dhe pajisjeve, mbikëqyrjen inspektuese e bën Inspektorati shtetëror për inspektim teknik.

Neni 46
Asistenca gjatë mbikëqyrjes inspektuese

Inspektorët shtetërorë për mjedis jetësor dhe inspektorët e autorizuar për mjedis jetësor gjatë ndërmarrjes së aktiviteteve për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese në sferën e mbrojtjes nga zhurma, mund të kërkojnë bashkëpunim nga përfaqësuesit e organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e punëve të brendshme.

Neni 47
Procedura për mbikëqyrje inspektuese

Inspektorët shtetërorë për mjedis jetësor dhe inspektorët e autorizuar për mjedis jetësor, mbikëqyrjen inspektuese në sferën e zhurmës e zbatojnë në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 48

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së inspektorit shtetëror për mjedis jetësor

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i tij inspektori shtetëror për mjedis jetësor, në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe Ligjit për mjedis jetësor, ka të drejtë:

1) Të bëjë mbikëqyrje në zbatimin e masave për mbrojtje nga zhurma e dëmshme nga instalimet me A-leje ekologjike integruese dhe B-leje ekologjike integruese në rajonet e mbrojtura edhe atë të konstatojë nëse:

- funksionimi i aparateve për matjen e zhurmës bëhet sipas normave të përcaktuara dhe në pajtim me lejet ekologjike integruese;
- operatori i burimit të zhurmës ka siguruar kushte që zhurma të jetë në kufijtë e vlerave të caktuara;
- zvogëlohet zhurma, në rastet kur kanë përfunduar rrethanat në të cilat është paraqitur nivel më i lartë i zhurmës nga kufijtë e vlerave të caktuara;
- zbatohen masat e përcaktuara për mbrojtje nga zhurma;
- janë plotësuar kushtet për mbrojtje nga zhurma e impianteve, pajisjeve, instalimeve dhe aparateve që përdoren në lokal të hapur;

2) të konstatojë nëse personi juridik dhe fizik i ka ndërmarrë të gjitha masat e parapara teknike, teknologjike dhe masat e tjera dhe i ka plotësuar standardet e parapara për sjelljen e zhurmës në kufijtë e vlerave të përcaktuara për pajisjet dhe proceset teknike që i përdor, si dhe për rajonet dhe vendet për qëndrimin e njerëzve;

3) të konstatojë nëse respektohen kufijtë e vlerave të nivelit të zhurmës nga burimet e zhurmës që janë në kompetencë të veçantë të organeve të administratës shtetërore (neni 9);

4) të konstatojë nëse janë ndërmarrë masat për mbrojtje nga zhurma (neni 19);

5) të konstatojë nëse përdoren aparate dhe pajisje për punë dhe prodhimtari në instalime (neni 21);

6) të konstatojë nëse janë siguruar masat për mbrojtje nga zhurma gjatë rritjes së komunikacionit hekurudhor, ajror dhe/ose ujor (neni 38);

7) të konstatojë nëse plotësohen kushtet për mbrojtje nga zhurma të shkaktuar nga komunikacioni hekurudhor, ajror dhe/ose ujor (neni 38);

8) të konstatojë edhe gjendje të tjera me qëllim të sigurimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 49

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së inspektorit të autorizuar shtetëror për mjedisin jetësor të komunave dhe të Qytetit të Shkupit

Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i tij, inspektori i autorizuar për mjedis jetësor i komunës dhe Qytetit të Shkupit, në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe Ligjit për mjedis jetësor, ka të drejtë:

1) Të bëjë kontrollin e zbatimit të masave për mbrojtje nga zhurma e instalimeve me B-leje ekologjike integruese dhe në objektet tjera të përcaktuara në pajtim me Ligjin për mjedis jetësor, edhe atë nëse:

- operatori i burimit të zhurmës ka siguruar kushte që zhurma të jetë në kufijtë e vlerave të caktuara;
- zvogëlohet zhurma, në rastet kur kanë përfunduar rrethanat në të cilat është paraqitur niveli më i lartë i zhurmës nga kufijtë e vlerave të përcaktuara;
- operatori i burimit të zhurmës i ka ndërmarrë të gjitha masat teknike, teknologjike dhe masat e tjera për sjelljen e zhurmës në kufijtë e vlerave të caktuara për pajisjet, proceset teknologjike, ndërtimet, impiantet dhe instalimet në rajonet dhe vendet për qëndrimin e njerëzve;

2) të konstatojë nëse personi juridik dhe fizik i ka ndërmarrë të gjitha masat e parapara teknike, teknologjike dhe masat e tjera, i ka plotësuar standardet e parapara për sjelljen e zhurmës në kufijtë e vlerave të përcaktuara për pajisjet dhe proceset teknike që i përdor, si dhe për rajonet dhe vendet për qëndrimin e njerëzve që janë në kompetencë të veçantë të komunave dhe Qytetit të Shkupit;

3) të konstatojë nëse respektohen kufijtë e vlerave të nivelit të zhurmës nga burimet e zhurmës që janë në kompetencë të veçantë të komunës dhe Qytetit të Shkupit (neni 9);

4) të konstatojë nëse personat juridikë dhe fizikë i ndërmarrin masat për mbrojtje nga zhurma nga neni 19 paragrafi (1) nga ky ligj;

5) të konstatojë nëse plotësohen kushtet për mbrojtje nga zhurma e shkaktuar nga impiantet, pajisjet, instalimet dhe aparatet që përdoren në lokal të hapur (neni 39);

6) të konstatojë nëse zhurma e shkaktuar nga burime tjera të zhurmës është në suazat e kufijve të vlerave në nivelin e zhurmës (neni 42)

7) të konstatojë edhe gjendje të tjera me qëllim të sigurimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 50

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së inspektorit të autorizuar për mjedisin jetësor i komunës dhe i komunave të Qytetit të Shkupit

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i tij, inspektori i autorizuar për mjedis jetësor i komunës dhe i komunave të Qytetit të Shkupit, në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe Ligjit për mjedis jetësor, ka të drejtë të bëjë kontroll në zbatimin e masave për mbrojtje nga zhurma e dëmshme, edhe atë nëse:

1) niveli i zhurmës gjatë kryerjes së veprimtarisë hoteliere dhe turistike është në suazat e kufijve të vlerave të përcaktuara;

2) administruesi i objekteve hoteliere dhe turistike, për burimin e zhurmës ka siguruar kushte që zhurma të jetë në kufijtë e vlerave të përcaktuara;

3) dokumentet e planit për objektet që janë lëndë për lejimin e ndërtim i kanë plotësuar kushtet dhe masat e veçanta në lidhje me standardet për mbrojtje nga zhurma (neni 23);

4) janë plotësuar kushtet për mbrojtje nga zhurma e shkaktuar nga impiantet, pajisjet, instalimet dhe aparatet që përdoren në lokal të hapur (neni 39);

5) janë plotësuar kushtet për mbrojtje nga zhurma e shkaktuar nga aktivitetet e fqinjëve, duke përfshirë edhe aktivitet ndërtimore në fqinjësi, si dhe aktivitetet, makinat, mjetet dhe aparatet që përdoren, respektivisht që përdoren në fqinjësi për qëllime profesionale (neni 41).

6) aktivitetet e përcaktuara në nenin 41 të këtij ligji realizohen në mënyrë që siguron mbrojtje nga zhurma;

7) zhurma e shkaktuar nga burime tjera të zhurmës është në suazat e kufijve të vlerave në nivel të zhurmës (neni 42)

8) të konstatojë edhe gjendje tjera me qëllim të sigurimit të zbatimit të këtij ligji.

(2) Inspektori i autorizuar për mjedis jetësor i komunës në Qytetin e Shkupit, kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese nga paragrafi (1) pikat 4 dhe 7 të këtij neni e realizon për ato aktivitete dhe objekte që janë në kompetencë të veçantë të komunës në Qytetin e Shkupit.

Neni 51

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së Inspektoratit Shtetëror të Tregut

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes nga fushëveprimi i vet, Inspektorati Shtetëror i Tregut ka të drejtë:

- të konstatojë nëse makinat, mjetet e transportit, instalimet dhe pajisja për punë dhe prodhimtari, si dhe instalimet, mjetet dhe aparatet që shfrytëzohen në amvisëri të cilat lëshohen në qarkullim, përdoren ose prodhohen të përshtatura me normat dhe standardet e përcaktuara për mbrojtje nga zhurma (neni 21 paragrafi 1);

- të konstatojë nëse makinat, mjetet e transportit, instalimet dhe pajisja për punë dhe prodhimtari, si dhe instalimet, mjetet dhe aparatet që shfrytëzohen në amvisëri e kanë të shënuar nivelin e fuqisë së zërit që e përhapin (neni 21 paragrafi 2);

- të konstatojë nëse instalimet, mjetet dhe aparatet të cilat përdoren në amvisëri në të cilat bëjnë pjesë makina, pjesë të makinave ose pjesë të instalimeve të prodhuara kryesisht për përdorimin e tyre nëpër banesa përfshirë këtu edhe bodrumet, garazhet dhe objektet e tjera ndihmëse, si dhe aparatet e amvisërisë që shërbejnë për mirëmbajtje, higjienë, përgatitje dhe për ruajtjen e ushqimit, për prodhim dhe shpërndarjen e të ftohtit dhe nxehtësisë, kondicionerë e aparate të tjera që përdoren për qëllime joprofesionale, i kanë përmbushur kushtet e mbrojtjes nga zhurma (neni 40);

- të konstatojë edhe situata të tjera me qëllim të sigurimit të zbatimit të këtij ligji.

(2) Inspektorati Shtetëror i Tregut mbikëqyrjen inspektuese nga paragrafi (1) i këtij neni, e bën në përputhje me këtë ligj dhe me Ligjin e inspeksionit të tregut.

Neni 52

Marrja e aktvendimeve nga ana e inspektorëve të mjedisit jetësor

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së inspektimit, inspektorët e mjedisit jetësor nga nenet 48, 49 dhe 50 të këtij ligji, personave fizikë dhe/ose juridikë, me aktvendim mund t'u urdhërojnë:

- brenda afatit të caktuar kohor të ndërmarrin masa për uljen e vlerës së nivelit të përhapjes të zhurmës në kuadër të vlerave të përcaktuara kufizuese;

- të bëjnë matje akustike ose vlerësim të zbatimit të standardeve për mbrojtje nga zhurma apo zbatimin e masave mbrojtëse të zhurmës;

- ta masin depërtimin e zhurmës ndërmjet fqinjëve;

- ta caktojnë kohën e realizimit të aktiviteteve ndërtimore te fqinjët dhe masat mbrojtëse që duhet të ndërmerren për mbrojtje nga zhurma;

- të urdhërojnë matje akustike te personat juridikë dhe fizikë të cilët shfrytëzojnë burim të zhurmës në zonat dhe vendet e qëndrimit të njerëzve;

- t'i ndërmarrin masat e përcaktuara për mbrojtje nga zhurma;

- ndalim të shfrytëzimit të ndërtimeve të ndërtuara, të rikonstruktuara dhe të adaptuara nëse nuk janë zbatuar masat e përcaktuara për mbrojtje nga zhurma, përderisa këto masa nuk zbatohen;

- ndalim të përdorimit të burimeve të zhurmës përderisa nuk ndërmerren masat e përcaktuara për mbrojtje nga zhurma;

- ta kufizojnë ose ndalojnë kryerjen e veprimtarisë dhe aktiviteteve të tjera, të cilat për shkak të zhurmës së krijuar pengojnë gjatë pushimit të njerëzve dhe e pengojnë qetësin e natës të njerëzve, nëse kjo nuk mund të arrihet me masën nga alineja 8 e këtij paragrafi;

- ndalim të përdorimit të makinave, mjeteve transportuese, instalimeve, objekteve, burimeve të veçanta të zëshme dhe të pajisjes për të cilat nuk posedon të dhëna prej prodhuesit për nivelin e zhurmës, të cilën e përhapin në kushte të caktuara të përdorimit;

- ndalim të kryerjes së veprimtarive dhe aktiviteteve nëse ato kanë filluar pa akt të organeve kompetente, me të cilin përcaktohet se janë zbatuar masat e parapara për mbrojtje nga zhurma;

- ta kufizojnë ose ndalojnë kryerjen e veprimtarisë apo aktivitetit, deri në përmbushjen e kushteve të përcaktuara dhe masave teknike dhe deri në reduktimin e zhurmës në kuadër të vlerave të përcaktuara kufizuese, më së shumti brenda afatit prej tridhjetë ditësh.

(2) Aktvendimi nga paragrafi (1) i këtij neni, mund të zbatohet me vulosjen e instalimit, pajisjes dhe lokalit, në qoftë se me matjen e zhurmës konstatohet përhapja e zhurmës në nivel më të lartë prej vlerave të përcaktuara kufizuese.

(3) Kundër aktvendimit nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, ankesë mund të paraqitet pranë ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, brenda afatit prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(4) Ankesa nga paragrafi (3) i këtij neni, nuk e shtyn ekzekutimin e aktvendimit.

(5) Vulosja e instalimit, pajisjes dhe lokalit nga paragrafi (2) i këtij neni, bëhet përmes vulës së dyllit nga ana e inspektorit kompetent.

(6) Përmbajtjen dhe formën e vulës së dyllit nga paragrafi (5) i këtij neni, e përcakton ministri i cili drejton me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor.

Neni 53

Mbikëqyrje mbi ligjshmërinë e punës të organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit

(1) Mbikëqyrja mbi punën e ligjshmërisë së punës të organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit themelohet mbi parimin e ligjshmërisë, përgjegjshmërisë dhe pavarësisë në realizimin e kompetencave të tyre.

(2) Mbikëqyrjen, nga paragrafi (1) i këtij neni, e bën organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor.

Neni 54

Kompetencat gjatë kryerjes së mbikëqyrjes mbi punën e organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes mbi punën e organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor i kryen punët si vijojnë:

1. vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit i kanë hartuar hartat strategjike për zhurmë dhe planet aksionare për zhurmë në përputhje me nenin 15 dhe 17 të këtij ligji;

2. vlerëson nëse gjatë hartimit të planeve aksionare për zhurmë është siguruar pjesëmarrja e publikut (neni 18);

3. vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit, ndërmarrin masa për mbrojtje nga zhurma në përputhje me nenin 19, paragrafin 2 të këtij ligji;

4. vlerëson nëse komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit në planet hapësinore dhe urbanistike dhe në aktet për zbatimin e tyre kanë paraparë masa mbrojtëse nga zhurma (neni 22);

5. vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit e kanë hartuar dhe e kanë paraqitur për miratim pranë organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor programin e punës të rrjetit lokal për mbikëqyrje të zhurmës (neni28, paragrafi 2);

6. vlerëson nëse komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit kumtojnë masa ndalimi për kryerjen e veprimtarive dhe aktiviteteve, si dhe për përmirësimin e gjendjes me zhurmën, në bazë të dispozitës nga neni 211 të Ligjit për mjedisin jetësor.

7. vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit paraqesin të dhëna nga mbikëqyrja (neni 32 paragrafi 1);

8. vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit paraqesin të dhëna për mirëmbajtjen e kadastrave përkatës (neni 35 paragrafi 5);

9. vlerëson nëse komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit, e njoftojnë publikun për zhurmë në përputhje me nenin 36 paragrafin 3 të këtij ligji;

10. vlerëson nëse komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit publikut i sigurojnë të dhëna dhe qasje deri te sistemi informativ për gjendjen me zhurmën dhe mjedisin jetësor në përputhje me nenin 37 paragrafin 2 të këtij ligji;

11. vlerëson nëse organet e komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit sigurojnë që kompetencat e tyre të kryhen në përputhje me standardet dhe procedurat e përcaktuara me këtë ligj;

12. ua bën me dije organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunave të Qytetit të Shkupit për tejkalimin e kompetencave të tyre të përcaktuara me këtë ligj dhe me rregull tjetër dhe u propozon masa përkatëse për tejkalimin e gjendjes së këtillë;

13. sugjeron për mangësitë e caktuara materiale dhe procedurale gjatë punës së organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit, të cilat mund ta pamundësojnë kryerjen e punëve me interes publik me peshë lokale;

14. jep udhëzime për zbatim konsekuent të kompetencave të komunës, qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit, sipas kërkesës së tyre të përcaktuar me këtë ligj;

15. e ndjek miratimin në kohë të rregullave dhe dokumenteve sipas planit, të cilat komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit i miratojnë në përputhje me këtë ligj;

16. paraqet iniciativa dhe propozime pranë komunës, Qytetit të Shkupit dhe pranë komunave të Qytetit të Shkupit, në qoftë se konstaton se ky ligj nuk zbatohet;

17. paraqet iniciativa dhe propozime pranë komunës, Qytetit të Shkupit dhe pranë komunave të Qytetit të Shkupit në qoftë se konstaton se ky ligj nuk zbatohet si pasojë e konfliktit të kompetencave ndërmjet organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit;

18. e ndjek ligjshmërinë e aktvendimeve të cilat kryetari komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit dhe kryetarët e komunave të Qytetit të Shkupit i marrin gjatë zgjidhjes të drejtave individuale, obligimeve dhe interesave të personave juridikë dhe fizikë;

19. jep mendim dhe ndihmë profesionale sipas propozim-rregullave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit sipas kërkesës së tyre;

20. e ndjek realizimin transparent të punës të organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit, veçanërisht në aspekt të njoftimit të rregullt, me kohë, të drejtë dhe të tërësishëm të qytetarëve;

21. e ndjek realizimin e mbikëqyrjes paraprake të rregullave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit;

22. me kohë i njofton organet e komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit për gjendjen e konstatuar gjatë punës së tyre dhe për masat e ndërmarra gjatë kryerjes së mbikëqyrjes;

23. vlerëson edhe punë të tjera që kanë të bëjnë me atë nëse komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit i kanë ndërmarrë masat e domosdoshme për të cilat janë kompetent për zbatimin e këtij ligji;

(2) Për masat dhe aktivitetet e ndërmarra nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor e njofton organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e vetadministrimit lokal.

(3) Gjatë kryerjes së punëve nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor e ka për detyrë që organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave të Qytetit të Shkupit t'ua dërgojë sugjerimet dhe t'u caktojë afat brenda të cilit duhet t'i shmangin mangësitë e konstatuara gjatë kryerjes së kompetencave të tyre.

Neni 55

Heqja e kryerjes së kompetencës

(1) Në qoftë se edhe përkrah sugjerimeve dhe masave e aktiviteteve të ndërmarra, organet e komunës, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit nuk e sigurojnë kryerjen e punëve të cilat sipas këtij ligji janë përcaktuar në kompetencën e tyre dhe për kryerjen e të cilave përgjegjësi kanë komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit, u hiqet kompetenca përkatëse, kurse kryerjen e këtyre punëve e ndërmerr organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, por më së shumti deri në një vit nga dita e marrjes të tyre.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor punët nga paragrafi 1 i këtij neni, i kryen në emër dhe në llogari të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave të Qytetit të Shkupit.

(3) Për ndërmarrjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni, njoftohet organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e financave.

XIII. SANKSIONE PËR KUNDËRVAJTJE

Neni 56

(1) Gjobë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik nëse:

1. niveli i zhurmës gjatë kryerjes së veprimtarisë hoteliere dhe turistike, i tejkalon suazat e vlerave të përcaktuara kufizuese;

2. përdor pajisje, mjete dhe aparate të dedikuara për ndihmë në amvisëri, të cilat krijojnë zhurmë më të lartë se vlerat e përcaktuara kufizuese të zhurmës (neni 19, paragrafi (1), alineja 2);

3. krijon zhurmë më të lartë se vlerat e përcaktuara kufizuese për zhurmë, në suazat e mbrojtjes së përcaktuar gjatë 24 orëve (neni 20);

4. aktivitetet e fqinjëve, duke i përfshirë edhe aktivitetet ndërtimore në fqinjësinë, si edhe aktivitetet, pajisjet, mjetet dhe aparatet të cilat realizohen respektivisht përdoren në fqinjësinë për qëllime profesionale, realizohen në mënyrë të kundërt nga neni 41 i këtij ligji dhe i tejkalojnë vlerat kufizuese të zhurmës;

5. aktivitetet ndërtimore në ndërtesat e banimit i bën në kundërshtim me dispozitat e nenit 41 të këtij ligji;

6. krijon zhurmë nga burimet vetjake të zërit, më të lartë se vlerat kufizuese të përcaktuara në përputhje me këtë ligj (neni 42),

(2) Gjobë në shumë prej 300 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik, për veprimtaritë nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 150 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtje personit fizik, për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Organi kompetent për kumtimin e kundërvajtjeve nga ky nen, është Komisioni për kundërvajtje në përputhje me Ligjin për ambientin jetësor.

(5) Për kundërvajtjet nga ky nen, inspektorët kompetentë, sanksionin kundërvajtës mund ta kumtojnë aty për aty, me dorëzimin e ftesës për pagimin e gjobës të cilën kryerësi është i obliguar që ta paguajë brenda 8 ditëve.

(6) Në qoftë se gjoba nga paragrafi (5) i këtij neni, nuk paguhet në afatin e përcaktuar, inspektorët shtetërorë dhe të autorizuar të ambientit jetësor, janë të obliguar që të parashtrojnë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse para Komisionit kundërvajtës.

Neni 57

(1) Gjobë në shumë prej 3 000 euro në kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik nëse:

1. nuk i ndërmarrin masat për mbrojtje nga zhurma (neni 19, paragrafi 1);

2. përdor pajisje, instalime, aparate dhe mjete për punë dhe mjete transporti të cilat krijojnë nivel të zhurmës më të lartë se i përcaktuari (neni 19, paragrafi (1), alineja 1);

3. zhurma dhe burimet e zhurmës në ndërtimet dhe/ose izolimi përkatës i zërit, i ndërtimeve në hapësirat e punës dhe në hapësirat për qëndrimin e njerëzve, nuk sigurojnë që zhurma të ulet në suazat e vlerave kufizuese të zhurmës nga fqinjësia (neni 19, paragrafi (1), alineja 5;

4. nuk e bën monitorimin e zhurmës, në përputhje me lejet e integruara ekologjike (neni 19, paragrafi (1), alineja 9);

5. lëshon në qarkullim, përdor dhe/ose prodhon makina, mjete transportuese, aparate dhe pajisje për punë dhe prodhimtari, si edhe aparate, mjete dhe aparate për përdorimin në amvisërinë, në territorin e Republikës së Maqedonisë, të cilat nuk e kanë shenjën për fuqinë e zërit që e emetojnë (neni 21, paragrafi 2);

6. përdor, importon dhe prodhon mjete të cilat nuk i respektojnë normativat dhe standardet e përcaktuara teknike, që kanë të bëjnë me vlerat kufizuese të zhurmës që e prodhojnë nën kushtet e caktuara të përdorimit (neni 21, paragrafi (1));

7. nuk i shënon në prodhimin, të dhënat për fuqinë e zërit që e emetojnë makinat, mjetet e transportit, aparatet dhe pajisja, nën kushtet e caktuara të përdorimit, në përputhje me standardet maqedonase si edhe rekomandimet dhe normat e Unionit Evropian (neni 21, paragrafi (2));

8. informacionet nga monitorimi, nuk i dorëzojnë në përputhje me nenin 32 të këtij ligji;

9. nuk dorëzojnë të dhëna për përpilimin e kadastrës të krijuesve të zhurmës në ambientin jetësor, në përputhje me nenin 35 të këtij ligji;

10. nuk i përmbush kushtet për mbrojtjen nga zhurma, të përcaktuara me këtë ligj (nenet 38, 39, 40 dhe 41);

(2) Gjobë në shumë prej 700 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik, për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 500 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtje personit fizik, për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Organi kompetent për kumtimin e kundërvajtjeve nga ky nen, është Komisioni kundërvajtës i formuar në përputhje me Ligjin për ambientin jetësor.

Neni 58

(1) Gjobë në shumë prej 8.000 deri në 20.000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik nëse:

1. realizojnë ndërtime të cilat nuk i përmbushin standardet për mbrojtje nga zhurma (neni 19, paragrafi (1), alineja 5);

2. lëshon në qarkullim, përdor dhe/ose prodhon makina, mjete transporti, aparate dhe pajisje për punë dhe prodhimtari, si dhe aparate, mjete dhe aparate për përdorim në amvisëri, në territorin e Republikës së Maqedonisë, të cilat nuk janë përshtatur me kërkesat e përcaktuara teknike, që kanë të bëjnë me nivelin e përcaktuar të zhurmës që e prodhojnë nën kushtet e caktuara të përdorimit (neni 21, paragrafi 2);

3. në planet hapësinore dhe urbanistike dhe në aktet për realizimin e tyre nuk përmbahen masat mbrojtëse nga zhurma (neni 22);

4. nuk i kanë përmbushur kushtet dhe masat e veçanta, që kanë të bëjnë me standardet për mbrojtje nga zhurma, në përputhje me nenin 23 të këtij ligji;

5. gjatë ndërtimit të rrugëve, të aeroporteve dhe të hekurudhave, nuk zbatohen masat për mbrojtje nga zhurma.

(2) Gjobë në shumë prej 1.400 deri në 2.500 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik, për veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni.

(3) Organi kompetent për kumtimin e sanksioneve të kundërvajtjes nga ky nen, është gjykata kompetente.

Neni 59

Procedura për barazim dhe për ndërmjetësim

(1) Për kundërvajtjet e parapara në nenet 57 dhe 58 të këtij ligji, inspektorët shtetërorë dhe të autorizuar, janë të obliguar që kryerësit të kundërvajtjes, së pari t'i propozojnë procedurë për barazim, para se të parashtrojnë kërkesë për procedurë kundërvajtjeje.

(2) Për kundërvajtjet nga nenet 57 dhe 58 të këtij ligji, inspektorët shtetërorë dhe të autorizuar, kryerësit të kundërvajtjes mund t'i ofrojnë ndërmjetësim dhe arritje të pajtimit me të cilin kryerësi i kundërvajtjes duhet ta paguajë gjobën, kontributet e tjera ose t'i mënjanojë pasojat e kundërvajtjes.

(3) Në rastet për të cilat është arritur pajtimi për barazim dhe për ndërmjetësim, gjoba e kryerësit mund të zvogëlohet më së shumti për një gjysmë të gjobës maksimale të përcaktuar për kundërvajtje.

(4) Për kundërvajtjet nga neni 58 i këtij ligji, inspektorët shtetërorë dhe të autorizuar si edhe kryerësit e kundërvajtjes, mund të pajtohen për fillimin e procedurës së ndërmjetësimit para se të parashtrojnë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse, në përputhje me Ligjin për ambientin jetësor.

(5) Procedurat për barazim dhe për ndërmjetësim udhëhiqen në përputhje me dispozitat e Ligjit për ambientin jetësor.

Neni 60

Udhëheqja e procedurës kundërvajtëse

Procedura para organit për kundërvajtje udhëhiqet në përputhje me dispozitat e Ligjit për ambientin jetësor.

XIV. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 61

(1) Programet nga neni 28 i këtij ligji, do të miratohen brenda tri viteve nga dita e hyrjes së këtij ligji në fuqi.

(2) Kartat strategjike për zhurmë nga neni 15 i këtij ligji dhe Planet aksionare për zhurmë nga neni 17 i këtij ligji, do të miratohen brenda pesë viteve nga nxjerrja e aktit nënligjor nga neni 15, paragrafi 11 dhe neni 17, paragrafi 11 i këtij ligji.

Neni 62

(1) Rregullat për zbatimin e këtij ligji, do të miratohen brenda tri viteve nga hyrja e këtij ligji në fuqi.

(2) Deri në ditën e hyrjes në fuqi të rregullave nga paragrafi (1) i këtij neni, do të zbatohen rregullat ekzistuese.

Neni 63

Makinat, mjetet e transportit, aparatet dhe pajisja për punë dhe prodhimtari, si edhe aparatet, mjetet dhe aparatet për përdorim në amvisëri, si dhe burimet tjera të zhurmës, të cilat janë në përdorimi deri në hyrjen e këtij ligji në fuqi, e për të cilat nuk kanë shenjë respektivisht të dhëna për fuqinë e zërit që e emetojnë, duhet të harmonizohen me dispozitat e këtij ligji brenda afatit prej pesë vjetësh nga hyrja e tij në fuqi.

Neni 64

Me ditën e hyrjes së këtij ligji në fuqi, pushon të vlejë Ligji për pengimin e zhurmës së dëmshme ("Gazeta zyrtare e RSM" numër 21/1984).

Neni 65

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohet prej 1 korriku të vitit 2007.

984.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за супервизија на осигурување,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 јуни 2007 година.

Бр. 07-2765/1
12 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Во Законот за супервизија на осигурување ("Службен весник на Република Македонија" број 27/2002), членот 1 се менува и гласи:

"Со овој закон се уредуваат условите под кои можат да се вршат работи на осигурување на живот, неживотно осигурување и реосигурување, работи на застапување во осигурувањето, осигурително брокерски работи, основање, работење, супервизија и престанок со работа на трговските друштва за осигурување и реосигурување (во натамошниот текст: друштва за осигурување), осигурителните брокерски друштва и друштвата за застапување во осигурувањето како и основањето и работењето на Агенцијата за супервизија на осигурување."

Член 2

Во членот 4 став (2) точката 3 се брише.

Член 3

Во членот 5 точката 2 се менува и гласи:

"2. Здравственото осигурување покрива услуги кои не се покриени со задолжителното здравствено осигурување:".

Во точката 19 по зборовите: "(освен она наведено во точките 20-23 од овој член)" се додаваат зборовите: "опфаќа осигурување во случај на доживување, осигурување во случај на смрт, мешано осигурување на живот, рентно осигурување и осигурување на живот со повраток на премии".

Член 4

Во членот 6 став (2) зборовите: "под услов на нив да се применуваат табелите на веројатност и пресметките слични на осигурување на живот" се бришат.

Член 5

Во членот 9 став (1) по зборовите: "друштва за осигурување" се додаваат зборовите: "друштва за застапување во осигурувањето", а по зборовите: "осигурителните брокери" зборовите до крајот на членот се заменуваат со зборовите: "и застапници во осигурување".

Член 6

Членот 14 се менува и гласи:

"(1) Акционер со квалификувано учество во друштво за осигурување мора да ги исполнува следниве услови:

1) да не му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

2) да не му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност;

3) во последните три години да не бил член на орган на управување, надзорен орган или лице со посебни права и одговорности во друштво за осигурување или друго правно лице над кое е отворена стечајна постапка;

4) против него да не е поведена стечајна постапка или постапка на ликвидација, доколку е правно лице и

5) да не е поврзано лице со правно лице во кое друштвото за осигурување директно или индиректно поседува сопственост на најмалку 10% од капиталот или правата на глас во тоа лице.

(2) Одредбите од ставот (1) на овој член соодветно се применуваат и на лицата кои имаат намера да основаат друштво за застапување во осигурувањето, односно осигурително брокерско друштво.

(3) Во случај на бришење на осудата од ставот (1) точка 1 на овој член соодветно се применуваат одредбите од Кривичниот законик."

Член 7

Во членот 15 став (1) по зборовите: "од член 77" се додаваат зборовите: "став (2)".

Ставот (3) се брише.

Во ставот (4) кој станува став (3) зборовите: "како и на организациониот фонд од став (3) на овој член" се бришат.

Во ставот (5) кој станува став (4) зборовите: "и став 3" се бришат.

Ставот (6) станува став (5).

Член 8

Насловот и членот 16 се менуваат и гласат:

"Учество и квалификувано учество

Член 16

(1) Учество, во смисла на овој закон, претставува директно или индиректно поседување сопственост на најмалку 20% од капиталот или правата на глас на други лица.

(2) Квалификувано учество во смисла на овој закон претставува директно или индиректно поседување на најмалку 10% од вкупниот број на акции или од издадените акции со право на глас во друштво за осигурување."

Член 9

По членот 16 се додава нов член 16-а, кој гласи:

"Поврзани лица

Член 16-а

(1) Поврзани лица во смисла на овој закон се сметаат две или повеќе правни или физички лица кои се меѓусебно поврзани на еден од следниве начини:

1) управувачки или капитално, или на кој било друг начин, при што тие заедно ја определуваат нивната деловна политика или работат во координација едни со други за да обезбедат вообичаени комерцијални предности;

2) кога едно лице значително влијае на донесувањето на финансиски и деловни одлуки на другото лице и

3) работењето или резултатите од работењето на едното лице значително влијаат врз работењето и резултатите од работењето на другото лице. Лицата се поврзани и на тој начин што едно правно или физичко лице има учество во друго правно лице.

(2) Поврзани лица во смисла на овој закон се сметаат и лица кои се поврзани:

1) како членови на потесното семејство;

2) како членови на орган на управување, надзорен орган или прокурист, како и членови на нивното потесно семејство;

3) како лица вработени врз база на договор за работа со посебни услови, како и членови на нивното потесно семејство;

4) на начин што едно лице, односно лица кои се сметаат за поврзани лица согласно со овој член, заедно директно или индиректно имаат учество во друго лице;

5) на начин што во двете лица учество има исто лице, односно лица кои се сметаат за поврзани согласно со овој член и

6) на начин кој е пропишан за поврзани лица согласно со Законот за трговските друштва.

(3) За членови на потесното семејство, во смисла на овој закон се сметаат:

1) брачен другар, односно лица кои подолго време живеат во вонбрачна заедница;

2) родител;

3) деца, родени и посвоени и

4) други лица кои немаат целосна деловна способност, а се ставени под старателство на тоа лице.

(4) Група на поврзани лица ја сочинуваат сите лица кои се поврзани на најмалку еден од начините од ставовите (1) и (2) на овој член."

Член 10

Насловот и членот 17 се менуваат и гласат:

"Индиректно стекнување

Член 17

(1) Индиректен имател на акции, удели или други права со кои се обезбедува учество во управувањето, односно во капиталот е лице за чија сметка друго лице, како директен имател се стекнал со тие акции, удели или други права со кои се обезбедува учество во управувањето.

(2) Индивидуално лице ќе се смета за индиректен имател на акции, удели или други права со кои се обезбедува учество во управувањето, доколку директниот имател е лице поврзано со тоа лице."

Член 11

Во членот 18 ставот (1) се менува гласи:

"Секое лице кое има намера директно или индиректно, постапно или одеднаш да стекне акции со право на глас во друштво за осигурување чиј вкупен кумулативен, номинален износ е еднаков или го надминува нивото на квалификувано учество во друштвото за осигурување, потребно е да добие претходна согласност од Агенцијата за супервизија на осигурување (во натамошниот текст: согласност за стекнување квалификувано учество)."

Ставот (2) се менува и гласи:

"Имателот на квалификувано учество од ставот (1) на овој член е должен за секое натамошно стекнување на акции во друштвото за осигурување врз база на кои директно или индиректно, постапно или одеднаш стекнува или надминува 20%, 33%, 50% или 75% од вкупниот број на издадени акции со право на глас во друштвото за осигурување да добие согласност за стекнување квалификувано учество од Агенцијата за супервизија на осигурување."

По ставот (2) се додаваат четири нови става (3), (4), (5) и (6), кои гласат:

"(3) По исклучок од ставовите (1) и (2) на овој член лице кое врз основа на одлука на надлежен орган во согласност со закон стекнало, постапно или одеднаш акции чиј вкупен кумулативен номинален износ изнесува или надминува 10%, 20%, 33%, 50% или 75% од вкупниот број акции со право на глас во друштво за осигурување, без оглед на тоа дали акциите ги стекнало директно или индиректно едно или повеќе поврзани лица, е должно во рок од десет дена од конечноста, односно правосилноста на одлуката, да поднесе барање до Агенцијата за супервизија на осигурување за добивање претходна согласност за стекнување квалификувано учество.

(4) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член банките, брокерските куќи и берзата не смеат да извршат налог за купување, односно трансакција со акции во друштво за осигурување за кои не им е презентирана согласност за стекнување квалификувано учество од Агенцијата за супервизија на осигурување.

(5) Во случаите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член Централниот депозитар за хартии од вредност нема да изврши запишување на акциите за кои не му е презентирана согласност од ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

(6) Трансакцијата за стекнување на акциите треба да се изврши во рок од 60 дена од денот на добивањето на согласноста за стекнување квалификувано учество од Агенцијата за супервизија на осигурување. По истекот на овој рок задолжителна е постапка за добивање нова согласност за стекнување квалификувано учество."

Ставовите (3), (4) и (5) стануваат ставови (7), (8) и (9).

По ставот (5) кој станува став (9) се додава нов став (10), кој гласи:

"(10) Агенцијата за супервизија на осигурување поблиску ќе ја пропише потребната документација и начинот за стекнување на квалификувано учество во друштво за осигурување."

Член 12

Во членот 19 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Кон барањето за добивање согласност од ставот (1) на овој член се поднесуваат документите и информациите од членот 32, став (1) точки 7, 8, 9, 10 , 11 и став (2)."

Во ставот (2) кој станува став (3) пред точката 1 се додаваат две нови точки 1 и 2, кои гласат:

"1) барањето не ја содржи комплетната документација;

2) барањето содржи неточни или невистинити податоци;".

По точките 1 и 2 кои стануваат точки 3 и 4 се додаваат нови точки 5 и 6, кои гласат:

"5) заинтересираниот имател на квалификувано учество не ги исполнува условите од членот 14 на овој закон и

6) има основана причина за сомневање во легалноста на потеклото на парите."

По ставот (3) кој станува став (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) За решението од ставот (3) на овој член со кое се одбива барањето во врска со ставот (2) точка 6 од овој член, Агенцијата за супервизија на осигурување веднаш ја известува Дирекцијата за спречување на перење пари."

Ставот (5) станува став (6).

Член 13

Членот 20 се брише.

Член 14

Во членот 21 ставот (2) се брише.

Член 15

По членот 21 се додава нов член 21-а, кој гласи:

"Ограничување на права од акции

Член 21-а

(1) За акциите стекнати спротивно на членот 18 ставови (1), (2) или (3) од овој закон и за акциите за кои е повлечена издадената согласност, Агенцијата за супервизија на осигурување со решение утврдува дека не носат право на глас и дека лицето кое ги стекнало тие акции или негови претставници не можат да бидат членови на органот на управување, односно надзорниот орган на друштвото.

(2) Агенцијата е должна решението од ставот (1) на овој член да го донесе во рок од 15 дена од денот на добиеното известување за стекнување на акциите спротивно на членот 18 ставови (1), (2) или (3) од овој закон, односно од денот на донесувањето на решението за повлекување на согласноста."

Член 16

Во членот 23 став (1) точка 1 пред зборот "соодветна" се додаваат зборовите: "да има".

Во ставот (1) по точката 1 се додава нова точка 2, која гласи:

"2) да ги познава прописите од областа на осигурувањето;".

Точката 2 станува точка 3.

Ставот (2) се менува и гласи:

"Условот од ставот (1) точка 1 на овој член се смета за исполнет, доколку лицето има високо образование и најмалку 3 години работно искуство на раководни места во друштво за осигурување, односно 5 години работно искуство на раководни места во банка или друга финансиска институција од сличен обем на активностите како друштво за осигурување."

По ставот (2) се додаваат три нови става (3), (4) и (5), кои гласат:

"(3) Членовите на органот на управување мора да се во постојан работен однос во друштвото за осигурување и барем еден од членовите мора да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо и да има постојано живеалиште во Република Македонија.

(4) Член на орган на управување во друштво за осигурување не може да биде лице:

1) кое е член на орган на управување, надзорен орган или прокурист во друго друштво за осигурување или друго трговско друштво;

2) кое е член на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување или друго лице вработено во Агенцијата;

3) на кое му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

4) на кое му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност;

5) кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во друштво за осигурување или друго правно лице над кое е отворена стечајна постапка и

6) кое е поврзано лице со правно лице во кое друштвото за осигурување директно или индиректно поседува сопственост на повеќе од 10% од капиталот или правата на глас во тоа правно лице.

(5) Во случај на бришење на осудата од ставот (4) точка 3 на овој член соодветно се применуваат одредбите од Кривичниот законик."

Член 17

Во членот 24 став (1) пред зборот "согласност" се додава зборот "претходна".

Член 18

Во членот 27 став (1) по точката 2 се додава нова точка 3, која гласи:

"3) лицето повеќе не ги исполнува условите од членот 23 став (4) на овој закон."

Член 19

Во членот 28 ставот (1) се менува и гласи:

"За член на надзорен орган на друштво за осигурување не може да биде именувано лице:

1) кое е член на орган на управување, надзорен орган или прокурист во друго друштво за осигурување или друга финансиска институција со седиште во Република Македонија;

2) кое е член на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување или друго лице вработено во Агенцијата;

3) на кое му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

4) на кое му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност;

5) кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во друштво за осигурување или друго правно лице над кое е отворена стечајна постапка и

6) кое е поврзано лице со правно лице во кое друштвото за осигурување директно или индиректно поседува сопственост на повеќе од 10% од капиталот или правата на глас во тоа правно лице."

По ставот (1) се додаваат три нови става (2), (3) и (4), кои гласат:

"(2) Забраната од ставот (1) точка 2 на овој член не се однесува на лицата кои се членови на надзорен орган, членови на орган на управување или прокуристи во владејачко друштво за осигурување или друго владејачко друштво во група на друштва за осигурување.

(3) Покрај условите од ставот (1) на овој член најмалку една третина од членовите на надзорниот орган на друштвото за осигурување мораат да бидат независни членови.

(4) Во случај на бришење на осудата од ставот (4) точка 3 на овој член соодветно се применуваат одредбите од Кривичниот законик."

Член 20

Во членот 30 став (3) точка 2 зборовите: "органот на управување" се заменуваат со зборовите: "надзорниот орган".

Член 21

Во членот 31 по ставот (7) се додава нов став (8), кој гласи:

"(8) Агенцијата за супервизија на осигурување ќе ја пропише потребната документација која мора да биде доставена кон барањето за добивање на дозвола од ставовите (1), (2), (3), (4), (5), (6) и (7) на овој член."

Член 22

Во членот 32 ставот (1) се менува и гласи:

"Основачите на друштвото за осигурување кон барањето за добивање на дозвола за вршење на работи на осигурување се должни да приложат:

1) предлог на статут;

2) план за работа;

3) предлог на акти на деловната политика во однос на класите на осигурување наведени во членот 5 точки 2 и 10 од овој закон со мислење на овластен актуар;

4) доказ дека се уплатени парични средства на име акционерски капитал на засебна привремена сметка кај носител на платен промет;

5) извори на средства за уплата на капиталот;

6) потврда од надлежна институција за редовно плаќање на јавните давачки;

7) список на акционери, со наведување на име, презиме и адреса на физичките лица и назив и седиште на правните лица, како и податоци за вкупниот номинален износ на поседувани акции и процент на учество во акционерскиот капитал на друштвото за осигурување;

8) докази во врска со членот 14 од овој закон;

9) список на лица кои се поврзани лица со лицата кои поседуваат квалификувано учество во друштвото за осигурување, со доказ за начинот на поврзаност согласно со членот 16-а од овој закон;

10) за физичките лица кои се предложени за членови на органот на управување и/или надзорниот орган:

- доказ дека се исполнети условите пропишани во членовите 23 и 28 од овој закон и

- доказ дека лицето не подлежи на ограничувањата за избор пропишани согласно овој или други закони, а кои се однесуваат на членови на орган на управување или надзорен орган;

11) предлог на договори за вршење на надворешни активности, ако друштвото за осигурување планира да овласти други субјекти за вршење на надворешни активности;

12) документација врз основа на која може да се констатира дека друштвото за осигурување е кадровски, технички и организационо оспособено за вршење на работите предвидени со актот за основање на друштвото за осигурување со податоци за информатичкиот систем и техничката опременост на друштвото за осигурување;

13) елаборат за организација и работа на Службата за внатрешната ревизија и Правила за управување со ризик;

14) име и презиме на овластениот актуар кој ќе врши актуарски работи во друштвото за осигурување со доказ дека се исполнети условите пропишани во членот 110 од овој закон;

15) име и презиме на овластениот ревизор кој ќе биде назначен за внатрешен ревизор во друштвото и

16) програма за имплементација на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам."

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Правните лица кои имаат намера да стекнат квалификувано учество во друштво за осигурување, покрај документите, податоците и информациите од ставот 1 на овој член, кон барањето доставуваат и:

- акт за основање и список на членови на органот на управување на правното лице;

- извод од регистарот во кој е регистрирано седиштето на правното лице;

- копија од акционерска книга, односно доказ од друг соодветен јавен регистар и

- ревизорски извештај од овластено друштво за ревизија за последните две деловни години."

Во ставот (2) кој станува став (3) во воведната реченица по зборовите: "покрај документацијата од став (1)" се додаваат зборовите: “и став (2)”.

По ставот (3) кој станува став (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Покрај наведените податоци од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, Агенцијата за супервизија на осигурување може да бара и дополнителни документи, податоци и информации и да спроведе интервју со предложените членови на органот на управување и надзорниот орган и со лицата кои имаат намера да се стекнат со квалификувано учество во друштвото за осигурување."

Член 23

Во членот 34 став (1) пред точката 1 се додаваат две нови точки 1 и 2, кои гласат:

“1) барањето не ја содржи комплетната документација;

2) барањето содржи неточни или невистинити податоци;”.

Точките 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 стануваат точки 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9.

Член 24

Во членот 38 став (1) во воведната реченица зборовите: “точката 1” се заменуваат со зборовите: “точката 2”.

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Кон Планот за работа друштвото за осигурување е должно за секоја деловна година да донесе акт за управување со ризик согласно со одредбите пропишани во Дел четврти од овој закон и истата да ја достави до Агенцијата за супервизија на осигурување во рокот утврден во ставот (4) на овој член."

Член 25

Во членот 50 став (1) воведната реченица се менува и гласи: “Ако осигуреникот е физичко лице, друштвото за осигурување, осигурителното брокерско друштво, друштвото за застапување во осигурувањето или застапникот во осигурувањето се должни, при склучување на договорот за осигурување од членот 49 на овој закон, во писмена форма да го известат лицето за следното:”.

Во ставот (1) точка 7 точката на крајот на реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: “друштвата за застапување во осигурувањето и застапниците во осигурувањето”.

Член 26

Во членот 51 став (1) воведната реченица се менува и гласи: “Во текот на периодот на важење на договорот за осигурување од членот 49 на овој закон, друштвото за осигурување, осигурителното брокерско друштво, друштвото за застапување во осигурувањето или застапникот во осигурувањето се должни да го известат осигуреникот за:”.

Ставот (2) се менува и гласи:

”Во текот на периодот на важење на договорот за осигурување од членот 50 став (2) на овој закон, друштвото за осигурување, осигурителното брокерско друштво, друштвото за застапување во осигурувањето или застапникот во осигурувањето се должни еднаш годишно да ги известат осигурениците за нивното учество во добивката.”

Член 27

Во членот 60 ставот (5) се менува и гласи:

“Покрај одредбите од ставот (1) на овој член, друштвото за осигурување од земја членка може да започне да врши работи на задолжително осигурување на територијата на Република Македонија, доколку до Агенцијата за супервизија на осигурување поднесе документ издаден од страна на Националното биро за осигурување со кој ќе се докаже дека друштвото за осигурување е негов член и дека ги исполнува условите од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот.”

Член 28

Во членот 61 став (3) бројот ”202” се заменува со броевите ” 204 до 210”.

Во ставот (5) бројот ”216 до 219” се заменува со броевите ”204 до 210”.

Член 29

Во членот 63 став (2) точката 4 се менува и гласи:

"4) филијалата е должна, на територијата на Република Македонија да располага со средства во износ од најмалку една половина од гарантниот фонд од членот 77 став (2) на овој закон, како и на посебна сметка во Народната банка на Република Македонија да депонира парични средства како обезбедување за покривање на обврските што произлегуваат од договорите за осигурување склучени на територијата на Република Македонија и/или за покривање на ризици во Република Македонија и тоа во износ од една четвртина од гарантниот фонд од членот 77 став (2) на овој закон (во натамошниот текст: гарантен депозит)."

Член 30

Во членот 66 став (1) пред зборот “согласност” се додава зборот “претходна”.

Точката 3 се менува и гласи:

“3) вложувања на друштвото за осигурување во акции и удели во друго правно лице кои изнесуваат повеќе од 10% од капиталот на друштвото за осигурување;”.

Во точката 4 зборот “предлог” се заменува со зборовите: “именување на”.

Во точката 5 по зборот “назив” се додаваат зборовите: “и седиште”.

Член 31

Во членот 71 став (1) точката 4 се брише.

Член 32

Во членот 73 став (2) во точката 1 по зборовите: “и други правни лица и” се додаваат зборовите: "при што одделното вложување на друштвото за осигурување во една недвижност не може да биде поголемо од 10% од капиталот на друштвото”.

Член 33

Во членот 74 точка 7 зборовите: “сопствени акции" се заменуваат со зборовите: “максимално покритие".

Член 34

Во членот 77 став (1) зборот "претставува" се заменува со зборовите: “не смее да биде понизок од".

Ставот (2) се менува и гласи:

"Гарантниот фонд на друштвото за осигурување, покрај одредбите од ставот (1) на член, не смее да биде понизок од:

1) 2.000.000 евра ако друштвото врши работи на осигурување во одделни класи на осигурување во групата на неживотно осигурување;

2) 3.000.000 евра, ако друштвото врши работи на осигурување во сите класи на осигурување во групата на неживотно осигурување, односно во одделни класи на осигурување од членот 5 точки 10, 11, 12, 13, 14 и 15 на овој закон;

3) 3.000.000 евра ако друштвото врши работи на осигурување во една или сите класи на осигурување во групата на осигурување на живот и

4) 4.500.000 евра ако друштвото врши работи на реосигурување.”

Ставовите (3) и (4) се бришат.

Ставот (5) станува став (3).

Член 35

Во членот 80 по ставот (1) се додаваат два нови става (2) и (3), кои гласат:

"(2) Друштвата за осигурување по претходна согласност од Агенцијата за супервизија на осигурување, покрај одредбите од ставот (1) на овој член, можат да издвојуваат и еквилизациона резерва во однос на оние класи на осигурување кај кои врз основа на статистички податоци може да се очекува значително отстапување во годишниот износ на настанати штети.

(3) По исклучок на ставот (2) од овој член друштвата за осигурување се должни да издвојуваат еквилизациона резерва од ставот (1) на овој член во однос на класата на осигурување од членот 5 точка 14 на овој закон.”

Ставовите (2) и (3) стануваат ставови (4) и (5).

Член 36

По членот 84 се додава нов член 84-а, кој гласи:

“Еквилизациона резерва

Член 84-а

Еквилизациона резерва се издвојува заради израмнување на нерамномерното настанување на штети, односно израмнување на каков било технички дефицит или натпросечен коефициент на штети.“

Член 37

Во членот 88 став (2) по зборот “резерви“ се додаваат зборовите: “и ограничувања кај одделни вложувања“.

Член 38

Во членот 89 став (2) точка 1 по зборовите: “од ист издавач” зборовите: "заеми дадени на еден заемопримач” се бришат.

Член 39

Во членот 100 став (2) пред точката 1 се додава нова точка 1, која гласи:

"1) пресметка на максималното покритие по одделни класи на осигурување;“.

Во точката 1 која станува точка 2 зборовите: “акционерски капитал, резервите на сигурност и очекуваната премија” се заменуваат со зборовите: "пресметките од точката 1 на овој став”.

Во ставот (3) во воведната реченица по зборовите: “ставот (2)” се додаваат зборовите: “точка 1”.

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Агенцијата за супервизија на осигурување може да пропише посебни услови за реосигурување во класите на задолжително осигурување кои се однесуваат на соодветноста на реосигурителното покритие и рејтингот на друштвото за реосигурување."

Член 40

Во членот 102 став (2) зборовите: “Националното биро за осигурување, по одобрение на Министерството за финансии” се заменуваат со зборовите: “Агенцијата за супервизија на осигурување”.

Член 41

Во членот 104 став (1) воведната реченица се менува и гласи: ”Друштвото за осигурување е должно редовно да врши пресметка и контрола а на квартална основа да ја известува Агенцијата за супервизија на осигурување за:”.

Во точката 2 точката и запирката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: “со мислење на овластениот актуар;”.

Во точката 3 точката и запирката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: “со мислење на овластениот актуар;”.

По точката 5 се додаваат две нови точки 6 и 7, кои гласат:

"6) видови, вложување и локализација на капиталот;

7) ликвидност на друштвото;"

Точката 6 станува точка 8.

Во ставот (2) зборот “седум” се заменува со зборот “триесет”.

Член 42

По членот 106 се додава нов член 106-а, кој гласи:

“Мерки на супервизорскиот орган

Член 106-а

(1) Во случај кога правата на осигурениците се загрозени, Агенцијата за супервизија на осигурување ќе побара од друштвото за осигурување да донесе финансиски план со предлог на мерки за наредните три години, кој мора да содржи:

1) пресметка на административните трошоци, односно трошоците за управување како и споредба со тековните општи трошоци и провизии;

2) детална пресметка на приходите и расходите од вршење работи на осигурување;

3) биланс на состојба и биланс на успех;

4) пресметка на потребните финансиски средства потребни за обезбедување на потребното ниво на маргина на солвентност и

5) политика на реосигурување.

(2) Агенцијата ќе му наложи на друштвото за осигурување да го зголеми капиталот над пропишаниот износ со овој закон, доколку оцени дека поради влошување на финансиската состојба на друштвото правата на осигурениците се загрозени. Висината на капиталот се одредува врз база на финансискиот план со предлог на мерки за наредните три деловни години.

(3) Агенцијата ќе му наложи на друштвото за осигурување да изврши намалување на вредноста на средствата на друштвото за осигурување кои се вклучени при пресметката на капиталот на друштвото за осигурување, доколку дошло до промена на пазарната вредност на тие средства.

(4) Агенцијата ќе му наложи на друштвото за осигурување да изврши прилагодување на пресметката на маргината на солвентност на друштво за осигурување за износот на реосигурување, доколку природата или квалитетот на договорот за реосигурување во однос на претходната деловна година значително се промениле или доколку договорите за реосигурување не овозможуваат соодветен пренос на ризикот.

(5) Агенцијата поблиску ќе го пропише начинот на подобра заштита на правата на осигурениците.

(6) Агенцијата не смее да издаде дозвола од членот 42 став (3) на овој закон, како и да поднесе известување од членот 54 став (3) на овој закон, доколку го побарала предлогот на мерките од ставот (1) на овој член.“

Член 43

Во членот 109 став (2) во воведната реченица зборовите: “имаат право” се заменуваат со зборовите: “се должни”.

Член 44

Во членот 110 став (3) зборовите: “издава дозвола” се заменуваат со зборовите: “спроведува обука”.

Член 45

Членот 112 се менува и гласи:

“(1) За добивање дозвола за работа како овластен актуар, лицето мора да ги исполнува следниве услови:

1) да има високо образование;

2) да има положено стручен испит потребен за работа како овластен актуар;

3) да има најмалку една година работно искуство во областа на осигурувањето или супервизија на осигурувањето;

4) да не му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

5) да не извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во друштво за осигурување или друго правно лице над кое е отворена стечајна постапка и

6) да не му е претходно одземена дозволата за работа како овластен актуар.

(2) Покрај одредбите од ставот (1) на овој член, лице кое има положено стручен испит за вршење работи како овластен актуар во странство може да добие дозвола за работа како овластен актуар во Република Македонија, доколку ги исполнува и следниве услови:

1) квалификацијата на лицето да е со стандарди не пониски од стандардите што се бараат согласно со овој закон и

2) лицето успешно да го положи испитот со кој се обезбедува дека тоа лице има адекватно знаење на законите и праксата во Република Македонија потребни за работа како овластен актуар во Република Македонија.

(3) Агенцијата за супервизија на осигурување поблиску го пропишува начинот на спроведување на стручниот испит за добивање дозвола за работа, како овластен актуар и го организира спроведувањето на истиот.

(4) Агенцијата за супервизија на осигурување ќе донесе решение за одземање на дозволата за работа како овластен актуар, доколку:

1) дозволата е добиена со наведување невистинити податоци;

2) лицето повеќе не ги исполнува условите од ставот (1) точки 4 и 5 на овој член и

3) лицето ги прекршило правилата на актуарската професија.

(5) Агенцијата за супервизија на осигурување е должна да ги информира друштвата за осигурување за лицата на кои им е одземена дозволата за работа како овластен актуар.

(6) Супервизија на работењето на овластените актуари врши Агенцијата за супервизија на осигурување. Во врска со супервизијата на работењето на овластените актуари ќе се применуваат одредбите од членовите 159, 160, 165 и 166 на овој закон.”

Член 46

Насловот и членот 113 се менуваат и гласат:

“Назначување на овластени актуари

Член 113

(1) Друштвото за осигурување коешто добило дозвола за вршење на работи на осигурување е должно во рок од два месеца од денот на уписот на друштвото во трговскиот регистар да назначи овластен актуар.

(2) Друштвото за осигурување е должно да ја информира Агенцијата за супервизија на осигурување за овластениот актуар кој го назначило во рок од пет дена од денот на неговото назначување.

(3) Доколку друштвото за осигурување не назначи овластен актуар во рок од два месеца од денот на уписот на друштвото во трговскиот регистар или пак назначи лице кое нема дозвола за работа како овластен актуар од надлежен орган, тогаш Агенцијата за супервизија на осигурување ќе назначи такво лице, при што трошоците за ангажирање на овластениот актуар ќе ги сноси друштвото за осигурување.

(4) Во случај овластениот актуар да престане да врши актуарски работи во некое друштво за осигурување, истиот е должен за тоа да ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување во рок од пет дена од престанокот.

(5) Доколку овластениот актуар престане да врши актуарски работи во друштво за осигурување, друштвото за осигурување е должно во рок од 30 дена од денот на престанувањето на договорот да назначи ново лице да врши актуарски работи и за тоа да ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување.”

Член 47

Насловот и членот 115 се менуваат и гласат:

"Отпуштање на овластениот актуар

Член 115

(1) Доколку Агенцијата за супервизија на осигурување донесе решение за одземање на дозволата за работа како овластен актуар или поради настанување на случаите од членот 114 на овој закон или доколку по кој било друг основ престане ангажманот на овластениот актуар во друштвото, друштвото за осигурување е должно да назначи друг овластен актуар во рок од 30 дена.

(2) Доколку друштвото за осигурување не назначи друг овластен актуар во рокот од ставот (1) на овој член, Агенцијата за супервизија на осигурување ќе издаде наредба за отстранување на незаконитостите и ќе побара друштвото за осигурување во рок од 30 дена да назначи друг овластен актуар.

(3) Доколку друштвото за осигурување во рокот од ставот (2) на овој член не назначи овластен актуар, Агенцијата за супервизија на осигурување по службена должност ќе назначи овластен актуар, на товар на друштвото за осигурување.

(4) За разрешување на овластениот актуар, друштвото за осигурување е должно да ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување во рок од осум дена од денот на разрешувањето.”

Член 48

Во членот 122 по зборовите: “меѓународните сметководствени стандарди” се додаваат зборовите: “и меѓународните стандарди за финансиско известување”.

Член 49

Во членот 131 став (1) точката 3 се менува и гласи:

“3) паричните текови и промените во капиталот;”.

По точката 6 се додава нова точка 7, која гласи:

“7) состојбата и структурата на вложувањата на капиталот;”.

Точките 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 стануваат точки 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14.

Член 50

Насловот на Делот десетти се менува и гласи: “ЗАСТАПУВАЊЕ И ПОСРЕДУВАЊЕ ВО ОСИГУРУВАЊЕТО”.

Насловот на Главата 1 се менува и гласи: “Застапување во осигурувањето”.

Член 51

Насловот и членот 133 се менуваат и гласат:

"Застапување во осигурувањето

Член 133

(1) Застапување во осигурувањето во смисла на овој закон претставува подготовка и склучување на договори за осигурување во име и за сметка на едно или повеќе друштва за осигурување основани согласно со овој закон, за производи на осигурување кои меѓусебно не си конкурираат.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член за застапување во осигурувањето не се сметаат работите на подготовка и склучување на договори за осигурување, доколку се исполнети сите наведени услови:

1) договорот за осигурување бара познавање само на осигурителното покритие кое се обезбедува со договорот;

2) договорот за осигурување не е договор за осигурување на живот;

3) договорот за осигурување не покрива одговорност како ризик;

4) основната дејност на лицето кое врши подготовка и склучување на договори за осигурување не е застапување во осигурувањето;

5) договорот за осигурувањето е директно поврзан со производот или услугата која ја нуди лицето и истиот покрива:

- ризик од уништување или оштетување на производи или предмети или

- ризик од губење или оштетување на багаж или други ризици поврзани со туристичка услуга договорени преку туристичка агенција и во случаи кога договорот содржи осигурување на живот или одговорност како ризик и истиот се склучува како дополнување на основниот ризик поврзан со туристичката услуга и

6) износот на годишната бруто премија е помал од 500 евра во денарска противвредност и траењето на договорот е помало од пет години.”

Член 52

Насловот и членот 134 се менуваат и гласат:

"Застапник во осигурувањето

Член 134

(1) Застапник во осигурувањето е физичко лице кое има лиценца за застапник во осигурувањето од Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Застапникот во осигурувањето врши работи на подготовка и склучување на договори за осигурување во име и за сметка на едно или повеќе друштва за осигурување основани согласно со овој закон, за производи на осигурување кои меѓусебно не си конкурираат.

(3) Застапникот во осигурувањето може да врши и работи на продолжување и прекинување на договори за осигурување врз основа на согласност на осигурениците.

(4) Застапникот во осигурувањето од ставот (1) на овој член може да врши работи на застапување во осигурувањето само врз основа на работен или друг правен однос (договор за застапување) со друштво за застапување во осигурувањето, односно друг правен однос (договор за застапување) со друштво за осигурување.

(5) Лицата кои вршат работи на подготовка и склучување на договори за осигурување врз основа на редовен работен однос во друштво за осигурување не се сметаат за застапници во осигурувањето согласно со овој закон.

(6) За застапник во осигурувањето се смета и секое лице кое дополнително на својата основна професионална дејност врши работи на застапување во осигурувањето, односно работи на подготовка и склучување на договори за осигурување во име и за сметка на едно или повеќе друштва за осигурување основани согласно со овој закон, за производи на осигурување кои меѓусебно не си конкурираат.

(7) Лицата кои во контекст на вршење на својата професионална активност даваат информации на клиентите во врска со договори за осигурување при што не вршат работи на подготовка и склучување на договори за осигурување не се сметаат за застапници во осигурувањето.

(8) Застапникот во осигурувањето не смее во свое име и за своја сметка да наплаќа премија или други надоместоци за осигурување од договорувачот на осигурувањето."

Член 53

По членот 134 се додаваат 13 нови члена 134-а, 134-б, 134-в, 134-г, 134-д, 134-ѓ, 134-е, 134-ж, 134-з, 134-ѕ, 134-и, 134-ј и 134-к, кои гласат:

“Друштво за застапување во осигурувањето

Член 134-а

(1) Друштвото за застапување во осигурувањето е правно лице - акционерско друштво со седиште во Република Македонија кое врши работи на застапување во осигурувањето и кое има дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Друштвото за застапување во осигурувањето не може да биде запишано во Централниот регистар без да добие дозвола од ставот (1) на овој член.

(3) Зборовите "застапување во осигурување”, односно изведени зборови од истите може да ги запише во Централниот регистар и да ги користи во правниот промет исклучиво друштво за застапување во осигурувањето кое има дозвола од Агенцијата за супервизија на осигурување.

(4) Друштвото за застапување во осигурувањето е должно на видно место во своите деловни простории да го истакне името на друштвото за осигурување кое го застапува.

Обврски на застапникот во осигурувањето и одговорност на друштвата за осигурување

Член 134-б

(1) Друштвото за застапување во осигурувањето, односно застапник во осигурувањето може да врши работи на застапување исклучиво за друштва за осигурување основани согласно со овој закон.

(2) Застапникот во осигурување може да врши само работи за кои е овластен од друштвото за осигурување, односно друштвото за застапување во осигурувањето.

(3) За работењето на застапникот во осигурувањето одговара друштвото за осигурување, односно друштвото за застапување во осигурувањето.

(4) Друштвото за осигурување одговара за работењето на друштвото за застапување во осигурувањето, односно застапникот во осигурувањето во делот на вршењето работи на застапување согласно со склучениот договор за застапување.

(5) Друштвото за застапување во осигурувањето, односно застапникот во осигурувањето одговара за штетата која ќе настане поради лажно претставување, невнимание или непочитување на одредбите од склучениот договор за застапување.

Лиценца за застапник во осигурување

Член 134-в

(1) Застапник во осигурувањето може да биде физичко лице кое има лиценца за застапник во осигурувањето издадена од Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Агенцијата за супервизија на осигурување ќе издаде лиценца за застапник во осигурувањето на лицето кое ги исполнува следниве услови:

1) да има положено стручен испит за застапник во осигурувањето;

2) да има најмалку една година искуство од областа на осигурувањето или посредување во осигурувањето;

3) да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо;

4) да не му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

5) да не му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност и

6) да не извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во друштво за осигурување или друго правно лице над кое е отворена стечајна постапка.

(3) Агенцијата за супервизија на осигурувањето ќе донесе решение за одземање на лиценцата за застапник во осигурувањето, доколку:

1) лиценцата е добиена со наведување невистинити податоци;

2) лицето повеќе не ги исполнува условите од ставот (2) точки 4 и 5 на овој член;

3) лицето работи спротивно на другите одредби од овој закон и

4) лицето ги прекрши добрите деловни обичаи и правила на струката.

Барање за добивање лиценца за застапник во осигурувањето

Член 134-г

(1) Барање за добивање лиценца за застапник во осигурувањето се поднесува до Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) По барањето од ставот (1) на овој член Агенцијата за супервизија на осигурување одлучува со решение со кое се издава лиценца или се одбива барањето.

(3) Барањето кое не ја содржи потребната документација се отфрла со решение.

(4) Агенцијата за супервизија на осигурување поблиску ќе ја пропише потребната документација која се приложува кон барањето за добивање лиценца за застапник во осигурувањето.

Дозвола за вршење работи застапување во осигурувањето

Член 134-д

(1) Друштво за застапување во осигурувањето е правно лице - акционерско друштво со седиште во Република Македонија кое има дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето издадена од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Агенцијата за супервизија на осигурувањето ќе донесе решение за издавање на дозволата за вршење работи на застапување во осигурувањето, доколку се исполнети условите од членовите 134-ѓ и 134-е на овој закон.

(3) Агенцијата за супервизија на осигурувањето ќе донесе решение за одземање на дозволата за вршење дејност на застапување во осигурувањето, доколку:

1) дозволата е добиена со наведување невистинити податоци;

2) друштвото за застапување во осигурувањето повеќе не ги исполнува условите од членовите 134-ѓ и 134-е на овој закон;

3) друштвото работи спротивно на одредбите од овој закон и

4) друштвото ги прекрши добрите деловни обичаи и правила на дејноста.

(4) Дозволата за вршење работи на застапување во осигурувањето ќе престане да важи, доколку:

1) друштвото за застапување во осигурувањето не започне да врши дејност застапување во осигурувањето во рок од шест месеца од денот на издавањето на дозволата;

2) друштвото за застапување во осигурувањето престане да врши дејност застапување во осигурувањето повеќе од шест месеца и

3) по отворање на стечајна, односно ликвидациона постапка.

(5) Во случаите од ставот (4) на овој член, Агенцијата за супервизија на осигурување ќе донесе решение со кое ќе констатира дека дозволата за вршење работи на застапување во осигурување престанала да важи.

Барање за добивање дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето

Член 134-ѓ

(1) Барање за добивање дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето од членот 134-г на овој закон се поднесува до Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Кон барањето од ставот (1) на овој член основачите на друштвото се должни да поднесат:

1) предлог на статут;

2) план за работа;

3) доказ дека се уплатени парични средства на име акционерски капитал на засебна привремена сметка кај носител на платен промет согласно со членот 134-е став (2) од овој закон;

4) извори на средства за уплата на капиталот;

5) потврда од надлежна институција за редовно плаќање на јавните давачки;

6) список на акционери, со наведување на име, презиме и адреса на живеење на физичките лица и назив и седиште на правните лица, како и податоци за вкупниот номинален износ на поседувани акции и процент на учество во акционерскиот капитал на друштвото за осигурување;

7) докази во врска со членот 14 од овој закон;

8) предлог на акти на деловната политика од членот 149 на овој закон;

9) документација врз основа на која може да се констатира дека друштвото за застапување во осигурувањето е кадровски, технички и организационо оспособено за вршење на работите предвидени со статутот на друштвото;

10) преддоговор или договор за застапување склучен со друштво за осигурување кој мора да содржи одредба за постојан надзор на друштвото за осигурување врз извршувањето на тој договор;

11) преддоговор или договор за осигурување од одговорност согласно со членот 134-е став (5) од овој закон;

12) доказ за непостоење на капитална или управувачка поврзаност со друштва за осигурување, други друштва за застапување во осигурувањето или осигурително брокерски друштва и

13) програма за имплементација на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(3) Покрај документацијата од ставот (2) на овој член акционерите - правни лица кон барањето поднесуваат и:

- акт за основање и список на членови на органот на управување на правното лице;
- извод од регистарот во кој е регистрирано седиштето на правното лице;
- копија од акционерска книга, односно доказ од друг соодветен јавен регистар и
- ревизорски извештај од овластено друштво за ревизија за последните две деловни години.

(4) По барањето од ставот (1) на овој член Агенцијата за супервизија на осигурување одлучува со решение со кое се издава дозвола или се одбива барањето.

(5) Барањето кое не ја содржи потребната документација се отфрла со решение.

Услови за добивање дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето

Член 134-е

(1) Друштво за застапување во осигурувањето може да се основа како акционерско друштво со седиште во Република Македонија.

(2) Акционерскиот капитал потребен за основање на друштво за застапување во осигурувањето изнесува 15.000 евра во денарска противвредност по курсот на Народната банка, на денот на уплатата.

(3) И покрај одредбите од ставот (2) на овој член, друштвото за застапување во осигурувањето во текот на целото работење е должно да ја одржува вредноста на акционерскиот капитал на ниво од најмалку 4% од годишната премија за осигурување по реализираните договори за осигурување.

(4) Друштвото за застапување во осигурувањето не смее да биде поврзано лице со друштво за осигурување или друго друштво за застапување во осигурувањето.

(5) Друштвото за застапување во осигурувањето е должно да ги осигура своите обврски кон сопствениците на полиси во случај на прекршување на одредбите од договорот за застапување до еден осигурен износ, кој во однос на поединечен осигурен случај не смее да биде помал од 250.000 евра и/или во врска со сите осигурени случаи во една година не смее да биде помал од 500.000 евра.

(6) Друштвото за застапување во осигурувањето е должно да вработи најмалку еден застапник во осигурувањето со полно работно време кој врз основа на договор за вработување ќе биде одговорно лице во друштвото за застапување.

Вршење на работи на застапување во осигурувањето од страна на друштво за застапување во осигурувањето

Член 134-ж

(1) Друштвото за застапување во осигурувањето е должно да врши работи на застапување во осигурувањето како единствена дејност.

(2) Друштвото за застапување во осигурувањето не смее да врши осигурително брокерски работи.

(3) По исклучок од ставовите (1) и (2) на овој член работи на застапување во осигурувањето може да врши и банка која добила дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето од Народната банка. Народната банка ќе издаде дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето само врз основа на претходна согласност од Агенцијата за супервизија на осигурување.

(4) Работите на застапување во осигурувањето во банка од ставот (3) на овој член можат да вршат единствено лица кои имаат лиценца за застапник во осигурувањето од членот 134-в на овој закон.

Вршење работи на застапување во осигурувањето во станиците за технички преглед

Член 134-з

(1) Работи на застапување во осигурувањето во станиците за технички преглед на моторни возила може да врши само друштво за застапување во осигурувањето кое има дозвола од Агенцијата за супервизија на осигурување за вршење работи на застапување во осигурувањето во станица за технички преглед.

(2) На издавањето дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето во станиците за технички преглед се применуваат одредбите од членовите 134-д до 134- ж на овој закон.

(3) Физичко или правно лице кое е сопственик или има други стварни права врз станицата за технички преглед е должно, под еднакви економски и други услови да им овозможи на друштвата за застапување во осигурувањето кои имаат дозвола од Агенцијата за супервизија на осигурување за вршење работи на застапување во осигурувањето во станицата за технички преглед, простор и други услови за вршење работи на застапување во осигурувањето.

(4) Доколку лицето од ставот (3) на овој член не им овозможи простор или други услови за вршење работи на застапување во осигурувањето на друштвата за застапување во осигурувањето согласно со ставот (3) од овој член, или истото применува различни економски и други услови, Агенцијата за супервизија на осигурување ќе изрече забрана за вршење дејност застапување во осигурувањето во станицата за технички преглед.

(5) Работи на застапување во осигурувањето од ставот (1) на овој член друштвото за застапување во осигурувањето е должно да ги врши под еднакви услови за сите друштва за осигурување.

(6) Друштвото за застапување во осигурувањето од ставот (1) на овој член не смее да наплаќа различна провизија од друштвата за осигурување кои ги застапува ниту при нудење на производите да става во привилегирана состојба едно друштво за осигурување наспроти другите.

(7) На работите на застапување во осигурувањето во станиците за технички преглед не се применува забраната за склучување договори за осигурување за производи на осигурување кои меѓусебно си конкурираат од членот 133 на овој закон.

(8) Работи на застапување во осигурувањето во станица за технички преглед друштвото за застапување во осигурувањето може да врши исклучиво во класата на осигурување наведена во членот 5 точка 10 од овој закон.

(9) Агенцијата за супервизија на осигурување ги пропишува потребните технички, организациски и економски услови за вршење работи на застапување во осигурувањето од ставовите (1) и (3) на овој член.

Друштва за застапување во осигурувањето од земји членки

Член 134-ѕ

(1) Друштво за застапување во осигурувањето од земја членка е правно лице со седиште во земја членка кое има дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето од соодветен надлежен орган на таа земја членка.

(2) Друштво за застапување во осигурувањето од земја членка може да врши работи на застапување во осигурувањето во Република Македонија, преку филијали или директно.

(3) Одредбите од членовите 133, 134, 134-а, 134-б, 134-в, 134-г, 134-д, 134-ѓ, 134-е, 134-ж и 134-з на овој закон соодветно се применуваат на друштва за застапување во осигурувањето од ставот (1) на овој член на работите на застапување во осигурувањето кои друштвото ги врши на територијата на Република Македонија.

Започнување со вршење работи на застапување во осигурувањето од друштва за застапување во осигурување од земји членки

Член 134-и

(1) Друштво за застапување во осигурувањето од членот 134-ѕ став (1) на овој закон кое има намера да врши работи на застапување во осигурувањето во Република Македонија е должно за својата намера да го извести надлежниот орган за супервизија на земјата членка во која друштвото има седиште.

(2) Надлежниот орган за супервизија од ставот (1) на овој член е должен во рок од еден месец да го поднесе известувањето од ставот (1) на овој член до Агенцијата за супервизија на осигурување.

(3) Друштво за застапување во осигурувањето може да почне да врши работи на застапување во осигурувањето во Република Македонија во рок од еден месец од денот на приемот на известувањето од надлежниот орган за супервизија на земјата членка согласно со ставот (2) од овој член.

(4) Одредбите од овој член соодветно се применуваат и на вршење работи на застапување во осигурувањето од страна на застапници во осигурувањето од земји членки кои вршат работи на застапување на територијата на Република Македонија.

(5) Надлежните органи на земјите членки се должни меѓусебно да разменуваат податоци и информации кои се однесуваат на застапниците во осигурувањето и друштвата за застапување во осигурувањето, посебно во случаи кога против нив се одредени мерки поради непочитување на прописите на државата во која вршат работи, односно дејност застапување во осигурувањето.

Вршење работи на застапување во осигурувањето во земји членки на Европската унија

Член 134-ј

(1) Друштво за застапување во осигурувањето кое има дозвола за вршење работи на застапување во осигурувњето може да врши работи на застапување во осигурувањето во земја членка, преку филијала или директно, доколку ги исполнува условите предвидени со прописите на таа земја членка.

(2) Друштво за застапување во осигурувањето кое има намера да започне да врши работи на застапување во осигурувањето во земја членка е должно за својата намера да ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување.

(3) На барање на надлежниот орган на супервизија од земјата членка, Агенцијата за супервизија на осигурување е должна во рок од еден месец да го поднесе изветувањето од ставот (2) на овој член до надлежниот орган на супервизија на земјата членка и за тоа да го извести друштвото за застапување во осигурувањето.

(4) Друштво за застапување во осигурувањето може да почне да врши работи на застапување во осигурувањето во земјата членка во рок од еден месец од денот на приемот на известувањето од Агенцијата за супервизија на осигурување од ставот (3) на овој член. Друштво за застапување во осигурувањето може веднаш да почне да врши работи на застапување во осигурувањето во земјата членка доколку надлежниот орган на супервизија од земјата членка не побара известување од ставот (2) на овој член.

Одговорности на застапниците во осигурувањето

Член 134-к

Одредбите од членовите 49 до 52 на овој закон соодветно се применуваат и врз работењето на застапниците во осигурувањето."

Член 54

Во членот 135 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) По исклучок од ставот (1) на овој член за осигурително брокерски работи не се сметаат работите на посредување во договарање на осигурително и реосигурително покритие и реализирање на отштетни побарувања по остварен осигуран штетен настан, доколку се исполнети сите наведени услови:

1) договорот за осигурување бара познавање само на осигурителното покритие кое се обезбедува со договорот;

2) договорот за осигурување не е договор за осигурување на живот;

3) договорот за осигурување не покрива одговорност како ризик;

4) основната дејност на лицето кое врши работи на посредување во договарање на осигурително и реосигурително покритие и реализирање на отштетни побарувања по остварен осигуран штетен настан не е вршење на осигурително брокерски работи;

5) договорот за осигурувањето е директно поврзан со производот или услугата која ја нуди лицето и истиот покрива:

- ризик од уништување или оштетување на производи или предмети или

- ризик од губење или оштетување на багаж или други ризици поврзани со туристичка услуга договорени преку туристичка агенција, и во случаи кога договорот содржи осигурување на живот или одговорност како ризик и истиот се склучува како дополнување на основниот ризик поврзан со туристичката услуга и

6) износ на годишната бруто премија е помал од 500 евра во денарска противвредност и траењето на договорот за осигурување е помало од пет години."

Ставот (2) станува став (3).

Член 55

Во членот 137 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Лицата кои во контекст на вршење на својата професионална активност даваат информации на клиентите во врска со договори за осигурување при што не вршат посредување во договарање на осигурително и реосигурително покритие и реализирање на отштетни побарувања по остварен осигуран штетен настан не се сметаат за осигурителни брокери согласно со овој закон. "

Член 56

Членот 138 се менува и гласи:

“(1) Агенцијата за супервизија на осигурување ќе издаде лиценца за осигурителен брокер доколку лицето ги исполнува следниве услови:

1) да има положено стручен испит за осигурителен брокер;

2) да има најмалку една година искуство од областа на осигурувањето или посредување во осигурувањето;

3) да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо;

4) да не му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

5) да не му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност и

6) да не извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во друштво за осигурување или друго правно лице над кое е отворена стечајна постапка.

(2) Агенцијата за супервизија на осигурувањето ќе донесе решение за одземање на лиценцата за осигурителен брокер, доколку:

1) лиценцата е добиена со наведување невистинити податоци;

2) лицето повеќе не ги исполнува условите од ставот (1) точки 4, 5 и 6 на овој член;

3) лицето работи спротивно на одредбите од овој закон и

4) лицето ги прекрши добрите деловни обичаи и правила на дејноста."

Член 57

Во членот 139 ставот (2) се менува и гласи:

"Агенцијата за супервизија на осигурување ќе ја пропише потребната документација која мора да биде доставена кон барањето за добивање на лиценца од ставот (1) на овој член."

Член 58

Членот 145 се менува и гласи:

"(1) Осигурително брокерско друштво е правно лице-акционерско друштво со седиште во Република Македонија кое има дозвола за вршење осигурително брокерски работи од Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Агенцијата за супервизија на осигурување ќе донесе решение за издавање дозвола за вршење на осигурително брокерски работи, доколку се исполнети условите од членовите 146, 147, 148, 149,150 и 150-а на овој закон.

(3) Агенцијата за супервизија на осигурувањето ќе донесе решение за одземање на дозволата за вршење на осигурително брокерски работи, доколку:

1) дозволата е добиена со наведување невистинити податоци;

2) осигурително брокерското друштво повеќе не ги исполнува условите од членовите 146, 147, 148, 149, 150 и 150-а на овој закон;

3) друштвото работи спротивно на одредбите од овој закон и

4) друштвото ги прекрши добрите деловни обичаи и правила на дејноста.

(4) Дозволата за вршење осигурително брокерски работи ќе престане да важи, доколку:

1) осигурително брокерското друштво не започне да врши осигурително брокерски работи во рок од шест месеца од денот на издавањето на дозволата;

2) осигурително брокерското друштво престане да врши осигурително брокерски работи повеќе од шест месеца и

3) по отворање на стечајна, односно ликвидациона постапка.

(5) Во случаите од ставот (4) на овој член, Агенцијата за супервизија на осигурување ќе донесе решение со кое ќе констатира дека дозволата за вршење осигурително брокерски работи престанала да важи."

Член 59

Членот 146 се менува и гласи:

"(1) Барањето за добивање дозвола за вршење на осигурително брокерски работи се поднесува до Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Кон барањето од ставот (1) на овој член основачите на друштвото се должни да поднесат:

1) предлог на статут;

2) план за работа;

3) доказ дека се уплатени парични средства на име акционерски капитал на засебна привремена сметка кај носител на платен промет согласно со членот 148 од овој закон;

4) извори на средства за уплата на капиталот;

5) потврда од надлежна институција за редовно плаќање на јавните давачки;

6) список на акционери, со наведување на име, презиме и адреса на живеење на физичките лица и назив и седиште на правните лица, како и податоци за вкупниот номинален износ на поседувани акции и процент на учество во акционерскиот капитал на друштвото за осигурување;

7) докази во врска со членот 14 од овој закон;

8) предлог на акти на деловната политика наведени во членот 149 од овој закон;

9) документација врз основа на која може да се констатира дека осигурително брокерското друштво е кадровски, технички и организационо оспособено за вршење на работите предвидени со статутот на друштвото;

10) преддоговор или договор за осигурување од одговорност согласно со членот 150 од овој закон;

11) доказ за непостоење на капитална или управувачка поврзаност со друштва за осигурување, друштва за застапување во осигурувањето или други осигурителни брокерски друштва и

12) програма за имплементација на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(3) Покрај документацијата од ставот (2) на овој член, акционерите - правни лица кон барањето поднесуваат и:

- акт за основање и список на членови на органот на управување на правното лице;

- извод од регистарот во кој е регистрирано седиштето на правното лице;

- копија од акционерска книга, односно доказ од друг соодветен јавен регистар и

- ревизорски извештај од овластено друштво за ревизија за последните две деловни години."

Член 60

Во членот 148 ставот (3) се менува и гласи:

"Акционерскиот капитал за основање на осигурително брокерско друштво изнесува 50.000 евра во денарска противвредност по курсот на Народната банка на Република Македонија на денот на уплатата."

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Осигурително брокерското друштво, покрај одредбите од ставот (3) на овој член, во текот на целото работење е должно да ја одржува вредноста на акционерскиот капитал на износ од најмалку 4% од реализираната премија за осигурување по сите договори за осигурување за кои посредувало."

Ставот (4) станува став (5).

Член 61

Насловот и членот 149 се менуваат и гласат:

"Акти на деловна политика на осигурително брокерско друштво и друштво за застапување во осигурувањето

Член 149

Акти на деловната политика на осигурителното брокерско друштво и друштво за застапување во осигурувањето се:

- основи на деловната политика;

- тарифа за извршени услуги и

- елаборат со проекција на очекувани деловни резултати за најмалку тригодишен период."

Член 62

По членот 150 се додава нов член 150-а, кој гласи:

"Вршење осигурително брокерски работи во станиците за технички преглед

Член 150-а

Одредбите од членот 134-з на овој закон кои се однесуваат на вршење работи на застапување во осигурувањето во станиците за технички преглед на моторни возила соодветно се применуваат и на вршењето осигурително брокерски работи во станиците за технички преглед."

Член 63

Членот 151 се менува и гласи:

"Осигурителното брокерско друштво и друштвото за застапување во осигурувањето се должни да ја известуваат Агенцијата за супервизија на осигурување за:

1) промени на податоците внесени во трговскиот регистар;

2) структурата и обемот на осигурително брокерските работи, односно работите на застапување по одделни друштва за осигурување на квартална основа;

3) исполнување на обврските од членовите 134-е ставови (3) и (5), 148 став (4) и 150 на овој закон и

4) правни и економски, односи од членот 141 став (2) на овој закон."

Член 64

Насловот и членот 152 се менуваат и гласат:

"Регистар на застапници во осигурувањето, друштва за застапување во осигурувањето, осигурителни брокери и осигурителни брокерски друштва

Член 152

(1) Агенцијата за супервизија на осигурување, во согласност со овој закон, води регистар на:

1) осигурителни брокери и осигурително брокерски друштва овластени за вршење на осигурително брокерски работи на територијата на Република Македонија и

2) застапници во осигурувањето и друштва за застапување во осигурувањето кои имаат лиценца, односно дозвола за вршење работи застапување во осигурувањето.

(2) Секое друштво за осигурување е должно да води регистар на застапници во осигурувањето, односно друштва за застапување во осигурувањето со кои има склучено договор за застапување.

(3) Секое осигурително брокерско друштво е должно да води регистар на осигурителни брокери кои се во работен однос во тоа осигурително брокерско друштво.

(4) Секое друштво за застапување во осигурувњето е должно да води регистар на застапници во осигурувањето кои се во работен или друг правен однос во тоа друштво за застапување.

(5) Регистрите од ставовите (1) до (4) на овој член се јавни."

Член 65

Насловот и членот 153 се менуваат и гласат:

"Супервизија на работењето на застапниците во осигурување, друштвата за застапување во осигурувањето, осигурителните брокери и осигурително брокерски друштва

Член 153

(1) Супервизија на работењето на осигурителните брокери, осигурителните брокерски друштва, застапниците во осигурувањето и друштвата за застапување спроведува Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) Одредбите од членовите 159, 160, 165 и 166 на овој закон соодветно ќе се применуваат на спроведувањето на супервизијата од ставот (1) на овој член."

Член 66

Насловот и членот 154 се менуваат и гласат:

"Прописи, спроведување обука и испити за осигурителни брокери и застапници во осигурување

Член 154

(1) Агенцијата за супервизија на осигурување поблиску ги пропишува:

1) условите за стекнување со, и испитување на стручната подготвеност потребна за вршење на осигурително брокерски работи од членот 138 став (1) точка 1 на овој закон;

2) условите за стекнување со и испитување на стручната подготвеност потребна за вршење на работи на застапување во осигурување од членот 134-в став (2) точка 1 на овој закон;

3) прописите за методот на водење на регистарот од членот 152 на овој закон и

4) содржината на извештаите од членот 151 на овој закон, како и крајните рокови и начини на поднесување на истите.

(2) Организирањето на обука и спроведувањето на испити за стручната подготовка на кандидатите за вршење на осигурително брокерски работи и работи на застапување во осигурување, согласно со членовите 138 став (1) точка 1 и 134-в став (2) точка 1 од овој закон, спроведува Агенцијата за супервизија на осигурување или од неа овластен орган."

Член 67

По членот 154 се додаваат два нови члена 154-а и 154-б, кои гласат:

"Обврски за давање информации од страна на застапникот во осигурување и осигурителниот брокер

Член 154-а

(1) Застапникот во осигурувањето, односно осигурителниот брокер е должен пред склучување на договорот за осигурување, како и при продолжување на истиот на осигуреникот да му ги даде следниве информации:

1) име, презиме и адреса;

2) регистарот во кој е пријавен и начинот на негова проверка;

3) друштвото за застапување во осигурувањето, односно осигурителното брокерско друштво во кое работи;

4) дали поседува сам или друштвото за застапување во осигурувањето, односно осигурителното брокерско друштво во кое работи повеќе од 10% од акциите со право на глас во друштвото за осигурување со кое се склучува договорот за осигурување;

5) дали друштвото за осигурување со кое се склучува договорот за осигурување или со него поврзано лице поседува повеќе од 10% од акциите со право на глас во друштвото за застапување во осигурувањето, односно осигурителното брокерско друштво и

6) податоци за можност од вонсудска постапка за решавање на спорови меѓу договорувачите на осигурувањето.

(2) Осигурителниот брокер е должен анализата од членот 140 став (2) на овој закон да ја изготви врз основа на соодветно голем број на договори за осигурување достапни на пазарот кои му овозможуваат давање на препораки согласно со стручни критериуми, со цел договорувачот на осигурувањето преку склучување на договорот да ги оствари своите потреби.

(3) Осигурителниот брокер пред склучување на договорот е должен врз основа на податоци добиени од договорувачи на осигурување, односно осигуреници да ги одреди потребите и желбите како и причините за давање на совет на договорувачот на осигурувањето, односно осигуреникот, а кои се врзани со договорот за осигурување.

Начин на давање информации од страна на застапникот во осигурување и осигурителниот брокер

Член 154-б

(1) Податоците од членот 154-а на овој закон на договорувачот на осигурувањето се даваат:

1) во пишана форма или на друг траен медиум кој е достапен на договорувачот на осигурувањето;

2) на начин кој е разбирлив за договорувачот на осигурувањето и

3) на македонски јазик освен доколку поинаку не е договорено.

(2) По исклучок на ставот (1) од овој член податоците може да се даваат и усно на барање на договорувачот на осигурувањето во случај кога е потребно веднаш да се договори осигурително покритие.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член податоците од ставот (2) на овој член мораат да се дадат непосредно по склучување на договорот за осигурување."

Член 68

Насловот и членот 155 се менуваат и гласат:

"Осигурително брокерски друштва од земји членки

Член 155

(1) Осигурително брокерско друштво од земја членка е правно лице со седиште во земја членка кое има дозвола за вршење на осигурителни брокерски работи од соодветен надлежен орган на таа земја.

(2) Осигурително брокерско друштво од земја членка може да врши осигурителни брокерски работи во Република Македонија, преку филијали или директно.

(3) Одредбите од членовите 135 до 144 и 151 на овој закон соодветно се применуваат на осигурително брокерски друштва од ставот (1) на овој член на осигурителните брокерски работи кои друштвото ги врши на територијата на Република Македонија."

Член 69

Насловот и членот 156 се менуваат и гласат:

"Започнување со вршење осигурително брокерски работи од осигурително брокерски друштва од земји членки

Член 156

(1) Осигурително брокерско друштво од членот 155 став (1) на овој закон кое има намера да врши осигурително брокерски работи на територијата на Република Македонија е должно за својата намера да го извести надлежниот орган за супервизија на земјата членка во која друштвото има седиште.

(2) Надлежниот орган за супервизија од ставот (1) на овој член е должен во рок од еден месец да го поднесе известувањето од ставот (1) на овој член до Агенцијата за супервизија на осигурување.

(3) Осигурителното брокерско друштво може да почне да врши осигурителни брокерски работи на територијата на Република Македонија во рок од еден месец од денот на приемот на известувањето од надлежниот орган за супервизија на земјата членка согласно со ставот (2) од овој член.

(4) Одредбите од овој член соодветно се применуваат и на вршење осигурително брокерски работи од страна на осигурителни брокери - физички лица во Република Македонија.

(5) Надлежните органи на земјите членки се должни меѓусебно да разменуваат податоци и информации кои се однесуваат на осигурителните брокери и осигурителните брокерски друштва, посебно во случаи кога против нив се одредени мерки поради непочитување на прописите на државата во која вршат осигурителни брокерски работи."

Член 70

По членот 156 се додава нов член 156-а, кој гласи:

"Вршење осигурително брокерски работи во земји членки

Член 156-а

(1) Осигурително брокерско друштво кое има дозвола за вршење осигурителни брокерски работи може да врши осигурителни брокерски работи на територијата на земја членка, преку филијала или директно, доколку ги исполнува условите предвидени со прописите на таа земја членка.

(2) Осигурително брокерско друштво кое има намера да започне да врши осигурителни брокерски работи на територијата на земја членка е должно за својата намера да ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување.

(3) На барање на надлежниот орган на супервизија од земјата членка, Агенцијата за супервизија на осигурување е должна во рок од еден месец да го поднесе известувањето од ставот (2) на овој член до надлежниот орган на супервизија на земјата членка и за тоа да го извести осигурителното брокерско друштво.

(4) Осигурителното брокерско друштво може да почне да врши осигурителни брокерски работи на територијата на земјата членка во рок од еден месец од денот на приемот на известувањето од Агенцијата за супервизија на осигурување од ставот (3) на овој член. Осигурителното брокерско друштво може веднаш да почне да врши осигурителни брокерски работи на територијата на земјата членка доколку надлежниот орган за супервизија од земјата членка не побара известување од ставот (2) на овој член."

Член 71

По членот 158 се додава нов Дел десетти-а и 20 нови члена 158-а, 158-б, 158-в, 158-г, 158-д, 158-ѓ, 158-е, 158-ж, 158-з, 158-ѕ, 158-и, 158-ј, 158-к, 158-л, 158-љ, 158-м, 158-н, 158-њ, 158-о и 158-п, кои гласат:

"ДЕЛ ДЕСЕТТИ-А

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Глава 1

Статус на Агенцијата за супервизија на осигурувањето

Статус на Агенцијата за супервизија на осигурување

Член 158-а

(1) Агенција за супервизија на осигурување (во натамошниот текст: Агенција) се основа како самостојно и независно регулаторно тело, со јавни овластувања утврдени во овој закон.

(2) Агенцијата во рамките на своите надлежности и овластувања се грижи за законито и ефикасно функционирање на пазарот на осигурување со цел за заштита на правата на сопствениците и корисниците на осигурување.

(3)Агенцијата стекнува својство на правно лице со упис во регистарот на други правни лица што се води во Централниот регистар на Република Македонија.

(4) Седиштето на Агенцијата е во Скопје.

(5) Агенцијата за својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија.

Надлежности на Агенцијата

Член 158-б

(1) Агенцијата ги има следниве надлежности:

1) спроведува супервизија на друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурувањето, осигурителните брокери, застапниците во осигурувањето и Националното биро за осигурување;

2) издава и одзема дозволи, согласности и лиценци врз основа на овој закон и другите закони во нејзина надлежност;

3) изрекува мерки на супервизија согласно со закон;

4) донесува подзаконски акти од областа на осигурувањето;

5) дава предлози за донесување на закони од областа на осигурувањето до Министерството за финансии;

6) членува во органите на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори и во органите на Европскиот совет на осигурителни супервизори и супервизорски органи на доброволното пензиско осигурување;

7) соработува со други надлежни супервизорски институции на финансискиот пазар во Република Македонија;

8) го поттикнува развојот на осигурувањето во Република Македонија;

9) ја развива свеста на јавноста за улогата на осигурувањето и улогата на супервизијата на осигурувањето и

10) врши други работи согласно со закон.

(2) Подзаконските акти кои ги донесува Агенцијата се објавуваат во "Службен весник на Република Македонија".

Статут на Агенцијата

Член 158-в

Агенцијата донесува Статут со кој се уредува внатрешната организација, управувањето и раководењето, постапките за донесување на акти, начинот и условите за вработување во Агенцијата, како и други прашања од значење за работењето на Агенцијата.

Одговорност на Агенцијата

Член 158-г

(1) Агенцијата не одговара за веродостојноста, потполноста и точноста на податоците содржани во кварталните и годишните извештаи на друштвата за осигурување доставени до Агенцијата и до јавноста.

(2) Членовите на Советот на експерти и вработените во Агенцијата не одговараат за штетата што настанала во работењето под услов лицето да дејствувало чесно и совесно.

(3) Штетата предизвикана поради незаконско работење на член на Советот на експерти или лице вработено во Агенцијата се надоместува од средствата на Агенцијата, според општите прописи за надоместок на штета.

(4) Во случај на судски спор во кој е тужен член на Советот на експерти или вработен во Агенцијата поради извршување на неговите службени должности, Агенцијата обезбедува правно застапување и ги покрива трошоците на одбраната.

(5) Ако со правосилна судска пресуда е утврдено дека член на Советот на експерти или вработен во Агенцијата, со умисла или од небрежност извршил повреда на работните задачи:

1) членот на Советот на експерти или вработениот е должен да ѝ ги надомести на Агенцијата трошоците од ставот (4) на овој член и

2) не се применува ставот (3) од овој член, односно членот на Советот на експерти или вработениот се одговорни за настанатата штета.

Глава 2
Органи на Агенцијата

Органи на Агенцијата

Член 158-д

Органи на Агенцијата се Совет на експерти и директор на Агенцијата.

Совет на експерти

Член 158-ѓ

(1) Советот на експерти на Агенцијата е составен од пет члена од кои еден е претседател.

(2) Претседателот и четирите члена на Советот на експерти на Агенцијата ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија.

(3) Мандатот на членовите на Советот на експерти е пет години, со можност за уште еден реизбор.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член во првиот мандат на конституирање на Советот на експерти претседателот и еден член се именуваат на пет години, два члена се именуваат на четири години, а еден член се именува на три години. Кој од членовите ќе биде именуван на пет, четири или три години одлучува Собранието на Република Македонија врз основа на предлогот од Владата на Република Македонија од ставот (2) на овој член.

(5) Членовите на Советот на експерти можат да бидат разрешени од страна на Собранието на Република Македонија и пред истекот на мандатот, само во случај на исполнување на најмалку еден од условите предвидени во членот 158-з од овој закон.

(6) Кога некој член на Советот на експерти ќе престане да ја врши должноста пред истекот на мандатот, на негово место се именува друго лице со мандат до истекот на мандатот на членот на кој му престанува вршењето на должноста.

(7) Претседателот и најмалку двајца членови на Советот кои врз основа на предлогот од Владата на Република Македонија од ставот (2) на овој член ги определува Собранието на Република Македонија, се професионално ангажирани во Агенцијата со полно работно време и не можат да имаат друга функција и да бидат вработени на друго работно место или да добиваат друг надоместок освен плата и други додатоци на плата, согласно со Законот за работните односи и колективниот договор, како и надоместоци од повремени едукативни и авторски хонорари.

Услови за избор на членовите на Советот на експерти

Член 158-е

(1) За член на Советот на експерти на Агенцијата може да се избере лице кое ги исполнува следниве услови:

1) да е државјанин на Република Македонија;

2) да има завршено високо образование и

3) да е признат експерт во областа на осигурувањето, финансиите или трговското право и да има најмалку пет години работно искуство во областа на осигурувањето или финансиите.

(2) За член на Советот на експерти на Агенцијата не може да се именува лице:

1) на кое му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

2) на кое му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност;

3) кое е функционер кој раководи со државен орган или орган на државната управа;

4) кое е член на орган на управување, надзорен орган или лице вработено во друштво за осигурување, осигурително брокерско друштво или друго правно лице над кое супервизија спроведува Агенцијата;

5) кое е акционер во друштво за осигурување, осигурително брокерско друштво, друштво за застапување во осигурувањето или друго правно лице над кое супервизија спроведува Агенцијата;

6) кое е член на органи на политичка партија и

7) кое е пратеник или лице кое врши друга должност на која е именуван од Владата или Собранието на Република Македонија.

(3) Претседателот и членовите на Советот на експерти се должни својата работа да ја извршуваат професионално и на начин на кој нема да ја доведуваат во прашање независноста и самостојноста на Агенцијата.

(4) Каков било облик на влијание врз работењето на Советот на експерти кој би можел да влијае врз независноста и самостојноста на Агенцијата е забранет.

(5) Вработените во Агенцијата не смеат да бидат членови на органи на друштвата за осигурување или други правни лица врз кои Агенцијата врши супервизија и не смеат да вршат поединечни задачи за тие правни лица.

Права на претседателот, членовите на Советот на експерти, директорот и вработените

Член 158-ж

(1) За време на вршењето на својата должност, претседателот и членовите на Советот на експерти кои се професионално ангажирани во Агенцијата со полно работно време, директорот и вработените во Агенцијата имаат право на плата, додатоци на плата и други надоместоци согласно со Законот за работните односи и колективниот договор.

(2) Членовите на Советот на експерти кои не се професионално ангажирани во Агенцијата имаат право на месечен надоместок и надоместок на други трошоци утврдени со Статутот и другите акти на Агенцијата.

(3) Средствата за плата, додатоци на плата, месечен надоместок и другите надоместоци на претседателот и членовите на Советот на експерти, директорот и вработените во Агенцијата се обезбедуваат од средствата на Агенцијата утврдени со годишниот финансиски план и истите мора да се во висина приближна со платите во финансискиот сектор во Република Македонија, вклучувајќи ги платите во друштвата за осигурување.

(4) Претседателот, членовите на Советот на експерти кои се професионално ангажирани во Агенцијата, директорот и вработените во Агенцијата немаат статус на државни службеници.

(5) Претседателот, членовите на Советот на експерти, директорот и вработените во Агенцијата имаат право да вршат стручни и научни работи, како и да учествуваат во работата на стручни или научни здруженија.

(6) Претседателот и членовите на Советот на експерти, директорот и вработените во Агенцијата за време на траењето на нивниот мандат, односно работен однос не смеат да примаат никакви надоместоци или плаќања, да прифаќаат функција или вработување или да даваат какви било услуги на субјектите врз кои спроведуваат супервизија, како и лицата кои со нив се поврзани согласно со овој закон.

Разрешување на членовите на Советот на експерти на Агенцијата

Член 158-з

Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија може пред истекот на мандатот за кој е именуван, да разреши член на Советот на експерти или претседателот на Советот, ако:

1) самиот го побара тоа;

2) ја загуби работната способност;

3) ја прекрши обврската за заштита на доверливите податоци од членот 158-л на овој закон;

4) неоправдано отсуствувал од три седници на Советот последователно или неоправдано отсуствувал вкупно од пет седници во текот на една година и

5) доколку повеќе не ги исполнува условите од членот 158-е ставови (2) и (3) на овој закон.

Надлежности на Советот на експерти

Член 158-ѕ

Советот на експерти на Агенцијата:

1) донесува подзаконски акти согласно со овој закон и други закони;

2) одлучува за издавање или одземање на дозволи, давање или повлекување на согласности, отстранување на незаконитости од спроведени супервизии и други поединечни прашања за кои, согласно со закон, одлуките ги донесува Агенцијата, освен ако поинаку не е пропишано во овој закон;

3) изрекува мерки спрема друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување во осигурување и други правни и физички лица врз кои согласно со закон, супервизија спроведува Агенцијата;

4) презема други мерки за спроведување на овој закон и другите прописи кои се во нејзина надлежност;

5) донесува Статут на Агенцијата;

6) донесува годишна сметка и финансиски план на Агенцијата;

7) донесува Тарифник;

8) донесува извештаи за состојбата на пазарот на осигурување и годишни извештаи за работењето на Агенцијата;

9) донесува годишни планови за работа на Агенцијата и

10) врши други работи утврдени со закон и статут.

Одлучување на Советот на експерти во врска со донесувањето прописи

Член 158-и

(1) Советот на експерти одлучува на седници.

(2) Советот на експерти може да донесува одлуки од негова надлежност доколку на седницата се присутни мнозинството од неговите членови.

(3) Одлуките на Советот на експерти се донесени доколку за истите гласале мнозинство од присутните членови на седницата, со тоа што претседателот и членовите на Советот на експерти не можат да се воздржат од гласање.

Директор на Агенцијата

Член 158-ј

(1) Со Агенцијата раководи директор. Во случај на отсуство или спреченост на директорот, директорот го заменува вработен во Агенцијата именуван од Советот на експерти.

(2) Директорот на Агенцијата:

1) ја претставува и застапува Агенцијата пред трети лица;

2) организира и обезбедува законско извршување на активностите од делокругот на Агенцијата;

3) го организира и раководи со работењето на Агенцијата, се грижи за стручно усовршување на вработените во Агенцијата и за примање и отпуштање од работа на вработените по претходно одобрение од мнозинството на членови на Советот;

4) учествува во работата на седниците на Советот на експерти, поднесува извештаи за активностите на Агенцијата во периодот меѓу две седници, им дава упатства на вработените во Агенцијата и го контролира нивното спроведување;

5) ги потпишува актите и решенијата на Агенцијата, за кои е овластен од Советот на експерти;

6) го контролира спроведувањето на решенијата на Агенцијата и

7) врши други работи предвидени со овој закон, статутот или друг акт на Агенцијата.

Избор и разрешување на директорот

Член 158-к

(1) Директорот на Агенцијата го именува Советот на експерти по пат на јавен конкурс. Мандатот на директорот изнесува пет години со право на уште еден реизбор.

(2) За директор на Агенцијата може да се избере лице кое ги исполнува следниве услови:

1) да е државјанин на Република Македонија;

2) да има завршено високо образование и

3) да е признат експерт во областа на осигурувањето, финансиите или трговското право и да има најмалку пет години работно искуство во областа на осигурувањето или финансиите.

(3) За директор на Агенцијата не може да се именува лице:

1) на кое му е изречена казна затвор за кривично дело против јавните финансии, против платниот промет и стопанството, против службената должност или против правниот сообраќај;

2) на кое му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност;

3) кое е функционер кој раководи со државен орган или орган на државната управа;

4) кое е член на орган на управување, надзорен орган или лице вработено во друштво за осигурување, осигурително брокерско друштво или друго правно лице над кое супервизија спроведува Агенцијата;

5) кое е акционер во друштво за осигурување, осигурително брокерско друштво, друштво за застапување во осигурувањето или друго правно лице над кое супервизија спроведува Агенцијата;

6) кое е член на органи на политичка партија и

7) кое е пратеник или лице кое врши друга должност на која е именуван од Владата или Собранието на Република Македонија.

(4) Директорот на Агенцијата е должен својата работа да ја извршува професионално и на начин на кој нема да ја доведе во прашање независноста и самостојноста на Агенцијата.

(5) Каков било облик на влијание врз работењето на директорот кој би можел да влијае врз независноста и самостојноста на Агенцијата е забранет.

(6) Директорот на Агенцијата не смее да биде член на органи на друштва за осигурување или други правни лица врз кои Агенцијата врши супервизија и не смее да вршат поединечни задачи за тие правни лица.

(7) Директорот на Агенцијата ќе биде разрешен доколку:

- повеќе не ги исполнува условите од ставовите (3), (4), (5) или (6) на овој член;
- самиот го побара тоа;
- ја загуби работната способност и
- ја прекрши обврската за заштита на доверливите податоци од членот 158-л на овој закон.

Заштита на доверливи податоци

Член 158-л

(1) Членовите на Советот на експерти, директорот и вработените во Агенцијата се обврзани да ги чуваат како доверливи податоците кои се однесуваат на субјектите врз кои Агенцијата врши супервизија и другите податоци поврзани со фактите и околностите што ги дознале во текот на извршувањето на својата работа, со исклучок на податоците кои, според одредбите на овој закон, се јавни. Обврската за заштита на доверливи податоци постои и по истекот на нивната функција или вработување.

(2) Податоците добиени во текот на работењето во Агенцијата, може да им бидат обелоденети само на:

1) вработените на Агенцијата и членовите на Советот на експерти заради извршување на нивните службени обврски;

2) други органи надлежни за супервизија на финансиските институции во Република Македонија, под услов Меморандумот за разбирање да овозможува обелоденување на таквите податоци;

3) органи и институции за спроведување на законите;

4) надлежен суд и

5) осигурителни супервизори од други земји согласно со меморандумите за разбирање или меѓународните договори.

Глава 3

Средства за работа
Средства за работа на Агенцијата

Член 158-љ

(1) Работењето на Агенцијата согласно со овој закон, се финансира од надоместоци што Агенцијата ги наплатува од друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва, друштвата за застапување во осигурувањето и другите лица врз кои супервизија спроведува Агенцијата, вклучувајќи ги следниве:

1) годишен надоместок за спроведување супервизија на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурувањето во износ најмногу до 0,8% од вкупната годишна бруто премија на друштвата за осигурување, односно вкупниот годишен приход од провизии на осигурително брокерските друштва и друштва за застапување во осигурувањето ;

2) надоместоци за давање на дозволи за вршење на работи на осигурување и други дозволи од членот 31 на овој закон;

3) надоместоци за давање на дозволи за вршење на осигурителни брокерски работи и работи на застапување во осигурувањето;

4) надоместоци за давање на лиценци за осигурителен брокер и застапник во осигурувањето;

5) надоместоци за давање на дозволи за вршење на работи на овластен актуар;

6) надоместоци за давање на согласности од членот 66 на овој закон;

7) надоместоци за изречени мерки на супервизија и

8) донации, заеми и друга финансиска и техничка помош.

(2) Агенцијата донесува Тарифник со кој се утврдуваат содржината и висината на надоместоците и давачките од ставот (1) на овој член. Тарифникот се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

(3) Висината на надоместоците утврдени со Тарифникот треба да соодветствува со реалните трошоци потребни за извршување на услугите на Агенцијата.

(4) Агенцијата ќе ги пропише начинот и роковите за уплата на надоместоците од ставот (1) на овој член.

(5) Друштвата за осигурување и другите лица врз кои супервизија спроведува Агенцијата се должни да ги уплаќаат надоместоците од ставот (1) на овој член на посебна сметка на Агенцијата согласно со Тарифникот од ставот (2) на овој член.

(6) Ако друштвото за осигурување не го плати надоместокот во рокот пропишан од Агенцијата, Агенцијата со решение ќе изврши присилна наплата на надоместокот од страна на друштвото за осигурување, согласно со прописите за извршување.

Резервен фонд на Агенцијата

Член 158-м

Доколку во текот на претходната деловна година Агенцијата оствари вишок приходи над остварените трошоци, остварениот вишок на средства се распределува во резервен фонд на Агенцијата во износ определен со финансискиот план на Агенцијата.

Покривање на загуба

Член 158-н

Доколку во текот на претходната деловна година Агенцијата направи повеќе трошоци во однос на остварените приходи, недостигот на средства се надоместува од Резервниот фонд на Агенцијата.

Годишна сметка и финансиски план на Агенцијата

Член 158-њ

(1) Советот на експерти е должен најдоцна до 31 март во тековната година да усвои годишна сметка подготвена согласно со меѓународните стандарди за финансиско известување и финансиски план за наредната година.

(2) Пред донесувањето на финансискиот план, работењето на Агенцијата согласно со овој закон се финансира согласно со одлука за привремено финансирање која ја донесува Владата на Република Македонија на предлог на Советот на експерти.

(3) Годишната сметка на Агенцијата мора да биде ревидирана од страна на овластен независен ревизор.

(4) Агенцијата е должна да ја достави годишната сметка заедно со мислењето и извештајот на овластениот ревизор, како и финансискиот план до Собранието на Република Македонија во рок од десет дена од денот на нивното донесување.

(5) Собранието на Република Македонија ги усвојува годишната сметка и финансискиот план.

Извештај за состојбата на пазарот на осигурување

Член 158-о

(1) Агенцијата подготвува годишен извештај за состојбата и движењата на пазарот на осигурување и ги доставува до Собранието на Република Македонија за усвојување.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член мора да содржи податоци за обемот на извршените работи на осигурување по класи на осигурување.

(3) Агенцијата е должна да го поднесе извештајот од ставот (1) на овој член до Собранието на Република Македонија најдоцна до 30 јуни во тековната година за претходната деловна година.

(4) Агенцијата во рок од 15 дена од денот на усвојувањето на извештајот од ставот (1) на овој член, истиот го објавува на својата веб страница.

Годишен извештај

Член 158-п

(1) Агенцијата подготвува годишен извештај за своето работење и го доставува до Собранието на Република Македонија за усвојување.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член мора да содржи податоци за изречените мерки на супервизија што ги презема Агенцијата во согласност со извршените постапки за супервизија, дадените и одземените дозволи за вршење на работи на осигурување и други дозволи и согласности дадени од Агенцијата, како и податоци за соработката на Агенцијата со други домашни и странски супервизорски органи.

(3) Агенцијата е должна да го поднесе извештајот од ставот (1) на овој член до Собранието на Република Македонија најдоцна до 30 јуни од тековната година за претходната деловна година.

(4) Агенцијата во рок од 15 дена од денот на усвојувањето на извештајот од ставот (1) на овој член, истиот го објавува на својата веб страница."

Член 72

Во членот 160 став (1) точка 2 зборот „годишна" се брише.

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Агенцијата може да спроведе супервизија на друштвата за осигурување со или без претходна најава, по своја оцена и како дел од редовното работење на Агенцијата."

Член 73

Членовите 161 и 162 се бришат.

Член 74

Во членот 163 став (1) точката 4 се менува и гласи:

"4) капитални вложувања на друштвото за осигурување кај друго правно лице кои изнесуваат помалку од 10% од капиталот на друштвото за осигурување, како и секое натамошно вложување во тоа правно лице;".

Точката 9 се менува и гласи:

"9) измена на Актите на деловната политика во однос на класите на осигурување наведени во членот 5 точки 2 и 10 од овој закон; ".

Член 75

Во членот 164 по точката 3 се додава нова точка 4, која гласи:

"4) посебна управа;".

Член 76

Во членот 165 став (1) по точката 8 се додава нова точка 9, која гласи:

"9) друштвото за осигурување ги прекршува правилата при назначување на овластен актуар;".

Точката 9 станува точка 10.

Член 77

Во членот 167 став (1) по точката 3 се додава нова точка 4, која гласи:

"4) ќе ја ограничи висината на ризикот до кој друштвото може да склучува договори за осигурување;".

Точките 4, 5, 6, 7 и 8 стануваат точки 5, 6, 7, 8 и 9.

Во ставот (2) по точката 2 се додава нова точка 3, која гласи:

"3) не ги реосигурува обврските од договорите за осигурување над износот на максимално покритие согласно со членот 99 став (1) од овој закон;".

Точките 3 и 4 стануваат точки 4 и 5.

По точката 4 која станува точка 5 се додава нова точка 6, која гласи:

"6) го вложува капиталот спротивно на членот 73 од овој закон;".

Точките 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11 стануваат соодветно точки 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13.

Член 78

По членот 168 се додаваат седум нови члена 168-а, 168-б, 168-в, 168-г, 168-д, 168-ѓ и 168-е, кои гласат:

"Условно одземање на дозволата за вршење работи на осигурување

Член 168-а

(1) Со Решението за одземање на дозвола за вршење работи на осигурување, Агенцијата за супервизија на осигурување може да донесе и одлука дека нема да ја одземе дозволата за вршење работи на осигурување доколку друштвото за осигурување во рокот определен од Агенцијата, кој не може да биде пократок од шест месеца, нема да направи неправилности и незаконитости поради кои се одзема дозволата.

(2) Во случај кога Агенцијата со решението од ставот (1) на овој член ќе одреди условно одземање на дозволата, Агенцијата во решението може да определи и дека ќе ја одземе дозволата за вршење работи на осигурување и во случај кога друштвото за осигурување во определениот рок од ставот (1) на овој член не ги отстрани неправилностите и незаконитостите, односно не ги спроведе дополнителните мерки поради кои е донесено решение за условно одземање на дозволата.

Посебна управа

Член 168-б

(1) Агенцијата ќе донесе одлука за воведување на посебна управа над друштво за осигурување во следниве случаи:

1) ако на друштвото за осигурување му се одредени дополнителни мерки од членот 167 ставови (1) и (3) на овој закон, а друштвото за осигурување во роковите определени од Агенцијата не започнало нивно спроведување, односно не ги спровело;

2) ако друштвото за осигурување, и покрај спроведените дополнителни мерки сепак не го обезбедило потребното ниво на маргина на солвентност согласно со членот 75 или 76 од овој закон и

3) ако натамошното работење на друштвото би можело да ја загрози ликвидноста и солвентноста на друштвото, односно сигурноста на осигурениците.

(2) Со одлуката за воведување на посебна управа Агенцијата ќе одреди рок на траење на посебната управа.

(3) Со одлуката за воведување на посебна управа Агенцијата ќе определи два или повеќе посебни управители како членови на посебната управа на друштвото за осигурување со поединечни надлежности во рамките на посебната управа.

(4) Одлуката за воведување на посебна управа се запишува во Централниот регистар на Република Македонија заедно со соодветната промена на лицата овластени за застапување на друштвото за осигурување.

(5) Предлог за упис на податоците од ставот (4) на овој член во Централниот регистар на Република Македонија се поднесува во рок од три дена од денот на приемот на одлуката за воведување на посебна управа од страна на Агенцијата. Кон предлогот за упис задолжително се поднесува и одлуката на Агенцијата.

Правни последици на посебна управа

Член 168-в

(1) За време на траење на посебната управа надлежностите на надзорниот одбор ги презема Агенцијата за супервизија на осигурување.

(2) По исклучок на ставот (1) од овој член, Агенцијата има право да им дава на посебните управители упатства кои се задолжителни за управителите.

(3) Одредбите од овој закон кои се однесуваат на членовите на органот на управување се однесуваат и на посебните управители, освен доколку Агенцијата поинаку не одреди.

(4) Со денот на донесувањето на одлуката за воведување посебна управа над друштво за осигурување, престануваат сите надлежности на органот на управување, надзорниот орган и Собранието, освен надлежностите од членот 168-ѓ на овој закон.

Овластувања за време на траење на посебна управа

Член 168-г

(1) Членовите на органот на управување се должни на посебната управа да и овозможат пристап до целокупната документација на друштвото за осигурување, како и да подготват извештај за примопредавање на работите.

(2) Членовите на органот на управување се должни на посебната управа или на поединечен посебен управител да му ги дадат сите потребни објаснувања, односно дополнителни известувања за работењето на друштвото за осигурување.

(3) Посебниот управител има право да отстрани лице кое му оневозможува спроведување на работењето, а во зависност од околностите може да побара и помош од надлежниот орган за внатрешни работи.

Извештаи на посебната управа

Член 168- д

(1) Посебната управа е должна најмалку еднаш на три месеца да достави до Агенцијата за супервизија на осигурување извештај за финансиската состојба на друштвото за осигрување над кое е воспоставена посебна управа.

(2) Посебната управа е должна во рок од девет месеца од денот на нејзиното именување да достави до Агенцијата извештај за финансиската состојба на друштвото за осигурување над кое е воспоставена посебна управа, заедно со оцена за стабилноста на друштвото и можноста за негово натамошно работење, кој ќе содржи:

1) оцена и последици од преземање на загубите на друштвото од страна на акционерите на друштвото;

2) можност за алокација и дисперзија на останатата загуба на друштвото;

3) непредвидени трошоци кои можат да влијаат на обврските на друштвото;

4) оцена на можните мерки за отстранување на финансиските потешкотии на друштвото, вклучувајќи пренос на договорите за осигурување со процена на трошоците за тој пренос и

5) процена на условите за отворање на ликвидација, односно стечај над друштвото за осигурување.

Зголемување на акционерскиот капитал заради подобрување на финансиската стабилност на друштвото

Член 168-ѓ

(1) Доколку од извештајот на посебната управа Агенцијата процени дека заради обезбедување на потребното ниво на маргина на солвентност, односно заради отстранување на причините за неликвидност, односно несолвентност на друштвото е потребно да се зголеми акционерскиот капитал на друштвото, Агенцијата ќе ѝ наложи на посебната управа да свика Собрание на акционери на кое ќе се предложи донесување на решение за зголемување на акционерскиот капитал.

(2) Посебната управа е должна да свика Собрание на акционери од ставот (1) на овој член во рок од осум дена од денот на примањето на налогот од страна на Агенцијата од ставот (1) на овој член.

(3) Во повикот за одржување на Собрание на акционери акционерите мора да бидат запознаени со правните последици од членот 169 на овој закон.

Процена на резултатите на посебната управа

Член 168-е

(1) Агенцијата е должна да изврши процена на резултатите на посебната управа најмалку еднаш во три месеца.

(2) Агенцијата е должна да ги прифати конечните резултати на посебната управа во рок од три месеца од приемот на извештајот од членот 168-д на овој закон.

(3) Доколку Агенцијата процени дека за време на траење на посебната управа финансиската состојба на друштвото се подобрила до таа мера што друштвото за осигурување го обезбедило потребното ниво на маргина на солвентност од членот 75 или 76 на овој закон, Агенцијата ќе донесе одлука за престанок на посебната управа и отповикување на посебните управители.

(4) Доколку Агенцијата процени дека за време на траење на посебната управа финансиската состојба на друштвото се подобрила и друштвото за осигурување не го обезбедило потребното ниво на маргина на солвентност од членот 75 или 76 на овој закон, Агенцијата ќе донесе одлука за отворање на ликвидација над друштвото за осигурување, односно одлука за утврдување услови за отворање на ликвидација.

(5) Во случај од ставот (4) на овој член Агенцијата може да донесе одлука за продолжување на посебната управа најмногу за уште шест месеца доколку не постојат услови за отворање на стечајна постапка, односно ако Агенцијата процени дека друштвото за осигурување во следните шест месеца ќе го обезбеди потребното ниво на маргина на солвентност.”

Член 79

Во членот 200 став (1) по зборовите: "работи на осигурување" се додаваат зборовите: "работи на застапување во осигурување".

Член 80

Во членот 217 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Решенијата на Агенцијата се конечни."

Ставот (2) кој станува став (3) се менува и гласи:

"(3) Против решението од ставот (1) на овој член може да се поведе управен спор до надлежен суд."

Ставовите (3) и (4) кои стануваат ставови (4) и (5) се бришат.

Во ставот (5) кој станува став (4) зборовите: "најмалку еден дневен весник" се заменуваат со зборовите: "Службен весник на Република Македонија".

Член 81

Во членот 218 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Решенијата на Агенцијата се конечни."

Ставот (2) кој станува став (3) се менува и гласи:

"(3) Против решението од ставот (1) на овој член може да се поведе управен спор до надлежен суд."

Ставовите (3) и (4) се бришат.

Член 82

Во членот 220 зборот "Правилникот" се заменува со зборот "Тарифникот".

Член 83

Во членот 222 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Решението на Агенцијата со кое се одбива барањето е конечно."

Ставот (4) кој станува став (5) се менува и гласи:

"(5) Против решението со кое се одбива барањето може да се поведе управен спор пред надлежен суд."

Ставот (5) се брише.

Член 84

Во членот 223 по ставот (7) се додава нов став (8), кој гласи:

"(8) Решението на Агенцијата со кое се отфрла барањето е конечно."

Ставот (8) кој станува став (9) се менува и гласи:

"(9) Против решението со кое се одбива барањето може да се поведе управен спор пред надлежен суд."

Ставот (9) се брише.

Член 85

Во членот 224 став (4) зборовите: "најмалку еден дневен весник" се заменуваат со зборовите: "Службен весник на Република Македонија".

Член 86

По членот 235 се додаваат три нови члена 235-а, 235-б и 235-в, кои гласат:

"Прекршочен орган

Член 235-а

(1) За прекршоците утврдени во членот 237 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Агенцијата за супервизија на осигурување (во натамошниот текст: Прекршочен орган).

(2) Прекршочната постапка од ставот (1) на овој член пред Прекршочниот орган ја води Комисија за одлучување по прекршок (во натамошниот текст: Прекршочна комисија) формирана од вработени лица во Агенцијата за супервизија на осигурување кои ги именува Советот на експерти на Агенцијата.

(3) Советот на експерти со подзаконски акт го определува бројот, потребниот степен на стручна подготовка и работно искуство на членовите на Прекршочната комисија.

(4) Членовите на Прекршочната комисија се избираат за времетраење од пет години со право на реизбор.

(5) За претседател на Прекршочната комисија може да биде избран само дипломиран правник со положен правосуден испит.

(6) Прекршочната комисија донесува одлуки за прекршоците од овој закон и за изрекување прекршочни санкции.

(7) Прекршочната комисија донесува Деловник за својата работа кој претходно е одобрен од Советот на експерти на Агенцијата.

(8) Против решенијата на Прекршочната комисија, со кои се изрекува прекршочна санкција може да се поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежниот суд.

Работа на Прекршочната комисија

Член 235-б

(1) Член на Прекршочната комисија може да се разреши:

1) со истекот на времето за кое е именуван за член;

2) по негово барање;

3) со исполнување на условите за старосна пензија согласно со закон;

4) ако е осуден со правосилна судска пресуда за кривично дело;

5) ако му се утврди трајна неспособност;

6) ако се утврди прекршување на прописите за водење на прекршочната постапка со правосилна одлука;

7) ако не ги исполнува обврските кои произлегуваат од работењето во Прекршочната комисија и

8) ако не пријавил постоење на конфликт на интереси за случај за кој решава Прекршочната комисија.

(2) Предлог за разрешување на член на Прекршочната комисија за случаите од ставот (2) точки 3 до 8 на овој член поднесува претседателот на Прекршочната комисија до Советот на експерти на Агенцијата.

(3) Прекршочната комисија има право да изведува докази и собира податоци кои се неопходни за утврдување на прекршокот, како и да врши други работи и презема дејствија утврдени со овој закон, Законот за прекршоците и/или со друг закон.

(4) Членовите на Прекршочната комисија се самостојни и независни во работата на Прекршочната комисија и одлучуваат врз основа на своето стручно знаење и самостојно убедување.

(5) Прекршочната комисија одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови.

(6) Прекршочната комисија води единствена евиденција на прекршоците, изречените прекршочни санкции и донесените одлуки на начин пропишан од Советот на експерти на Агенцијата во согласност со министерот кој раководи со органот надлежен за вршење на работите од областа на правдата.

(7) Со актот од ставот (6) на овој член се пропишува и начинот на пристап до информациите кои се содржани во евиденцијата.

(8) Членовите на Прекршочната комисија имаат право на награда за својата работа во Прекршочната комисија што ја определува Советот на експерти на Агенцијата која треба да биде разумна и соодветна на значењето, обемот на работа на членовите и сложеноста на прекршоците.

Посредување

Член 235-в

(1) За прекршоците утврдени во членот 237 од овој закон, овластените лица на Агенцијата за супервизија на осигурување, во рамките на своите овластувања, на

сторителот на прекршокот му нудат посредување и постигнување согласност со која сторителот на прекршокот треба да ја плати глобата, другите давачки или да ги отстрани последиците од прекршокот.

(2) Постапката за посредување се покренува со доставување на понуда од страна на овластено лице на Агенцијата за супервизија на осигурување во рок од осум дена од денот кога е констатирано сторувањето на прекршокот.

(3) Сторителот на прекршокот е должен во рок од три дена од денот на приемот на понудата од ставот (2) на овој член да даде писмена согласност за покренување на постапка на посредување.

(4) Овластените лица на Агенцијата за супервизија на осигурување за случаите од ставот (3) на овој член составуваат записник во кој се констатира согласноста на двете страни за покренување на постапка за посредување на кој се потпишува и сторителот на прекршокот.

(5) Согласноста за посредувањето треба да се постигне во рок од осум дена од денот кога е започната постапката за посредување.

(6) Постапката за посредување се води пред комисија за посредување составена формирана од вработени лица во Агенцијата за супервизија на осигурување кои ги именува Советот на експерти на Агенцијата.

(7) Советот на експерти со подзаконски акт го определува бројот, потребниот степен на стручна подготовка и работно искуство на членовите на комисијата за посредување.

(8) Комисијата за посредување работи на седници на кои задолжително присуствуваат претставници на сторителот на прекршокот.

(9) Комисијата за посредување е должна да ја започне постапката на комисијата во рок од 24 часа од денот кога е пристигнато барањето од ставот (2) на овој член.

(10) За склучената согласност по посредувањето се составува спогодба во која се констатира согласноста на двете страни.

(11) Во спогодбата се утврдуваат обврските на сторителот на прекршокот, а особено:

1) висината и начинот на плаќање на глобата;

2) висината и начинот на плаќање на други давачки и трошоци и

3) мерките кои треба да ги преземе сторителот со цел да ги отстрани последиците од прекршокот.

(12) Спогодбата од ставот (10) на овој член има сила на извршна исправа.

(13) Советот на експерти на Агенцијата донесува деловник и трошковник за работа на комисијата за посредување. Висината и видот на трошоците утврдени во трошковникот се определуваат врз основа на реалните трошоци што ги има Агенцијата за супервизија на осигурување заради обезбедување на работа на комисијата за посредување.

(14) Членовите во комисијата за посредување имаат право на награда за својата работа во комисијата која треба да биде разумна и соодветна на значењето, обемот на работа на членовите и сложеноста на прекршоците.

(15) Комисијата за посредување е должна да води евиденција за поведените постапки за посредување и за нивниот исход.

Член 88

Членот 236 се менува и гласи:

"Прекршоци за кои е надлежен судот

Член 236

(1) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на друштво за осигурување, ако:

1) врши активности спротивно на членовите 3, 4 и 6 од овој закон;

2) врши работи на осигурување за класи на осигурување за кои нема дозвола од Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 33 став (1) од овој закон;

3) започне да врши работи на осигурување кај земја членка спротивно на членот 54 од овој закон;

4) основа филијала во странска земја без дозвола од Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 58 став (2) од овој закон;

5) ако ги прекршува обврските за чување на доверливи податоци согласно со членот 108 од овој закон;

6) овозможи вршење на работи на застапување во осигурувањето од страна на лице кое нема лиценца, односно дозвола спротивно на одредбите од членовите 134-в став (1) и 134-д став (1) на овој закон;

7) работи спротивно на одредбите од членот 144 на овој закон;

8) одбие да соработува со Агенцијата за супервизија на осигурување при спроведување на супервизија и не ја даде на увид целокупната документација согласно со членот 160 од овој закон и

9) не постапува по решение на Агенцијата за супервизија на осигурување во предвидениот рок.

(2) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на осигурително брокерско друштво односно на друштво за застапување во осигурувањето, ако:

1) работи спротивно на одредбите од членовите 135 до 153, 154-а, 154-б, 156 став (1) и 156-а став (2) на овој закон;

2) работи спротивно на одредбите од членовите 134-а ставови (3) и (4), 134-б став (1), 134-е ставови (3), (4), (5) и (6), 134-ж ставови (1) и (2), 134-з ставови (5), (6) и (8), 134-и став (1) и 134-ј став (2) на овој закон и

3) не постапува по решение на Агенцијата за супервизија на осигурување во предвидениот рок.

(3) Глоба во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на осигурителен брокер односно на застапник во осигурувањето, ако:

1) работи спротивно на одредбите од членовите 49 до 52 на овој закон;

2) работи спротивно на одредбите од членовите 135 до 144, 154-а и 154-б на овој закон и

3) работи спротивно на одредбите од членовите 134, 134-б ставови (1) и (2) и 134-и став (4) на овој закон.

(4) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) врши работи на осигурување спротивно на забраната од членот 8 на овој закон;

2) врши дејност застапување во осигурувањето спротивно на одредбите од членот 134-д став (1) на овој закон;

3)врши осигурително брокерски работи спротивно на одредбите од членот 145 став (1) на овој закон;

4) се осигура во странство спротивно на членот 2 од овој закон.

5) стекне акции во друштво за осигурување без претходна согласност од Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 18 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) не ја извести Агенцијата согласно со членот 18 став (7) од овој закон и

7) не постапува по решение на Агенцијата за супервизија на осигурување во предвидениот рок.

(5) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на банката, брокерското друштво или берзата, доколку постапи спротивно на одредбите од членот 18 став (3) или членот 134-ж ставови (3) и (4) на овој закон.

(6) Глоба во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член и на одговорното лице во друштвото за осигурување, осигурително брокерското друштво, друштвото за застапување во осигурувањето или друго правно лице.

(7) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице, ако:

1) врши работи на осигурување спротивно на забраната од членот 8 на овој закон;

2) не ја извести Агенцијата согласно со членот 18 став (7) од овој закон;

3) ако ги прекршило обврските за чување на доверливи податоци согласно со членот 108 од овој закон;

4) врши работи на застапување спротивно на членот 134-в од овој закон и

5) врши осигурително брокерски работи спротивно на забраната од членот 136 став (2) на овој закон.

(8) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на ревизор ако веднаш не ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување за околностите од членот 130 на овој закон.

(9) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластениот актуар ако веднаш не ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување за околностите од членот 116 став (8) на овој закон.

(10) Покрај парична казна за прекршоците од ставовите (1), (2), (3), (4), (5), (7), (8) и (9) на овој член, ќе се изрече забрана за вршење на должност на одговорното лице во друштвото за осигурување, осигурителното брокерско друштво, друштвото за застапување во осигурувањето или друго правно лице.

(11) Надлежен орган за изрекување на прекршочни санкции од ставовите (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) и (10) на овој член е надлежниот суд.

(12) Кога прекршокот од ставовите (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) и (9) на овој член е сторен исклучиво сторителот за себе или за друго лице да прибави имотна корист, надлежниот суд може да изрече глоба во висина од 25.000 евра во денарска противвредност.

Член 88

Членот 237 се менува и гласи:

"Прекршоци за кои е надлежна Агенцијата

Член 237

(1) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на друштво за осигурување, ако:

1) не ја одржува вредноста на акционерскиот капитал согласно со членот 15 став (6) од овој закон;

2) работи спротивно на одредбите од членовите 49 до 52 на овој закон;

3) не изготвува план за работа и не го доставува до Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 38 став (4) од овој закон;

4) изврши измени без да добие согласност согласно со членот 66 од овој закон;

5) не формира резерви на сигурност согласно со членот 70 од овој закон;

6) не го одржува потребното ниво на маргина на солвентност согласно со членот 75 или 76 од овој закон;

7) не издвои средства кои ги покриваат техничките резерви согласно со членот 80 од овој закон и не ги вложува средствата кои ги покриваат техничките резерви, согласно со членовите 86 до 89 од овој закон;

8) не издвои средства кои ја покриваат математичката резерва, или не управува со средствата кои ја покриваат математичката резерва, согласно со членовите 90 до 98 од овој закон;

9) не ги реосигура обврските од договорите согласно со членот 99 од овој закон;

10) не ја известува Агенцијата за супервизија на осигурување за податоците согласно со членот 104 од овој закон;

11) не воспоставуваат и одржуваат бази на податоци согласно со членот 109 став (2) на овој закон;

12) не назначи овластен актуар во рок од два месеца од денот на упис на друштвото во трговскиот регистар согласно со членот 113 став (1) од овој закон;

13) не ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување за разрешување на овластениот актуар согласно со членот 115 став (4) од овој закон;

14) не води трговски книги и не изготвува годишни извештаи согласно со членовите 117 до 121 од овој закон, или работи спротивно на прописите донесени врз основа на членот 122 од овој закон;

15) не поднесе годишна сметка до Агенцијата за супервизија на осигурување во предвидениот рок согласно со членот 120 став (1) од овој закон;

16) не ја организира внатрешната ревизија согласно со членовите 123 до 128 од овој закон;

17) деловните биланси и годишниот извештај не ги поднесе на ревизија, и не ги достави до Агенцијата за супервизија на осигурување во предвидениот рок согласно со членот 129 од овој закон;

18) не ја известува Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 163 од овој закон;

19) не достави извештај до Агенцијата за супервизија на осигурување во согласност со членот 168-д став (1) од овој закон и

20) не ги достави потребните информации од членот 168-д став (2) на овој закон.

(2) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на осигурително брокерско друштво, односно на друштво за застапување во осигурувањето ако не ја известува Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 151 од овој закон, во рокови и на начин согласно со прописите донесени врз основа на членот 154 став (1) точка 3 од овој закон.

(3) Глоба во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на член на органот на управување или надзорниот орган на друштвото за осигурување, ако:

1) не го извести надзорниот орган на друштвото за осигурување согласно со членот 26 од овој закон;

2) не ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 30 став (3) од овој закон;

3) не ја извести Агенцијата за супервизија на осигурување согласно со членот 163 став (2) од овој закон и

4) на посебната управа не ѝ овозможи пристап до целокупната документација на друштвото за осигурување согласно со членот 168-г ставови (1) и (2) од овој закон;

(4) Глоба во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставовите (1) и (2) на овој член и на одговорното лице во друштвото за осигурување, осигурителното брокерско друштво, односно друштвото за застапување во осигурувањето.

(5) Покрај глобата од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, ќе се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должност на одговорното лице во друштвото за осигурување, осигурителното брокерско друштво, односно друштвото за застапување во осигурувањето најмногу во траење од еден месец.

(6) Надлежен орган за изрекување на прекршочни санкции од ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член е Прекршочната комисија.

Член 89

Членовите 238, 239, 240, 241, 242 и 243 се бришат.

Член 90

Во членот 244 по зборовите: “осигурително брокерско друштво" се додаваат зборовите: “односно друштво за застапување во осигурувањето".

По членот 244 се додаваат три нови члена 244-а, 244-б и 244-в, кои гласат:

“Член 244-а

Одговорно лице во друштво за осигурување, осигурително брокерско друштво, друштво за застапување во осигурување или друго правно лице кое на Агенцијата ќе ѝ достави невистинити и неточни податоци од значење за спроведување на супервизијата или кое не постапува по решение на Агенцијата во предвидениот рок, ќе се казни за кривично дело со казна затвор од три месеца до пет години.

Член 244-б

Одговорно лице во друштво за осигурување, осигурително брокерско друштво, друштво за застапување во осигурување или друго правно лице кое врши работи на осигурување, осигурително брокерски работи или работи на застапување во осигурувањето без дозвола од Агенцијата, ќе се казни за кривично дело со казна затвор од три месеца до пет години.

Член 244-в

Овластен актуар или ревизор, кој спротивно на одредбите од овој закон, и даде мислење на Агенцијата врз основа на невистинити факти и докази, ќе се казни за кривично дело со казна затвор од една до две години.”

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Воспоставување на Агенцијата

Член 91

Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија во рок од 90 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе именува претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата.

Советот на експерти на Агенцијата е должен во рок од 30 дена од денот на неговото именување од страна на Собранието на Република Македонија да донесе Статут и Правилник за организација и систематизација на работни места во Агенцијата за супервизија на осигурување.

Советот на експерти е должен во рок од 30 дена од денот на неговото именување да распише конкурс за избор на директор.

Советот на експерти е должен да достави барање за упис на Агенцијата во регистарот на други правни лица што се води во Централниот регистар на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на Статутот.

Од денот на влегувањето во сила на овој закон до денот на започнувањето со работа на Агенцијата сите неопходни работи кои се однесуваат на организационо и техничко воспоставување на Агенцијата ги врши Министерството за финансии.

За извршување на активностите од ставот 5 на овој член Министерството за финансии потребните средства ги обезбедува од Буџетот на Република Македонија.

Агенцијата започнува со работа на 1 септември 2007 година.

До денот на започнувањето со работа на Агенцијата, надлежностите утврдени со овој закон кои се во надлежност на Агенцијата, ги извршува Министерството за финансии.

Вработените во Министерството за финансии кои вршат работи од областа на супервизијата и системот на осигурување, како и други вработени во Министерството за финансии за кои министерот за финансии ќе издаде согласност и со чие работење ќе се обезбеди непречено извршување на работите на супервизија на осигурување, согласно со Законот за работните односи се преземаат во Агенцијата со денот на започнувањето со работа на Агенцијата. Преземените работници се распределуваат на работни места кои одговараат на нивните квалификации и работното искуство.

Средствата за плати и други надоместоци за плати за лицата од ставот 9 на овој член кои се предвидени во Буџетот на Република Македонија до крајот на периодот предвиден во Одлуката за привремено финансирање се пренесуваат на сметка на Агенцијата за супервизија на осигурување со денот на започнувањето со работа на Агенцијата.

Имотот, опремата, средствата за работа, предметите, архивата и другиот регистраторен материјал, кој е во функција на вршење на надлежностите на Агенцијата, согласно со овој закон, се пренесуваат во Агенцијата со денот на започнувањето со работа на Агенцијата. Начинот на нивното пренесување го утврдува и спроведува посебна комисија формирана од министерот за финансии.

Донесување на прописи

Член 92

Агенцијата за супервизија на осигурување ќе ги донесе прописите чие донесување е утврдено со овој закон во рок од една година од денот на започнувањето со работа на Агенцијата.

Постапки

Член 93

Сите постапки за добивање дозволи, согласности, лиценци и одобренија кои се покренати пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат во согласност со одредбите од овој закон.

Постапките кои ќе ги води Министерството за финансии по денот на влегувањето во сила на овој закон, а кои согласно со овој закон се во надлежност на Агенцијата, а кои нема да бидат завршени до денот на започнувањето со работа на Агенцијата, продолжува да ги води Агенцијата.

Право на жалба

Член 94

Жалба против решенија донесени од страна на Министерството за финансии, во периодот по влегувањето во сила на овој закон до започнувањето со работа на Агенцијата се поднесуваат до Комисијата за управни работи од втор степен при Владата на Република Македонија.

Постапките по жалба против решенија на Министерството за финансии донесени во периодот од ставот 1 на овој член, а кои не се завршени до денот на започнувањето со работа на Агенцијата се запираат, а странките се упатуваат на можноста од покренување управен спор.

Прекршочен орган

Член 95

До денот на започнувањето со работа на Агенцијата за супервизија на осигурување прекршочни санкции согласно со овој закон изрекува судот.

Усогласување на друштвата за осигурување

Член 96

Друштвата за осигурување кои на денот на влегувањето во сила на овој закон имаат дозвола за вршење работи на осигурување и се запишани во трговскиот ре-

гистар продолжуваат да вршат работи на осигурување согласно со овој закон врз основа на постојната дозвола за вршење работи на осигурување.

Друштвата за осигурување од ставот 1 на овој член се должни да се усогласат со одредбите од овој закон кои се однесуваат на статутот, органите на управување и другите одредби од овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

По исклучок од ставот 2 на овој член, друштвата за осигурување се должни да се усогласат со одредбите од овој закон кои се однесуваат на гарантниот фонд од членот 77 на овој закон во рок од 18 месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

На друштвата за осигурување кои ќе се усогласат со одредбите од ставовите 2 и 3 на овој член, Агенцијата им издава решение со кое се утврдува дека друштвото за осигурување се усогласило, а на друштвата за осигурување кои нема да се усогласат со одредбите од ставовите 2 и 3 на овој член, Агенцијата ќе им ја одземе дозволата за вршење работи на осигурување.

Усогласување на осигурителните брокери

Член 97

Лицата кои на денот на влегувањето во сила на овој закон имаат лиценца за осигурителен брокер издадена од министерот за финансии продолжуваат да вршат осигурително брокерски работи на начин и под услови утврдени со овој закон.

Лицата од ставот 1 на овој член се должни во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласат своето работење со одредбите од членот 138 став (1) точки 3, 4, 5 и 6 на овој закон.

На лицата од ставот 1 на овој член кои ќе го усогласат своето работење со одредбите од ставот 2 на овој член, Агенцијата им издава решение со кое се утврдува дека осигурителиот брокер го усогласил своето работење со законот, а на лицата од ставот 1 на овој член кои нема да се усогласат со одредбите од ставот 2 на овој член, Агенцијата ќе им ја одземе лиценцата за осигурителен брокер.

Усогласување на осигурително брокерските друштва

Член 98

Осигурително брокерските друштва кои на денот на влегувањето во сила на овој закон имаат дозвола за вршење осигурително брокерски работи и се запишани во трговскиот регистар продолжуваат да вршат осигурително брокерски работи согласно со овој закон врз основа на постојната дозвола за вршење осигурително брокерски работи.

Осигурително брокерските друштва од ставот 1 на овој член се должни во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласат своето работење со одредбите од членот 146 на овој закон.

На осигурително брокерските друштва кои ќе го усогласат своето работење со одредбите од ставот 2 на овој член, Агенцијата им издава решение со кое се утврдува дека осигурително брокерското друштво го усогласило своето работење со законот, а на осигурително брокерските друштва кои нема да го усогласат своето работење со одредбите од ставовите 2 и 3 на овој член, Агенцијата ќе им ја одземе дозволата за вршење осигурително брокерски работи.

Усогласување на станиците за технички преглед

Член 99

Станиците за технички преглед кои до денот на влегувањето во сила на овој закон вршат продажба на полиси за осигурување во име и за сметка на друштвата за осигурување, можат да продолжат да вршат продажба на полиси за осигурување најмногу во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Станиците за технички преглед од ставот 1 на овој член се должни во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон.

Станиците за технички преглед од ставот 1 на овој член се должни до Агенцијата во рок од еден месец од извршеното усогласување, да поднесат извештај за усогласување кој ќе содржи документација со која се докажува дека станицата за технички преглед го усогласила своето работење со членот 134-з од овој закон.

Ако од извештајот за усогласување и приложените докази од ставот 3 на овој член Агенцијата за супервизија на осигурување утврди дека станицата за технички преглед од ставот 1 на овој член го усогласила своето работење со одредбите од членот 134-з на овој закон, Агенцијата со решение ќе утврди дека во станицата за технички преглед може да се врши дејност застапување во осигурувањето под услови и начин утврдени со овој закон.

На станиците од ставот 1 на овој член кои нема да постапат согласно со ставовите 2 и 3 од овој член, како и станиците за технички преглед за кои ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите предвидени во ставот 3 од овој член, по истек на предвидениот рок Агенцијата ќе изрече забрана за вршење работи на застапување во осигурувањето во станицата за технички преглед.

Примена на поединечните одредби

Член 100

Одредбите од членовите 134-ѕ, 134-и, 134-ј, 155, 156 и 157 на овој закон ќе се применуваат од денот на пристапувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 101

Во целиот текст на Законот зборовите: "Министерство за финансии" и "министерот за финансии", во различен член и број, се заменуваат со зборовите: "Агенција за супервизија на осигурување".

Во целиот текст на Законот зборовите: "квалификувани удели", во различен член и број, се заменуваат со зборовите: "квалификувано учество".

Член 102

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за супервизија на осигурување.

Влегување во сила на законот

Член 103

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR SUPERVIZIONIN E SIGURIMIT

Neni 1

Në Ligjin për supervizionin e sigurimit ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 27/2002) neni 1 ndryshon si vijon:

Me këtë ligj përcaktohen kushtet në të cilat mund të bëhen punët e sigurimit të jetës, sigurimit jo jetësor dhe risigurimi, punët e përfaqësimit në sigurim, punët brokere të sigurimit, themelimi, puna, supervizioni dhe pushimi i punës së shoqërive tregtare për sigurim dhe risigurim (në tekstin e mëtejmë: Shoqëritë për sigurim), shoqëritë brokere të sigurimit dhe shoqëritë për përfaqësimin në sigurim si dhe themelimi dhe puna e Agjencisë për supervizionin e sigurimit. "

Neni 2

Në nenin 4 paragrafi (2) pika 3 fshihet.

Neni 3

Në nenin 5, paragrafi 2 ndryshon si vijon:

"2) Sigurimi shëndetësor përfshin shërbime që nuk janë të përfshira me sigurimin e detyrueshëm shëndetësor":

Në pikën 19 pas fjalëve: "(përveç atyre të përmendura në pikat 20-23 nga ky nen)" shtohen fjalët: "përfshin sigurimin në rast të përjetimit, sigurimit në rast të vdekjes, sigurimit të kombinuar të jetës, sigurimit të rentës dhe sigurimit të jetës me kthimin e premive".

Neni 4

Në nenin 6 paragrafi (2) fjalët: "me kusht që ndaj tyre të zbatohen tabelat e mundshme dhe përllogaritë e ngjashme të sigurimit të jetës" fshihen.

Neni 5

Në nenin 9 paragrafi (1) pas fjalëve: "shoqëritë për sigurim" shtohen fjalët: "shoqëritë për përfaqësim në siguri", ndërsa pas fjalëve: "brokerët e sigurimit" fjalët deri në fund të nenin zëvendësohen me fjalët: "edhe përfaqësues në sigurim".

Neni 6

Neni 14 ndryshon si vijon:

"(1) Aksionari me pjesëmarrje kualifikuese në shoqërinë për sigurim detyrimisht duhet t'i plotësojë këto kushte:

1) të mos i jetë shqiptuar dënim me burg për vepër penale kundër financave publike, kundër qarkullimit të pagesave dhe ekonomik, kundër detyrës zyrtare ose kundër qarkullimit juridik;

2) të mos i jetë kumtuar dënimi, ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

3) gjatë tre viteve të fundit të mos ketë qenë anëtarë i organit drejtues, mbikëqyrës ose person me të drejta dhe përgjegjësi të veçanta në shoqëri për sigurime ose person tjetër juridik ndaj të cilit është hapur procedura për falimentim;

4) kundër tij të mos jetë ngritur procedura për falimentim ose procedura e likuidimit, nëse është person juridik dhe

5) të mos jetë person i lidhur me person juridik në të cilin shoqëria për sigurim direkt ose indirekt posedon pronësi prej së paku 10% nga kapitali ose nga të drejtat e votës në atë person".

(2) Dispozitat nga paragrafi (1) i këtij neni në mënyrë adekuate zbatohen edhe ndaj personave që kanë qëllim të themelojnë shoqëri për përfaqësim në sigurim, respektivisht shoqërinë brokere të sigurimit.

(3) Në rast të shlyerjes së dënimit nga paragrafi (1) pika 1 e këtij neni në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat nga Kodi Penal".

Neni 7

Në nenin 15 paragrafin (1) pas fjalëve: "nga neni 77" shtohen fjalët: "paragrafi (2)".

Paragrafi (3) fshihet.

Në paragrafin (4) i cili bëhet paragraf (3) fjalët: "si dhe fondit organizativ nga paragrafi (3) i këtij neni" fshihen.

Në paragrafin (5) i cili bëhet paragraf (4) fjalët "edhe paragrafi 3" shlyhen.

Paragrafi (6) bëhet paragraf (5).

Neni 8

Titulli dhe neni 16 ndryshojnë si vijon:

"Pjesëmarrja dhe pjesëmarrja kualifikuese

Neni 16

(1) Pjesëmarrja në kuptim të këtij ligji, paraqet posedim direkt ose indirekt të pronësisë të së paku 20% nga kapitali ose nga të drejtat e votës së personave të tjerë.

(2) Pjesëmarrja kualifikuese në kuptim të këtij ligji, paraqet posedim direkt ose indirekt të pronësisë të së paku 10% nga numri i përgjithshëm i aksioneve ose nga aksionet e dhëna me të drejtë vote për sigurim".

Neni 9

Pas nenit 16 shtohet nen i ri 16-a si vijon:

"Personat e lidhur

Neni 16-a

(1) Personat e lidhur në kuptim të këtij ligji konsiderohen dy ose më shumë persona juridikë ose fizikë të cilët mes tyre janë të lidhur në një nga mënyrat si vijon:

1) në mënyrë drejtuese ose kapitale, ose në çfarëdo mënyre tjetër, gjatë së cilës ata bashkërisht e përcaktojnë politikën e tyre afariste ose punojnë në koordinim njëri me tjetrin që të sigurojnë përparësi të zakonshme komerciale.

2) kur një person dukshëm ndikon në marrjen e vendimeve financiare dhe afariste në personin tjetër;

3) puna ose rezultatet e punës të njërit person dukshëm ndikojnë mbi punën dhe rezultatet e punës së personit tjetër. Personat janë të lidhur edhe në atë mënyrë që një person fizik ose juridik ka pjesëmarrje në person tjetër juridik.

(2) Personat e lidhur në kuptim të këtij ligji konsiderohen edhe personat që janë të lidhur:

1) si anëtarë të familjes më të afërt;

2) si anëtarë të organit drejtues, mbikëqyrës ose prokurist, si dhe anëtarë të familjes së tyre më të ngushtë;

3) si persona të punësuar në bazë të marrëveshjes për punë me kushte të veçanta, si dhe anëtarë të familjes së tyre më të ngushtë;

4) në mënyrë që një person, respektivisht personat që konsiderohen për persona të lidhur në pajtim me këtë nen, bashkërisht direkt ose indirekt kanë pjesëmarrje në person tjetër;

5) në mënyrë që në të dy personat ka pjesëmarrje i njëjti person, respektivisht personat që konsiderohen si të lidhur në pajtim me këtë nen;

6) në mënyrë që është përcaktuar për persona të lidhur në pajtim me Ligjin për shoqëritë tregtare.

(3) Për anëtarë të familjes së ngushtë, në kuptim të këtij ligji konsiderohen:

1) njëri nga çiftet bashkëshortorë, respektivisht personat të cilët kohë më gjatë jetojnë në bashkësi jashtëmartesore;

2) prindi;

3) fëmijët, të lindur dhe të adoptuar;

4) personat e tjerë të cilët nuk kanë aftësi të plotë pune, e që janë vënë në kujdestari të atij personi.

(4) Grupin e personave të lidhur e përbëjnë të gjithë personat që janë të lidhur së paku në një nga mënyrat nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni".

Neni 10

Titulli dhe neni 17 ndryshojnë si vijon:

"Përfitimi indirekt

Neni 17

(1) Poseduesi indirekt i aksioneve, i pjesëve ose i të drejtave të tjera me të cilat sigurohet pjesëmarrje në udhëheqje, respektivisht në kapitalin është personi në llogari të të cilit personi tjetër, si dhe poseduesi direkt i fiton ato aksione, pjesë ose të drejta të tjera me të cilat sigurohet pjesëmarrja në udhëheqjen.

(2) Personi individual do të konsiderohet si posedues indirekt i aksioneve, pjesëve ose të drejtave tjera me të cilat sigurohet pjesëmarrje në udhëheqje, nëse poseduesi direkt është personi i lidhur me atë person".

Neni 11

Neni 18, paragrafi (1), ndryshon si vijon:

"(1) Secili person që ka qëllim direkt ose indirekt, gradualisht ose menjëherë të përfitojë aksione me të drejtë vote në shoqërinë për sigurim shuma e përgjithshme kumulative ose nominale e së cilës është e barabartë ose e kalon nivelin e pjesëmarrjes kualifikuese në shoqëri për sigurim, është e duhur që të fitojë pëlqim paraprak nga Agjencia për supervizion të sigurimit (në tekstin e mëtejmë: pëlqim për marrjen e pjesëmarrjes kualifikuese)".

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

"(2) Poseduesi i pjesëmarrjes kualifikuese nga paragrafi (1) i këtij neni është i detyruar që për çdo përfitim tjetër të aksioneve në shoqëri për sigurim në bazë të të cilave direkt ose indirekt, gradualisht ose përnjëherë përfiton ose tejkalon 20%, 33%, 50% ose 75% nga numri i përgjithshëm i aksioneve të dhëna me të drejtë vote në shoqëri për sigurim, të marrë pëlqim për fitimin e pjesëmarrjes kualifikuese nga Agjencia për supervizionin e sigurimit."

Pas paragrafit (2), shtohen katër paragrafë të rinj (3), (4), (5) dhe (6), si vijojnë:

"(3) Me përjashtim nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, personi i cili në bazë të aktvendimit të organit kompetent në pajtim me ligjin ka fituar, gradualisht ose përnjëherë, aksione shuma e përgjithshme kumulative e të cilës është ose tejkalon 10%, 20%, 33%, 50% ose 75% nga numri i përgjithshëm i aksioneve me të drejtë vote në shoqërinë për sigurim, pa marrë parasysh atë se aksionet a i ka fituar direkt ose indirekt një ose më shumë persona të lidhur, është e detyrueshme, në afat prej 10 ditëve nga përfundimi, respektivisht plotfuqishmëria e aktvendimit, të paraqesë kërkesë në Agjencinë për supervizion të sigurimit për marrjen e pëlqimit paraprak për fitimin e pjesëmarrjes kualifikuese.

(4) Në rastet nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, bankat, shtëpitë brokere dhe bursa nuk guxojnë të bëjnë urdhëresë për blerje, respektivisht transaksion me aksione në shoqëri për sigurim për të cilat nuk iu është prezantuar pëlqimi për fitimin e pjesëmarrjes kualifikuese nga Agjencia për supervizionin e sigurimit.

(5) Në rastet nga paragrafi (1), (2) dhe (3) nga ky nen, Depozitari qendror për letra me vlerë nuk do të bëjë regjistrimin e aksioneve për të cilat nuk i është prezantuar pëlqim nga paragrafi (1), (2) dhe (3) të këtij neni.

(6) Transaksioni për fitimin e aksioneve duhet të bëhet në afat prej 60 ditëve nga dita e marrjes së pëlqimit për fitimin e pjesëmarrjes kualifikuese nga Agjencia për supervizion të sigurimit. Pas skadimit të këtij afati, është e domosdoshme procedura për marrjen e pëlqimit të ri për fitimin e pjesëmarrjes kualifikuese":

Paragrafët (3), (4) dhe (5) bëhen paragrafë (7), (8) dhe (9).

Pas paragrafit (5), i cili bëhet paragraf (9), shtohet paragraf i ri (10) si vijon:

"(10) Agjencia për supervizon të sigurimit më për së afërmi do ta përcaktojë dokumentacionin e duhur dhe mënyrën për fitimin e pjesëmarrjes kualifikuese në shoqërinë për sigurim".

Neni 12

Në nenin 19, pas paragrafit (1), shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

"(2) Bashkë me kërkesën për marrjen e pëlqimit nga paragrafi (1) i këtij neni dorëzohen dokumentet dhe informatat nga neni 32, paragrafi (1) pikat 7, 8, 9, 10, 11 dhe paragrafi (2)".

Në paragrafin (2), i cili bëhet paragraf (3) para pikës 1 shtohen dy pika të reja, 1 dhe 2 si vijojnë:

"1) kërkesa nuk e përmban dokumentacion komplet;

2) kërkesa përmban të dhëna jo të sakta ose të pavërteta";

Pas pikave 1 dhe 2, të cilat bëhen pika 3 dhe 4 shtohen dy pika të reja 5 dhe 6 si vijojnë:

"5) poseduesi i interesuar i pjesëmarrjes kualifikuese nuk i plotëson kushtet nga neni 14 i këtij ligji;

6) ka shkaqe të arsyeshme për dyshim në legalitetin e prejardhjes së parave".

Pas paragrafit (3), i cili bëhet paragraf (4), shtohet paragraf i ri (5) si vijon:

"(5) Për vendimin nga paragrafi (3) i këtij neni me të cilin refuzohet kërkesa në lidhje me paragrafin (2) pika 6 e këtij neni, Agjencia për supervizion të sigurimit menjëherë e informon Drejtorinë për pengimin e larjes së parave".

Paragrafi (5) bëhet paragraf (6).

Neni 13

Paragrafi 20 fshihet.

Neni 14

Në nenin 21 paragrafi (2) fshihet.

Neni 15

Pas nenit 21 shtohet nen i ri 21-a si vijon:

"Kufizimi i të drejtave të aksioneve

Neni 21-a

(1) Për aksionet e fituara në kundërshtim me nenin 18, paragrafët (1), (2) ose (3) të këtij ligji dhe për aksionet për të cilat është tërhequr pëlqimi i dhënë, Agjencia për supervizion të sigurimit me vendim përcakton se nuk bartin të drejtën e votës dhe se personi i cili i ka fituar ato aksione ose përfaqësuesit e tij nuk mund të jenë anëtarë të organit drejtues respektivisht organit mbikëqyrës të shoqërisë.

(2) Agjencia është e detyruar vendimin nga paragrafi (1) të këtij neni ta marrë në afat prej 15 ditëve nga dita e marrjes së informatës për fitimin e aksioneve në kundërshtim me nenin 18, paragrafët (1), (2) ose (3) të këtij ligji, respektivisht nga dita e marrjes së vendimit për tërheqjen e pëlqimit".

Neni 16

Në nenin 23 paragrafi (1) pika 1, para fjalës "adekuate" shtohen fjalët "të ketë".

Në nenin (1), pas pikës 1, shtohet pika e re 2, si vijon:

"2) t'i njohë dispozitat nga sfera e sigurimit".

Pika 2 bëhet pikë 3.

Paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Kushti nga paragrafi (1) pika 1 e këtij neni konsiderohet si i përmbushur nëse personi ka arsimim të lartë dhe së paku 3 vjet përvojë pune në vende udhëheqëse në shoqërinë e sigurimit, respektivisht 5 vjet përvojë pune në vend udhëheqës në bankë ose në institucion financiar me vëllim të ngjashëm të aktiviteteve si shoqëri e sigurimit".

Pas paragrafit (2), shtohen tre paragrafë të rinj, (3), (4) dhe (5) si vijojnë:

"(3) Anëtarët e organit drejtues, detyrimisht duhet të jenë në marrëdhënie të vazhdueshme pune në shoqëri të sigurimeve dhe së paku një nga anëtarët detyrimisht duhet ta njohë gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe të ketë vendqëndrim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë.

(4) Anëtar i organit drejtues në shoqëri për sigurim nuk mund të jetë personi:

1) i cili është anëtar i organit drejtues, i organit mbikëqyrës ose prokurist në shoqëri tjetër për sigurim ose shoqëri tjetër tregtare;

2) i cili është anëtar i Këshillit të ekspertëve të Agjencisë për supervizor të sigurimit ose person tjetër i punësuar në Agjenci;

3) të cilit i është shqiptuar dënim me burg për vepër penale kundër financave publike, kundër qarkullimit pagesor dhe ekonomik, kundër detyrës zyrtare ose kundër qarkullimit juridik;

4) të cilit i është shqiptuar ndalesë për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

5) që ka kryer funksionin e personit me të drejta dhe përgjegjësi të veçanta në shoqëri për sigurim ose person tjetër juridik ndaj të cilit është hapur procedura falimentuese;

6) i cili është i lidhur me person juridik në të cilin shoqëria për sigurim direkt ose indirekt posedon pronë prej së paku 10% nga kapitali ose të drejtave të votës në atë person juridik".

(5) Në rast të shlyerjes së dënimit nga paragrafi (4) pika 3 e këtij neni në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat nga Kodi Penal."

Neni 17

Në nenin 24, paragrafi (1) para fjalës "pëlqim" shtohet fjala "paraprak".

Neni 18

Në nenin (27), pas paragrafit 2, shtohet pika e re 3, si vijon:

"3) personi më nuk i plotëson kushtet nga neni 23 paragrafi (4) i këtij ligji".

Neni 19

Në nenin 28, paragrafi (1) ndryshon si vijon:

"(1) Për anëtar të organit mbikëqyrës të shoqërisë për sigurim nuk mund të emërohet personi:

1) i cili është anëtar i organit drejtues, organit mbikëqyrës ose prokurist në shoqëri tjetër për sigurim ose shoqëri tjetër financiare me seli në Republikën e Maqedonisë;

2) i cili është anëtar i Këshillit të ekspertëve të Agjencisë për supervizor të sigurimit ose person tjetër i punësuar në Agjenci;

3) të cilit i është shqiptuar dënim me burg për vepër penale kundër financave publike, kundër qarkullimit pagesor dhe ekonomik, kundër detyrës zyrtare ose kundër qarkullimit juridik;

4) të cilit i është shqiptuar ndalesë për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

5) që ka kryer funksionin e personit me të drejta dhe përgjegjësi të veçanta në shoqëri për sigurim ose person tjetër juridik ndaj të cilit është hapur procedura falimentuese;

6) i cili është i lidhur me person juridik në të cilin shoqëria për sigurim direkt ose indirekt posedon pronë prej së paku 10% nga kapitali ose të drejtave të votës në atë person juridik".

Pas paragrafit (1), shtohen tre paragrafë të rinj, (2), (3) dhe (4), si vijojnë:

"(2) Ndalesa nga paragrafi (1) pika 2 e këtij neni nuk ka të bëjë për personat që janë anëtarë të organit mbikëqyrës, anëtarë të organit drejtues ose prokurist në shoqëri udhëheqëse për sigurim ose shoqëri tjetër udhëheqëse në grupin e shoqërive për sigurim.

(3) Përveç kushteve nga paragrafi (1) i këtij neni, së paku një e treta nga anëtarët e organit mbikëqyrës të shoqërisë për sigurim, detyrimisht duhet të jenë anëtarë të pavarur.

(4) Në rast të shlyerjes së dënimit nga paragrafi (4) pika 3 e këtij neni në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat nga Kodi Penal."

Neni 20

Në nenin 30 paragrafi (3), pika 2, fjalët: "organi drejtues" zëvendësohen me fjalët: "organi mbikëqyrës".

Neni 21

Në nenin 31, pas paragrafit (7), shtohet paragraf i ri (8), si vijon:

"(8) Agjencia për supervizion të sigurimit do ta përcaktojë dokumentacionin e duhur i cili duhet detyrimisht të dorëzohet me kërkesën për marrjen e lejes nga paragrafët prej (1), (2), (3), (4), (5), (6) dhe (7) të këtij neni".

Neni 22

Në nenin 32, paragrafi (1) ndryshon si vijon:

"Themeluesit e shoqërisë për sigurim, kërkesës për marrjen e lejes për kryerjen e punëve të sigurimit janë të detyruar t'ia bashkëngjisin:

1) propozim-statutin;

2) planin për punë;

3) propozimin e aktit të politikës afariste në lidhje me klasat e sigurimit të përmendura në nenin 5 pikat 2 dhe 10 nga ky ligj me mendim të aktuarit të autorizuar;

4) dëshminë se janë arkëtuar mjetet financiare në emër të kapitalit aksionar në llogarinë e veçantë të përkohshme te bartësi i qarkullimit pagesor;

5) burimet e mjeteve për arkëtimin e kapitalit;

6) vërtetimin e institucionit kompetent për pagimin e rregullt të detyrimeve publike;

7) listën e aksionarëve me shënimet e emrit, mbiemrit dhe adresës të personave fizikë dhe emrin dhe selinë e personave juridikë, si dhe të dhënat për shumën e përgjithshme nominale të aksioneve të poseduara dhe përqindjen e pjesëmarrjes në kapitalin aksionar të shoqërisë për sigurim;

8) dëshminë në lidhje me nenin 14 nga ky ligj;

9) listën e personave që janë të lidhur me personat që posedojnë pjesëmarrje të kualifikuar në shoqëri për sigurim, me dëshminë për mënyrën e lidhshmërisë në pajtim me nenin 16-a nga ky ligj;

10) Për personat fizikë që janë propozuar për anëtarë të organit drejtues dhe/ose organit mbikëqyrës:

– dëshminë se janë plotësuar kushtet e përcaktuara në nenin 23 dhe nenin 28 nga ky ligj;

– dëshminë se personi nuk u nënshtrohet kufizimeve për zgjedhje të përcaktuara në pajtim me këtë ligj ose me ligje të tjera, e që kanë të bëjnë për anëtarët e organit drejtues ose organit mbikëqyrës;

11) propozim marrëveshjet për kryerjen e aktiviteteve të jashtme, nëse shoqëria për sigurim planifikon të autorizojë subjekte të tjera për kryerjen e aktiviteteve të jashtme;

12) dokumentacionin në bazë të të cilit mund të konstatohet se shoqëria për sigurim është aftësuar në aspektin e kuadrove, teknik dhe organizativ për kryerjen e punëve të parapara me aktin e themelimit të shoqërisë për sigurim me të dhëna për sistemin informativ dhe pajisjen teknike të shoqërisë për sigurim;

13) elaboratin për organizimin e punës së Shërbimit për revizion të brendshëm dhe Rregullat për administrim me rrezikun;

14) emrin dhe mbiemrin e aktuarit të autorizuar që do të bëjë punë aktuare në shoqëri për sigurim me dëshmi se janë plotësuar kushtet e përcaktuara në nenin 110 të këtij ligji;

15) emrin dhe mbiemrin e revizorit të autorizuar i cili do të jetë i emëruar për revizor të brendshëm në shoqëri.

16) Programin për implementimin e masave për pengimin e larjes së parave dhe financimin e terrorizmit".

Pas nenit (1), shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

"(2) Personat juridikë që kanë qëllim të fitojnë pjesëmarrje kualifikuese në shoqëri për sigurim, përveç dokumenteve, të dhënave dhe informatave nga paragrafi 1 i këtij neni, ndaj kërkesës ia bashkëngjisin edhe:

– aktin për themelimin dhe listën e anëtarëve të organit drejtues të personit juridik;

– certifikatën nga regjistri në të cilin është regjistruar selia e personit juridik;

– kopjen e librit të aksionarit, respektivisht dëshminë nga regjistri tjetër publik adekuat;

– raportin revizor nga shoqëria e autorizuar për revizion për dy vitet e fundit afariste".

Në paragrafin (2) i cili bëhet paragraf (3) në fjalinë hyrëse pas fjalëve: "përveç dokumentacionit nga paragrafi (1)" shtohen fjalët: "edhe paragrafi (2)".

Pas paragrafit (3), i cili bëhet paragraf (4), shtohet paragraf i ri (5) si vijon:

"(5) Përveç të dhënave të theksuara nga paragrafët (1), (2) dhe (3) nga ky nen, Agjencia për supervizion të sigurimit mund të kërkojë edhe dokumente, të dhëna dhe informata plotësuese, dhe të zhvillojë intervistë me anëtarët e propozuar të organit drejtues dhe organit mbikëqyrës edhe me personat që kanë qëllim të fitojnë pjesëmarrjen kualifikuese në shoqërinë për sigurim".

Neni 23

Në nenin 34 paragrafin (1) para pikës 1, shtohen dy pikë të reja 1 dhe 2, si vijojnë:

"1) Kërkesa nuk e përmban dokumentacionin e plotë;

2) Kërkesa përmban të dhëna jo të sakta ose të pavërteta;"

Pikat 1, 2, 3, 4, 5, 6 dhe 7 bëhen pika 3, 4, 5, 6, 7, 8 dhe 9.

Neni 24

Në nenin 38 pas paragrafit (1), në fjalinë hyrëse fjalët: "pika 1" zëvendësohen me fjalët: "pika 2".

Pas paragrafit (4) shtohet paragraf i ri (5) si vijon:

"(5) Me Planin e punës, shoqëria për sigurim është e obliguar që për çdo vit afarist ta miratojë aktin për menaxhimin me rrezikun, në pajtim me dispozitat e përcaktuara në Pjesën e katërt të këtij ligji, dhe të njëjtin ta dorëzojë në Agjencinë për supervizionin e sigurimit, në afatin e përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni."

Neni 25

Në nenin 50 paragrafi (1), fjalia hyrëse ndryshon si vijon: Nëse i siguruari është person fizik, shoqëria për sigurim, shoqëria brokere për sigurim, shoqëria për përfaqësim në sigurim ose përfaqësuesi në sigurim, janë të obliguar që gjatë lidhjes së marrëveshjes për sigurim nga neni 49 i këtij ligji, me shkrim ta njoftojnë personin, për:".

Në paragrafin (1) pika 7, pika në fund të fjalisë zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: "shoqëritë për përfaqësim në sigurim dhe përfaqësuesit në sigurim."

Neni 26

Në nenin 51 paragrafi (1), fjalia hyrëse ndryshon si vijon: Gjatë periudhës së vlefshmërisë së marrëveshjes për sigurim nga neni 49 i këtij ligji, shoqëria për sigurim, shoqëria brokere për sigurim, shoqëria për përfaqësim në sigurim ose përfaqësuesi në sigurim, janë të obliguar që ta njoftojnë të siguruarin, për:".

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

Gjatë periudhës së vlefshmërisë së marrëveshjes për sigurim nga neni 50 paragrafi (2) i këtij ligji, shoqëria për sigurim, shoqëria brokere për sigurim, shoqëria për përfaqësim në sigurim ose përfaqësuesi në sigurim, janë të obliguar që një herë në vit t'i njoftojnë të siguruarit, për pjesëmarrjen e tyre në fitim."

Neni 27

Në nenin 60 paragrafi (5) ndryshon, si vijon:

"Përveç dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, shoqëria për sigurim nga vendi anëtar, mund të fillojë që të kryejë punë të sigurimit të detyrueshëm në territorin e Republikës së Maqedonisë, nëse në Agjencinë për supervizionin e sigurimit dorëzon dokument të lëshuar nga Byroja nacionale për sigurim, me të cilin do të dëshmojë se shoqëria për sigurim është anëtari i saj dhe se i plotëson kushtet nga Ligji për sigurimin e detyrueshëm në komunikacion."

Neni 28

Në nenin 61 paragrafi (3), numri "202", zëvendësohet me numrat: "204 deri 210".

Në paragrafi (5), numrat "216 deri 219", zëvendësohen me numrat: "204 deri 210".

Neni 29

Në nenin 63 paragrafi (2), pika 4 ndryshon si vijon:

"4) filiali është i obliguar që në territorin e Republikës së Maqedonisë, të disponojë me mjete në shumë prej së paku gjysmës së fondit garantues nga neni 77 paragrafi (2) i këtij ligji, si dhe në llogarinë e veçantë të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë, të depozitojë mjete monetare si sigurim për mbulimin e obligimeve që dalin nga marrëveshjet për sigurim, të lidhura në territorin e Republikës së Maqedonisë dhe/ose për mbulimin e rreziqeve në Republikën e Maqedonisë, dhe atë në shumën prej një të katërtës të fondit garantues, nga neni 77 paragrafi (2) i këtij ligji (në tekstin e mëtejmë: depozita garantuese).".

Neni 30

Në nenin 66 paragrafi (1) pas fjalës "pajtim" shtohet fjala "paraprak".

Pika 3, ndryshon si vijon:

"3) investimet e shoqërisë për sigurim në aksione dhe pjesë te personi tjetër juridik, që kanë shumë më të madhe se 10% nga kapitali i shoqërisë për sigurim;".

Në pikën 4, fjala "propozimin", zëvendësohet me fjalët: "emërimin e".

Në pikën 5, pas fjalës "emrit" shtohen fjalët: "dhe selisë".

Neni 31

Në nenin 71 paragrafi (1), pika 4 fshihet.

Neni 32

Në nenin 73 paragrafi (2), në pikën 1 pas fjalëve: "dhe personat e tjerë juridikë dhe" shtohen fjalët: "me këtë rast investimi i veçantë i shoqërisë për sigurim në një patundshmëri, nuk mund të jetë më i madh se 10% nga kapitali i shoqërisë;"

Neni 33

Në nenin 74 pika 7, fjalët: "aksioneve të veta" zëvendësohen me fjalët: "mbulimit maksimal".

Neni 34

Në nenin 77 paragrafi (1), fjala "paraqet", zëvendësohet me fjalët: "nuk guxon të jetë më i vogël se".

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

"Fondi garantues i shoqërisë për sigurim, përveç dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk guxon të jetë më i ulët se:

1) 2.000.000 euro, nëse shoqëria kryen punë të sigurimit në klasa të veçanta të sigurimit, në grupin e sigurimit jo jetësor;

2) 3.000.000 euro, nëse shoqëria kryen punë të sigurimit në të gjitha klasat e sigurimit, në grupin e sigurimit jo jetësor, përkatësisht në klasat e veçanta të sigurimit nga neni 5 pikat 10, 11, 12, 13, 14 dhe 15 të këtij ligji;

3) 3.000.000 euro, nëse shoqëria kryen punë të sigurimit në një apo të gjitha klasat e sigurimit, në grupin e sigurimit jetësor;

4) 4.500.000 euro, nëse shoqëria kryen punë të risigurimit."

Paragrafët (3) dhe (4) fshihen.

Paragrafi (5), bëhet paragraf (3).

Neni 35

Në nenin 80 pas paragrafit (1), shtohen dy paragrafë të rinj (2) dhe (3), si vijojnë:

"(2) Shoqëritë për sigurim pas pajtimit paraprak nga Agjencia për supervizionin e sigurimit, përveç dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, mund të ndajnë edhe rezervë ekuivalente lidhur me ato klasa të sigurimit, te të cilat në bazë të të dhënave statistikore, mund të pritet ndryshim i konsiderueshëm në shumën vjetore të dëmeve të shkaktuara.

(3) Me përjashtim nga paragrafi (2) i këtij neni, shoqëritë për sigurim janë të obliguara që të ndajnë rezervë ekuivalente nga paragrafi (1) i këtij neni, lidhur me klasat e sigurimit nga neni 5 pika 14 e këtij ligji."

Paragrafët (2) dhe (3), bëhen paragrafë (4) dhe(5).

Neni 36

Pas nenit 84 shtohet neni i ri 84-a, si vijon:

"Rezerva ekuivalente

Neni 84-a

Rezerva ekuivalente ndahet për barazimin e dëmeve të ndodhura në mënyrë të pabarabartë, përkatësisht barazimin e çfarëdo deficiti teknik ose koeficienti të dëmeve jashtë mesatares. "

Neni 37

Në nenin 88 paragrafi (2) pas fjalës "rezervat" shtohen fjalët: "dhe kufizimet tek investimet e caktuara".

Neni 38

Në nenin 89 paragrafi (2) pika 1, pas fjalëve: "nga emetuesi i njëjtë", fjalët: "huat e dhëna një huamarrësi" fshihen.

Neni 39

Në nenin 100 paragrafi (2) para pikës 1, shtohet pika re 1, si vijon:

"1) "Llogarinë e mbulimit maksimal, për klasat e veçanta të sigurimit;"

Në pikën 1 e cila bëhet pikë 2 fjalët: "kapitalit aksionar, rezervave të sigurisë dhe premisë së pritur", zëvendësohen me fjalët: "llogarive nga pika 1 e këtij paragrafi".

Në paragrafin (3), në fjalinë hyrëse pas fjalëve: "paragrafi (2)", shtohen fjalët: "pika 1".

Pas paragrafit (3) shtohet paragrafi i ri (4), si vijon:

"(4) Agjencia për supervizionin e sigurimit, mund të përcaktojë kushte të veçanta për risigurim në klasat e sigurimit të detyrueshëm, që kanë të bëjnë me përkatësinë e mbulimit për risigurim dhe rejtingut të shoqërisë për risigurim."

Neni 40

Në nenin 102 paragrafi (2), fjalët: "Byroja nacionale për sigurim, me lejen e ministrit të Financave", zëvendësohen me fjalët: "Agjencia për supervizionin e sigurimit".

Neni 41

Në nenin 104 paragrafi (1), fjalia hyrëse ndryshon si vijon:

"Shoqëria për sigurim, është e obliguar që rregullisht ta bëjë llogaritjen dhe kontrollin, ndërsa në bazë tremujore ta njoftojë Agjencinë për supervizionin e sigurimit, për:"

Në pikën 2 pikëpresja në fund të fjalisë zëvendësohet me presje, dhe shtohet fjalët: "me mendimin e aktuarit të autorizuar;"

Në pikën 3 pikëpresja në fund të fjalisë zëvendësohet me presje, dhe shtohet fjalët: "me mendimin e aktuarit të autorizuar;"

Pas pikës 5 shtohen dy pikë të reja 6 dhe 7, si vijojnë:

"6) llojeve, investimit dhe lokalizimit të kapitalit;

7) likuiditetit të shoqërisë;"

Pika 6, bëhet pikë 8.

Në paragrafin (2), fjala "shtatë", zëvendësohet me fjalën "tridhjetë".

Neni 42

Pas nenit 106 shtohet neni i ri 106-a, si vijon:

"Masat e organit të supervizionit

Neni 106-a

(1) Në rastin kur të drejtat e të siguruarve janë të rrezikuara, Agjencia për supervizionin e sigurimit, do të kërkojë nga shoqëria për sigurim, që të miratojë planin financiar me propozimmasa për tre vitet e ardhshme, i cili doemos duhet të përmbajë:

1) llogarinë e shpenzimeve administrative, përkatësisht shpenzimeve të administrimit, si dhe krahasimin me shpenzimet e përgjithshme rrjedhëse dhe provizioneve;

2) llogarinë detajore të hyrjeve dhe daljeve, nga punët e kryera të sigurimit;

3) bilancin e gjendjes dhe bilancin e suksesit;

4) llogarinë e mjeteve financiare të nevojshme, për sigurimin e nivelit të duhur në margjinë të solvencës;

5) politikën e risigurimit.

(2) Agjencia do ta urdhërojë shoqërinë për sigurim, që ta zmadhojë kapitalin mbi shumën e përcaktuar me këtë ligj, nëse vlerëson se për shkak të përkeqësimit të gjendjes financiare të shoqërisë, të drejtat e të siguruarve janë rrezikuar. Lartësia e kapitalit caktohet në bazë të planit financiar, me propozim masat për tre vitet e ardhshme afariste.

(3) Agjencia do ta urdhërojë shoqërinë për sigurim, që ta bëjë zvogëlimin e vlerës së mjeteve të shoqërisë për sigurim, që janë përfshirë gjatë llogaritjes së kapitalit të shoqërisë për sigurim, nëse vjen te ndryshimi i vlerës së tregut, i atyre mjeteve.

(4) Agjencia do ta urdhërojë shoqërinë për sigurim, që ta bëjë përshtatjen e llogarisë në margjinë të solvencës së shoqërisë për sigurim, për shumën e risigurimit, nëse natyra ose kualiteti i marrëveshjes për risigurim në raport me vitin paraprak afarist, në mënyrë të konsiderueshme kanë ndryshuar, ose nëse marrëveshjet për risigurim nuk mundësojnë bartjen përkatëse të rrezikut.

(5) Agjencia më afërsisht do ta përcaktojë mënyrën, për mbrojtje më të mirë të të drejtave të të siguruarve.

(6) Agjencia nuk guxon që të lëshojë leje nga neni 42 paragrafi (3) i këtij ligji, si dhe të paraqesë njoftim nga neni 54 paragrafi (3) i këtij ligji, nëse ka kërkuar propozim masa nga paragrafi (1) i këtij neni."

Neni 43

Në nenin 109 paragrafi (2), në fjalinë hyrëse fjalët: "kanë të drejtë", zëvendësohen me fjalët: "janë të obliguar".

Neni 44

Në nenin 110 paragrafi (3), fjalët: "lëshon leje" zëvendësohen me fjalët: "zbaton trajnim".

Neni 45

Neni 112 ndryshon si vijon:

"(1) Për marrjen e lejes për punë si aktuar i autorizuar, personi doemos duhet që t'i plotësojë kushtet si vijojnë:

1) të ketë arsimin sipëror;

2) ta ketë dhënë provimin profesional, të nevojshëm për punë si aktuar i autorizuar;

3) të ketë së paku 1 vit përvojë pune, në sferën e sigurimit ose supervizionit të sigurimit;

4) të mos i jetë kumtuar dënimi me burgim për vepër penale kundër financimeve publike, kundër qarkullimit pagesor dhe ekonomisë, kundër detyrës zyrtare ose kundër qarkullimit juridik;

5) të mos ketë kryer funksionin e personit me të drejta dhe përgjegjësi të veçanta në shoqërinë për sigurim, ose te personi tjetër juridik ndaj të cilit është hapur procedura falimentuese;

6) të mos i jetë marrë paraprakisht leja për punë, si aktuar i autorizuar.

(2) Përveç dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, personi i cili e ka dhënë provimin profesional për kryerjen e punëve si aktuar i autorizuar jashtë vendit, mund ta marrë lejen për punë si aktuar i autorizuar në Republikën e Maqedonisë, nëse i plotëson edhe kushtet si vijojnë:

1) kualifikimi i personit të jetë me standardet jo më të ulëta, se standardet që kërkohen në pajtim me këtë ligj;

2) personi me sukses ta japë provimin me të cilin sigurohet se ai person ka dituri adekuate për ligjet dhe praktikën në Republikën e Maqedonisë, të nevojshme për punë si aktuar i autorizuar në Republikën e Maqedonisë.

(3) Agjencia për supervizionin e sigurimit, më afërsisht e përcakton mënyrën e realizimit të provimit profesional, për marrjen e lejes për punë si aktuar i autorizuar, dhe e organizon realizimin e të njëjtit.

(4) Agjencia për supervizionin e sigurimit, do të marrë aktvendim për heqjen e lejes për punë, si aktuar i autorizuar nëse:

1) leja është marrë me paraqitjen e të dhënave të pavërteta;

2) personi nuk i plotëson më tutje, kushtet nga paragrafi (1) pika 4 dhe 5 të këtij neni;

3) personi i ka shkelur rregullat e profesionit të aktuarit.

(5) Agjencia për supervizionin e sigurimit, është e obliguar që t'i informojë shoqëritë për sigurim, për personat të cilëve u është marrë leja e punës së aktuar i autorizuar.

(6) Supervizionin e punës së aktuarëve të autorizuar, e kryen Agjencia për supervizionin e sigurimit. Lidhur me supervizionin e punës së aktuarëve të autorizuar, do të zbatohen dispozitat nga nenet 159, 160, 165 dhe 166 të këtij ligji."

Neni 46

Titulli dhe neni 113, ndryshojnë si vijon:

"Caktimi i aktuarëve të autorizuar

Neni 113

(1) Shoqëria për sigurim, që ka marrë leje për kryerjen e punëve të sigurimit, është e obliguar që në afat prej 2 muajsh nga dita e regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, ta caktojë aktuarin e autorizuar.

(2) Shoqëria për sigurim, është e obliguar që ta informojë Agjencinë për supervizionin e sigurimit për aktuarin e autorizuar që e ka caktuar, në afat prej 5 ditësh nga dita e caktimit të tij.

(3) Nëse shoqëria për sigurim nuk e cakton aktuarin e autorizuar në afatin prej 2 muajsh, nga dita e regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, ose e cakton personin që nuk ka leje për punë si aktuar i autorizuar nga organi kompetent, atëherë Agjencia për supervizionin e sigurimit do ta caktojë personin e atillë, me këtë rast shpenzimet për angazhimin e aktuarit të autorizuar, do t'i bartë shoqëria për sigurim.

(4) Në rast se aktuari i autorizuar pushon që të kryejë punë të aktuarit në ndonjë shoqëri për sigurim, i njëjti është i obliguar që për këtë ta njoftojë Agjencinë për supervizionin e sigurimit, në afat prej 5 ditësh nga pushimi.

(5) Nëse aktuari i autorizuar pushon që të kryejë punë të aktuarit në shoqërinë për sigurim, shoqëria për sigurim është e obliguar që në afat prej 30 ditësh nga dita e pushimit të marrëveshjes, ta caktojë personin e ri që të kryejë punë të aktuarit dhe për këtë e informon Agjencinë për supervizion të sigurimit."

Neni 47

Titulli dhe neni 115, ndryshojnë si vijojnë:

"Përjashtimi i aktuarit të autorizuar

Neni 115

(1) Nëse Agjencia për supervizionin e sigurimit, merr aktvendim për heqjen e lejes për punë si aktuar i autorizuar, ose për shkak të paraqitjes së rasteve nga neni 114 i këtij ligji, ose në çfarëdo baze tjetër pushon angazhimi i aktuarit të autorizuar në shoqëri, shoqëria për sigurim është e obliguar që ta caktojë aktuarin tjetër të autorizuar, në afat prej 30 ditësh.

(2) Nëse shoqëria për sigurim nuk e cakton aktuarin tjetër të autorizuar në afatin nga paragrafi (1) i këtij neni, Agjencia për supervizionin e sigurimit, do të lëshojë urdhëresë për evitimin e paligjshmërive, dhe do të kërkojë që shoqëria për sigurim në afat prej 30 ditësh, ta caktojë aktuarin tjetër të autorizuar.

(3) Nëse shoqëria për sigurim, në afatin nga paragrafi (2) i këtij neni, nuk e cakton aktuarin e autorizuar, Agjencia për supervizionin e sigurimit me detyrë zyrtare do ta caktojë aktuarin e autorizuar, në llogari të shoqërisë për sigurim.

(4) Për shkarkimin e aktuarit të autorizuar, shoqëria për sigurim, është e obliguar që ta informojë Agjencinë për supervizionin e sigurimit, në afat prej tetë ditësh nga dita e shkarkimit. "

Neni 48

Në nenin 122 pas fjalëve: "standardet ndërkombëtare të kontabilitetit" shtohen fjalët: "dhe standardet ndërkombëtare për njoftimin financiar".

Neni 49

Në nenin 131 paragrafi (1), pika 3 ndryshon si vijon:

"3) rrjedhat monetare dhe ndryshimet në kapital".

Pas pikës 6 shtohet pikë e re 7, si vijon:

"7) gjendjen dhe strukturën e investimeve të kapitalit;".

Pikat 7, 8, 9, 10, 11, 12, dhe 13 bëhen pika 8, 9, 10, 11, 12, 13 dhe 14.

Neni 50

Titulli i Pjesës së dhjetë, ndryshon si vijon: "PËRFAQËSIMI DHE NDËRMJETËSIMI NË SIGURIM".

Titulli i Kreut 1, ndryshon si vijon:

"Përfaqësimi në sigurim".

Neni 51

Titulli dhe neni 133, ndryshojnë si vijojnë:

"Përfaqësimi në sigurim

Neni 133

(1) Përfaqësimi në sigurim sipas këtij ligji, paraqet përgatitjen dhe lidhjen e marrëveshjeve për sigurim, në emër dhe për llogari të një apo më tepër shoqërive për sigurim, të themeluara në bazë të këtij ligji, për prodhimet e sigurimit të cilat nuk konkurrojnë ndërmjet tyre.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, si përfaqësim në sigurim nuk konsiderohen punët e përgatitjes dhe lidhjes së marrëveshjeve për sigurim, nëse janë plotësuar të gjitha kushtet e shënuara:

1) marrëveshja për sigurim, kërkon njohjen vetëm të mbulimit sigurues, që garantohet me marrëveshje;

2) marrëveshja për sigurim, nuk është marrëveshje për sigurimin e jetës;

3) marrëveshja për sigurim, nuk e mbulon përgjegjësinë si rrezik;

4) veprimtaria themelore e personit i cili e bën përgatitjen dhe lidhjen e marrëveshjeve për sigurim, nuk është përfaqësimi në sigurim;

5) marrëveshja për sigurim, është e lidhur drejtpërdrejt me prodhimin ose shërbimin që e ofron personi, dhe e njëjta mbulon:

– rrezikun nga shkatërrimi ose dëmtimi i prodhimeve ose sendeve, ose

– rrezikun nga humbja ose dëmtimi i bagazhit ose rreziqet e tjera të lidhura me shërbime turistike, të kontraktuara përmes agjencisë turistike, dhe në rast kur marrëveshja përmban sigurimin e jetës ose përgjegjësisë si rrezik, dhe i njëjti lidhet si plotësim i rrezikut themelor, të lidhur me shërbimin turistik;

6) shuma e premisë vjetore bruto, është më e vogël se 500 euro me kundërvlerë në denarë, dhe afati i kontratës më i vogël se 5 vjet."

Neni 52

Titulli dhe neni 134, ndryshojnë si vijon:

"Përfaqësuesi në sigurim

Neni 134

(1) Përfaqësues në sigurim është personi fizik, i cili ka licencë për përfaqësues në sigurim, nga Agjencia për supervizionin e sigurimit.

(2) Përfaqësuesi në sigurim kryen punën e përgatitjes dhe lidhjen e marrëveshjeve për sigurim, në emër dhe për llogari të një apo më tepër shoqërive për sigurim, të themeluara në bazë të këtij ligji, për prodhimet e sigurimit, që nuk konkurrojnë ndërmjet tyre.

(3) Përfaqësuesi në sigurim, mund të kryejë edhe punë të vazhdimit dhe ndërprerjes së marrëveshjeve për sigurim, në bazë të pajtimit të të siguruarve.

(4) Përfaqësuesi në sigurim nga paragrafi (1) i këtij neni , mund të kryejë punë të përfaqësimit në sigurim, vetëm në bazë të marrëdhënies së punës ose raportit tjetër juridik (marrëveshjes për përfaqësim), me shoqërinë për përfaqësimin në sigurim, përkatësisht raport tjetër juridik (marrëveshjes për sigurim) me shoqërinë për sigurim.

(5) Personat që kryejnë punë të përgatitjes dhe lidhjes së marrëveshjeve për sigurim, në bazë të marrëdhënies së rregullt të punës në shoqëri, nuk konsiderohen si përfaqësues në sigurim, sipas këtij ligji.

(6) Si përfaqësues në sigurim konsiderohet edhe secili person i cili në mënyrë plotësuese në profesionin e vet themelor, kryen punë të përfaqësimit në sigurim, përkatësisht punë të përgatitjes dhe lidhjes së marrëveshjeve për sigurim, në emër dhe për llogari të një apo më tepër shoqërive për sigurim, të themeluara në bazë të këtij ligji, për prodhimet e sigurimit të cilat nuk konkurrojnë ndërmjet tyre.

(7) Personat të cilët në kontekstin e kryerjes së aktivitetit të vet profesional, u japin informata klientëve, lidhur me marrëveshjet për sigurim, e me këtë rast nuk kryejnë punë të përgatitjes dhe lidhjes së marrëveshjeve për sigurim, nuk konsiderohen si përfaqësues në sigurim.

(8) Përfaqësuesi në sigurim nuk guxon që në emër të vet dhe për llogari të vet, të arkëtojë premi ose kompensime të tjera për sigurim, nga kontraktuesi i sigurimit."

Neni 53

Pas nenit 134, shtohen trembëdhjetë nene të reja 134-a, 134-b, 134-v, 134-g, 134-d, 134-gj, 134-e, 134-zh, 134-z dhe 134-x, 134-i, 134-j dhe 134-k, si vijojnë:

"Shoqëria për përfaqësim në sigurim

Neni 134-a

(1) Shoqëria për përfaqësim në sigurim është personi juridik – shoqëri aksionare, me seli në Republikën e Maqedonisë, e cila kryen punë të përfaqësimit në sigurim, dhe e cila ka leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sigurim, nga Agjencia për supervizionin e sigurimeve.

(2) Shoqëria për përfaqësim në sigurim, nuk mund të jetë e regjistruar në Regjistrin qendror, pa marrë leje nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Fjalët: "përfaqësim në sigurim", përkatësisht fjalët e nxjerra nga të njëjtat, mund t'i regjistrojë në Regjistrin qendror dhe t'i shfrytëzojë në qarkullimin juridik, ekskluzivisht shoqëria për përfaqësimin në sigurim, e cila ka leje nga Agjencia për supervizionin e sigurimit.

(4) Shoqëria për përfaqësimin në sigurim, është e obliguar që në vend të dukshëm në lokalet e veta afariste, ta vendosë emrin e shoqërisë për sigurim që e përfaqëson.

Obligimet e përfaqësuesit në sferën e sigurimit dhe përgjegjësia e shoqërive të sigurimit

Neni 134-b

(1) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit përkatësisht përfaqësuesi në sferën e sigurimit mund të kryejë punë përfaqësimi kryekëput për shoqëri sigurimi të themeluara në përputhje me këtë ligj.

(2) Përfaqësuesi në sferën e sigurimit mund të kryejë vetëm punë për të cilat është i autorizuar prej shoqërisë së sigurimit përkatësisht prej shoqërisë së përfaqësimit në sferën e sigurimit.

(3) Për punën e përfaqësuesit në sferën e sigurimit përgjigjet shoqëria e sigurimeve përkatësisht shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit.

(4) Shoqëria e sigurimit përgjigjet për punën e shoqërisë së përfaqësimit në sferën e sigurimit përkatësisht për përfaqësuesin në sferën e sigurimit në pjesën e kryerjes së punëve të përfaqësimit në përputhje me marrëveshjen e lidhur për përfaqësim.

(5) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit përkatësisht përfaqësuesi në sferën e sigurimit përgjigjet për dëmin që do të shfaqet për shkak të përfaqësimit të rrejshëm, të pakujdesshëm apo për shkak të mosrespektimit të dispozitave nga marrëveshja e lidhur për përfaqësim.

Licenca përfaqësimi në sferën e sigurimit

Neni 134-v

(1) Përfaqësuesi i sigurimit mund të jetë person fizik i cili posedon licencë përfaqësimi në sferën e sigurimit e lëshuar nga Agjencia e supervizionit të sigurimit.

(2) Agjencia e supervizionit të sigurimit do t'i lëshojë licencë përfaqësimi në sferën e sigurimit personit i cili i plotëson kushtet si vijojnë:

1) ta ketë dhënë provimin profesional të përfaqësuesit në sferën e sigurimit;

2) të ketë së paku një vit përvojë pune nga fusha e sigurimit ose ndërmjetësimit në sferën e sigurimit;

3) ta njohë gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik;

4) të mos i jetë kumtuar dënim me burg për vepër penale kundër financave publike, kundër qarkullimit pagesor, kundër detyrës zyrtare ose kundër komunikacionit ligjor;

5) të mos i jetë kumtuar ndalim për kryerje të profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

6) të mos e ketë kryer funksionin e personit me të drejta dhe përgjegjësi të veçanta në shoqërinë e sigurimit ose në person tjetër juridik ndaj të cilit është hapur procedurë falimentimi.

(3) Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim për heqjen e licencës për përfaqësues në sferën e sigurimit, nëse:

1) licenca është fituar me të dhëna të pavërteta;

2) personi më nuk i përmbush kushtet nga paragrafi (2) pika 4 dhe 5 të këtij neni;

3) personi punon në kundërshtim me dispozitat e tjera të këtij ligji;

4) personi i shkel rregullat e mira dokesore afariste dhe rregullat e profesionit.

Kërkesë për fitimin e licencës për përfaqësues në sferën e sigurimit

Neni 134-g

(1) Kërkesë për fitim të licencës për përfaqësues në sferën e sigurimit paraqitet pranë Agjencisë së supervizionit të sigurimit.

(2) Sipas kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, Agjencia e supervizionit të sigurimit merr aktvendim me të cilin lëshohet licenca ose kërkesa refuzohet.

(3) Kërkesa që nuk i përmban dokumentet e nevojshme me aktvendim hidhet poshtë.

(4) Agjencia e supervizionit të sigurimit më për së afërmi do ta përcaktojë dokumentacionin e nevojshëm i cili i bashkëngjitet kërkesës për fitimin e licencës për përfaqësues në sferën e sigurimit.

Leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit

Neni 134-d

(1) Shoqëri e përfaqësimit në sferën e sigurimit është personi juridik-shoqëria aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë e cila ka leje për kryerjen e punëve të

përfaqësimit në sferën e sigurimit të lëshuar nga ana e Agjencisë së supervizionit të sigurimit.

(2) Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim për lëshimin e lejes për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit nëse janë përmbushur kushtet nga neni 134-gj dhe neni 234-e të këtij ligji.

(3) Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim për heqjen e lejes për kryerjen e veprimtarisë së përfaqësimit në sferën e sigurimit, nëse:

1) leja është fituar me të dhëna të pavërteta;

2) shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit më nuk i përmbush kushtet nga neni 134-gj dhe neni 134-e të këtij ligji;

3) shoqëria punon në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji;

4) shoqëria i shkel rregullat e mira dokesore afariste dhe rregullat e veprimtarisë.

(4) Leja për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit do të pushojë të vlejë nëse:

1) shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit nuk fillon ta kryejë veprimtarinë e përfaqësimit në sferën e sigurimit brenda gjashtë muajsh nga dita e lëshimit të lejes;

2) shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit e pezullon kryerjen e veprimtarisë përfaqësim në sferën e sigurimit më shumë se gjashtë muaj.

3) pas hapjes së procedurës për falimentim përkatësisht për likuidim.

(5) Në rastet nga paragrafi (4) i këtij neni, Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim me të cilin do të konstatojë se leja për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit ka pushuar të vlejë.

Kërkesë për fitimin e lejes për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit

Neni 134-gj

(1) Kërkesa për fitimin e lejes për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit nga neni 134-g të këtij ligji, paraqitet pranë Agjencisë së supervizionit të sigurimit.

(2) Kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, themeluesit e shoqërisë e kanë për detyrë t'ia bashkëngjisin:

1) propozim-statutin;

2) planin e punës;

3) provën se janë paguar mjete në para në emër të kapitalit aksionar në llogari të përkohshme të veçantë pranë bartësit të qarkullimit pagesor, në përputhje me paragrafin (2) të nenit 134-e të këtij ligji;

4) burimet e mjeteve për pagimin e kapitali;

5) vërtetimin nga institucioni kompetent për pagim me rregull të detyrimeve publike;

6) listën e aksionarëve me emër e mbiemër dhe me adresën e vendbanimit të personave fizikë dhe emërtimin dhe selinë e personave juridikë, si dhe të dhënat për shumën e përgjithshme nominale të aksioneve në zotërim dhe përqindjen e pjesëmarrjes në kapitalin aksionar të shoqërisë së sigurimit;

7) provat në lidhje me nenin 14 të këtij ligji;

8) propozim aktet e politikës afariste nga neni 149 të këtij ligji;

9) dokumentacionin në bazë të të cilit mund të konstatohet se shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit sa i përket kuadrit, teknikës dhe organizimit është e aftësuar për kryerjen e punëve të parapara me statutin e shoqërisë;

10) paramarrëveshjen ose marrëveshjen për përfaqësim të lidhur me shoqërinë e sigurimit e cila domosdo duhet të përmbajë dispozitë për mbikëqyrje permanente të shoqërisë së sigurimit mbi realizimin e marrëveshjes;

11) paramarrëveshje ose marrëveshje për sigurim nga përgjegjësia në përputhje me paragrafin (5) të nenit 134-e të këtij ligji;

12) provën për mosekzistim të lidhjes së kapitalit ose lidhjes menaxhuese me shoqëritë e sigurimit, me shoqëri të tjera të përfaqësimit në sferën e sigurimit ose me shoqëritë brokere të sigurimit;

13) programin për implementimin e masave për parandalimin e larjes së parave dhe financimit të terrorizmit.

(3) Krahas dokumentacionit nga paragrafi (2) i këtij neni, aksionarët-persona juridikë kërkesës ia bashkëngjisin:

– aktin e themelimit dhe listën e anëtarëve të organit menaxhues të personit juridik;

– ekstraktin nga regjistri në të cilin është regjistruar selia e personit juridik;

– kopjen nga libri aksionar, përkatësisht provën nga regjistër tjetër përkatës publik;

– raportin e revizionit nga shoqëria e autorizuar për revizion për dy vitet e fundit afarist.

(4) Sipas kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, Agjencia e supervizionit të sigurimit vendos me aktvendim me të cilin lëshohet leja ose kërkesa refuzohet.

(5) Kërkesa që nuk i përmban dokumentet e nevojshme me aktvendim hidhet poshtë.

Kushtet e fitimit të lejes për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit

Neni 134-e

(1) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit mund të themelohet si shoqëri aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë.

(2) Kapitali aksionar i nevojshëm për themelimin e shoqërisë së përfaqësimit në sferën e sigurimit kap shumën prej 15 000 euro në kundërvlerë në denarë sipas kursit të Bankës Popullore në ditën e pagimit.

(3) Edhe përkrah dispozitave nga paragrafi (2) i këtij neni, shoqëria përfaqësuese në sferën e sigurimit gjatë tërë aktivitetit e ka për detyrë ta mbajë vlerën e kapitalit aksionar në shkallë prej së paku 4% nga premia vjetore e sigurimit sipas marrëveshjeve të realizuara të sigurimeve.

(4) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit nuk guxon të jetë person i lidhur me shoqëri sigurimi apo me shoqëri tjetër të përfaqësimit në sferën e sigurimit.

(5) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit e ka për detyrë që t'i sigurojë obligimet e veta ndaj pronarëve të policave në rast të cenimit të dispozitave të marrëveshjes për përfaqësim deri në një shumë të siguruar, e cila në raport me ndonjë rast të siguruar të veçantë nuk guxon të jetë më e vogël se 250 000 euro dhe/ose në lidhje me të gjitha rastet e siguruara brenda një viti nuk guxon të jetë më e vogël se 500 000 euro.

(6) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit e ka për detyrë që të punësojë së paku një përfaqësues në sferën e sigurimit me orar të plotë pune i cili mbi bazë të marrëveshjes për punësim do të jetë personi përgjegjës në shoqërinë e përfaqësimit.

Neni 134-zh

Kryerja e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit nga ana e shoqërisë së përfaqësimit në sferën e sigurimit

(1) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit e ka për detyrë që t'i kryejë punët e përfaqësimit në sferën e sigurimit si veprimtari të vetme.

(2) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit nuk guxon të kryejë punë të sigurimit broker.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) dhe (2) të këtij neni, punë përfaqësimi në sferën e sigurimit mund të kryejë edhe banka së cilës i është lëshuar leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit nga Banka Popullore e RM-së. Banka Popullore e RM-së do të lëshojë leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit vetëm mbi bazë të pëlqimit paraprak nga Agjencia e supervizionit të sigurimit.

(4) Punë përfaqësimi në sferën e sigurimit në bankën nga paragrafi (3) i këtij neni mund të kryejnë vetëm personat të cilët posedojnë licencë për përfaqësim në sferën e sigurimit nga neni 134-v i këtij ligji.

Kryerja e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit në stacionet e kontrollit teknik

Neni 134-z

(1) Punë përfaqësimi në sferën e sigurimit në stacionet e kontrollit teknik të automjeteve mund të kryejë vetëm shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit e cila posedon leje prej Agjencisë së supervizionit të sigurimit për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit në stacionin për kontroll teknik.

(2) Gjatë lëshimit të lejes për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit në stacionet për kontroll teknik zbatohen dispozitat prej nenit 134-d deri në nenin 134-zh të këtij neni.

(3) Personi fizik ose juridik i cili është pronar apo ka të drejta të tjera reale mbi stacionin për kontroll teknik e ka për detyrë që nën kushte të njëjta ekonomike dhe nën kushte të tjera të njëjta t'u mundësojë shoqërive të përfaqësimit në sferën e sigurimit të cilave Agjencia e supervizionit të sigurimit u ka lëshuar leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit në stacionin për kontroll teknik, hapësirë dhe kushte të tjera për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit.

(4) Në qoftë se personi nga paragrafi (3) i këtij neni, nuk u mundëson hapësirë ose kushte të tjera për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit shoqërive të përfaqësimit në sferën e sigurimit në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni, apo i njëjti aplikon kushte të ndryshme ekonomike dhe kushte tjera të ndryshme, Agjencia e supervizionit të sigurimit do t'i kumtojë ndalim të kryerjes së veprimtarisë të përfaqësimit në sferën e sigurimit në stacionin për kontroll teknik.

(5) Punët e përfaqësimit në sferën e sigurimit nga paragrafi (1) i këtij neni, shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit e ka për detyrë t'i kryejë nën kushte të njëjta për të gjitha shoqëritë e sigurimit.

(6) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk guxon të arkëtojë provizione të ndryshme nga shoqëritë e sigurimit të cilat i përfaqëson dhe as gjatë ofrimit të prodhimeve të vë në pozitë të privilegjuar një shoqëri sigurimi karshi të tjerave.

(7) Ndaj punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit në stacionet për kontroll teknik nuk aplikohet ndalimi për lidhje të marrëveshjeve të sigurimit për prodhime të sigurimit të cilat i konkurrojnë njëra-tjetrës nga neni 133 i këtij ligji.

(8) Punë përfaqësimi në sferën e sigurimit në stacionin për kontroll teknik mund të kryejë shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit kryekëput vetëm në klasën e sigurimit të cekur në nenin 5 pikën 10 të këtij ligji.

(9) Agjencia e supervizionit të sigurimit i përcakton kushtet e nevojshme teknike, organizuese dhe ekonomike për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit nga paragrafi (1) dhe (3) të këtij neni.

Shoqëri të përfaqësimit në sferën e sigurimit prej vendeve anëtare

Neni 134-x

(1) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit prej vendit anëtar është person juridik me seli në vendin anëtar e cila posedon leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit nga ana e organit përkatës kompetent të atij vendi anëtar.

(2) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit prej vendit anëtar mund të kryejë punë të përfaqësimit në sferën e sigurimit në Republikën e Maqedonisë, përmes filialeve ose në mënyrë të drejtpërdrejtë.

(3) Dispozitat e nenit 133, 134, 134-a, 134-b, 134-v, 134-g, 134-d, 134-gj, 134-e, 134-zh dhe 134-z të këtij ligji, në mënyrë përkatëse aplikohen ndaj shoqërive të përfaqësimit në sferën e sigurimit nga paragrafi (1) i këtij neni, ndaj punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit të cilat shoqëria i kryen në territorin e Republikës së Maqedonisë.

Fillimi i kryerjes së punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit prej shoqërive të përfaqësimit në sferën e sigurimit të vendeve anëtare

Neni 134-i

(1) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit nga paragrafi (1) i nenit 134-x të këtij ligji, e cila planifikon të kryejë punë të përfaqësimit në sferën e sigurimit në Republikën e Maqedonisë, e ka për detyrë që për qëllimin e vet ta njoftojë organin kompetent të supervizionit të vendit anëtar në të cilin shoqëria ka seli.

(2) Organi kompetent i supervizionit nga paragrafi (1) i këtij neni, e ka për detyrë që brenda një muaji ta paraqesë njoftimin nga paragrafi (1) i këtij neni, pranë Agjencisë së supervizionit të sigurimit.

(3) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit mund të fillojë me punë përfaqësimi në sferën e sigurimit në Republikën e Maqedonisë brenda afatit prej një muaji nga dita e pranimit të njoftimit nga ana e organit kompetent të supervizionit të vendit anëtar, në përputhje me paragrafin (2) të këtij neni.

(4) Dispozitat e këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohen edhe mbi kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit nga ana e përfaqësuesve të sigurimit prej vendeve anëtare të cilët kryejnë punë përfaqësimi në Republikën e Maqedonisë.

(5) Organet kompetente të vendeve anëtare e kanë për detyrë që ndërmjet tyre të shkëmbejnë të dhëna dhe informata që kanë të bëjnë me përfaqësuesit e sigurimit dhe me shoqëritë e përfaqësimit në sferën e sigurimit, veçanërisht në rastet kur kundër tyre janë ndërmarrë masa për shkak të mosrespektimit të rregullave të shtetit në të cilin kryejnë punë përkatësisht veprimtari të përfaqësimit në sferën e sigurimit.

Kryerja e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit në vendet anëtare të Unionit Evropian

Neni 134-j

(1) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit e cila posedon leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sferën e sigurimit mund të kryejë punë të përfaqësimit në sferën e sigurimit në vendin anëtar, përmes filialeve ose në mënyrë të drejtpërdrejtë, në qoftë se i plotëson kushtet e parapara me rregullat e atij vendi anëtar.

(2) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit, e cila planifikon të fillojë të kryejë punë të përfaqësimit në sferën e sigurimit në vendin anëtar, e ka për detyrë që për qëllimin e vet ta njoftojë Agjencinë e supervizionit të sigurimit.

(3) Me kërkesë të organit kompetent të supervizionit të vendit anëtar, Agjencia e supervizionit të sigurimit e ka për detyrë që brenda afatit prej një muaji ta paraqesë njoftimin nga paragrafi (2) i këtij neni, pranë organit kompetent të supervizionit të vendit anëtar dhe për këtë ta njoftojë shoqërinë e përfaqësimit në sferën e sigurimit.

(4) Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit mund të fillojë me punë përfaqësimi në sferën e sigurimit në vendin anëtar brenda afatit prej një muaji nga dita e pranimit të njoftimit nga Agjencia e supervizionit të sigurimit, nga paragrafi (3) i këtij neni. Shoqëria e përfaqësimit në sferën e sigurimit mundet menjëherë të fillojë me punë përfaqësimi në sferën e sigurimit në vendin anëtar, në qoftë se organi kompetent i supervizionit të vendit anëtar nuk kërkon njoftim nga paragrafi (2) i këtij neni.

Përgjegjësitë e përfaqësuesve në sferën e sigurimit

Neni 134-k

Dispozitat prej nenit 49 deri në nenin 52 të këtij ligji, në mënyrë përkatëse zbatohen edhe mbi punën e përfaqësuesve në sferën e sigurimit.

Neni 54

Në neni 135 pas paragrafit (1), shtohet paragraf i ri (2) si vijon:

"(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, për punë të sigurimit broker nuk konsiderohen punët e ndërmjetësimit në kontraktimin e mbulimit të sigurimit dhe risigurimit dhe realizimit të kërkesave për dëme sipas realizimit të ngjarjes të dëmit të siguruar nëse janë përmbushur të gjitha kushtet si vijojnë:

1) marrëveshja e sigurimit kërkon njohjen vetëm të mbulimit të sigurimit i cili sigurohet me marrëveshjen;

2) marrëveshja e sigurimit nuk është marrëveshje për sigurimin e jetës;

3) marrëveshja e sigurimit nuk e mbulon përgjegjësinë si rrezik;

4) veprimtaria themelore e personit i cili kryen punë ndërmjetësimi në kontraktimin e mbulimit të sigurimit dhe risigurimit dhe realizimin e kërkesave për dëme sipas realizimit të ngjarjes të dëmit të siguruar nuk është kryerje e punëve të sigurimit broker;

5) marrëveshja e sigurimit është në mënyrë të drejtpërdrejtë e lidhur me prodhimin ose shërbimin të cilin e ofron personi dhe i njëjti e mbulon:

– rrezikun nga asgjësimi ose dëmtimi i prodhimeve ose sendeve; dhe

– rrezikun nga humbja ose dëmtimi i bagazhit ose rreziqe të tjera të ndërlidhura me shërbime turistike të kontraktuara përmes agjencisë turistike, dhe në rastet kur marrëveshja përmban sigurimin e jetës ose përgjegjësinë si rrezik dhe e njëjta kontraktohet si shtesë e rrezikut themelor në lidhje me shërbimin turistik;

6) shuma e bruto shpërblimit vjetor është më e vogël se 500 euro në kundërvlerë në denarë dhe kohëzgjatja e marrëveshjes së sigurimit të jetë më e vogël se 5 vite.

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Neni 55

Në nenin 137 pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3) si vijon:

"(3) Personat të cilët në kontekst të kryerjes së aktivitetit të tyre profesional u japin informata klientëve në lidhje me marrëveshjet e sigurimit me ç'rast nuk bëjnë ndërmjetësim në kontraktimin e mbulimit të sigurimit dhe risigurimit dhe në realizimin e kërkesave për dëme sipas realizimit të ngjarjes të dëmit të siguruar nuk konsiderohen si broker sigurimi në përputhje me këtë ligj."

Neni 56

Neni 138 ndryshohet si vijon:

"(1) Agjencia e supervizionit të sigurimit do të lëshojë licencë për broker sigurimi nëse personi i plotëson kushtet si vijojnë:

1) ta ketë dhënë provimin profesional për broker sigurimi;

2) të ketë së paku një vit përvojë nga fusha e sigurimit ose ndërmjetësimit në sigurimin;

3) ta njohë gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik;

4) të mos i jetë kumtuar dënim me burg për vepër penale kundër financave publike, kundër qarkullimit pagesor dhe ekonomisë, kundër detyrës zyrtare ose kundër komunikacionit ligjor;

5) të mos i jetë kumtuar ndalim për kryerje të profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

6) të mos e ketë kryer funksionin e personit me të drejta dhe përgjegjësi të veçanta në shoqëri sigurimi ose në person tjetër juridik ndaj të cilit është hapur procedurë falimentimi.

(2) Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim për heqjen e licencës të brokerit të sigurimit, nëse:

1) licenca është fituar me të dhëna të pavërteta;

2) personi më nuk i përmbush kushtet nga paragrafi (1) pika 4, 5 dhe 6 të këtij neni;

3) personi punon në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji;

4) personi i shkel rregullat e mira dokesore afariste dhe rregullat e veprimtarisë."

Neni 57

Në nenin 139 paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Agjencia e supervizionit të sigurimit do ta përcaktojë dokumentacionin i cili doemos duhet t'i bashkëngjitet kërkesës për fitimin e licencës nga paragrafi (1) i këtij neni."

Neni 58

Neni 145 ndryshohet si vijon:

"(1) Shoqëri sigurimi brokere është personi juridik-shoqëri aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë të cilës Agjencia e supervizionit të sigurimit i ka lëshuar leje për kryerjen e punëve të sigurimit broker.

(2) Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim për lëshimin e lejes për kryerjen e punëve të sigurimit broker nëse janë përmbushur kushtet nga nenet 146, 147, 148, 149, 150 dhe 150-a të këtij ligji.

(3) Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim për heqjen e lejes për kryerjen e punëve të sigurimit broker, nëse:

1) leja është fituar me të dhëna të pavërteta;

2) shoqëria e sigurimit broker nuk i përmbush kushtet nga nenet 146, 147, 148, 149, 150 dhe 150-a të këtij ligji;

3) shoqëria punon në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji;

4) shoqëria i shkel rregullat e mira dokesore afariste dhe rregullat e veprimtarisë.

(4) Leja për kryerjen e punëve të sigurimit broker do të pushojë të vlejë nëse:

1) shoqëria e sigurimit broker nuk fillon të kryejë punë të sigurimit broker brenda afatit prej gjashtë muajsh nga dita e lëshimit të lejes;

2) shoqëria e sigurimit broker e pezullon kryerjen e punëve të sigurimit broker më shumë se gjashtë muaj;

3) pas hapjes së procedurës për falimentim përkatësisht për likuidim.

(5) Në rastet e paragrafit (4) të këtij neni, Agjencia e supervizionit të sigurimit do të marrë aktvendim me të cilin do të konstatojë se leja për kryerjen e punëve të sigurimit broker ka pushuar të vlejë.

Neni 59

Neni 146 ndryshohet si vijon:

"(1) Kërkesa për fitimin e lejes për kryerjen e punëve të sigurimit broker paraqitet pranë Agjencisë së supervizionit të sigurimit.

(2) Kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, themeluesit e shoqërisë e kanë për detyrë t'ia bashkëngjisin:

1) propozim-statutin;

2) planin e punës;

3) provën se janë paguar mjete në para në emër të kapitalit aksionar në llogari të përkohshme të veçantë pranë bartësit të qarkullimit pagesor, në përputhje me nenin 148 të këtij ligji;

4) burimet e mjeteve për pagimin e kapitali;

5) vërtetimin nga institucioni kompetent për pagim me rregull të detyrimeve publike;

6) listën e aksionarëve me emër e mbiemër dhe me adresën e vendbanimit të personave fizikë dhe emërtimin dhe selinë e personave juridikë, si dhe të dhënat për shumën e përgjithshme nominale të aksioneve në zotërim dhe përqindjen e pjesëmarrjes në kapitalin aksionar të shoqërisë për sigurime;

7) provat në lidhje me nenin 14 të këtij ligji;

8) propozim-aktet të politikës afariste të cekura në neni 149 të këtij ligji;

9) dokumentacionin në bazë të të cilit mund të konstatohet se shoqëria e sigurimit broker sa i përket kuadrit, teknikës dhe organizimit është e aftësuar për kryerjen e punëve të parapara me statutin e shoqërisë;

10) paramarrëveshjen ose marrëveshjen për sigurim nga përgjegjësia në përputhje me nenin 150 të këtij ligji;

11) provën për mosekzistim të lidhjes së kapitalit ose lidhjes menaxhuese me shoqëritë e sigurimit, me shoqëritë e përfaqësimit në sferën e sigurimit ose me shoqëri të tjera të sigurimit broker dhe

12) programin për implementimin e masave për parandalimin e larjes së parave dhe financimit të terrorizmit.

(3) Krahas dokumentacionit nga paragrafi (2) i këtij neni, aksionarët-persona juridikë kërkesës ia bashkëngjisin:

– ktin e themelimit dhe listën e anëtarëve të organit menaxhues të personit juridik;

– kstraktin nga regjistri në të cilin është regjistruar selia e personit juridik;

– opjen nga libri aksionar, përkatësisht provë nga regjistër tjetër përkatës publik;

– aportin e revizionit nga shoqëria e autorizuar për revizion për dy vitet e fundit afarist."

Neni 60

Në nenin 148 paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Kapitali aksionar për themelimin e shoqërisë të sigurimit broker kap shumën prej 50 000 euro në kundërvlerë në denarë sipas kursit të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë në ditën e pagimit."

Pas paragrafit (3), shtohet paragraf i ri (4) si vijon:

"(4) Shoqëria e sigurimit broker, krahas dispozitave nga paragrafi (3) i këtij neni, gjatë gjithë punës e ka për detyrë ta mbajë vlerën e kapitalit aksionar në shumë prej më së paku 4% nga shpërblimi i realizuar i sigurimit sipas të gjitha marrëveshjeve të sigurimit në të cilat ka ndërmjetësuar.

Paragrafi (4) bëhet paragraf (5).

Neni 61

Titulli dhe neni 149 ndryshohen si vijon:

"Akte të politikës afariste të shoqërisë së sigurimit broker për përfaqësim në sferën e sigurimit

Neni 149

Akte të politikës afariste të shoqërisë së sigurimit broker për përfaqësim në sferën e sigurimit janë:

– bazat e politikës afariste;

– tarifa e shërbimeve të kryera dhe

– elaborati me projektin e rezultateve të pritura afariste për së paku një periudhë tre vjeçare."

Neni 62

Pas nenit 150, shtohet neni i ri 150-a, si vijon:

"Kryerja e punëve brokere të sigurimit në stacionet e kontrollit teknik

Neni 150-a

Dispozitat e nenit 134-z të këtij ligji, të cilat kanë të bëjnë me kryerjen e punëve të përfaqësimit në sigurimin, në stacionet e kontrollit teknik të automjeteve, në mënyrë përkatëse aplikohen edhe në kryerjen e punëve brokere të sigurimit në stacionet e kontrollit teknik".

Neni 63

Neni 151 ndryshohet si vijon:

"Shoqëria brokere e sigurimit dhe shoqëria për përfaqësimin në sigurimin, janë të obliguara që ta lajmërojnë Agjencinë e supervizionit të sigurimit për:

1) ndryshimin e të dhënave të futura në regjistrin tregtar;

2) strukturën dhe vëllimin e punëve brokere të sigurimit, gjegjësisht të punëve të përfaqësimit nëpër shoqëritë e caktuara të sigurimit, në bazë tremujore;

3) përmbushjen e obligimeve nga paragrafët (3) dhe (5) të nenit 134-e, nga paragrafi (4) i nenit 148 dhe nenit 150 të këtij ligji;

4) raportet juridike dhe ekonomike nga paragrafi (2) i nenit 141 të këtij ligji."

Neni 64

Titulli dhe neni 152 ndryshohen si vijojnë:

"Regjistri i përfaqësuesve në sigurimin, i shoqërive të përfaqësimit në sigurimin, i brokerave të sigurimit dhe i shoqërive brokere të sigurimit

Neni 152

(1) Agjencia për supervizionin e sigurimit, në përputhje me këtë ligj, mban regjistër për:

1) brokerat e sigurimit dhe shoqëritë brokere të sigurimit, të autorizuar për kryerjen e punëve brokere të sigurimit, në territorin e Republikës së Maqedonisë;

2) përfaqësuesit në sigurimin dhe shoqëritë e përfaqësimit në sigurimin, të cilat kanë licencë, gjegjësisht leje për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sigurimin.

(2) Çdo shoqëri e sigurimit, është e obliguar që të mbajë regjistër të përfaqësuesve në sigurimin, gjegjësisht të shoqërive për përfaqësimin në sigurimin, me të cilat ka lidhur kontratë për përfaqësim.

(3) Çdo shoqëri brokere e sigurimit, është e obliguar që të mbajë regjistër të brokerave të sigurimit, të cilët janë në marrëdhënie pune në atë shoqëri brokere të sigurimit.

(4) Çdo shoqëri për përfaqësimin në sigurimin, është e obliguar që të mbajë regjistër të përfaqësuesve në sigurimin, të cilët janë në marrëdhënie pune ose marrëdhënie tjetër juridike, në atë shoqëri për përfaqësim.

(5) Regjistrat nga paragrafi (1) deri (4) të këtij neni, janë publikë."

Neni 65

Titulli dhe neni 153, ndryshohen si vijojnë:

"Supervizioni i punës së përfaqësuesve në sigurimin, të shoqërive për përfaqësimin në sigurimin, të brokerave të sigurimit dhe të shoqërive brokere të sigurimit

Neni 153

(1) "Supervizionin e punës së brokerave të sigurimit, të shoqërive brokere të sigurimit, të përfaqësuesve në sigurimin dhe të shoqërive për përfaqësim, e zbaton Agjencia për supervizionin e sigurimit.

(2) Dispozitat e neneve 159, 160, 165 dhe 166 të këtij ligji, do të aplikohen në mënyrë përkatëse mbi zbatimin e supervizionit nga paragrafi (1) i këtij neni."

Neni 66

Titulli dhe neni 154 ndryshohen si vijojnë:

"Rregullat, realizimin e aftësimit dhe të provimeve për brokerat e sigurimit dhe të përfaqësuesve në sigurimin

Neni 154

(1) Agjencia e supervizionit të sigurimit, më për së afërmi i përcakton:

1) kushtet për fitimin dhe për kontrollimin e përgatitjes profesionale, të duhur për kryerjen e punëve brokere të sigurimit nga pika 1, paragrafi (1) i nenit 138 i këtij ligji

2) kushtet për fitimin dhe për kontrollimin e përgatitjes profesionale, të duhur për kryerjen e punëve të përfaqësimit në sigurimin nga neni 134-v, paragrafi (2) pika 1 e këtij ligji;

3) rregullat për metodën e mbajtjes së regjistrit nga neni 152 i këtij ligji;

4) përmbajtjen e raporteve nga neni 151 i këtij ligji, si edhe afatet e fundit dhe mënyrat e parashtrimit të të njëjtave.

(2) Organizimin e aftësimit dhe realizimin e provimeve për përgatitjen profesionale të kandidatëve për kryerjen e punëve brokere të sigurimit dhe të punëve të përfaqësimit në sigurimin, në përputhje me nenin 138, paragrafi (1), pika 1 dhe neni 134-v, paragrafi (2) pika 1 e këtij ligji, e zbaton Agjencia e supervizionit të sigurimit ose organi i autorizuar nga ajo".

Neni 67

Pas nenit 154 shtohen dy nene të reja 154-a dhe 154-b si vijojnë:

"Obligimet për dhënien e informatave nga ana e përfaqësuesit në sigurimin dhe brokerit të sigurimit

Neni 154-a

(1) Përfaqësuesi në sigurimin, gjegjësisht brokeri i sigurimit, është i obliguar që para lidhjes së kontratës së sigurimit, si edhe gjatë vazhdimit të të njëjtit, të siguruarit t'ia japë informatat në vijim:

1) emrin, mbiemrin dhe adresën;

2) regjistrin në të cilin është regjistruar dhe mënyrën e kontrollimit të tij;

3) shoqërinë për përfaqësimin në sigurimin, respektivisht shoqërinë brokere të sigurimit në të cilën punon;

4) nëse posedon vetë ose shoqëria për përfaqësimin në sigurimin, respektivisht shoqëria brokere e sigurimit në të cilën punon, më shumë se 10% të aksioneve me të drejtë vote, në shoqërinë e sigurimit me të cilën lidhet kontrata e sigurimit;

5) nëse shoqëria e sigurimit me të cilën lidhet kontrata e sigurimit ose personi i ndërlidhur me të, posedon më shumë se 10% të aksioneve me të drejtë vote, në shoqërinë për përfaqësimin në sigurimin, respektivisht në shoqërinë brokere të sigurimit;

6) të dhëna për mundësinë e procedurës jashtëgjyqësore, për zgjidhjen e kontesteve ndërmjet kontraktuesve të sigurimit.

(2) Brokeri i sigurimit, është i obliguar që analizën nga neni 140, paragrafi (2) i këtij ligji, ta përpilojë në bazë të numrit përkatësisht të madh të kontratave të sigurimit, të arritshme në treg, të cilat i mundësojnë dhënie të rekomandimeve në përputhje me kriteret profesionale, me qëllim që kontraktuesi i sigurimit përmes lidhjes së kontratës, t'i realizojë nevojat e veta.

(3) Brokeri i sigurimit, para lidhjes së kontratës është i obliguar që në bazë të të dhënave të fituara nga kontraktuesit e sigurimit, respektivisht të të siguruarve, t'i përcaktojë nevojat dhe dëshirat, si dhe shkaqet për dhënie këshill kontraktuesit të sigurimit, respektivisht të siguruarit, a që janë të ndërlidhura me kontratën e sigurimit.

Mënyra e dhënies së informatave nga ana e përfaqësuesit në sigurimin dhe brokerit të sigurimit

Neni 154-b

(1) Kontraktuesit të sigurimit, të dhënat nga neni 154-a i këtij ligji, i jepen:

1) Në formë të shkruar ose në medium tjetër të përhershëm, i cili është i arritshëm për kontraktuesin e sigurimit;

2) në mënyrë e cila është e kuptueshme për kontraktuesin e sigurimit;

3) në gjuhën maqedonase, përveç në qoftë se nuk është kontraktuar ndryshe.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, të dhënat mund të jepen edhe gojarisht, me kërkesë të kontraktuesit të sigurimit, në rastin kur nevojitet që menjëherë të kontraktohet mbulimi i sigurimit.

(3) Në rastet nga paragrafi (2) i këtij neni, të dhënat nga paragrafi (2) i këtij neni, doemos duhet të jepen në mënyrë të drejtpërdrejtë, pas lidhjes së kontratës për sigurim. "

Neni 68

Titulli dhe neni 155, ndryshohen si vijojnë:

"Shoqëritë brokere të sigurimit nga vendet anëtare

Neni 155

(1) Shoqëria brokere e sigurimit nga vendi anëtar, është person juridik me seli në vend anëtar i cili ka leje për kryerjen e punëve brokere të sigurimit nga organi kompetent përkatës i atij vendi.

(2) Shoqëria brokere e sigurimit nga vendi anëtar, mund të bëjë punë brokere të sigurimit në Republikën e Maqedonisë, përmes filialeve ose në mënyrë të drejtpërdrejtë.

(3) Dispozitat nga neni 135 deri 144 dhe neni 151 i këtij ligji, në mënyrë përkatëse aplikohen në shoqëritë brokere të sigurimit nga paragrafi (1) i këtij neni, në punët brokere të sigurimit të cilat shoqëria i kryen në territorin e Republikës së Maqedonisë."

Neni 69

Titulli dhe neni 156 ndryshohen si vijojnë:

"Fillimi me kryerjen e punëve brokere të sigurimit nga shoqëritë brokere të sigurimit nga vendet anëtare

Neni 156

(1) Shoqëria brokere e sigurimit nga paragrafi (1) i nenit 155 të këtij ligji, e cila ka ndërmend të bëjë punë brokere të sigurimit në territorin e Republikës së Maqedonisë, është e obliguar që për qëllimin e vet ta lajmërojë organin kompetent për supervizion të vendit anëtar në të cilin shoqëria ka seli.

(2) Organi kompetent për supervizionin nga paragrafi (1) i këtij neni, është i obliguar që në afat prej një muaji ta paraqesë lajmërimin nga paragrafi (1) i këtij, neni pranë Agjencisë për supervizionin e sigurimit.

(3) Shoqëria brokere e sigurimit, mund të fillojë të kryejë punë brokere të sigurimit në territorin e Republikës së Maqedonisë, në afat prej një muaji prej ditës së pranimit të lajmërimit nga organi kompetent për supervizion të vendit anëtar, në përputhje me paragrafin (2) të këtij neni.

(4) Dispozitat e këtij neni, në mënyrë përkatëse aplikohen edhe për kryerjen e punëve brokere të sigurimit nga ana e brokerave të sigurimit - personat fizikë në Republikën e Maqedonisë.

(5) Organet kompetente të vendeve anëtare, janë të obliguar që ndërmjet veti të këmbejnë të dhëna dhe informacione, të cilat kanë të bëjnë me brokerat e sigurimit dhe me shoqëritë brokere të sigurimit, veçanërisht në rastet kur kundër tyre janë caktuar masa, për shkak të mosrespektimit të rregullave të shtetit në të cilin kryejnë punë brokere të sigurimit."

Neni 70

Pas nenit 156, shtohet neni i ri 156-a, si vijon:

"Kryerja e punëve brokere të sigurimit në vendet anëtare

Neni 156-a

(1) Shoqëria brokere e sigurimit, e cila ka leje për kryerjen e punëve brokere të sigurimit, mund të kryejë punë brokere të sigurimit në territorin e vendit anëtar, përmes filialit ose në mënyrë të drejtpërdrejtë, në qoftë se i përmbush kushtet e parapara me rregullat e atij vendi anëtar.

(2) Shoqëria brokere e sigurimit, e cila ka ndërmend të fillojë të kryejë punë brokere të sigurimit në territorin e vendit anëtar, është e obliguar që për qëllimin e saj ta lajmërojë Agjencinë e supervizionit të sigurimit.

(3) Me kërkesë të organit kompetent të supervizionit nga vendi anëtar, Agjencia e supervizionit të sigurimit, është e obliguar që në afat prej një muaji ta paraqesë lajmërimin nga paragrafi (2) i këtij neni pranë organit kompetent të supervizionit të vendit anëtar dhe për atë ta lajmërojë shoqërinë brokere të sigurimit.

(4) Shoqëria brokere e sigurimit, mund të fillojë të kryejë punë brokere të sigurimit në territorin e vendit anëtar, në afat prej një muaji prej ditës së pranimit të lajmërimit nga Agjencia për supervizionin e sigurimit nga paragrafi (3) i këtij neni. Shoqëria brokere e sigurimit, mundet menjëherë të fillojë të kryejë punë brokere të sigurimit në territorin e vendit anëtar, në qoftë se organi kompetent i supervizionit nga vendi anëtar, nuk kërkon lajmërim nga paragrafi (2) i këtij neni."

Neni 71

Pas nenit 158, shtohet Pjesa e re e Dhjetë – A dhe njëzet nene të reja 158-a, 158-b, 158-v, 158-g, 158-d, 158-gj, 158-e, 158-zh, 158-z, 158-x, 158-i, 158-j, 158-k, 158-ll, 158-l, 158-m, 158-n, 158-nj, 158-o dhe 158-p, si vijojnë:

"PJESA E DHJETË-A
AGJENCIA E SUPERVIZIONIT TË SIGURIMIT

Kreu 1
Statusi i Agjencisë për supervizionin e sigurimit

Statusi i Agjencisë për supervizionin e sigurimit

Neni 158-a

(1) Agjencia për supervizionin e sigurimit, (në tekstin e mëtejmë: Agjencia), themelohet si trup rregullator autonom dhe i pavarur, me autorizime publike të përcaktuara në këtë ligj.

(2) Agjencia, në suazat e kompetencave dhe të autorizimeve të veta, kujdeset për funksionimin e ligjshëm dhe efikas në tregun e sigurimit, me qëllim të mbrojtjes së të drejtave të pronarëve dhe të shfrytëzuesve të sigurimit.

(3) Agjencia fiton cilësinë e personit juridik, me regjistrimin në regjistrin e personave të tjerë juridik, që mbahet në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë.

(4) Selia e Agjencisë është në Shkup.

(5) Agjencia, për punën e vet përgjigjet para Kuvendit të Republikës së Maqedonisë.

Kompetencat e Agjencisë

Neni 158-b

(1) Agjencia i ka kompetencat në vijim:

1) e realizon supervizionin e shoqërive të sigurimit, të shoqërive brokere të sigurimit, të shoqërive për përfaqësimin në sigurim, të brokerave të sigurimit, të përfaqësuesve në sigurim dhe të Byrosë Nacionale të Sigurimit;

2) lëshon dhe heq leje, pëlqime dhe licenca në bazë të këtij ligji dhe të ligjeve të tjerë në kompetencën e saj;

3) kumton masa të supervizionit, në përputhje me ligjin;

4) nxjerr akte nënligjore nga sfera e sigurimit;

5) jep propozime për nxjerrjen e ligjeve nga sfera e sigurimit, pranë Ministrisë së Financave;

6) është anëtare në organet e Asociacionit ndërkombëtar të supervizorëve të sigurimit dhe në organet e Këshillit Evropian të supervizorëve të sigurimit dhe në organet supervizore të sigurimit pensional vullnetar;

7) bashkëpunon me institucionet supervizore kompetente të tjera, në tregun e financave në Republikën e Maqedonisë;

8) e nxit zhvillimin e sigurimit në Republikën e Maqedonisë;

9) e zhvillon vetëdijen e opinionit për rolin e sigurimit dhe për rolin e supervizionit të sigurimit; dhe

10) bën punë të tjera në përputhje me ligjin.

(2) Aktet nënligjore të cilat i nxjerr Agjencia, botohen në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Statuti i Agjencisë

Neni 158-v

Agjencia miraton Statut me të cilin rregullohet organizimi i brendshëm, administrimi dhe udhëheqja, procedurat për nxjerrjen e akteve, mënyra dhe kushtet për punësimin në Agjencinë si edhe çështje të tjera me rëndësi për punën e Agjencisë.

Përgjegjësia e Agjencisë

Neni 158-g

(1) Agjencia nuk përgjigjet për autenticitetin, për tërësinë dhe për saktësinë e të dhënave të përmbajtura në raportet tremujore dhe vjetore të shoqërive të sigurimit, të dorëzuara pranë Agjencisë dhe në opinion.

(2) Anëtarët e Këshillit të ekspertëve dhe të punësuarit në Agjencinë, nuk përgjigjen për dëmin që ka ndodhur në punë, me kusht që personi të ketë vepruar në mënyrë të ndershme dhe të ndërgjegjshme.

(3) Dëmi i shkaktuar për shkak të punës joligjore të anëtarit të Këshillit të ekspertëve ose të personit të punësuar në Agjencinë, kompensohet nga mjetet e Agjencisë, sipas rregullave të përgjithshme për kompensimin e dëmit.

(4) Në rast të kontestit gjyqësor në të cilin paditet anëtari i Këshillit të ekspertëve ose i punësuari në Agjencinë, për shkak të kryerjes së detyrave të tij zyrtare, Agjencia siguron përfaqësim juridik dhe i mbulon shpenzimet e mbrojtjes.

(5) Nëse me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor, është përcaktuar se anëtari i Këshillit të ekspertëve ose i punësuari në Agjencinë, me paramendim ose prej pakujdesisë ka bërë shkelje të detyrave të punës;

1) anëtari i Këshillit të ekspertëve ose i punësuari, është i obliguar që t'ia kompensojë Agjencisë shpenzimet nga paragrafi (4) i këtij neni dhe

2) nuk aplikohet paragrafi (3) i këtij neni, respektivisht anëtari i Këshillit të ekspertëve ose i punësuari janë përgjegjës për dëmin e krijuar.

Kreu 2
Organet e Agjencisë

Organet e Agjencisë

Neni 158-d

Organet e Agjencisë janë, Këshilli i ekspertëve dhe Drejtori i Agjencisë.

Këshilli i ekspertëve

Neni 158-gj

(1) Këshilli i ekspertëve i Agjencisë, përbëhet prej pesë anëtarësh prej të cilëve njëri është kryetar.

(2) Kryetarin dhe 4 anëtarët e Këshillit të ekspertëve të Agjencisë, i zgjedh dhe shkarkon Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

(3) Mandati i anëtarëve të Këshillit të ekspertëve është 5 vjet, me mundësi për edhe një rizgjedhje.

(4) Me përjashtim të paragrafit (3) të këtij neni, në mandatin e parë të konstituimit të Këshillit të ekspertëve, kryetari dhe një anëtar emërohen për pesë vjet, dy anëtarë emërohen për katër vjet, kurse një anëtar emërohet për tri vjet. Se cili prej anëtarëve do të emërohet për pesë, katër ose tri vjet vendos Kuvendi i Republikës së Maqedonisë në bazë të propozimit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë nga paragrafi (2) i këtij neni.

(5) Anëtarët e Këshillit të ekspertëve, mund të shkarkohen nga ana e Kuvendit të Republikës së Maqedonisë edhe para skadimit të mandatit, vetëm në rast të përmbushjes të së paku njërit nga kushtet e paraparë në nenin 158-z të këtij ligji.

(6) Kur ndonjë anëtar i Këshillit të ekspertëve, do të pushojë me kryerjen e detyrës para skadimit të mandatit, në vendin e tij emërohet person tjetër me mandat deri në skadimin e mandatit të anëtarit të cilit i pushon kryerja e detyrës.

(7) Kryetari dhe së paku dy anëtarë të Këshillit, të cilët në bazë të propozimit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë nga paragrafi (2) i këtij neni i përcakton Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, janë profesionalisht të angazhuar në Agjenci me orar të plotë të punës, dhe nuk mund të kenë funksion tjetër dhe të jenë të punësuar në vend tjetër pune ose të pranojnë kompensim tjetër, përveç rrogës dhe shtesave të tjera të rrogës në përputhje me Ligjin për marrëdhëniet e punës dhe me marrëveshjen kolektive, si edhe kompensimet nga honorarët e kohëpaskohshëm edukativ dhe autorial.

Kushtet për zgjedhjen e anëtarëve të Këshillit të ekspertëve

Neni 158-e

(1) Anëtar i Këshillit të ekspertëve të Agjencisë, mund të zgjidhet personi i cili i përmbush kushtet në vijim:

1) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë;

2) të ketë kryer arsim sipëror;

3) të jetë ekspert i pranuar në sferën e sigurimit, të financave ose të së drejtës tregtare dhe të ketë së paku 5 vjet përvojë pune, në sferën e sigurimit ose të financave.

(2) Anëtar i Këshillit të ekspertëve të Agjencisë, nuk mund të emërohet personi:

1) të cilit i është kumtuar dënimi me burg, për vepër penale kundër financave publike, kundër qarkullimit të pagesave dhe ekonomisë, kundër detyrës zyrtare ose kundër qarkullimit juridik;

2) të cilit i është kumtuar ndalesa për kryerjen e profesionit, e veprimtarisë ose e detyrës;

3) i cili është funksionar që udhëheq me organ shtetëror ose me organ të administratës shtetërore;

4) i cili është anëtar i organit të administrimit, i organit mbikëqyrës ose personi i punësuar në shoqërinë e sigurimit, në shoqërinë brokere të sigurimit ose person tjetër juridik mbi të cilin supervizionin e zbaton Agjencia;

5) i cili është aksionar në shoqërinë e sigurimit, në shoqërinë brokere të sigurimeve, në shoqërinë për përfaqësimin në sigurimin ose person tjetër juridik, mbi të cilin supervizionin e bën Agjencia;

6) i cili është anëtar i organeve të partisë politike;

7) i cili është deputet ose person, i cili kryen detyrë tjetër në të cilën është emëruar nga Qeveria ose nga Kuvendi i Republikës së Maqedonisë;

(3) Kryetari dhe anëtarët e Këshillit të ekspertëve, janë të obliguar që punën e vet ta kryejnë në mënyrë profesionale dhe në mënyrë në të cilën nuk do ta sjellin në pyetje pavarësinë dhe autonominë e Agjencisë.

(4) Është e ndaluar çfarëdo forme e ndikimit mbi punën e Këshillit të ekspertëve, e cila do të mund të ndikonte mbi pavarësinë dhe autonominë e Agjencisë.

(5) Të punësuarit në Agjencinë, nuk guxojnë të jenë anëtarë të organeve të shoqërive të sigurimit ose të personave të tjerë juridikë, mbi të cilët Agjencia bën supervizion, dhe nuk guxojnë të kryejnë detyra të caktuara për ata persona juridikë.

Të drejtat e kryetarit, të anëtarëve të Këshillit të ekspertëve, të Drejtorit dhe të të punësuarve

Neni 158-zh

(1) Gjatë kohës së kryerjes të detyrës së vet, kryetari dhe anëtarët e Këshillit të ekspertëve, të cilët janë profesionalisht të angazhuar në Agjencinë, me orar të plotë të punës, drejtori dhe të punësuarit në Agjencinë, kanë të drejtë në rrogë, në shtesa të rrogës dhe kompensime të tjera, në përputhje me Ligjin për marrëdhëniet e punës dhe marrëveshjen kolektive.

(2) Anëtarët e Këshillit të ekspertëve, të cilët nuk janë profesionalisht të angazhuar në Agjencinë, kanë të drejtë në kompensim mujor dhe në kompensimin e shpenzimeve të tjera, të përcaktuara me Statutin dhe me aktet tjera të Agjencisë.

(3) Mjetet për rrogën, për shtesat e rrogës, për kompensimin mujor dhe kompensimet tjera të kryetarit dhe të anëtarëve të Këshillit të ekspertëve, të Drejtorit dhe të të punësuarve në Agjencinë, sigurohen nga mjetet e Agjencisë, të përcaktuara me planin financiar vjetor dhe të njëjtat doemos duhet të jenë në lartësi të përafërt me rrogat në sektorin e financave në Republikën e Maqedonisë, duke i përfshirë rrogat në shoqëritë e sigurimit.

(4) Kryetari, anëtarët e Këshillit të ekspertëve të cilët janë profesionalisht të angazhuar në Agjencinë, Drejtori dhe të punësuarit në Agjencinë, nuk kanë status të nëpunësve shtetërorë.

(5) Kryetari, anëtarët e Këshillit të ekspertëve, Drejtori dhe të punësuarit në Agjencinë, kanë të drejtë të bëjnë punë profesionale dhe shkencore, si edhe të marrin pjesë në punën e shoqatave profesionale dhe shkencore.

(6) Kryetari dhe anëtarët e Këshillit të ekspertëve, Drejtori dhe të punësuarit në Agjencinë, gjatë kohëzgjatjes së mandatit të tyre gjegjësisht të marrëdhënies së punës, nuk guxojnë të pranojnë kurrfarë kompensimesh ose pagimesh, të pranojnë funksion ose punësim ose t'u japin çfarëdo shërbimesh subjekteve mbi të cilët zbatojnë supervizion, si dhe personave të cilët janë të ndërlidhur me ta, në përputhje me këtë ligj.

Shkarkimi i anëtarëve të Këshillit të ekspertëve të Agjencisë

Neni 158-z

Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, mundet para skadimit të mandatit për të cilin është emëruar, të shkarkojë anëtar të Këshillit të ekspertëve ose kryetarin e Këshillit nëse:

1) vetë e kërkon atë;

2) e humb aftësinë për punë;

3) e shkel obligimin për mbrojtjen e të dhënave sekrete nga neni 158-ll i këtij ligji;

4) ka munguar paarsyeshëm në tre seanca të njëpasnjëshme të Këshillit ose, ka munguar paarsyeshëm gjithsej 5 seanca gjatë një viti;

5) në qoftë se nuk i përmbush më kushtet nga paragrafi (2) dhe (3) të nenit 158- e, të këtij ligji;

Kompetencat e Këshillit të ekspertëve

Neni 158-x

Këshilli i ekspertëve i Agjencisë:

1) nxjerr akte nënligjore në përputhje me këtë ligj dhe me ligje të tjera;

2) vendos për lëshimin ose për heqjen e lejeve, për dhënien ose për heqjen e pëlqimeve, për mënjanimin e paligjshmërive në supervizionet e zbatuara dhe çështje të tjera të caktuara për të cilat, në përputhje me ligjin, vendimet i merr Agjencia, përveç nëse nuk është përcaktuar ndryshe në këtë ligj;

3) kumton masa ndaj shoqërive të sigurimit, ndaj shoqërive brokere të sigurimit, ndaj shoqërive për përfaqësimin në sigurim dhe ndaj personave të tjerë juridikë dhe fizikë, mbi të cilët, në përputhje me ligjin, supervizionin e zbaton Agjencia;

4) ndërmerr masa të tjera, për zbatimin e këtij ligji dhe të rregullave të tjera, të cilat janë në kompetencën e tij;

5) e nxjerr Statutin e Agjencisë;

6) miraton program vjetor dhe plan financiar të Agjencisë;

7) nxjerr Libër tarifor;

8) përpilon raporte për gjendjen në tregun e sigurimit dhe raporte vjetore për punën e Agjencisë;

9) miraton plane vjetore për punën e Agjencisë; dhe

10) kryen punë të tjera, të përcaktuara me ligjin dhe me statutin.

Vendimmarrja e Këshillit të ekspertëve që ka të bëjë me nxjerrjen e rregullave

Neni 158-i

(1) Këshilli i ekspertëve vendos në seanca.

(2) Këshilli i ekspertëve, mund të marrë vendime nga kompetenca e tij, në qoftë se në seancë janë të pranishëm shumica e anëtarëve të tij.

(3) Vendimet e Këshillit të ekspertëve janë të marra në qoftë se për të njëjtat kanë votuar shumica e anëtarëve të pranishëm në seancë, me atë që kryetari dhe anëtarët e Këshillit të ekspertëve nuk mund të abstenojnë nga votimi.

Drejtori i Agjencisë

Neni 158-j

(1) Me Agjencinë udhëheq Drejtori. Në rast të mungimit ose të pengimit të Drejtorit, Drejtorin e zëvendëson i punësuar në Agjencinë, i emëruar nga Këshilli i ekspertëve.

(2) Drejtori i Agjencisë:

1) e prezanton dhe e përfaqëson Agjencinë para personave të tretë;

2) organizon dhe siguron zbatim ligjor të aktiviteteve nga fushëveprimi i Agjencisë;

3) e organizon dhe e udhëheq punën e Agjencisë, kujdeset për përkryerjen profesionale të të punësuarve në Agjencinë dhe për pranimin dhe përjashtimin e të punësuarve nga puna, pas pëlqimit paraprak të shumicës së anëtarëve të Këshillit;

4) merr pjesë në punën e seancave të Këshillit të ekspertëve, paraqet raporte për aktivitetet e Agjencisë në periudhën ndërmjet dy seancave, u jep udhëzime të punësuarve në Agjencinë dhe e kontrollon zbatimin e tyre;

5) i nënshkruan aktet dhe aktvendimet e Agjencisë, për të cilat është i autorizuar nga Këshilli i ekspertëve;

6) e kontrollon zbatimin e aktvendimeve të Agjencisë; dhe

7) kryen punë të tjera të parapara me këtë ligj, me statutin ose me akt tjetër të Agjencisë.

Zgjedhja dhe shkarkimi i drejtorit

Neni 158-k

(1) Drejtori i Agjencisë e emëron Këshillin e ekspertëve me konkurs publik. Mandati i drejtorit është 5 vjet me të drejtë edhe për një rizgjedhje.

(2) Për drejtor të Agjencisë mund zgjidhet personi i cili i përmbush kushtet si vijonë:

1) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë;

2) të ketë arsim të kryer sipëror;

3) të jetë ekspert i pranuar në sferën e sigurimit, financave ose të drejtës tregtare dhe të ketë së paku 5 vjet përvojë pune në sferën e sigurimit ose financave.

(3) Për drejtor i Agjencisë nuk mund të emërohet personi:

1) të cilit i është kumtuar dënim me burg për vepër penale kundër financave publike, kundër qarkullimit të pagesave dhe ekonomisë, kundër detyrës zyrtare ose kundër komunikimit juridik;

2) të cilit i është kumtuar ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

3) i cili është funksionar që udhëheq me organin shtetëror ose organin e administratës shtetërore;

4) i cili është anëtar i organit udhëheqës, organit mbikëqyrës ose person i punësuar në shoqërinë për sigurim, shoqëri brokere për sigurim ose person tjetër juridik mbi të cilin supervizionin e zbaton Agjencia;

5) i cili është aksionar në shoqërinë për sigurim, shoqërinë brokere për sigurim, shoqërinë për përfaqësimin në sigurim ose person tjetër juridik mbi të cilin supervizionin e zbaton Agjencia;

6) i cili është anëtar i organit të partisë politike; dhe

7) i cili është deputet ose person i cili kryen detyrë tjetër në të cilën është emëruar nga Qeveria ose Kuvendi i Republikës së Maqedonisë.

(4) Drejtori i Agjencisë është i obliguar që punën e vet ta kryejë në mënyrë profesionale dhe në mënyrë në të cilën nuk do ta sjellë në pyetje pavarësinë dhe mëvetësinë e Agjencisë.

(5) Çfarëdo qoftë forme e ndikimit ndaj punës së drejtorit e cila mund të ndikojë ndaj pavarësisë dhe mëvetësisë së Agjencisë është e ndaluar.

(6) Drejtori i Agjencisë nuk guxon të jetë anëtar i organeve të shoqërive për sigurim ose person tjetër juridik ndaj të cilëve Agjencia kryen supervizion dhe nuk guxon të kryejë detyra të veçanta për ata persona juridikë.

(7) Drejtori i Agjencisë do të shkarkohet në qoftë se:

– nuk i plotëson më kushtet nga paragrafët (3), (4), (5) ose (6) nga ky nen;

– vetë e kërkon këtë,

– e humb aftësinë e punës; dhe

– shkel obligimin për mbrojtjen e të dhënave të besueshme nga neni 158-ll të këtij ligji.

Mbrojtja e të dhënave të besueshme

Neni 158-ll

(1) Anëtarët e Këshillit të ekspertëve, drejtori dhe të punësuarit në Agjenci janë të obliguar t'i ruajnë të dhënat e besuara të cilat kanë të bëjnë me subjektet ndaj të cilave Agjencia kryen supervizion dhe të dhënat tjera lidhur me faktet dhe rrethanat që i kanë zbuluar gjatë realizimit të punës së tyre, me përjashtim të të dhënave të cilat, sipas dispozitave të këtij ligji, janë publike. Obligimi për mbrojtjen e të dhënave të besuara mbetet edhe pas skadimit të funksionit të tyre ose punësimit.

(2) Të dhënat të marra gjatë punës në Agjenci, mund t'u zbulohen vetëm:

1) të punësuarve në Agjenci dhe anëtarëve të Këshilli të ekspertëve për shkak të zbatimit të obligimeve të tyre zyrtare;

2) organeve tjera kompetente për supervizion të institucioneve financiare në Republikën e Maqedonisë, me kusht që Memorandumi për mirëkuptim të mundësojë zbulimin e të dhënave të tilla;

3) organeve dhe institucioneve për zbatimin e ligjeve;

4) gjykatave kompetente; dhe

5) supervizioneve siguruese nga vende të tjera në pajtim me Memorandumin për mirëkuptim ose marrëveshjeve ndërkombëtare.

Kreu 3

Mjetet për punë
Mjete për punë të Agjencisë

Neni 158-l

(1) Puna e Agjencisë në pajtim me këtë ligj, financohet nga kompensimet që Agjencia i arkëton nga shoqëritë për sigurim, shoqëritë brokere për sigurim, shoqëritë për përfaqësimin në sigurim dhe personat tjerë ndaj të cilëve supervizionin e zbaton Agjencia, duke përfshirë si vijon:

1) kompensimin vjetor për zbatimin e supervizionit të shoqërive për sigurim, shoqërive brokere për sigurim dhe shoqërive për përfaqësimin në sigurinë shumë prej më se 0.8% nga premia bruto vjetore e përgjithshme e shoqërive për sigurim gjegjësisht të hyrat vjetore të përgjithshme nga provizione të shoqërive brokere për sigurim dhe shoqëritë për përfaqësimit në sigurim;

2) kompensimet për dhënien e lejeve për kryerjen e punëve të sigurimit dhe lejeve tjera nga neni 31 të këtij ligji;

3) kompensimeve për dhënien e lejeve për kryerjen e punëve brokere për sigurim dhe punë të përfaqësimit në sigurim;

4) kompensimeve për dhënien e licencave për brokerë sigurimi dhe përfaqësues në sigurim;

5) kompensimeve për dhënien e lejeve për kryerjen e punëve të aktuar të autorizuar;

6) kompensimeve për dhënien e pajtueshmërisë nga neni 66 të këtij ligji;

7) kompensimeve për masa të kumtuara të supervizionit; dhe

8) donacioneve, huave dhe ndihmave të tjera financiare dhe teknike.

(2) Agjencia miraton Listën e tarifës me të cilën përcaktohet përmbajtja dhe lartësia e kompensimeve dhe detyrimeve nga paragrafi (1) të këtij neni. Lista e tarifës botohet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(3) Lartësia e kompensimeve të përcaktuara me Listën e tarifës duhet të jenë adekuate me shpenzimet reale të nevojshme për realizimin e shërbimeve të Agjencisë.

(4) Agjencia do të përcaktojë mënyrën dhe afatet për pagimin e kompensimeve nga paragrafi (1) të këtij neni.

(5) Shoqëritë për sigurim dhe personat tjera ndaj të cilëve supervizionin e zbaton Agjencia janë të obliguara që t'i paguajnë kompensimet nga paragrafi (1) të këtij neni në llogari të veçantë të Agjencisë në pajtim me Listën e tarifës nga paragrafi (2) të këtij neni.

(6) Nëse shoqëria për sigurim nuk e paguan kompensimin në afatin e përcaktuar nga Agjencia, Agjencia me aktvendim do të realizojë arkëtim të detyrueshëm të kompensimeve nga ana e shoqërisë për sigurim, në pajtim me dispozitat për zbatim.

Fondi rezervë i Agjencisë

Neni 158-m

Në qoftë se gjatë vitit afarist paraprak Agjencia realizon të hyra tepricë mbi shpenzimet e realizuara, teprica e realizuar e mjeteve ndahet në fondin rezervë të Agjencisë në shumën e përcaktuar me planin financiar të Agjencisë.

Mbulimi i humbjes

Neni 158-n

Në qoftë se gjatë vitit afarist paraprak Agjencia bën më tepër shpenzime në lidhje me të hyrat e realizuara, mungesa e mjeteve kompensohet nga Fondi rezervë i Agjencisë.

Llogaria vjetore dhe plani financiar i Agjencisë

Neni 158-nj

(1) Këshilli i ekspertëve është i obliguar që më së voni deri 31 mars në vitin në vijim të miratojë llogari vjetore të përgatitur në pajtim me standardet ndërkombëtare për njoftim financiar dhe plan financiar për vitin vijues.

(2) Para miratimit të planit financiar puna e Agjencisë në pajtim me këtë ligj financohet në pajtim me vendimin për financim të përkohshëm të cilin e merr Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e Këshillit të ekspertëve.

(3) Llogaria vjetore e Agjencisë doemos duhet të revidohet nga ana e revizorit të autorizuar të pavarur.

(4) Agjencia është e obliguar t'ia paraqesë llogarinë vjetore bashkë me mendimin dhe raportin e revizorit të autorizuar, si dhe planin financiar Kuvendit të Republikës së Maqedonisë në afat prej dhjetë ditësh nga dita e miratimit të tyre.

(5) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë miraton llogarinë vjetore dhe planin financiar.

Raport për gjendjen e tregut të sigurimit

Neni 158-o

(1) Agjencia përgatit Raport vjetor për gjendjen dhe lëvizjet në tregun e sigurimit dhe ia paraqet Kuvendit të Republikës së Maqedonisë për miratim.

(2) Raporti nga paragrafi (1) të këtij neni doemos duhet të përmbajë të dhëna për vëllimin e punëve të realizuara të sigurimit sipas klasave të sigurimit.

(3) Agjencia është e obliguar që t'ia paraqesë raportin nga paragrafi (1) të këtij neni Kuvendit të Republikës së Maqedonisë më së voni deri 30 qershor në vitin në vijim për vitin afarist paraprak.

(4) Agjencia në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit të Raportit nga paragrafi (1) të këtij neni, të njëjtin e shpall në ueb faqen e vet.

Raport vjetor

Neni 158-p

1) Agjencia përgatit raport vjetor për punën e saj dhe ia paraqet Kuvendit të Republikës së Maqedonisë për miratim.

(2) Raporti nga paragrafi (1) të këtij neni doemos duhet të përmbajë të dhëna për masat e kumtuara të supervizionit që i ndërmerr Agjencia në pajtim me proceduarat e realizuara për supervizion, lejet e marra dhe të dhënat për kryerjen e punëve të sigurimit dhe lejet tjera dhe pajtueshmëri të dhëna nga Agjencia, si dhe të dhëna për bashkëpunim të Agjencisë me organe tjera supervizore të vendit dhe të huaja.

(3) Agjencia është e obliguar t'ia paraqesë raportin nga paragrafi (1) të këtij neni Kuvendit të Republikës së Maqedonisë më së voni deri më 30 qershor nga viti në vijim për vitin afarist paraprak.

(4) Agjencia në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit të Raportit nga paragrafi (1) të këtij neni, të njëjtin e shpall në ueb faqen e vet."

Neni 72

Në nenin 160 paragrafi (1) pika 2 fjala "vjetor" fshihet.

Pas paragrafit (3) shtohet paragrafi i ri (4) si vijon:

"(4) Agjencia mund të zbatojë supervizion të shoqërive për sigurim me ose pa lajmërim paraprak, me vlerësim të saj dhe si pjesë nga puna e rregullt e Agjencisë."

Neni 73

Nenet 161 dhe 162 fshihen.

Neni 74

Në nenin 163 paragrafi (1) pika 4 ndryshon si vijon:

"4) investim të kapitalit të shoqërisë për sigurim te person tjetër juridik të cilat janë më pak se 10% nga kapitali i shoqërisë për sigurim, si dhe secili deponim i mëtutjeshëm në atë person juridik".

Pika 9 ndryshon si vijon:

"9) ndryshimi i Akteve të politikës afariste në lidhje me klasat e sigurimit të theksuara në nenin 5 pikat 2 dhe 10 të këtij ligji;"

Neni 75

Në nenin 164 pas pikës 3 shtohet pikë e re 4 si vijon:

"4) drejtori e veçantë;".

Neni 76

Në nenin 165 paragrafi (1) pas pikës 8 shtohet pikë e re 9 si vijon:

"9) Shoqëria për sigurim i shkel rregullat gjatë caktimit të aktuarit të autorizuar".

Pika 9 bëhet pika 10.

Neni 77

Në nenin 167 paragrafi (1) pas pikës 3 shtohet pikë e re 4 si vijon:

"4) do ta kufizojë lartësinë e rrezikut deri ku shoqëria mund të lidhë marrëveshje për sigurim".

Pikat 4, 5, 6, 7 dhe 8 bëhen pika 5, 6, 7, 8 dhe 9.

Në paragrafin 2 pas pikës 2 shtohet pika e re 3 si vijon:

"3) nuk i risiguron obligimet nga marrëveshjet për sigurim mbi shumën e mbulesës maksimale në pajtim me nenin 99 paragrafi (1) nga ky ligj".

Pikat 3 dhe 4 bëhen pika 4 dhe 5.

Pas pikës 4 e cila bëhet pika 5 shtohet pika e re 6 si vijon:

"6) e deponon kapitalin në kundërshtim me nenin 73 nga ky ligj;

Pikat 5, 6, 7, 8, 9, 10 dhe 11 bëhen pika adekuate 7, 8, 9, 10, 11, 12 dhe 13.

Neni 78

Pas nenit 168 shtohen shtatë nene të reja nga 168-a, 168-b, 168-v, 168-g, 168-d, 168-gj dhe 168-e si vijojnë:

"Marrja me kusht e lejes për kryerjen e punëve të sigurimit

Neni 168-a

(1) Me aktvendimin për marrjen e lejes për kryerjen e punëve të sigurimit, Agjencia për supervizion të sigurimit mund të marrë edhe vendim se nuk do ta marrë lejen për kryerjen e punëve të sigurimit në qoftë se shoqëria për sigurim në afat të përcaktuar nga Agjencia, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se gjashtë muaj, nuk do të bëjë parregullsi dhe paligjshmëri për shkak të të cilave merret leja.

(2) Në rastin kur Agjencia me aktvendimin nga paragrafi (1) të këtij neni do të përcaktojë marrjen me kusht të lejes, Agjencia në aktvendimin mund të përcaktojë edhe se do ta marrë lejen për kryerjen e punëve për sigurim edhe në rast kur shoqëria për sigurim në afatin e përcaktuar nga paragrafi (1) të këtij neni nuk i shmang parregullsitë dhe paligjshmëritë, gjegjësisht nuk i zbaton masat plotësuese për shkak të të cilëve është aktvendimi për marrjen me kusht të lejes.

Administrata e veçantë

Neni 168-b

(1) Agjencia do të marrë vendim për vendosjen e administratës së veçantë mbi shoqërinë për sigurim në rastet si vijon:

1) nëse shoqërisë për sigurim i përcaktohen masa plotësuese nga neni 167 paragrafi (1) dhe (3) të këtij ligji, ndërsa shoqëria për sigurim në afatet e përcaktuara nga Agjencia nuk ka filluar zbatimin e tyre, gjegjësisht nuk i ka zbatuar;

2) nëse shoqëria për sigurim, edhe krahas masave të zbatuara plotësuese me gjithë atë nuk e ka siguruar nivelin e duhur të margjinës së solvencës në pajtim me nenet 75 ose 76 të këtij ligji;

3) nëse puna e më tejshme e shoqërisë do të mund ta rrezikojë likuiditetin dhe solvencën e shoqërisë, gjegjësisht sigurinë e të siguruarve.

(2) Me Vendimin për vendosjen e administratës së veçantë Agjencia do të përcaktojë afat në kohëzgjatje të administratës së veçantë.

(3) Me Vendimin për vendosjen e administratës së veçantë Agjencia do të përcaktojë dy ose më tepër udhëheqës të veçantë si anëtarë të administratë së veçantë të shoqërisë për sigurim me kompetenca të veçanta në suazat e administratës së veçantë.

(4) Vendimi për vendosjen e administratës së veçantë regjistrohet në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë bashkë me ndryshim adekuat të personave të autorizuar për përfaqësimin e shoqërisë për sigurim.

(5) Propozim për regjistrim të të dhënave nga paragrafi (4) të këtij neni në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë paraqitet në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të Aktvendimit për vendosjen e administratës së veçantë nga ana e Agjencisë. Me propozimin për regjistrim detyrueshëm paraqitet edhe Aktvendimi i Agjencisë.

Pasojat juridike të administratës së veçantë

Neni 168-v

(1) Gjatë kohëzgjatjes të administratës së veçantë kompetencat e këshillit mbikëqyrës i ndërmerr Agjencia për supervizion të sigurimit.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, Agjencia ka të drejtë t'u jap udhëheqësve të veçantë udhëzime të cilat janë të detyrueshme për udhëheqësit.

(3) Dispozitat nga ky ligj të cilat kanë të bëjnë me anëtarët e organit të udhëheqjes, ka të bëjnë edhe me udhëheqësit e veçantë, përveç në se Agjencia nuk përcakton ndryshe.

(4) Me ditën e miratimit të Vendimit për vendosjen e administratës së veçantë mbi shoqërinë për sigurim, pushojnë të gjitha kompetencat e organit të udhëheqjes, këshillit mbikëqyrës dhe Kuvendit, për veç kompetencave nga neni 168-gj të këtij ligji.

Autorizimet gjatë kohëzgjatjes së administratës të veçantë

Neni 168-g

(1) Anëtarët e organit të udhëheqjes janë të obliguar që administratës së veçantë t'i mundësojnë qasje te dokumentacioni i tërësishëm i shoqërisë për sigurim si dhe të përgatisin raport për pranim-dorëzim të punëve.

(2) Anëtarët e organit të udhëheqjes janë të obliguar që administratës së veçantë ose udhëheqësve individë të veçantë t'ua japin të gjitha sqarimet e nevojshme, gjegjësisht njoftimet plotësuese për punën e shoqërisë për sigurim.

(3) Udhëheqësi i veçantë ka të drejtë të largojë person i cili e pengon zbatimin e punës, ndërsa në varshmëri nga rrethanat mund të kërkojë edhe ndihmë nga organi kompetent për punë të brendshme.

Raportet e administratës së veçantë

Neni 168-d

(1) Administrata e veçantë është e obliguar që së paku një herë në tre muaj t'i paraqesë Agjencisë për supervizion të sigurimit raport për gjendjen financiare të shoqërisë për sigurim mbi të cilën është vendosur administrata e veçantë.

(2) Administrata e veçantë është e obliguar që në afat prej nëntë muajsh nga dita e emërimit të saj t'i paraqesë Agjencisë raport për gjendjen financiare të shoqërisë për sigurim mbi të cilën është vendosur administrata e veçantë, bashkë me vlerësimin e stabilitetit të shoqërisë dhe mundësinë për punën e më tejshme të saj, i cili do të përmbajë:

1) vlerësim dhe pasoja nga ndërmarrja e humbjeve të shoqërisë nga ana e aksionarëve të shoqërisë;

2) mundësi për alokim dhe disperzion të humbjes së mbetur të shoqërisë;

3) shpenzime të paparashikuara të cilat mund të ndikojnë në obligimet e shoqërisë;

4) vlerësim të masave të mundshme për shmangen e vështirësitë financiare të shoqërisë, duke përfshirë bartjen e marrëveshjeve për sigurim me vlerësim të shpenzimeve për atë bartje; dhe

5) vlerësim të kushteve për hapjen e likuidimit, gjegjësisht falimentim mbi shoqërinë për sigurim.

Zmadhimi i kapitalit aksionar për shkak të përmirësimit të stabilitetit financiar të shoqërisë

Neni 168-gj

(1) Në qoftë se nga Raporti i administratës së veçantë Agjencia vlerëson se për shkak sigurimit të nivelit të nevojshëm të margjinës të solvencës gjegjësisht për shkak të shmangies së shkaqeve për moslikudim gjegjësisht mossolvencë të shoqërisë, nevojitet që të zmadhohet kapitali aksionar i shoqërisë, Agjencia do t'i urdhërojë administratës së veçantë të thërrasë Kuvendin e aksionarëve në të cilin do të propozohet miratimi i aktvendimit për zmadhimin e kapitalit aksionar.

(2) Administrata e veçantë është e obliguar të thërrasë Kuvendin e aksionarëve nga paragrafi (1) të këtij neni në afat prej 8 ditësh nga dita e pranimit të urdhëresës nga ana e Agjencisë nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Në thirrjen për mbajtjen e Kuvendit të aksionarëve aksionarët doemos duhet të jenë të njoftuar me pasojat juridike nga neni 169 të këtij ligji.

Vlerësimi i rezultateve të administratës së veçantë

Neni 168-e

(1) Agjencia është e obliguar të kryejë vlerësimin e rezultateve të administratës së veçantë së paku një herë në tre muaj.

(2) Agjencia është e obliguar t'i pranojë rezultatet përfundimtare të administratës së veçantë në afat prej tre muajsh nga pranimi i raportit nga neni 168-d të këtij ligji.

(3) Në qoftë se Agjencia vlerëson se gjatë kohëzgjatjes së administratës së veçantë gjendja financiare e shoqërisë është përmirësuar deri në atë masë që shoqëria për sigurim e ka siguruar nivelin e nevojshëm të margjinës së solvencës nga neni 75 ose 76 të këtij ligji, Agjencia do të marrë vendim për pushimin e administratës së veçantë dhe shkarkimin e udhëheqësve të veçantë.

(4) Në qoftë se Agjencia vlerëson se gjatë kohëzgjatjes së administratës së veçantë gjendja financiare e shoqërisë është përmirësuar dhe shoqëria për sigurim nuk e ka siguruar nivelin e nevojshëm të margjinës së solvencës nga neni 75 ose 76 të këtij ligji, Agjencia do të marrë vendim për hapjen e likuidimit mbi shoqërinë për sigurim, gjegjësisht vendim për përcaktimin e kushteve për hapjen e likuidimit.

(5) Në rastin nga paragrafi (4) të këtij neni Agjencia mund të marrë vendim për vazhdimin e administratës së veçantë më së shumti edhe për gjashtë muaj në qoftë se nuk ekzistojnë kushte për hapjen e procedurës së falimentimit, gjegjësisht nëse Agjencia vlerëson se shoqëria për sigurim në gjashtë muajit e ardhshëm do ta sigurojë nivelin e nevojshëm të margjinës së solvencës.

Neni 79

Në nenin 200 paragrafi (1) pas fjalëve: "punë të sigurimit" shtohen fjalët: "punë e përfaqësimit në sigurim".

Neni 80

Në nenin 217 pas paragrafit (1) shtohet paragrafi i ri (2) si vijon:

"(2) Vendimet e Agjencisë janë përfundimtare."

Paragrafi (2) i cili bëhet paragraf (3) ndryshohet si vijon:

"(3) Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 të këtij neni mund të ngrihet kontest administrativ pranë gjykatës kompetente."

Paragrafët (3) dhe (4) të cilat bëhen paragrafë (4) dhe (5) fshihen.

Në paragrafin (5) i cili bëhet paragraf (4) fjalët: "më së paku një gazetë ditore" zëvendësohen me fjalët: "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 81

Në nenin 218 pas paragrafit (1) shtohet paragrafi i ri (2) si vijon:

"(2) Vendimet e Agjencisë janë përfundimtare."

Paragrafi (2) i cili bëhet paragraf (3) ndryshohet si vijon:

"(3) Kundër aktvendimit nga paragrafi (1) të këtij neni mund të ngrihet kontest administrativ pranë gjykatës kompetente."

Paragrafët (3) dhe (4) shlyhen.

Neni 82

Në nenin 220 fjala "Rregullorja" ndryshohet me fjalën "Lista tarifore".

Neni 83

Në nenin 222 pas paragrafit (3) shtohet paragrafi i ri (4) si vijon:

"(4) aktvendimi i Agjencisë me të cilin refuzohet kërkesa është përfundimtar."

Paragrafi (4) i cili bëhet paragraf (5) ndryshohet si vijon:

"(5) Kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa mund të ngrihet kontest administrativ para gjykatës kompetente."

Paragrafi (5) shlyhet.

Neni 84

Në nenin 223 pas paragrafit (7) shtohet paragrafi i ri (8) si vijon:

"(8) Aktvendimi i Agjencisë me të cilin e hedh poshtë kërkesën është përfundimtar."

Paragrafi (8) i cili bëhet paragraf (9) ndryshohet si vijon:

"(9) Kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa mund të ngrihet kontest administrativ para gjykatës kompetente."

Paragrafi (9) shlyhet.

Neni 85

Në nenin 224 në paragrafin (4) fjalët: "së paku në një gazetë ditore" zëvendësohen me fjalët: "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 86

Pas nenit 235 shtohen tre nene të reja 235-a, 235-b dhe 235-v si vijojnë:

"Organi për kundërvajtje

Neni 235-a

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 237 nga ky ligj procedurë për kundërvajtje udhëheq edhe sanksion kundërvajtës kumton Agjencia për supervizion të sigurimit (teksti në vijim: Organ për kundërvajtje).

(2) Procedurën për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni para organit për kundërvajtje e udhëheq Komisioni për vendosjen për kundërvajtje (teksti në vijim: komisioni për kundërvajtje) i formuar nga persona të punësuar në Agjencinë për supervizion të sigurimit të cilët i emëron Këshilli i ekspertëve të Agjencisë.

(3) Këshilli i ekspertëve me akte nënligjore e përcakton numrin, shkallën e nevojshme të përgatitjes profesionale dhe përvojën e punës së anëtarëve të komisionit për kundërvajtje.

(4) Anëtarët e komisionit për kundërvajtje zgjidhen në kohëzgjatje prej 5 vjetësh me të drejtë për rizgjidhje.

(5) Për kryetar të komisionit për kundërvajtje mund të zgjidhet vetëm jurist i diplomuar me provimin e dhënë të jurisprudencës.

(6) Komisioni për kundërvajtje merr vendime për kundërvajtjet nga ky ligj dhe për kumtimin e sanksioneve për kundërvajtje.

(7) Komisioni për kundërvajtje miraton rregullore për punën e vet, të cilën paraprakisht e lejon Këshilli i ekspertëve të Agjencisë.

(8) Kundër aktvendimeve të komisionit për kundërvajtje, me të cilat kumtohet sanksion për kundërvajtje mund të paraqitet padi për ngritjen e kontestit administrativ para gjykatës kompetente.

Puna e komisionit për kundërvajtje

Neni 235-b

(1) Anëtari i komisionit për kundërvajtje mundet të shkarkohet:

1) me skadimin e kohës për të cilën është emëruar për anëtar;

2) me kërkesën e tij;

3) me plotësimin e kushteve për pension pleqërie në pajtim me ligjin;

4) nëse është i dënuar me aktvendim gjyqësor të plotfuqishëm për vepër penale;

5) nëse i vërtetohet paaftësia e përhershme;

6) nëse vërtetohet shkelja e dispozitave për mbajtjen e procedurës për kundërvajtje me aktvendim të plotfuqishëm;

7) nëse nuk i plotëson detyrimet të cilat dalin nga puna në Komisionin për kundërvajtje,

8) nëse nuk ka lajmëruar ekzistimin e konfliktit të interesit për rastin për të cilin vendos Komisioni për kundërvajtje.

(2) Propozimin për shkarkimin e anëtarit të komisionit për kundërvajtje për rastet nga paragrafi (2) pikat prej 3 deri 8 të këtij neni ia paraqet kryetari i komisionit për kundërvajtje Këshillit të eksperteve të Agjencisë.

(3) Komisioni për kundërvajtje ka të drejtë të nxjerrë dëshmi dhe të mbledhë të dhëna të cilat janë të domosdoshme për përcaktimin e kundërvajtjes, si dhe të kryejë punë të tjera dhe të ndërmarrë veprime të përcaktuara me këtë ligj, me Ligjin për kundërvajtje dhe/ose me ligj tjetër.

(4) Anëtarët e komisionit për kundërvajtje janë të pavarur dhe të mëvetësishëm në punën e Komisionit për kundërvajtje dhe vendosin në bazë të njohurive të veta personale dhe bindjes së mëvetësishme.

(5) Komisioni për kundërvajtje vendos me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

(6) Komisioni për kundërvajtje mban evidencë të vetme për kundërvajtjet, sanksionet e kumtuara për kundërvajtje dhe vendimet e marra në mënyrë të përcaktuar nga Këshilli i eksperteve të Agjencisë në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e drejtësisë.

(7) Me aktin nga paragrafi (6) të këtij neni përcaktohet edhe mënyra e qasjes te informacionet të cilat përmbahen në evidencë.

(8) Anëtaret e komisionit për kundërvajtje kanë të drejtë shpërblimi për punën e vet në komisionin për kundërvajtje që e përcakton Këshilli i eksperteve të Agjencisë, e cila duhet të jetë e kuptueshme dhe përkatëse me rëndësinë, vëllimin e punës së anëtarëve dhe ndërlikimin e kundërvajtjeve.

Ndërmjetësimi

Neni 235-v

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 237 të këtij ligji, personat e autorizuar të Agjencisë për supervizion, në suaza të autorizimeve të tyre, kryerësit të kundërvajtjes i ofrojnë ndërmjetësim dhe arritjen e pajtimit me të cilën kryerësi i kundërvajtjes duhet paguar gjobën, të dhënat tjera ose t'i mënjanojë pasojat nga kundërvajtja.

(2) Procedura për ndërmjetësim ngrihet me dorëzimin e ofertës nga ana e personit të autorizuar të Agjencisë për supervizion të sigurimit në afat prej 8 ditësh nga dita kur është konstatuar kryerja e kundërvajtjes.

(3) Kryerësi i kundërvajtjes është i detyruar që në afat prej 3 ditësh nga dita e pranimit të ofertës nga paragrafi (2) të këtij neni të japë pajtim me shkrim për ngritjen e procedurës për ndërmjetësim.

(4) Personat e autorizuar të Agjencisë për supervizion të sigurimit për rastet nga paragrafi (3) të këtij neni përpilojnë procesverbalin në të cilin konstatohet pajtueshmëria e të dy palëve për ngritjen e procedurës për ndërmjetësim në të cilën nënshkruhet dhe kryerësi i kundërvajtjes.

(5) Pajtimi për ndërmjetësimin duhet të arrihet në afat prej 8 ditësh nga dita kur ka filluar procedura për ndërmjetësim.

(6) Procedura për ndërmjetësim mbahet para komisionit për ndërmjetësim të përbërë nga persona të punësuar në Agjencinë për supervizion të sigurimit të cilët i emëron Këshilli i ekspertëve të Agjencisë.

(7) Këshilli i ekspertëve me akt nënligjor e përcakton numrin, shkallën e nevojshme të përgatitjes profesionale dhe përvojën e punës së anëtarëve të komisionit për ndërmjetësim.

(8) Komisioni për ndërmjetësim punon ne seanca të cilat në mënyrë të detyrueshme marrin pjesë përfaqësuesit e kryerësit të kundërvajtjes.

(9) Komisioni për ndërmjetësim është i detyruar që ta fillojë procedurën e komisionit në afat prej 24 orësh nga dita kur ka arritur kërkesa nga paragrafi (2) të këtij neni.

(10) Për pajtueshmërinë e arritur pas ndërmjetësimit përpilohet marrëveshje me të cilën konstatohet pajtueshmëria e të dy palëve.

(11) Në marrëveshje përcaktohen detyrimet e kryerësit të kundërvajtjes, dhe veçanërisht:

1) lartësia dhe mënyra e pagesës së gjobës:

2) lartësia dhe mënyra e pagesës së të dhënave tjera dhe shpenzime, dhe

3) masat të cilat duhen t'i ndërmarrë kryerësi me qëllim që t'i mënjanojë pasojat nga kundërvajtja.

(12) Marrëveshja nga paragrafi (10) të këtij neni ka fuqi të dokumentit përmbarues.

(13) Këshilli i eksperteve të Agjencisë miraton rregullore dhe listën e shpenzimeve për punën e komisionit për ndërmjetësim. Lartësinë dhe llojin e shpenzimeve të përcaktuara në listën shpenzimeve përcaktohen në bazë të shpenzimeve reale që i ka Agjencia për supervizion të sigurimit për shkak të sigurimit të punës së komisionit për ndërmjetësim.

(14) Anëtarët në komisionin për ndërmjetësim kanë të drejtë shpërblimi për punën e vet në komisionin, i cili duhet të jetë i arsyeshëm dhe përkatës në rëndësinë, vëllimin e punës së anëtarëve dhe ndërlikimin e kundërvajtjeve.

(15) Komisioni për ndërmjetësim është i detyruar të mbajë evidencë për procedurat e ndërmarra për ndërmjetësim dhe për zhvillimin e tyre.

Neni 88

Neni 236 ndryshohet si vijon:

“Kundërvajtje për të cilat është kompetente gjykata

Neni 236

(1) Gjobë në shumë prej 10 000 deri 15 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:

1) kryen aktivitete në kundërshtim me nenin 3, 4 dhe 6 nga ky ligj;

2) kryen punë të sigurimit për klasa të sigurimit për të cilat nuk ka leje nga Agjencia për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 33 paragrafi (1) të këtij ligji;

3) fillon të kryejë punë të sigurimit në vendin anëtare në kundërshtim me nenin 54 të këtij ligji;

4) themelon filiale në vend të huaj pa leje nga Agjencia për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 58 paragrafi (2) të këtij ligji;

5) nëse i shkel detyrimet për ruajtjen e të dhënave të besueshme në pajtim me nenin 108 të këtij ligji.

6) mundëson kryerjen e punëve të përfaqësimit në sigurimin nga ana e personit i cili nuk posedon licencë përkatësisht leje në kundërshtim me dispozitat nga paragrafi (1) nga neni 134-v dhe paragrafi (1) nga neni 134-d të këtij ligji.

7) punon në kundërshtim me dispozitat nga neni 144 i këtij ligji;

8) refuzon të bashkëpunojë me Agjencinë për supervizion të sigurimit gjatë zbatimit të supervizionit dhe nuk e jep në inspektim dokumentacionin e plot në pajtim me nenin 160 të këtij ligji;

9) nuk vepron sipas aktvendimit të Agjencisë për supervizion të sigurimit në afatin e paraparë.

(2) Gjobë në shumë prej 10 000 deri 15 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:

1) punon në kundërshtim me dispozitat nga nenet 135 deri 153, 154-à, 154-b, 156 paragrafi (1) dhe 156-à paragrafi (2) të këtij ligji;

2) punon në kundërshtim me dispozitat nga nenet 134-a paragrafi (3) dhe (4), 134-b paragrafi (1), 134-e paragrafët (3), (4), (5) dhe (6),134-zh paragrafët (1) dhe (2), 134-z paragrafët (5), (6) dhe (8), 134-i paragrafi (1) dhe 134-j paragrafi (2) nga ky ligj;

3) nuk vepron sipas aktvendimit të Agjencisë për supervizion të sigurimit në afatin e paraparë.

(3) Gjobë në shumë prej 4000 deri 6000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje brokerit sigurues përkatësisht përfaqësuesit në sigurim, nëse:

1) punon në kundërshtim me dispozitat nga nenet 49 deri në 52 të këtij ligji;

2) punon në kundërshtim me dispozitat nga nenet 135 deri në 144, 154-a, 154-b të këtij ligji;

3) punon në kundërshtim me dispozitat nga nenet 134, 134-b paragrafi (1) dhe (2) dhe 134-i paragrafi (4) të këtij ligji;

(4) Gjobë në shumë prej 10 000 deri 15 000 euro me kundërvlerë ne denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:

1) kryen punë të sigurimit në kundërshtim me ndalesën nga neni 8 të këtij ligji;

2) kryen veprimtari përfaqësim në sigurimin në kundërshtim me dispozitat nga neni 134-d paragrafi (1) të këtij ligji;

3) kryen punë brokeri të sigurisë në kundërshtim me dispozitat nga neni 145 paragrafi (1) të këtij ligji;

4) sigurohet jashtë vendit në kundërshtim me nenin 2 të këtij ligji;

5) përfiton aksione në shoqëri për sigurim pa pajtim paraprak nga Agjencia për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 18 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

6) nuk e njofton Agjencinë në pajtim me nenin 18 paragrafi (7) të këtij ligji, dhe

7) nuk vepron sipas aktvendimit të Agjencisë për supervizion të sigurimit në afatin e paraparë.

(5) Gjobë në shumë prej 10 000 deri 15 000 euro me kundërvlere në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje bankës, shoqërisë brokere ose bursës, nëse vepron në kundërshtim me dispozitat nga neni 18 paragrafi (3) ose neni 134-zh paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji.

(6) Gjobë në shumë prej 4 000 deri në 6 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje nga paragrafët (1), (2), (3), (4) dhe (5) të këtij neni dhe personit përgjegjës në shoqërinë për sigurim, shoqërinë brokere për sigurim, shoqërinë për përfaqësimin në sigurim ose person tjetër juridik.

(7) "Gjobë në shumë prej 3 000 deri 5 000 euro me kundërvlerë ne denarë, do t'i kumtohet kundërvajtje personit juridik , nëse:

1) kryen punë të sigurimit në kundërshtim me ndalesën nga neni 8 të këtij ligji;

2) nuk e njofton Agjencinë në pajtim me nenin 18 paragrafi (7) të këtij ligji;

3) nëse i shkel detyrimet për ruajtjen e të dhënave të besueshme në pajtim me nenin 108 të këtij ligji.

4) kryen punë të përfaqësimit në kundërshtim me ndalesën nga neni 134-v të këtij ligji;

5) kryen punë brokere për sigurim në kundërshtim me dispozitat nga neni 136 paragrafi (2) të këtij ligji.

(8) Gjobë në shumë prej 3 000 deri 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet kundërvajtje revizorit nëse menjëherë nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit për rrethanat nga neni 130 të këtij ligji.

(9) Gjobë në shumë prej 3 000 deri 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje të aktuarit të autorizuar nëse menjëherë nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit për rrethanat nga neni 116 paragrafi (8) të këtij ligji.

(10) Përveç dënimit me para për kundërvajtjet nga paragrafët (1), (2), (3), (4), (5), (7), (8) dhe (9) të këtij neni, do t'i kumtohet ndalesë për kryerjen e detyrimit personit përgjegjës në shoqërinë për sigurim, shoqërinë brokere të sigurimit, shoqërinë për përfaqësimin në sigurimin ose person tjetër juridik.

(11) Organi kompetent për kumtimin e sanksioneve për kundërvajtje nga paragrafët (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) dhe (10) nga ky nen është gjyqi kompetent.

(12) Kur kundërvajtja nga paragrafët (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) dhe (9) të këtij neni është kryer vetëm për vete ose për person tjetër të ketë interes pronësorë, gjyqi kompetent mund të kumtojë gjobë në lartësi nga 25 000 euro me kundërvlerë në denarë.

Neni 88

Paragrafi 237 ndryshohet si vijon:

"Kundërvajtje për të cilat është kompetent Agjencia

Neni 237

(1) Gjobë në shumë prej 10 000 deri 15 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet kundërvajtje shoqërisë për sigurim, nëse:

1) nuk e mban vlerën e kapitalit aksionar në pajtim me nenin 15 paragrafi (6) të këtij ligji;

2) punon në kundërshtim me dispozitat nga nenet 49 deri 52 të këtij ligji;

3) nuk përgatit plan për punë dhe nuk ia dërgon Agjencisë për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 38 paragrafi (4) të këtij ligji;

4) kryen ndryshime pa marrë pajtueshmëri në pajtim me nenin 66 të këtij ligji;

5) nuk formon rezerva të sigurimit në pajtim me nenin 70 të këtij ligji;

6) nuk e mban nivelin e nevojshëm të margjinës solvencën në pajtim me nenin 75 ose 76 të këtij ligji;

7) nuk ndan mjete të cilat i mbulojnë rezervat teknike në pajtim me nenin 80 të këtij ligji dhe nuk i investon mjetet të cilat i mbulojnë rezervat teknike, në pajtim me nenet 86 dhe 89 të këtij ligji;

8) nuk ndan mjete të cilat e mbulojnë rezervën matematikore, ose nuk menaxhon me mjetet të cilat e mbulojnë rezervën matematikore, në pajtim me nenet 90 dhe 98 të këtij ligji;

9) nuk i risiguron detyrimet nga marrëveshjet në pajtim me nenin 99 të këtij ligji;

10) nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit me të dhënat në pajtim me nenin 104 të këtij ligji;

11) nuk vendosin dhe mirëmbajnë baza të dhënash në pajtim me nenin 109 paragrafi (2) të këtij ligji;

12) nuk emëron aktuar të autorizuar në afat prej dy muajsh nga dita e regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar në pajtim me nenin 113 paragrafi (1) të këtij ligji;

13) nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit për shkarkimin e aktuarit të autorizuar në pajtim me nenin 115 paragrafi (4) të këtij ligji;

14) nuk mban libra tregtarë dhe nuk përgatit raporte vjetore në pajtim me nenet 117 deri 121 të këtij ligji, ose punon në kundërshtim me dispozitat e miratuara në bazë të nenit 122 të këtij ligji;

15) nuk i dërgon llogari vjetore Agjencisë për supervizion të sigurimit në afatin e paraparë në pajtim me nenin 120 paragrafi (1) të këtij ligji;

16) nuk e organizon revizionin e brendshëm në pajtim me nenet 123 deri 128 të këtij ligji;

17) bilancet afariste dhe raportin vjetor nuk i dërgon në revizion, dhe nuk ia dërgon Agjencisë për supervizion të sigurimit në aftin e përcaktuar në pajtim me nenin 129 të këtij ligji;

18) nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit me të dhënat në pajtim me nenin 163 të këtij ligji;

19) nuk i dërgon raport Agjencisë për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 168-d paragrafi (1) të këtij ligj; dhe

20) nuk i dërgon informacionet e nevojshme nga neni 168-d paragrafi (2) të këtij ligji.

(2) Gjobë në shumë prej 10 000 deri 15 000 euro me kundërvlere në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje shoqërisë brokere për sigurimi përkatësisht shoqërisë për përfaqësim në sigurimin nëse nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 151 të këtij ligji, në afate dhe në mënyrë në pajtim me dispozitat e miratuara në bazë të nenit 154 paragrafi (1) pika 3 të këtij ligji.

(3) Gjobë në shumë prej 4000 deri 6000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet kundërvajtje anëtarit të organit për administrim ose organit mbikëqyrës të shoqërisë për sigurim, nëse:

1) nuk e njofton organin mbikëqyrës të shoqërisë për sigurim në pajtim me nenin 26 të këtij ligji;

2) nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 30 paragrafi (3) të këtij ligji;

3) nuk e njofton Agjencinë për supervizion të sigurimit në pajtim me nenin 163 paragrafi (2) të këtij ligji; dhe

4) në drejtorinë e posaçme nuk i mundëson qasje te dokumentacioni i tërësishëm i shoqërisë për sigurim në pajtim me nenin 168-g paragrafi (1) dhe (2) të këtij ligji.

(4) Gjobë në shumë prej 4000 deri 6000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni dhe personit përgjegjës në shoqërinë për sigurim, shoqërinë brokere të siguruar përkatësisht shoqërinë për përfaqësimin në sigurimin.

(5) Përveç gjobës nga paragrafi (1), (2) dhe (3) të këtij neni, do t'i kumtohet sanksion për kundërvajtje ndalesë për kryerjen e detyrës personit përgjegjës në shoqërinë për sigurim, shoqërinë brokere për sigurim përkatësisht shoqërinë për përfaqësim në sigurim më së shumti në kohëzgjatje prej një muajsh.

(6) Organi kompetent për kumtimin e sanksioneve për kundërvajtje nga paragrafët (1), (2), (3), (4) dhe (5) nga ky nen është komisioni për kundërvajtje.

Neni 89

Nenet 238, 239, 240, 241, 242 dhe 243 shlyhen.

Neni 90

Në nenin 244 pas fjalëve: "shoqëri brokere për sigurim" shtohen fjalët: "përkatësisht shoqëri për përfaqësim në sigurim"

Pas nenit 244 shtohen tre nene të reja 244-a, 244-b dhe 244-v, si vijojnë:

Neni 244-a

Personi përgjegjës në shoqërinë për sigurim, shoqërinë brokere për sigurim, shoqërinë për përfaqësimin në sigurim ose person tjetër juridik i cili Agjencisë do t'i dërgojë të dhëna të pavërteta dhe të pasakta me rëndësi për zbatimin e supervizionit ose i cili nuk vepron sipas aktvendimit të Agjencisë në afatin e paraparë, do të dënohet për vepër penale dënim me burgim prej tre muajsh deri në 5 vjet.

Neni 244-b

Personi përgjegjës në shoqërinë për sigurim, shoqërinë brokere për sigurim, shoqërinë për përfaqësimin në sigurim ose person tjetër juridik i cili kryen punë në sigurim, punë brokere për sigurim ose punë në përfaqësimin në sigurim pa lejen nga Agjencia, do të dënohet për vepër penale dënim me burgim prej tre muajsh deri në pesë vjet.

Neni 244-v

Aktuari ose revizori i autorizuar, i cili në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji, i jep mendim Agjencisë në bazë të fakteve dhe dëshmive të pavërteta, do të dënohet për vepër penale dënim me burg nga një deri në dy vjet."

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Formimi i Agjencisë

Neni 91

Kuvendi i Republikës së Maqedonisë me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë në afat prej 90 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi e këtij ligji do të emërojë kryetar dhe anëtarë të Këshillit të eksperteve të Agjencisë.

Këshilli i ekspertëve të Agjencisë është i detyruar që në afat prej 30 ditësh nga dita e emërimit të tij nga ana e Kuvendit të Republikës së Maqedonisë të miratojë statut dhe rregullore për organizimin dhe sistemimin e vendeve të punës në Agjencinë për supervizion të sigurimit.

Këshilli i eksperteve është i detyruar që në afat prej 30 ditësh nga dita e emërimit të tij të shpallë konkurs për zgjedhjen e drejtorit.

Këshilli i ekspertëve është i detyruar të dërgoj kërkesë për regjistrim të Agjencisë në regjistrin e personave tjerë juridik që mbahet në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë në afat prej 15 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të Statutit.

Nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji deri në ditën e fillimit me punë të Agjencisë të gjitha punët e nevojshme që kanë të bëjnë me vendosjen organizative dhe teknike të Agjencisë e kryen Ministria e Financave.

Për kryerjen e aktiviteteve nga paragrafi (5) të këtij neni Ministria e Financave mjetet e nevojshme i siguron nga buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Agjencia fillon me punë më 1 shtator 2007.

Deri në ditën e fillimit me punë të Agjencisë kompetencat e përcaktuara me këtë ligj të cilat janë në kompetencë të Agjencisë, i kryen Ministria e Financave.

Të punësuarit në Ministrin e Financave të cilët kryejnë punë nga fusha e supervizionit dhe në sistemin e sigurimit, si dhe të punësuar të tjerë në Ministrinë e Financave për të cilët ministri i Financave do të japë pëlqim dhe me punën e së cilës do të sigurohet kryerja e pandërprerë e punëve të supervizionit të sigurimit, në pajtim me Ligjin për marrëdhënie pune merren prej Agjencisë me ditën e fillimit me punë të Agjencisë. Punëtorët e marrë sistemohen në vende pune të cilat u përgjigjen kualifikimeve të tyre dhe përvojën së punës.

Mjetet për pagesa dhe kompensime tjera për pagë për personat nga paragrafi (9) nga ky nen të cilat janë paraparë në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë deri në fund të periudhës së paraparë në Vendimin për financim të përkohshëm barten në llogari të Agjencisë për supervizion të sigurimit me ditën e fillimit me pune të Agjencisë.

Prona, pajisja, mjetet për punë, lëndët, arkiva dhe materiali tjetër regjistrues, i cili është në funksion të kryerjes së kompetencave të Agjencisë në pajtim me këtë ligj, i barten Agjencisë me ditën e fillimit me punë të Agjencisë. Mënyrën e bartjes së tyre e përcakton dhe zbaton komision i veçantë i formuar nga ministri i Financave.

Miratimi i dispozitave

Neni 92

Agjencia për supervizion të sigurimit do t'i miratojë dispozitat miratimi i të cilave është përcaktuar me këtë ligj në afat prej një viti nga dita e fillimit me punë të Agjencisë.

Procedurat

Neni 93

Të gjitha procedurat për marrjen e lejes, harmonizime, licenca dhe leje të cilat janë ngritura para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji do të kryhen në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Procedurat të cilat do t'i udhëheqë Ministria e Financave pas ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe në pajtim me këtë ligj janë në kompetencë të Agjencisë, ndërsa nuk do të kryhen deri në ditën e fillimit me punë të Agjencisë, vazhdon t'i udhëheqë Agjencia.

E drejta e ankesës

Neni 94

Ankesë kundër aktvendimeve të marra nga ana e Ministrisë së Financave, në periudhën pas hyrjes në fuqi të këtij ligji deri në fillimin me punë të Agjencisë i dërgohen Komisioni për punë administrative të shkallës së dytë pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

Procedurat sipas ankesës kundër aktvendimeve të Ministrisë për financa të miratuara në periudhën nga paragrafi (1) të këtij neni e të cilat nuk janë kryer deri në ditën e fillimit me punë të Agjencisë ndërpriten ndërsa palët drejtohen në mundësin e ngritjes së kontestit administrativ.

Organi për kundërvajtje

Neni 95

Deri në ditën e fillimit me punë të Agjencisë për supervizion të sigurimit sanksione për kundërvajtje në pajtim me këtë ligj kumton gjykata.

Harmonizimi i shoqërive për sigurim

Neni 96

Shoqëritë për sigurim të cilat në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji kanë leje për kryerjen e punëve të sigurimit dhe janë regjistruar në regjistrin tregtar, vazhdojnë të kryejnë punë të sigurimit në pajtim me këtë ligj në bazë të lejes së ekzistuese për kryerjen e punëve të sigurimit.

Shoqëritë për sigurim nga paragrafi (1) të kë[tij neni janë të detyruara të harmonizohen me dispozitat e këtij ligji që kanë të bëjnë me statutin, organet e administrimit dhe dispozitat tjera nga ky ligj në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Me përjashtim të paragrafit (2) nga ky nen, shoqëritë për sigurim janë të detyruara të harmonizohen me dispozitat nga ky ligj që kanë të bëjnë me fondin garantues nga neni 77 të këtij ligji në afat prej 18 muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Në shoqëritë për sigurim të cilat do të harmonizohen me dispozitat nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, Agjencia u jep aktvendim me të cilin vërtetohet se shoqëria për sigurim është harmonizuar, ndërsa shoqërive për sigurim të cilat nuk do të harmonizohen me dispozitat nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, Agjencia do t'ua marrë lejen për kryerjen e punëve të sigurimit.

Harmonizimi i brokerave për sigurim

Neni 97

Personat të cilët në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji kanë licencë të brokerit për sigurim të lëshuar nga Ministri i Financave vazhdojnë të kryejnë punë brokeri për sigurim në mënyrë dhe nën kushte të përcaktuara me këtë ligj.

Personat nga paragrafi (1) nga ky ligj janë të detyruar që në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi i këtij ligji, ta harmonizojnë punën e tyre me dispozitat nga neni 138 paragrafi (1) pikat 3, 4, 5 dhe 6 të këtij ligji.

Personave nga paragrafi (1) të këtij neni të cilët do ta harmonizojnë punën e tyre me dispozitat nga paragrafi (2) i këtij neni, Agjencia u lëshon leje me të cilën vërtetohet se brokeri për sigurim e ka harmonizuar punën e tyre me ligjin, ndërsa personave nga paragrafi (1) të këtij neni të cilët nuk do të harmonizohen me dispozitat nga paragrafi (2) të këtij neni, Agjencia do t'ua marrë licencën e brokerit për sigurim.

Harmonizim i shoqërive brokere siguruese

Neni 98

Shoqëritë brokere për sigurim të cilat në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji kanë leje për kryerjen e punëve brokere për sigurim dhe janë regjistruar në regjistrin tregtar vazhdojnë të kryejnë punë brokere për sigurim në pajtim me këtë ligj në bazë të lejes ekzistuese për kryerjen e punëve brokere për sigurim.

Shoqëritë brokere për sigurim nga paragrafi (1) nga ky nen janë të detyruar që në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji ta harmonizojnë punën e tyre me dispozitat nga neni 146 të këtij ligji.

Në shoqërive brokere për sigurim të cilat do të harmonizojnë punën e tyre me dispozitat nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, Agjencia u jep aktvendim me të cilin vërtetohet se shoqëria brokere për sigurim e ka harmonizuar punën e tyre me ligj, ndërsa shoqërive brokere për sigurim të cilat nuk do ta harmonizojnë punën e tyre me dispozitat nga paragrafi (2) dhe (3) të këtij neni, Agjencia do t'ua marrë lejen për kryerjen e punëve brokere të sigurimit.

Harmonizimi i stacioneve për kontroll teknik

Neni 99

Stacionet për kontroll teknik të cilat deri në ditën e hyrjes në fuqi i këtij ligji kryejnë shitje të policave për sigurim në emër dhe për llogari të shoqërive për sigurim mund të vazhdojnë të kryejnë shitje të policave për sigurim më së shumti në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Stacionet për kontroll teknik nga paragrafi (1) nga ky nen janë të detyruara që në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi i këtij ligji ta harmonizojnë punën e tyre me dispozitat e këtij ligji.

Stacionet për kontroll teknik nga paragrafi (1) nga ky nen janë të detyruara që Agjencisë në afat prej një muaj nga harmonizimi i kryer, t'i dërgojnë raport për harmonizim i cili do të përmbajë dokumentacion me të cilin tregohet se stacioni për kontroll teknik e ka harmonizuar punën e tij me nenin 134-z të këtij ligji.

Nëse nga raporti për harmonizim dhe dëshmitë e paraqitura nga paragrafi (3) nga ky nen Agjencia për supervizion të sigurimit vërteton se stacioni për kontroll teknik nga paragrafi (1) nga ky nen e ka harmonizuar punën e tyre me dispozitat nga neni 134-z të këtij ligji, Agjencia me aktvendim do të vërtetojë se në stacionin për kontroll teknik mund të kryhet veprimtari përfaqësimi në sigurimin nën kushte dhe mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

Stacioneve nga paragrafi (1) nga ky nen të cilat nuk do të veprojnë në pajtim me paragrafët (2) dhe (3) nga ky nen, si dhe stacioneve për kontroll teknik për të cilat do të vërtetohet se nuk i plotësojnë kushtet e parapara në paragrafin (3) nga ky nen, pas skadimit të afatit të paraparë Agjencia do të kumtojë ndalesë për kryerjen e punëve në përfaqësim të sigurimit në stacionin për kontroll teknik.

Zbatimi i dispozitave të veçanta

Neni 100

Dispozitat nga neni 134-x, 134-i dhe 134-j, 155, 156 dhe 157 nga ky ligj do të zbatohen nga dita e hyrjes së Republikës së Maqedonisë në Unionin Evropian.

Neni 101

Në gjithë tekstin e Ligjit fjalët: "Ministria e Financave" dhe "ministri i Financave", në nen dhe numër të ndryshëm, zëvendësohen me fjalët: "Agjencia për supervizion të sigurimit".

Në gjithë tekstin e Ligjit fjalët: "pjesë të kualifikuara", në nen dhe numër të ndryshëm zëvendësohen me fjalët: ,,pjesëmarrje e kualifikuar".

Neni 102

Autorizohet Komisioni juridik-ligjdhënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë të vërtetojë tekstin e spastruar të Ligjit për sigurim të supervizionit.

Hyrja në fuqi e ligjit

Neni 103

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

985.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИНДУСТРИСКАТА СОПСТВЕНОСТ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за индустриската сопственост,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 14 јуни 2007 година.

Бр. 07-2787/1
14 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИНДУСТРИСКАТА СОПСТВЕНОСТ

Член 1

Во Законот за индустриската сопственост ("Службен весник на Република Македонија" број 47/2002, 42/2003, 9/2004 и 39/2006), во членот 52 став (1) се бришат зборовите: "постапи по заклучокот од членот 51 став (1) на овој закон, односно", а по зборот "таксите" запирката се брише и се додаваат зборовите: "од членот 51 став (1) на овој закон".

Член 2

Во членот 141 став (1) по зборовите: "126 на овој закон" запирката се заменува со сврзникот "и", а зборовите: "од денот на приемот на заклучокот" се бришат.

Член 3

Во насловот на Дванаесеттиот дел зборовите: "КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ" се заменуваат со зборовите: "ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ".

Член 4

Членот 228 се менува и гласи:

"(1) Глоба во износ од 4.000 до 8.000 евра во денарска противвредност надлежниот суд ќе му изрече на правното лице за прекршок, доколку:

1) неовластено се занимава со застапување на странски правни и физички лица (член 16);

2) неовластено користи пријавен или заштитен пронајдок (член 202 ставови (3) и (4));

3) неовластено користи или имитира пријавен или заштитен индустриски дизајн (член 202 ставови (3) и (4));

4) неовластено користи или имитира пријавена или заштитена трговска марка (член 202 ставови (3) и (4)) и

5) неовластено користи или имитира добро позната трговска марка (член 202 ставови (3) и (4)).

(2) Покрај глобата од ставот (1) на овој член на правното лице му се изрекува санкција забрана за вршење дејност од една до три години.

(3) Глоба во износ од 1.000 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече и за одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(4) Покрај глобата од ставот (3) на овој член на одговорното лице во правното лице му се изрекува санкција забрана за вршење професија, дејност или должност во траење на дејност од една до три години.

(5) Глоба во износ од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(6) Покрај глобата од ставот (5) на овој член на физичкото лице му се изрекува санкција забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од една до три години.

(7) За сите прекршоци од членот 227-в на овој закон и ставот (1) на овој член на правното лице, одговорното лице во правното лице и на физичко лице ќе им се изрече мерка одземање на предмети.

(8) За прекршоците од ставот (1) на овој член со кои се предизвикува поголема имотна штета, во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, надлежниот суд може да изрече глоба до 20.000 евра во денарска противвредност.

(9) Доколку се утврди дека прекршоците од ставот (1) на овој член се сторени од организирана група на лица, составена од најмалку три лица, надлежниот суд може да изрече глоба во износ од 25.000 евра во денарска противвредност.

(10) При повторување на прекршоците од ставот (1) на овој член, надлежниот суд може да изрече глоба во износ од 30.000 евра во денарска противвредност."

Член 5

По членот 228 се додава нов член 228-а, кој гласи:

"Член 228-а

(1) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на правното лице за прекршок, доколку:

1) неовластено користи ® за трговска марка што не е регистрирана;

2) неовластено користи или имитира заштитен географски назив (член 202 ставови (3) и (4)) и

3) на барање на носителот на правото, не ги достави документите и податоците во врска со повреда (членови 201 став (2) и 214).

(2) Глоба во износ од 350 до 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 350 до 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичко лице за прекршоците од ставот (1) на овој член."

Член 6

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR PRONË INDUSTRIALE

Neni 1

Në Ligjin për pronë industriale ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 47/2002, 42/2003, 09/2004 dhe 39/2006) në nenin 52 paragrafin (1) shlyhen fjalët: "vepron sipas konkluzionit nga neni 51 paragrafi (1) i këtij ligji, përkatësisht", dhe pas fjalës "taksat" shlyhet presja dhe shtohen fjalët: "nga neni 51 paragrafi (1) i këtij ligji".

Neni 2

Në nenin 141 paragrafin (1), pas fjalëve: "126 të këtij ligji", presja zëvendësohet me lidhëzën "dhe", kurse fjalët: "nga dita e pranimit të konkluzionit," shlyhen.

Neni 3

Në titullin e Pjesës së dymbëdhjetë fjalët: "DISPOZITA NDËSHKUESE" zëvendësohen me fjalët: "DISPOZITA PËR KUNDËRVAJTJE"

Neni 4

Neni 228 ndryshon si vijon:

"(1) Gjobë në shumë prej 4.000 deri në 8.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet personit fizik për kundërvajtje nëse:

1) pa autorizim merret me përfaqësimin e personave të huaj juridikë dhe fizikë (neni 16);

2) pa autorizim e shfrytëzon shpikjen e paraqitur apo të mbrojtur (neni 202 paragrafët (3) dhe (4));

3) pa autorizim e shfrytëzon apo e imiton disejnin e paraqitur apo të mbrojtur (neni 202 paragrafët (3) dhe (4));

4) pa autorizim e shfrytëzon apo e imiton markën tregtare të paraqitur apo të mbrojtur (neni 202 paragrafët (3) dhe (4)); dhe

5) pa autorizim e shfrytëzon apo e imiton markën e mirënjohur tregtare (neni 202 paragrafët (3) dhe (4));

(2) Krahas gjobës nga paragrafi (1) i këtij neni, personit juridik do t'i kumtohet sanksion për ndalim të kryerjes së veprimtarisë prej një deri në tri vjet.

(3) Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 1.500 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet edhe personit përgjegjës në personin juridik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Krahas gjobës nga paragrafi (3) i këtij neni, personit përgjegjës në personin juridik do t'i kumtohet sanksioni ndalim i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës në kohëzgjatje prej një deri në tri vjet.

(5) Gjobë në shumë prej 700 deri në 1.000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet edhe personit fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.

(6) Krahas gjobës nga paragrafi (5) i këtij neni, personit fizik do t'i kumtohet sanksioni ndalim i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës në kohëzgjatje prej një deri në tri vjet.

(7) Për të gjitha kundërvajtjet nga neni 227–v të këtij ligji dhe paragrafit (1) të këtij neni, personit përgjegjës në personin juridik dhe personit fizik do t'u kumtohet masa konfiskim i sendeve.

(8) Për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni, me të cilat shkaktohet dëm më i madh ndaj pronës, proporcionalisht me lartësinë e dëmit të shkaktuar apo të mirës së përfituar, gjykata kompetente mund të kumtojë gjobë deri në 20.000 euro me kundërvlerë në denarë.

(9) Nëse konstatohet se kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni, janë kryer nga një grup i organizuar personash, i përbërë së paku prej tre personave, gjykata kompetente mund të kumtojë gjobë në shumë prej 25.000 euro me kundërvlerë në denarë.

(10) Në rast të përsëritjes të kundërvajtjeve nga paragrafi (1) i këtij neni, gjykata kompetente mund të kumtojë gjobë në shumë prej 30.000 euro me kundërvlerë në denarë.

Neni 5

Pas nenit 228 shtohet neni i ri 228-a, si vijon:

"Neni 228-a

"(1) Gjobë në shumë prej 500 deri në 1.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet personit juridik për kundërvajtje nëse:

1) pa autorizim ® e shfrytëzon shenjën për markë tregtare të pa regjistruar;

2) pa autorizim e shfrytëzon apo e imiton emërtimin e mbrojtur gjeografik (neni 202 paragrafët (3) dhe (4)); dhe

3) me kërkesën e bartësit të së drejtës, nuk i dërgon dokumentet dhe të dhënat që kanë të bëjnë me cenimin (neni 201 paragrafi (2) dhe neni 214).

(2) Gjobë në shumë prej 350 deri në 700 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet edhe personit përgjegjës në personin juridik për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 350 deri në 700 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet edhe personit fizik për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 6

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

986.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТЕХНИЧКАТА ИНСПЕКЦИЈА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за техничката инспекција,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 15 јуни 2007 година.

Бр. 07-2819/1
15 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТЕХНИЧКАТА ИНСПЕКЦИЈА

Член 1

Во Законот за техичката инспекција ("Службен весник на Република Македонија" број 48/99 и 82/2005), по членот 28 се додава нов член 28-а, кој гласи :

"Член 28-а

За прекршоците утврдени во членовите 29 и 30 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Државниот пазарен инспекторат (во натамошниот текст: Прекршочен орган).

Прекршочната постапка од ставот 1 на овој член пред Прекршочниот орган ја води Комисија за одлучување по прекршок.

Ако инспекторот при вршењето на надзорот утврди дека е сторен прекршок ќе му предложи на сторителот на прекршокот постапка на порамнување, пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка, согласно со одредбите од Законот за прекршоците."

Член 2

Во членот 29 ставот 1 се менува и гласи:

"Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:".

Ставот 2 се менува и гласи:

"За дејствијата од ставот 1 на овој член на одговорното лице во правно лице ќе му се изрече глоба во износ од 800 евра во денарска противвредност и прекршочна санкција во согласност со овој закон."

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

"За дејствијата од ставот 1 на овој член на одговорното лице во правно лице ќе му се изрече санкција забрана за вршење на должност во траење од три до 15 дена."

Ставот 3 кој станува став 4 се менува и гласи:

"За дејствијата од ставот 1 на овој член на правното лице ќе му изрече прекршочна санкција привремена забрана за вршење на дејност во траење од најмалку три до најмногу 30 дена."

По ставот 4 се додаваат четири нови става 5, 6 , 7 и 8, кои гласат:

“За дејствијата од ставот 1 на овој член, на одговорното лице во правно лице на самото место може да се изрече глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност.

За дејствијата од ставот 1 на овој член, на самото место може да се изрече глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност на одговорното лице во правното лице.

За дејствијата од ставот 1 на овој член, на самото место може да се изрече глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност на одговорното лице во правното лице.

За дејствијата од ставот 1 на овој член на одговорното лице во правното лице покрај глобата ќе се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должност во траење од три до 30 дена.”

Член 3

Членот 30 се менува и гласи:

“Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице, ако стори некое од дејствијата од членот 29 на овој закон.

За дејствијата од ставот 1 на овој член покрај глобата на физичкото лице ќе се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должност во траење од три до 30 дена.”

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR INSPEKTIM TEKNIK

Neni 1

Në Ligjin për inspektim teknik (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 48/99 dhe 82/2005), pas nenit 28 shtohet neni i ri 28-a si vijon:

“Neni 28-a

Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 29 dhe 30 të ky ligji procedurë për kundërvajtje dhe sanksion për kundërvajtje kumton Inspektorati shtetëror i tregut (teksti në vijim: Organi për kundërvajtje).

Procedurën për kundërvajtje nga paragrafi 1 të këtij neni para organit për kundërvajtje e mban Komisioni për vendimmarrje sipas kundërvajtjes.

Nëse inspektori gjatë kryerjes së mbikëqyrjes konfirmon se është bërë kundërvajtje, do t’i propozojë kryerësit të kundërvajtjes procedurë barazimi, para se të parashtrojë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje, në pajtim me dispozitat nga Ligji për kundërvajtje."

Neni 2

Në nenin 29, paragrafi 1 ndryshon si vijon:

"Gjobë në shumë prej 3.000 euro me kundërvlerë në denarë do t’i kumtohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:".

Paragrafi 2 ndryshohet si vijon:

"Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, personit përgjegjës në personin juridik do t’i kumtohet gjobë në shumë prej 800 euro në kundërvlerë me denarë dhe sanksion për kundërvajtje në pajtim me këtë ligj."

Pas paragrafit 2 shtohet paragrafi i ri 3 si vijon:

"Për veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni, personit përgjegjës në personin juridik do t’i kumtohet sanksion për kundërvajtje ndalim për kryerjen e detyrës në kohëzgjatje prej tri deri në 15 ditë.

Paragrafi 3 i cili bëhet paragraf 4 ndryshon si vijon:

"Për veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni, personit juridik do t’i kumtohet sanksion për kundërvajtës ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë në kohëzgjatje prej së paku tri deri më së shumti 30 ditë."

Pas paragrafit 4 shtohen katër paragrafë të rinj 5, 6, 7 dhe 8, si vijojnë:

"Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, personit përgjegjës në personin juridik aty për aty mund t’i kumtohet gjobë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë me denarë.

Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, aty për aty mund t’i kumtohet gjobë në shumë prej 400 euro në kundërvlerë me denarë personit përgjegjës në personin juridik.

Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, aty për aty mund t’i kumtohet gjobë në shumë prej 300 euro në kundërvlerë me denarë personit përgjegjës në personin juridik.

Për veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni, personit përgjegjës në personin juridik krahas gjobës do t’i kumtohet sanksion për kundërvajtje ndalim për kryerjen e detyrë në kohëzgjatje prej tri deri më 30 ditë."

Neni 3

Neni 30 ndryshon si vijon:

"Gjobë në shumë prej 1.000 euro me kundërvlerë në denarë do t’i kumtohet për kundërvajtje personit fizik nëse bën ndonjë nga veprimet e nenit 29 të këtij ligji.

Për veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni krahas gjobës, personit fizik do t’i kumtohet sanksion për kundërvajtje ndalim për kryerjen e detyrës në kohëzgjatje prej tri deri në 30 ditë."

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

987.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА СРЕДСТВА ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПАРИЧНИОТ ВЛОГ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ДРУШТВОТО ЗА ИЗГРАДБА, УПРАВУВАЊЕ И ИЗДАВАЊЕ НА ПОВЕЌЕНАМЕНСКА САЛА „БОРИС ТРАЈКОВСКИ“ ДООЕЛ СКОПЈЕ

Член 1

Со оваа одлука се одобруваат средства во износ од 181.000.000,00 денари за зголемување на паричниот влог на Република Македонија во Друштвото за изградба, управување и издавање на повеќенаменска сала „Борис Трајковски“ ДООЕЛ Скопје.

Член 2

Средствата од член 1 на оваа одлука ќе се обезбедат од Буџетот на Република Македонија за 2007 година, Раздел 09002-Министерство за финансии-функции на државата, Програма 2 – Функции, Потпрограма 20-Функции, категорија 48-Капитални расходи, ставка 482 – Други градежни објекти.

Член 3

Се задолжува Министерството за финансии средствата од член 1 на оваа одлука да ги уплати на сметка на Друштвото за изградба, управување и издавање на повеќенаменска сала „Борис Трајковски“ ДООЕЛ Скопје.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3508/1
12 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Габриела Коневска-Трајковска, с.р.

988.

Врз основа на член 254 од Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/04 и 84/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА НА ДРУШТВОТО ЗА ИЗГРАДБА, УПРАВУВАЊЕ И ИЗДАВАЊЕ НА ПОВЕЌЕНАМЕНСКА САЛА „БОРИС ТРАЈКОВСКИ“ ДООЕЛ СКОПЈЕ

Член 1

Со оваа одлука се зголемува основната главнина на Друштвото за изградба, управување и издавање на повеќенаменска сала „Борис Трајковски“ ДООЕЛ Скопје за износ од 181.000.000,00 денари.

Член 2

Се задолжува Друштвото за изградба, управување и издавање на повеќенаменска сала „Борис Трајковски“ ДООЕЛ Скопје да ја пријави промената на основната главнина на друштвото во Централниот регистар на Република Македонија.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3508/2
12 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Габриела Коневска-Трајковска, с.р.

989.

Врз основа на член 127 од Законот за полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 114/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ВИДОТ НА ВООРУЖУВАЊЕТО НА ПОЛИЦИЈАТА И ОПРЕМАТА НА ПОЛИЦИСКИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Член 1

Со оваа одлука се определува видот на вооружувањето на Полицијата и опремата на полициските службеници.

Член 2

Вооружувањето на Полицијата во зависност од полициските работи кои ги врши е составено од:
- пиштол;
- револвер;
- кратко автоматско оружје;
- долго полуавтоматско оружје;
- долго автоматско оружје;
- сигнално оружје;
- кратко и долго оружје за испалување на хемиски средства, ракети, гранати, мини, гумени куршуми, и друг вид на муниција и проектили;
- минско експлозивни и пиротехнички средства;
- самострел;
- пригушувач на звук од оружје и
- прибор и муниција.

Член 3

Опремата на полициските службеници во зависност од полициските работи кои ги вршат е:
- гумена палка;
- палка за интервенција;
- средства за врзување;
- батериска лампа;
- заштитен панцирен елек;
- тактички елек;
- заштитна кошула;
- заштитен шлем;
- заштитна маска;
- кацига со визир и штитник за брада;
- штитници за одделни делови на телото;
- заштитен штит;
- ракавици;
- комплет прибор за јадење;
- шаторско крило;
- вреќа за спиење;
- ранец;
- подметач за вреќа за спиење;
- свирче;
- фосфорен елек;
- мегафон;
- комплет за прва помош;
- средства за зашеметување и привремено онеспособување;
- опрема за насилно влегување во просторија;
- направа за присилно запирање на моторни возила;
- заштитна ограда;
- стоп палка;
- полициски опасач, футрола за пиштол, футрола за муниција, футрола за средства за врзување, футрола за средства за зашеметување и привремено онеспособување, футрола за клучеви, футрола за радио врска, држач за палка, држач за батериска ламба, футрола за мултифункционален алат и друго;
- футрола за пиштол за прикриени активности;
- торба со футрола за топографски карти;
- мултифункционален алат (Гербер);
- нож;
- рачна бусола;
- уред за сателитска навигација ГПС;
- личен систем за носење и пиење вода и
- рачни уреди за денско и ноќно набљудување.

Член 4

Посебната опрема на полициските службеници во зависност од полициските работи кои ги вршат се: технички средства, опрема и возила за регулирање, контрола и надзор на патен и железнички сообраќај, специјални возила за копнен, воздушен и воден сообраќај, технички средства, опрема, возила и пловни објекти за регулирање, контрола и надзор на државната граница, криминалистичко техничка опрема, посебна заштитна опрема, информатичка, телекомуникациска опрема, спортска опрема (планинарска, алпинистичка, скијачка, нуркачка и друга опрема), опрема за извидување, превозни средства за копнен, воздушен и воден сообраќај и посебна опрема за хеликоптерската единица.

Член 5

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 11.11.2007 година.

Бр. 19-3697/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

990.

Врз основа на член 10 став 2, 11, 12 и 13 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07 и 49/07) и член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ ЗА ОСНОВАЊЕ НА ПРИВАТНО СРЕДНО УЧИЛИШТЕ ЗА ГИМНАЗИСКО ОБРАЗОВАНИЕ „ПРВА ПРИВАТНА ГИМНАЗИЈА“ ВО БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука се дава одобрение за основање на Приватно средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола.

Член 2

Одобрението од член 1 на оваа одлука се дава врз основа на поднесокот (барањето) од лицето Љупчо Петровски од Битола.

Член 3

Во приватното средно училиште од член 1 на оваа одлука ќе се организира и остварува настава за гимназиско образование за природно-математичко, јазично-уметничко и општествено-хуманистичко подрачје, согласно Законот за средното образование.

Член 4

Потребниот наставен кадар кој ќе изведува настава во Приватно средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола е согласно Нормативот за наставниот и друг кадар во средно образование.

Во прва година на образование наставата ќе ја изведуваат 10 наставници, во втора година на образование 10 наставници, во трета година на образование 8 наставници и во четврта година на образование 5 наставници.

Член 5

Потребната опрема за опремување на Приватно средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола е согласно нормативите утврдени за оваа дејност.

Член 6

Приватното средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола ќе биде сместено во објект на улица „Охридска“ бр. 50, со вкупна површина од 300 м2.

Член 7

Бројот на учениците кои ќе се запишат во учебната 2007/2008 година ќе изнесува две паралелки, додека за наредните учебни години за бројот на паралелките ќе одлучува основачот.

Член 8

Наставата во Приватно средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола ќе се изведува на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

Член 9

Програмата за воспитно-образовната дејност на Приватното средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола е соодветна на програмата за гимназиско образование кое се остварува во државните средни училишта во Република Македонија.

Член 10

Приватното средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола ќе отпочне со работа од 1 септември 2007 година, по добивањето на решение за верификација на Министерството за образование и наука.

Член 11

Средствата потребни за работа на Приватно средно училиште за гимназиско образование „Прва Приватна Гимназија“ во Битола ги обезбедува основачот.

Член 12

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3488/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

991.

Врз основа на член 10 став 2, 11, 12 и 13 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07 и 49/07) и член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ ЗА ОСНОВАЊЕ НА ПРИВАТНО СРЕДНО УЧИЛИШТЕ „ПОИНТ“ ВО ГОСТИВАР

Член 1

Со оваа одлука се дава одобрение за основање на Приватно средно училиште „Поинт“ во Гостивар.

Член 2

Одобрението од член 1 на оваа одлука се дава врз основа на поднесокот (барањето) од лицето м-р Азир Алиу од Гостивар.

Член 3

Во приватното средно училиште од член 1 на оваа одлука ќе се организира и остварува настава за гимназиско образование за природно-математичко, јазично-уметничко и општествено-хуманистичко подрачје, согласно Законот за средното образование.

Член 4

Потребниот наставен кадар кој ќе изведува настава во Приватното средно училиште „Поинт“ во Гостивар е согласно Нормативот за наставниот и друг кадар во средното образование.

Во прва година на образование наставата ќе ја изведуваат 9 наставници, во втора година на образование 10 наставници, во трета година на образование 9 наставници и во четврта година на образование 8 наставници.

Член 5

Потребната опрема за опремување на Приватното средно училиште „Поинт“ во Гостивар е согласно нормативите утврдени за оваа дејност.

Член 6

Приватното средно училиште „Поинт“ во Гостивар ќе биде сместено во објект на улица „Седек Костовски“ бб, со вкупна површина од 370 м2.

Член 7

Бројот на учениците кои ќе се запишат во учебната 2007/2008 година ќе изнесува две паралелки, додека за наредните учебни години за бројот на паралелките ќе одлучува основачот.

Член 8

Наставата во Приватното средо училиште „Поинт“ во Гостивар ќе се изведува на македонски јазик и неговото кирилско писмо, албански јазик и неговото писмо и на англиски јазик.

Член 9

Програмата за воспитно-образовната дејност на Приватно средно училиште „Поинт“ во Гостивар е соодветна на програмата за гимназиско образование кое се остварува во државните средни училишта во Република Македонија.

Член 10

Приватно средно училиште „Поинт“ во Гостивар ќе отпочне со работа од 1 септември 2007 година, по добивањето на решение за верификација од Министерството за образование и наука.

Член 11

Средствата потребни за работа на Приватно средно училиште „Поинт“ во Гостивар ги обезбедува основачот.

Член 12

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3487/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

992.

Врз основа на член 16, став 1 од Законот за стокови резерви („Службен весник на Република Македонија“ бр. 68/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОБНОВУВАЊЕ НА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ НА ДИЗЕЛ ГОРИВО

Член 1

Да се изврши обновување на стоковните резерви на дизел гориво – Д со замена за дизел гориво Д-Е III односно Д-Е IV.

Обновувањето на дизел горивото од став 1 на овој член извршено со замена не претставува промет.

Член 2

Трошоците за замена на горивото, Бирото за стоковни резерви ќе ги исплати од сметката за самофинансирачки активности.

Член 3

Се задолжува Министерството за финансии – Биро за стоковни резерви да ја спроведе оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3708/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

993.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Влада на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија” бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕСТАНОК НА ПРАВОТО НА КОРИСТЕЊЕ НА НЕДВИЖЕН ИМОТ-ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

1. На досегашниот корисник РМ Патишта Бунарџик му се одзема правото на користење на недвижен имот земјиште, кое преставува КП: 694; 697 и 698, со површина од вкупно 3 35 60 м2, опишано во Поседовен Лист број 59 за КО Бунарџик, во корист на Република Македонија.

2. На досегашниот корисник РМ (Патишта) Петровец му се одзема правото на користење на недвижен имот земјиште, кое преставува КП 2826 и 2827, со површина од вкупно 96 40 м2, опишано во Поседовен Лист број 248 за КО Илинден, во корист на Република Македонија.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-3778/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

994.

Врз основа на член 7 од Законот за земјоделско земјиште („Службен весник на Република Македонија” бр. 25/98, 18/99 и 2/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОДЗЕМАЊЕ НА ПРАВОТО НА КОРИСТЕЊЕ НА НЕДВИЖЕН ИМОТ-ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

На досегашниот корисник ДЗС Илинден АД, од населба Илинден му се одзема правото на користење на недвижен имот земјиште, кое преставува КП: 655; 656; 657 и 658, со површина од вкупно 43 05 25 м2, опишано во Поседовен Лист број 1505 за КО Илинден, во корист на Република Македонија и КП: 6/1; 7;8/1; 9; 681; 682/1; 683/1; 684; 685/1; 685/2; 686/1; 687/1; 688/3; 689/1; 690/1; 691/1; 692/1 и 693, со површина од вкупно 49 91 68 м2, опишано во Поседовен Лист број 54 за КО Бунарџик во корист на Република Македонија.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-3778/2
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

995.

Врз основа на член 7 од Законот за земјоделско земјиште („Службен весник на Република Македонија" бр. 25/98, 18/99 и 2/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОДЗЕМАЊЕ НА ПРАВОТО НА КОРИСТЕЊЕ НА НЕДВИЖЕН ИМОТ-ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

На досегашниот корисник Земјоделски индустриски комбинат Јагода Тетово, од Тетово му се одзема правото на користење на недвижен имот земјиште, сопственост на Р.Македонија кое преставува КП: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 133; 135; 136; 137; 138; 139; 141; 142; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 309; 310; 312; 313; 314; 316; 317; 727; 728; 729; 730; 731; 733; 734; 735; 736; 737; 738; 739; 740; 741; 742; 743; 744; 745; 746; 747 и 748 со вкупна површина од 80 52 17м^2, опишани во поседовен лист 230 за КО Сараќино, во корист на Република Македонија.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-3779/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

996.

Врз основа на член 12, став 2, алинеја 8 од Законот за технолошки индустриски развојни зони („Службен весник на Република Македонија" бр. 14/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ТАРИФНИКОТ ЗА НАДОМЕСТОЦИ ЗА ИЗВРШЕНИ УСЛУГИ НА КОРИСНИК НА ТЕХНОЛОШКАТА ИНДУСТРИСКА РАЗВОЈНА ЗОНА

1. Со оваа одлука се дава согласност на Тарифникот за надоместоци за извршени услуги на Корисник на Технолошката индустриска развојна зона бр.УО 95/1 од 7.06.2007 година, донесен од Управниот одбор на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони на седницата одржана на 18.04 и 23.04.2007 година и на 7.06.2007 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-3435/2
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

997.

Врз основа на член 12, став 2, алинеја 8 од Законот за технолошки индустриски развојни зони („Службен весник на Република Македонија" бр. 14/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ТАРИФНИКОТ ЗА НАДОМЕСТОЦИ ЗА ИЗВРШЕНИ УСЛУГИ НА ОСНОВАЧОТ НА ТЕХНОЛОШКАТА ИНДУСТРИСКА РАЗВОЈНА ЗОНА

1. Со оваа одлука се дава согласност на Тарифникот за надоместоци за извршени услуги на Основачот на Технолошката индустриска развојна зона бр.УО 94/1 од 7.06.2007 година, донесен од Управниот одбор на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони на седницата одржана на 18.04 и 23.04.2007 година и на 7.06.2007 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-3435/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

998.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" бр.59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕНЕСУВАЊЕ НА ПРАВОТО НА КОРИСТЕЊЕ НА СИЛОСИТЕ ЗА ЖИТО ВО ПРИЛЕП

Член 1

Со оваа одлука се пренесува правото на користење на силосите за жито лоцирани во Прилеп на ул. Кичевски пат бб, на КП 5725, евидентирани на Имотен лист бр.4174, ИЛ бр.5078 и ИЛ бр.5080 КО Варош – Прилеп, од Бирото за стоковни резерви на Јавното претпријатие за берзанско работење Агро-берза Скопје, без надомест на неопределено време.

Член 2

Се задолжуваат Министерството за финансии – Биро за стоковни резерви и Јавното претпријатие за берзанско работење Агро-берза Скопје, во рок од пет дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука, комисиски да извршат примопредавање на силосите од член 1 на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-3699/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

999.

Врз основа на член 36, став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), а во врска со член 8 од Законот за буџети („Службен весник на Република Македонија" бр. 64/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.06.2007 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ОВЛАСТЕН ПРЕТСТАВНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО КОМИТЕТОТ ЗА ФИНАНСИСКИ ПРАШАЊА НА СУКЦЕСИЈАТА

1. За овластен претставник на Република Македонија во Комитетот за финансиски прашања на сукцесијата се именува д-р Снежана Костадиноска-Милошеска, државен секретар во Министерството за финансии.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3629/1
19 јуни 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1000.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.70/1992), на седницата одржана на 6 јуни 2007 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА член 5-а став 1 во делот „во објектите кои се оддалечени од претшколските и школските воспитно-образовни установи на растојание помало од 50 м.“ од Законот за заштита од пушењето („Службен весник на Република Македонија“ бр.36/1995, 70/2003, 29/2004 и 37/2005).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија по повод иницијативата поднесена од Т.П. "Жани", Т.П. "Андромеди", Т.П. "Ева Трејд" и ДОО "Фине" сите од Велес, со Решение У.бр.39/2006 од 18 април 2007 година, поведе постапка за оценување на уставноста на членот од Законот означен во точката 1 од оваа одлука, затоа што основано се постави прашањето за неговата согласност со членот 55 од Уставот.

4. Судот на седницата утврди дека според член 5-а став 1 од Законот за заштита од пушењето се забранува продажба на цигари во објектите кои се оддалечени од претшколските и школските воспитно-образовни установи на растојание помало од 50 метри и во објектите кои се сместени во спортско рекреативните површини.

Во ставот 2 од членот 5-а од истиот закон се предвидува дека се забранува продажба на тутунски производи на парче (по цигара), продажба преку автомати, места за самоуслужување, како и продажба по нарачка.

5. Членот 42 од Уставот на Република Македонија, кој влегува во глава II (Втора) со наслов "Основни слободи и права на човекот и граѓанинот", оддел 2 со поднаслов "Економски, социјални и културни права" утврдува дека Републиката посебно ги заштитува мајчинството, децата и малолетните лица.

Согласно членот 43 од Уставот, секој човек има право на здрава животна средина.

Секој е должен да ја унапредува и штити животната средина и природата. Републиката обезбедува услови за остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина.

Согласно член 55 од Уставот, се гарантира слободата на пазарот и претприемништвото. Републиката обезбедува еднаква правна положба на сите субјекти на пазарот. Републиката презема мерки против монополската положба и монополското однесување на пазарот. Слободата на пазарот и претприемништвото можат да се ограничат со закон единствено заради одбраната на Републиката, зачувувањето на природата, животната средина или здравјето на луѓето.

Во членот 1 од Законот за заштита од пушењето, се предвидува дека со овој Закон се уредува заштитата од штетните дејствија на пушењето на тутун и други производи од тутун врз граѓаните, зачувувањето на здрава животна средина, забрана на пушењето во одредени јавни простории и забрана за рекламирање на цигарите.

Според членот 5 од Законот се забранува продажба на цигари и тутун на лица помлади од 18 години.

Оспорениот член 5-а став 1 од Законот ја регулира забраната на продажба на цигари во објектите кои се оддалечени од претшколските и школските воспитно-образовни установи на растојание помало од 50 метри и во објектите кои се сместени во спортско-рекреативните површини.

Факт е дека забраната на продажба на цигари во објектите предвидени во оспорената законска норма претставува ограничување, односно попречување на правото на слобода на пазарот и претприемништвото. Факт е, исто така, дека целта на тоа ограничување е заштита на здравјето на малолетните лица како јавен интерес и дека таа преставува легитимна цел.

Преминувајќи на теренот на балансирање на поединечниот и јавниот интерес, треба да се одговори на прашањето дали изрекувањето на овој вид на мерка е неопходно до тој степен, заради зачувувањето на здравјето на луѓето, односно на малолетниците што би го оправдало ограничувањето на пазарот, односно правото на слобода на пазарот и претприемништвото. Според Судот, изрекувањето на ваквата мерка како што е предвидено во сега оспорената законска норма, не е неопходно ниту вистински служи за постигнување на легитимната цел за заштита на децата, од причина што од целината на Законот за заштита од пушењето произлегува дека законодавецот веќе со изречената генерална мерка во членот 5 од Законот за забрана на продажба на цигари и тутун на лица помлади од 18 години во прометот на мало ја постигнал својата уставна обврска за заштита на здравјето кај младата популација (децата). Со тоа, ефектот и целта на Законот е постигнат со генералната забрана изречена во членот 5 од Законот, поради што дополнителното ограничување на продажбата на цигари како што е содржано во оспорената законска одредба е прекумерно и непотребно и се појавува исклучиво како економско ограничување и попречување на правото на слобода на пазарот и претприемништвото. Оттука, ограничувањето во оспорената одредба не може да го положи тестот на пропорционалност со легитимната цел, при што не е постигнат фер баланс помеѓу индивидуалниот и јавниот интерес.

Оспорената одредба според Судот не е јасна од причина што од неа не може да се утврди на кој начин се пресметува растојанието помало од 50 метри. Дали пресметувањето на растојанието се врши од објектот или пак од оградата на објектот, односно кој градежен поим ја опфаќа претшколската или школската образовна установа. Потоа, апсурдно е да се усвои како законска претпоставка дека деца од претшколска возраст се популација што додека се во градинка купуваат цигари. Судот притоа не навлегува во анализа на прашањето за ефикасноста на 50 м. оддалеченост, што само би го засилило сознанието дека таа мерка не постигнува ништо, освен едностранo ограничување на економската активност.

Во прилог на тоа дека е потребно балансирање на интересите е и фактот што во делот на преодните одредби од Законот, законодавецот водел сметка и оставил време за адаптација на новиот режим така што примената на новиот режим ја одложил до јуни 2005 година со што всушност ги балансира заемните интереси - заштита на луѓето и јавното здравје и правото на слобода на пазарот и претприемништвото.

Врз основа на наведеното, според Судот, не постои оправданост на мерката содржана во оспорената законска одредба во услови кога законодавецот има на располагање други ефикасни мерки, како што е генерална забрана за продажба на цигари и тутун на лица помлади од 18 години, предвидена во Законот, поради што оспорениот дел од одредбата не е во согласност со едно од основните права од областа на економските односи гарантирано во член 55 од Уставот.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе со мнозинство гласови во состав од претседателот на Судот Махмут Јусуфи и судиите д-р Трендафил Ивановски, Лилјана Ингилизова-Ристова, Мирјана Лазарова Трајковска, Вера Маркова, Бранко Наумоски, д-р Бајрам Положани, Игор Спировски и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.39/2006
6 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република Македонија,
Махмут Јусуфи, с.р.

1001.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.70/1992), на седницата одржана на 6 јуни 2007 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА Одлуката за донесување на измените на дел од Генералниот урбанистички план за крајбрежно подрачје - секција Црн Дрим Струга бр.07-443/43, донесена од Советот на општината на 19 јуни 2001 година и објавена во „Службен гласник на општината Струга“ бр.6/2001.

2. СЕ СТАВА НАДВОР ОД СИЛА Решението за запирање од извршување на поединечните акти и дејствија донесени, односно преземени врз основа на Одлуката означена во точката 1 од оваа одлука.

3. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“

4. Уставниот суд на Република Македонија, со Решение У.бр.195/2006 од 4 април 2007 година, поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на Одлуката означена во точката 1 од оваа одлука.

Постапката беше поведена затоа што пред Судот основано се постави прашањето за согласноста на одлуката со Уставот и законот.

5. Судот на седницата утврди дека Одлуката за донесување на измените на Генералниот урбанистички план за крајбрежно подрачје - секција Црн Дрим - Струга е донесена од Советот на Општина Струга под бр.07-443/43 од 19 јуни 2001 година.

Според член 1 од оспорената Одлука, со неа се донесуваат измените на Генералниот урбанистички план за крајбрежно подрачје - секција Црн Дрим - Струга.

Според членот 2 од Одлуката, Генералниот урбанистички план содржи: Текстуален дел/книга, Графички дел, Стручна ревизија, Одговор на стручна ревизија, Извештај од стручна расправа.

Според член 3 од Одлуката извештајот од стручната расправа ќе биде составен дел на оваа Одлука.

Во член 4 од оспорената Одлука е утврдено дека предмет на измена на дел од ГУП за крајбрежно подрачје - секција Црн Дрим - Струга ги опфаќа следните граници:

- од југ патот Р-419 и мостот (Мороишта) на реката Црн Дрим,
- од исток реката Црн Дрим во должина од 1000 м.,
- од запад дел до регионалниот пат Р-418 во должина од околу 1000 м.,
- од север реката Шум од мостот на истата до вливот во реката Црн Дрим во должина од околу 100 м.

Овој простор е со неправилна издолжена форма во правец север - југ со површина од 6,9 ха.

Според член 5 од Одлуката Генералниот урбанистички план ќе го спроведува Министерството за транспорт и врски подрачна единица - Струга, по добивање на Согласноста издадена од страна на Министерството за транспорт и врски на Република Македонија.

Според член 6 од Одлуката Генералниот урбанистички план се заверува со печат и потпис од страна на изготвувачот и потпис и печат од Претседавачот и Советот на општина Струга, а во членот 7 од Одлуката е утврдено дека таа влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен гласник на општина Струга“.

6. Во членот 8 став 1 алинеи 3 и 10 од Уставот како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија се утврдени владеењето на правото и уредувањето и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата.

Условите и начинот на системот на просторното и урбанистичкото планирање, видовите и содржината на плановите, изработувањето и постапката за донесување на плановите, спроведувањето на плановите и следењето на реализацијата на плановите, надзорот и други прашања од областа на просторното и урбанистичкото планирање се уредени со Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија“ бр.51/2005).

Во Главата VI Преодни и завршни одредби на овој закон, во членот 80 е утврдено дека постапката за донесување урбанистички планови започната пред денот на примената на овој закон (1 јули 2005 година), ќе продолжи според одредбите на Законот кој бил во сила на денот на нивното отпочнување, доколку урбанистичкиот план ја помине фазата на стручна расправа или фазата на јавна анкета и јавна презентација.

Имајќи го предвид изнесеното, анализата на правната и фактичката состојба во однос на постапката за донесување на оспорената одлука, Судот ја изврши во однос на Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија“ бр.4/1996, 28/1997, 18/1999, 53/2001 и 45/2002) кој бил во сила во времето на отпочнувањето на постапката за донесување на оспорената Одлука.

Генералниот урбанистички план според членот 10 став 1 од Законот, се донесува за подрачје на населено место, стопански комплекс и за други подрачја предвидени за градба. Според ставот 2 на овој член од Законот, генералниот урбанистички план содржи синтезен графички приказ на планските решенија во границата на урбаното подрачје со билансни показатели за урбаните единици и блокови и за инфраструктурата. Синтезниот графички приказ содржи: граница на урбаното подрачје, намена на земјиштето на урбаните блокови, решенија на генерални видови и објекти на сообраќајна и друга инфраструктура. Билансните показатели содржат: податоци за површините и намените, показатели за инфраструктурата и параметри за уредување на просторот на урбаните блокови согласно со соодветните стандарди и нормативи. Генералниот урбанистички план, како план од пониско ниво, мора да биде усогласен со просторниот план.

Според ставот 3 на овој член од Законот, документацијата на генералниот урбанистички план за постојната состојба и проекциите претставува документациона основа на планот, која заедно со нацртот на планот се доставува на стручна ревизија според членот 19 на овој закон.

Според членот 17 став 1 од Законот плановите од член 7 на овој закон се изработуваат како нацрт и предлог на план. Според ставот 2 на овој член од Законот, по нацртот на просторниот план на Републиката, просторните планови на регион, национален парк, Град Скопје и на општината, генералниот урбанистички

план, се организира стручна расправа, со учество на претставници на органите и организациите од подрачјето опфатено со планот. Во ставот 5 на овој член од Законот е утврдено дека стручната расправа по просторниот план на општина и на Град Скопје и по генералниот урбанистички план, како и јавната анкета по деталниот урбанистички план и урбанистичка документација за населено место во општина, ги организира општината, односно градот Скопје.

Согласно ставот 7 на овој член, одлука за организирање на јавна анкета по нацрт детален урбанистички план и урбанистичка документација за населено место во општината донесува градоначалникот на општината, односно градоначалникот на градот Скопје по утврдување на нацртот на планот од страна на општинската администрација. Според ставот 8 од овој член како и институциите особено од областа на заштитата на спомениците на културата, во текот на изработката на плановите од членот 7 на овој Закон, доставуваат свои барања со предлог на мерки и режим на планирање и уредување на просторот.

Според член 18 од Законот, јавната анкета по генералниот урбанистички план ја организира општината и се спроведува со излагање на планот на јавно место најмалку 10 дена, во кој рок заинтересираните граѓани и правни лица од конкретното подрачје опфатено со планот, доставуваат писмени забелешки на анкетни листови до организаторот на анкетата. За времето и местото каде ќе биде изложен планот задолжително се објавува соопштение во јавните гласила.

Согласно членот 19 став 1 од Законот, на нацртот на плановите од член 7 од овој закон, пред организирањето на стручната расправа, односно јавната анкета, се врши стручна ревизија. Според ставот 2 на овој член стручната ревизија на урбанистичките планови според програмата од членот 13 на овој закон ја врши стручна научна институција или комисија што ја определува, односно формира министерот надлежен за работите за уредување на просторот.

Согласно член 20 став 1 од овој закон, измените и дополнувањата на плановите се вршат по иста постапка пропишана за нивното донесување, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

Според член 22 став 6 и 7 и член 23 од овој закон, урбанистичките планови се донесуваат по издавањето согласност од Министерството надлежно за работите на урбанизмот.

Имајќи ги предвид изнесените законски одредби и утврдената фактичка сотојба врз основа на доставената документација, Судот утврди дека постапката за донесување на Одлуката за изменување и дополнување на Генералниот урбанистички план за крајбрежното подрачје - секција Црн Дрим - Струга бр.07-443/43 од 19 јуни 2001 година, донесена од Советот на општина Струга не е спроведена согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање.

Имено, од одговорот на Советот на општината произлегува дека се потврдуваат наводите во иницијативата дека измените на Генералниот урбанистички план не биле истакнати во зградата на општината за време на одржувањето на јавната анкета, како и тоа дека извештајот за неприфатените, односно прифатените забелешки од јавната анкета не бил доставен до Советот на општината на седницата при донесувањето на оспорената одлука што е спротивно на цитираните одредби од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

Исто така, имајќи ја предвид одредбата од член 8 став 1 алинеја 10 од Уставот од која произлегува дека при уредување и хуманизација на просторот се бара почитување на законски прописи кои се однесуваат и на заштита и унапредување на животната средина и на природата, според Судот во постапката за донесување на урбанистички планови општините Охрид, Струга, Ресен и Дојран, треба да ги почитуваат и одредбите од Законот за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро со кои овие езера како добро од општ интерес се споменици на природата и се под посебна заштита.

Согласно член 1 од Законот за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро, Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро нивните води, крајбрежија, извори и водотеци, поради карактеристичните одбележја и природни убавини, геолошки, геоморфолошки, хидролошки, хидробиолошки, лимнолошки и други научни вредности, културно, естетско, образовно-воспитно, здравствено, рекреативно, туристичко и друго стопанско значење се прогласени за споменици на природата од особено значење за општествената заедница и се стават под посебна заштита.

За заштита на езерата како добра од општ интерес кои се користат за задоволување на општи и поединечни потреби, Законот предвидел низа превентивни и други мерки за заштита. Меѓу другите, во членот 7 став 1 алинеја 5 од Законот, се предвидува дека заради заштита на езерата се забранува внесување во езерата непречистени отпадни води од населените места и индустриските објекти.

Во членот 9 став 1 од Законот се предвидува дека градежни, хидромелиоративни, хортикултурни или други работи на крајбрежјата на езерата можат да се изведуваат само под услови и на начин утврдени со просторните планови на регионите, просторните планови на општините: Охрид, Струга, Ресен и Дојран, урбанистичките планови на населените места и урбанистичките планови на подрачјата со специјална намена, како и со прописите за спроведување на овие планови.

Согласно став 2 на членот 9 од истиот закон, плановите од став 1 на овој член се донесуваат по претходно прибавено мислење од Републичкиот завод за заштита на природните реткости.

Од анализата на наведените законски одредби произлегува дека езерата се споменици на природата од особено значење за општествената заедница и се под посебна заштита и истите не смеат да се загадуваат, меѓу другото, и со внесување на непречистена отпадна вода од населените места поради што произлегува и обврската при донесување на урбанистичките планови кои предвидуваат градежни, хидромелиоративни, хортикултурни или други работи на крајбрежијата на езерата, претходно да се прибави мислење од Републичкиот завод за заштита на природните реткости.

Имајќи предвид дека во конкретниот случај Советот на општина Струга во постапката која претходела на донесување на оспорената Одлука за изменување на Генералниот урбанистички план не побарал мислење од органот надлежен за заштита на природните реткости, Судот утврди дека таа не е во согласност со Уставот и Законот за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро.

7. Врз основа на изнесеното Судот одлучи како во точката 1 и 2 од оваа одлука.

8. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот Махмут Јусуфи и судиите д-р Трендафил Ивановски, Лилјана Ингилизова-Ристова, Мирјана Лазарова Трајковска, Вера Маркова, Бранко Наумоски, д-р Бајрам Положани, Игор Спировски и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.195/2006
6 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
Махмут Јусуфи, с.р.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1002.

Врз основа на член 31 и член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006) и член 103 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/2007), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА СМЕТКОВОДСТВЕНИОТ И РЕГУЛАТОРНИОТ ТРЕТМАН НА ПРЕЗЕМЕНИТЕ СРЕДСТВА ВРЗ ОСНОВА НА НЕНАПЛАТЕНИ ПОБАРУВАЊА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишува методологијата за сметководствениот и регулаторниот третман на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања.

2. Во смисла на оваа одлука, под преземени средства се подразбираат сите материјални средства (имот во земјиште, згради, опрема и слично) и други вредности кои се преземени врз основа на ненаплатени побарувања, со исклучок на преземените хартии од вредност и удели.

3. Одредено средство се смета за преземено во моментот на стекнување правен основ за запишување на сопственоста, кој се смета како датум на преземање на средството.

Во период од три месеци по датумот на преземање на средството, надлежен орган на банката, согласно со интерните акти на банката, треба да донесе одлука за продажба и план за продажба на преземеното средство кој ги содржи најмалку следните елементи: продажна цена, дозволено отстапување од продажната цена, начин на продажба и период за реализирање на продажбата, како и да предвиди активности за наоѓање купувач.

4. Управниот одбор на банката е должен до Надзорниот одбор да доставува извештаи за износот и видот на преземените средства, преземените активности за нивна продажба и статусот на реализирање на плановите за продажба и/или промените во плановите за продажба на преземените средства, како и за износот на продадените преземени средства, најмалку на квартална основа.

II. ПОЧЕТНО ПРИЗНАВАЊЕ НА ПРЕЗЕМЕНИТЕ СРЕДСТВА

5. На датумот на преземање, преземеното средство се признава во билансите на банката по почетната сметководствена вредност.

Почетната сметководствена вредност е помалиот износ од проценетата вредност, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на банката и набавната вредност на преземеното средство.

Проценетата вредност се определува од страна на овластен проценител. Банката е должна да обезбеди проценка на преземеното средство на датумот на преземање на средството.

По исклучок на став 3 од оваа точка, за преземени средства чија вредност е помала од 1.000.000 денари, проценетата вредност може да биде определена и од друго лице овластено со закон.

Трошоците за продажба се трошоци кои се директно поврзани со продажбата, како на пример нотарски трошоци, даноци и слично.

Набавната вредност е вредноста наведена во актот донесен од страна на надлежен орган од кој произлегува правниот основ за стекнување право на сопственост.

6. Во случај кога проценетата вредност на преземеното средство е помала од набавната вредност, банката е должна да прикаже загуба за оштетување во билансот на успех, во висина на разликата помеѓу двете вредности.

III. ПОСЛЕДОВАТЕЛНО МЕРЕЊЕ НА ПРЕЗЕМЕНИТЕ СРЕДСТВА

7. Најмалку еднаш во период од дванаесет месеци, банката е должна да обезбеди проценка на вредноста на преземеното средство извршена од страна на тројца овластени проценители, од кои најмалку двајца се надворешни проценители кои не се вработени во банката.

За потребите на последователно мерење на преземените средства, како проценета вредност се смета износот на најниската проценка извршена согласно со став 1 од оваа точка.

По исклучок на став 1 од оваа точка, банката може да обезбеди проценка на вредноста на преземеното средство од само еден овластен проценител, доколку почетната сметководствена вредност на преземеното средство намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување, не надминува 2.000.000 денари.

8. Доколку согласно со извршената проценка од точка 7 од оваа одлука, проценетата вредност намалена за трошоците за продажба е пониска од износот на почетната сметководствена вредност намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување, банката е должна во билансот на успех да признае дополнителен износ на загуба за оштетување, до износот на проценетата вредност.

Во периодот помеѓу две проценки на вредноста на преземеното средство, согласно со член 7 од оваа одлука, банката ќе признае во билансот на успех дополнителен износ на загуба за оштетување до износот на објавената намалена продажна цена на преземеното средство.

Доколку согласно со извршената проценка од точка 7 од оваа одлука, проценетата вредност намалена за трошоците за продажба е повисока од износот на почетната сметководствена вредност намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување, банката не смее да ја признае оваа разлика во билансот на успех.

9. Доколку банката не успее да го продаде преземеното средство во период од 5 години по датумот на преземање, должна е да изврши целосен отпис на тоа средство, односно неговата вредност да ја сведе на нула.

IV. МЕРЕЊЕ НА ЗАТЕКНАТИТЕ ПРЕЗЕМЕНИ СРЕДСТВА

10. Со влегувањето во сила на оваа одлука, банката е должна за затекнатите преземени средства да обезбеди проценка на вредноста на преземеното средство, согласно со точка 7 од оваа одлука, во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Пониските износ помеѓу проценетата вредност на преземеното средство и вредноста по која е евидентирано преземеното средство до датумот на влегување во сила на оваа одлука, ја претставува почетната сметководствена вредност на затекнатите преземени средства.

Доколку проценетата вредност е пониска од вредноста по која е евидентирано преземеното средство до датумот на влегување во сила на оваа одлука, банката е должна во билансот на успех да признае загуба за оштетување до износот на проценетата вредност.

11. Банката е должна да врши последователно мерење на затекнатите преземени средства согласно со глава III од оваа одлука, при што како датум на преземање на затекнатите средства се смета датумот на влегување во сила на оваа одлука.

V. РЕГУЛАТОРЕН ТРЕТМАН

12. При утврдување на лимитите од член 78 од Законот за банките, се зема предвид нето-вредноста на преземените средства.

Нето-вредноста на преземеното средство ја претставува почетната сметководствена вредност, намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување.

VI. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

13. Народна банка на Република Македонија може да пропише Упатство за спроведување на оваа одлука.

14. Одредбите од оваа одлука што се однесуваат на банките се применуваат и на штедилниците во Република Македонија.

15. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, кога престанува да важи Одлуката за методологијата за издвојување посебна резерва за потенцијални загуби од преземени средства по основ на ненаплатени побарувања („Службен весник на РМ“ бр. 80/2006).

О.бр.02-15/ VI-1/2007
20 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

_____

1003.

Врз основа на член член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006) и член 172 став 1 и 8 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/2007), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА УСЛОВИТЕ И НАЧИНОТ НА РАБОТА НА ШТЕДИЛНИЦИТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишуваат условите и начинот на работа на штедилниците во Република Македонија, од аспект на:

- применатa на супервизорските стандарди кои се однесуваат на лимитите на изложеност;
- извршувањето банкарски активности - одобрување кредити и прибирање депозити и
- вложувањата.

II. ОДОБРУВАЊЕ КРЕДИТИ И ИЗЛОЖЕНОСТ НА ШТЕДИЛНИЦА

2. Изложеноста спрема лице и со него поврзани лица не смее да надмине 10% од сопствените средства на штедилницата.

Изложеноста спрема акционер, односно содружник со квалификувано учество во штедилницата и со него поврзаните лица не смее да надмине 5% од сопствените средства на штедилницата.

Изложеноста спрема лице со посебни права и одговорности и со него поврзаните лица не смее да надмине 3% од сопствените средства на штедилницата.

Вкупната изложеност кон лицата од ставовите 2 и 3 од оваа точка не смее да надмине 65% од сопствените средства на штедилницата.

Вкупната изложеност спрема банки и штедилници не смее да надмине 30% од сопствените средства на штедилницата.

3. Изложеноста спрема лицата од точка 2 ставови 2 и 3 од оваа одлука се одобрува врз основа на одлука на орган на надзор или Собрание, односно Собир на содружници на штедилницата.

Условите под кои се одобруваат кредити, се прибираат депозити и се вршат други финансиски трансакции со лицата од точка 2 ставови 2 и 3 од оваа одлука, при еднакво ниво на ризик утврден во согласност со супервизорските стандарди, не смеат да бидат поповолни од условите што се применуваат за другите комитенти на штедилницата.

4. Штедилницата е должна да има пишана политика за управување со кредитниот ризик и процедури за начинот на одобрување кредити, кои треба да содржат одредби најмалку за:

- анализа на кредитната способност на комитентот;
- начин на пресметка на камата;
- евиденција на кредитите и каматата;
- следење на кредитите;
- одредување на надлежности на лицата кои ја извршуваат оваа активност, притоа почитувајќи го принципот на сегрегација на должности;
- следење на поврзани лица;
- опис на основните карактеристики на секој производ;
- дефинирање на прифатливо ниво на концентрација на изложеност (по поединечен комитент, категорија на комитенти, дејност, вид на обезбедување и слично);
- видови обезбедување кои се сметаат како прифатливи за покривање на кредитниот ризик.

III. ВЛОЖУВАЊА НА ШТЕДИЛНИЦА

5. Штедилницата не смее да се стекне со земјиште, згради и опрема кои не ги користи за извршување на своите активности, како и со капитални делови во други субјекти, освен оние стекнати врз основа на ненаплатени побарувања.

Имотот на штедилницата во земјиште, згради и опрема не смее да надмине 30% од сопствените средства на штедилницата.

Во рамките на лимитот од став 2 од оваа точка не се вклучува имотот во земјиште, згради и опрема стекнат врз основа на ненаплатени побарувања, а кои штедилницата не ги користи за извршување на своите функции и капиталните делови стекнати врз основа на ненаплатени побарувања.

Имотот и капиталните делови стекнати врз основа на ненаплатени побарувања, штедилницата е должна да ги продаде во рок од три години од нивното стекнување. Во спротивно, истите се вклучуваат во лимитот од ставот 2 од оваа точка.

6. Штедилницата е должна да има пишана политика и процедури кои треба да се однесуваат на процесот на преземањето и продажбата на имотот стекнат врз основа на ненаплатени побарувања.

IV. ПРИБИРАЊЕ ДЕПОЗИТИ

7. Штедилницата може да прибира депозити од физички лица најмногу до износ кој не смее да го надмине двојниот износ на нејзините сопствени средства.

Штедилницата е должна на сите свои уплатни-исплатни места да истакне список на прибраните депозити по број на партија, износ на депозитот, датум на вложување, рок на вложување и каматна стапка.

Списокот од став 2 од оваа точка, штедилницата е должна да го истакне најдоцна до 5-ти во месецот, за состојба на крајот на претходниот месец.

Во заглавието на овој список задолжително стои следниот текст:

„Ова е единствен список на депозити во оваа штедилница, кој е пријавен во Фондот за осигурување на депозити и Народна банка на Република Македонија. “

Штедилницата е должна на сите свои уплатни-исплатни места да истакне соопштение дека не прибира девизни депозити.

Внесување на невистинита содржина во списокот од став 1 на оваа точка или невнесување на податоци за депозитна партија претставува кривично дело - фалсификување на службена исправа.

8. Штедилницата е должна да има пишана политика и процедури со кои се регулира најмалку начинот на прибирање, евиденција и исплата на депозитите, пресметка на каматата и сегрегација на должностите.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

9. Штедилниците се должни да се усогласат со одредбите на оваа одлука во рок од дванаесет месеци од денот на нејзиното влегување во сила.

10. Оваа одлука влегува во сила осум дена од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

11. Со денот на влегување во сила на оваа одлука, престанува да важи Одлуката за утврдување на обемот и начинот на работење на штедилниците („Службен весник на РМ“ бр. 111/2000, 80/2002 и 66/2003).

О.бр.02-15/ VI-2/2007
20 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

_____

1004.

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/06 и 129/06) и член 8 и член 11 од Законот за вршење на услуги брз трансфер на пари („Службен весник на РМ“ бр. 77/03 и 54/07), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА И СОГЛАСНОСТ ЗА ВРШЕЊЕ НА УСЛУГИ БРЗ ТРАНСФЕР НА ПАРИ И УСЛОВИ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ПОМЕЃУ ДАВАТЕЛ НА УСЛУГА БРЗ ТРАНСФЕР НА ПАРИ И СУБАГЕНТ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1.Со оваа одлука се пропишуваат видот и начинот на доставување на потребната документација и податоци за добивање дозвола и согласност за вршење на услуги брз трансфер на пари, постапката за нивно оценување и контрола од страна на Народна банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народна банка) и условите за склучување на договор за вршење на услуга брз трансфер на пари помеѓу давател на услуга брз трансфер на пари и субагент.

II. ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА, НАЧИН НА НЕЈЗИНО ДОСТАВУВАЊЕ И ПОСТАПКА ЗА ДОБИВАЊЕ НА ДОЗВОЛА И СОГЛАСНОСТ

2. Трговското друштво за да добие дозвола за вршење на услуга брз трансфер на пари и банка за да добие претходна согласност да врши услуга брз трансфер на пари, до Народна банка доставува комплетно барање.

А. ИЗДАВАЊЕ НА ДОЗВОЛА И СОГЛАСНОСТ ЗА УВИД ВО ЗАПИСНИК

3. Потребната документација за исполнување на условите за добивање дозвола за вршење услуга брз трансфер на пари:

3.1. извод од регистарот на трговски друштва не постар од шест месеци како доказ дека друштвото е регистрирано за вршење дејност помошни активности во финансиското посредување;

3.2. За соодветен деловен простор, техничка опременост и информативен систем:

а) доказ за сопственост или договор за закуп за просторијата во која ќе се врши услугата брз трансфер на пари;

б) решение од Министерството за здравство - Државен санитарен и здравствен инспекторат за исполнување на условите за вршење на дејност;

в) решение од Министерство за труд и социјална политика - Државен инспекторат за труд за исполнување на мерките, нормативите и стандардите за заштита при работа за вршење на дејноста;

г) писмено известување за обезбедена одделна просторија за вршење на услуга брз трансфер на пари ако трговското друштво се занимава и со друга дејност;

д) писмено известување за број на телефон - телефакс;

ѓ) писмено известување за компјутерска опременост за вршење на услуга брз трансфер на пари со можност за поврзување со Народна банка;

3.3. За заштита и обезбедување на парични средства, имотот и вработените:

а) полиса за осигурување од можна штета (кражба, пожар и сл.) на просторијата во која се врши услуга брз трансфер на пари;

б) полиса за осигурување на паричните средства од штета што може да настане по основ на фалсификувани банкноти;

в) писмено известување за монтиран алармен систем или непробојно стакло и заграден пулт;

г) писмено известување за обезбедено каса за безбедно чување на готовина која ќе се користи исклучиво за потребите за вршење на услуги брз трансфер на пари;

3.4. Политика за сигурност на информативниот систем која треба да содржи најмалку:

а) одредби за пропивпожарен,пропивпровален и систем за превенција од поплава во системска сала;

б) стратегија за заштита на податоците согласно законските обврски;

в) клаузули за неоткривање на информации во договорите помеѓу давателот на услуга и субагентите;

г) начинот на вршење контрола на квалитетот на техничката опременост на субагентите од страна на давателот на услуга брз трансфер на пари и начинот на користење на опремата која се наоѓа на страната на субагентот;

3.5. Политики и процедури за прием и дистрибуција на готовината во односите со банките и субагентите кои треба да содржат најмалку:

а) начинот и условите за прием, подигање и внесување на готовината од и на посебните сметки за уплати и исплати по основ на брз трансфер на пари отворени кај овластени банки за платен промет со странство како од страна на давателот на услуга брз трансфер на пари така и од страна на субагентите;

б) овластени лица кои ќе можат да располагаат со средствата од посебните сметки како за давателот на услуга брз трансфер на пари така и за субагентите;

в) начинот на известување и порамнување помеѓу давателот на услуга брз трансфер на пари и субагентите за примената, подигнатата односно внесената готовина од и на посебните сметки по основ на извршени трансакции брз трансфер на пари;

г) начинот на порамнување на готовината помеѓу давателот на услуга брз трансфер на пари и субагентите за извршените трансакции брз трансфер на пари доколку субагент е банка која од Народна банка добила дозвола за вршење платен промет со странство;

3.6. Писмени докази дека одговорното лице има високо образование и најмалку три години работно искуство во областа на финансиското работење;

3.7. Писмен доказ од надлежни органи дека против одговорното лице и вработените кои ќе ги извршуваат услугите брз трансфер на пари не е изречена прекршочна санкција, односно казна забрана за вршење професија, дејност или должност;

Народна банка, по службена должност, од Министерството за внатрешни работи обезбедува доказ дека против одговорното лице во правното лице и вработени-

те кои ќе ги извршуваат услугите брз трансфер на пари не е изречена односно е изречена правосилна судска пресуда за кривично дело од областа на финансиите.

Одговорното лице и вработените кои ќе ги извршуваат услугите брз трансфер на пари кои се странци документите од став 1 и 2 на оваа точка се должни да ги обезбедат од надлежен орган во нивната матична земја.

3.8. Писмен доказ дека вработените во трговското друштво кои ќе ги вршат услугите брз трансфер на пари имаат најмалку средно образование;

3.9. Писмено известување за податоците за идентитетот (место и адреса на раѓање, место и адреса на живеење, единствениот матичен број на граѓаните и број на лична карта) и кратка биографија за образованието и искуството на одговорните лица и на вработените кои ќе ги извршуваат услугите брз трансфер на пари наведени во барањето, со прилог фотокопија од нивните лични карти;

3.10. Потврда за престој и дозвола за работа во Република Македонија издадени од надлежни органи, за странски физички лица кои ќе бидат одговорни во давателите на услуга брз трансфер на пари или ќе ги извршуваат услугите брз трансфер на пари;

По комплетирање на целокупната документација, по оценка на Народна банка се одржува интервју со одговорното лице на трговското друштво на кое се оценуваат: неговиот интегритет, познавање на прописите од областа на финансиите и прописите поврзани со брзиот трансфер на пари.

3.11. Писмен доказ од овластена банка за вршење платен промет со странство дека на девизната трансакциска сметка има депозит од најмалку 100.000 евра или писмен доказ дека на денарската тековна сметка има денарски депозит во противвредност од најмалку 100.000 евра;

3.12. Писмен доказ од надлежен орган дека не е отворена стечајна постапка или не е воведена ликвидациона постапка;

3.13. Договор за овластување за вршење услуга брз трансфер на пари со овластен глобален систем.

4. Акти, документи и податоци кои се приложуваат кон барањето се:

4.1. Правилникот за работа задолжително треба да ја содржи организациската поставеност на друштвото, пишана процедура и образложение на кој начин ќе се извршува услугата брз трансфер на пари, начин на контролирање на ризиците во работењето, начинот на воспоставување системи за внатрешна контрола, постоење на организациони, технички и безбедносни стандарди за успешно и сигурно извршување на услугата брз трансфер на пари;

4.2. Програма за спречување на перење на пари во која децидно се наброени мерките и дејствијата кои ќе се превземаат за откривање и спречување на перење на пари при вршење на услугата брз трансфер на пари, со кои се овозможува:

а) да се утврди идентитетот на клиентот пред секоја трансакција;

б) трансакциите на износ поголеми од 2.500,00 евра во денарска противвредност да се евидентираат по хронолошки редослед во нумериран регистар потпишан од одговорното лице на друштвото, кој се чува најмалку десет години од последниот заведен податок;

в) именување на одговорни лица кои ќе се грижат за спроведување на програмата;

г) да се имплементира листата на индикатори за препознавање на сомнителните трансакции;

д) да се врши следење на трансакциите, собирање, чување и доставување на податоците до Дирекцијата за спречување на перење на пари согласно со Законот за спречување на перење на пари и други приноси од казниво дело;

е) соработка и начин на известување на Дирекцијата за спречување на перење пари.

Програмата за спречување на перење пари треба да биде одобрена од Бирото за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

4.3. Писмено известување со податоци за седиштето на трговското друштво, матичен, даночен број и адреса на местото каде што ќе ја врши услугата брз трансфер на пари;

4.4. Потврда од Управата за јавни приходи дека нема ненамирени обврски врз основа на јавните давачки;

4.5. Позитивно мислење за бонитетот од Централниот регистар, за трговски друштва кои работат подолго од шест месеци;

4.6. Примерок од ревизорските извештаи, за последните две години за овластениот глобален систем за електронски трансфер на пари изработен од меѓународно призната ревизорска куќа;

4.7. Доказ од надлежен орган на соодветната земја дека глобалниот систем е правен субјект кој врши електронски трансфер на пари согласно со прописите во земјата во која е регистриран и дека е функционален во најмалку 100 земји.

5. Народна банка врши надзор на работењето на давателите на услуги брз трансфер на пари и по потреба на субагентите.

За извршениот надзор се изготвува записник.

Записникот од извршениот надзор претставува службена тајна на Народна банка и давателот на услуга, односно субагентот се должни да ја чуваат. Давателот на услуга, односно субагентот можат да ја цитираат или на друг начин да ја наведат содржината на записникот на трети лица само по добивање на писмена согласност од Народна банка.

Б. ИЗДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ

6. Банка со дозвола за основање и работење од Народна банка за да добие согласност за вршење услуги брз трансфер на пари, до Народна банка доставува барање со кое се прилага:

а) договор со овластен глобален систем за електронски трансфер на пари;

б) доказ дека глобалниот систем е правен субјект кој врши електронски трансфер на пари согласно со прописите во земјата во која е регистриран и дека е функционален во најмалку 100 земји;

в) ревизорски извештаи за последните две години за овластениот глобален систем за електронски трансфер на пари изработен од меѓународна призната ревизорска куќа;

г) политики и процедури за прием и дистридуција на готовината во односите со субагентите кои треба да содржат:

- начинот на снабдување со готовина на субагентите од страна на банката како давател на услуга брз трансфер на пари;
- начинот на враќање на готовината од страна на субагентите кај банката како давател на услуга брз трансфер на пари;
- начинот на порамнување на готовината помеѓу банката како давател на услуга брз трансфер на пари и субагентите за извршените трансакции брз трансфер на пари;
- овластени лица на субагентите кои ќе можат да ја подигаат и враќаат готовината од односно во банката како давател на услуга брз трансфер на пари;

д) адреса на просториите во кои ќе се извршува брзиот трансфер на пари.

III. НАЧИН НА ДОСТАВУВАЊЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ПОСТАПКА ЗА НЕЈЗИНА ОЦЕНКА

7. Народна банка разгледува комплетно барање за издавање дозвола од точка 2 и за издавање на согласност од точка 6 од оваа одлука.

Под комплетно барање се подразбира барање кон кое е приложена документацијата согласно Одлуката, дополнителната документација која ќе ја побара Народна банка, како и документацијата која Народна банка ја обезбедува по службена должност.

8. Документацијата кон барањето треба да биде доставена во оргинал или заверена фотокопија од страна на овластено лице (нотар), а доколку не е напишана на македонски јазик, треба да биде доставена во превод извршен од страна на овластен судски преведувач.

9. Кон барањето трговското друштво, односно банката се должни да достават податоци за овластено лице за контакт со Народна банка (име, презиме, телефонски број и број на телефакс) и доказ за платена тарифа согласно Одлуката за единствената тарифа на надоместоци за услуги што ги врши Народна банка.

10. По добивање на комплетното барање Народна банка врши оценка на доставената документација и податоци од точките 3, 4 и 6 од оваа одлука и врши непосреден увид за исполнување на условите од точките 3 и 4.

11. Народна банка може да побара допрецизирање на веќе доставената документација или доставување на дополнителна документација.

12. Давателот на услугата брз трансфер на пари е должен да поднесе барање за добивање на претходна согласност за секоја промена во документацијата, информациите и податоците од точките 3 и 4, освен документацијата предвидена во точка 4.4, 4.5 и 4.6 и за промена на документацијата, информациите и податоците од точка 6 став 1 под а), б), г) и д) на оваа одлука.

IV. ДРУГИ ОБВРСКИ ЗА ДАВАТЕЛОТ НА УСЛУГА БРЗ ТРАНСФЕР НА ПАРИ ПОВРЗАНИ СО ОТПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА

13. Со добивањето на дозволата или (алтернатива: , односно) согласноста за вршење на услуга брз трансфер на пари давателот на услуга брз трансфер на пари добива и писмен белег - налепница, за секоја просторија во која ќе се врши услуга брз трансфер на пари со натпис "исполнети услови за вршење на услуги брз трансфер на пари".

Давателот на услуга брз трансфер на пари е должен писмениот белег - налепница да го истакне на видно место во просторијата за вршење на услуга брз трансфер на пари и да стави натпис "брз трансфер на пари" на македонски и на еден од светските јазици.

14. По добивање на дозволата давателот на услуга брз трансфер на пари, освен банките кои од Народна банка добиле согласност за вршење платен промет со странство, е должен да отвори посебни сметки кај домашни банки овластени за платен промет со странство преку кои ќе се вршат уплатите и исплатите по основ на брз трансфер на пари и на истите да депонира износ од најмалку 100.000 евра .

Доколку депозитот на давателот на услуга брз трансфер на пари е во денари, овластената банка на денот на отворање на посебната сметка од став 1 на оваа точка ќе му обезбеди девизи со купување на девизен пазар.

Давателот на услуга брз трансфер на пари е должен да достави известување до Народна банка за називот и седиштето на банките во кои се отворени посебните сметките и да достави доказ за износот на депонираните средства во рок од пет работни дена од денот на отворање на сметката.

15. За секоја уплата и исплата на ефективни странски пари задолжително се издава писмен документ - потврда, согласно стандардите на секој глобален систем за електронски трансфер на пари.

Давателот на услуга брз трансфер на пари треба да добие согласност на формата и содржината на потврдата од став 1 на оваа точка од Народна банка на Република Македонија.

Основни елементи кои задолжително треба да ги содржи писмениот документ - потврда се следните:

- вид на валута и износ
- податоци за примачот (име и презиме, адреса, единствен матичен број на граѓанинот, број на лична карта или пасош и др.)
- податоци за испраќачот (име и презиме, адреса, единствен матичен број на граѓанинот, број на лична карта или пасош и др.)
- контролен број
- дата на трансферот
- потпис на клиентот и давателот на услугата брз трансфер на пари
- износ на провизија за услугата.

16. Давателот на услуга брз трансфер на пари, по добивањето на дозволата и согласноста за вршење на услуга брз трансфер, писмениот белег од Народна банка и отварањето на сметката кај овластената банка, е должен да отпочне со работа во рок триесет дена.

17. Давателот на услугата брз трансфер на пари е должен документацијата по основ на извршени услуги брз трансфер на пари од последните 3 (три) месеци да ја чува во просториите каде што се врши услугата брз трансфер на пари.

Одредбите на оваа точка не се однесуваат за банки кои добиле претходна согласност од Народна банка за вршење на услуги брз трансфер на пари.

V. УСЛОВИ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР СО СУБАГЕНТ

18. Давателот на услуга брз трансфер на пари за да склучи договор со трговско друштво, освен со банка, за вршење на услуги брз трансфер на пари како субагент, задолжително треба да изврши непосредна и посредна контрола во врска со исполнувањето на одредбите од член 12 од Законот и да ја побара соодветната документација, акти и податоци предвидени во точка 3 под 3.1, 3.2, 3.3, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10 и 3.12 и од точка 4 под 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 и 4.5 од оваа одлука.

Трговското друштво, освен банка за да склучи договор со давателот на услуга брз трансфер на пари треба да има овластување од давателот на услуга брз трансфер на пари за работа со посебната сметка преку која ќе се вршат уплатите и исплатите по основ на брз трансвер на пари.

Договорот кој го склучува давателот на услуга брз трансфер на пари со субагентот задолжително треба да ги содржи и податоците од точка 3 под 3.1 и 3.9 и од точка 4 под 4. 3, 4. 4 и 4.5 и точка 6 став 1 под д) од оваа Одлука и податокот за овластувањето од став 2 на оваа точка.

Договорот кој го склучува давателот на услуга брз трансфер на пари со субагентот задолжително треба да содржи и одредба со која субагентот се обврзува да користи писмен документ - потврда за секоја уплата и исплата на ефективни странски пари за која давателот на услуга брз трансфер на пари добил согласност од Народна банка.

19. Субагентот е должен веднаш да го извести давателот на услуга брз трансфер на пари за секоја промена на условите и документите од точка 18 на оваа одлука.

20. Давателот на услуга брз трансфер на пари е должен веднаш да го раскине договорот со субагентот кој престанал да ги исполнува условите или направил промени во однос на задолжителните податоци содржани во договорот, од точка 18 на оваа одлука.

21. Давателот на услуга брз трансфер на пари е должен да ја извести Народна банка за секое склучување или раскинување на договорот за извршување на услуги брз трансфер на пари со поединечни субагенти, како и за сите промени кај субагентот на податоците од точка 18 на оваа одлука во рок од 5 (пет) работни дена од денот кога се случила промената.

Кон известувањето задолжително се приложува и примерок од договорот, и фотокопија од личните карти на одговорното лице на субагентот и лицата кои ќе ги вршат услугите брз трансфер на пари, доколку промените се однесуваат за нив.

22. Народна банка писмено го известува давателот на услуга брз трансфер на пари дека склучениот договор со субагентот е евидентиран односно не е евидентиран во Регистарот на даватели на услуги брз трансфер на пари во рок од триесет дена од денот на комплетирање на документацијата по доставениот договорот до Народна банка.

23. Давателот на услуга брз трансфер на пари добива писмен белег-налепница со натпис "исполнети услови за вршење на услуги брз трансфер на пари", за секој субагент, за секоја просторија во која ќе се врши услугата брз трансфер на пари, откако договорот ќе се евидентира во регистарот на даватели на услуги брз трансфер на пари.

Субагентот е должен писмениот белег - налепница да го истакне на видно место во просторијата за вршење на услуга брз трансфер на пари и да стави натпис "брз трансфер на пари" на македонски и на еден од светските јазици.

Субагентот е должен да започне со работа во рок од петнаесет дена од денот на запишување во Регистарот на даватели на услуги брз трансфер на пари.

24. Субагентот е должен примерок од договорот склучен со давателот на услуга брз трансфер на пари и документацијата потребна за склучување на тој договор да ги чува во секое време во просторијата за вршење на услуга брз трансфер на пари.

Во просторијата за вршење на услуга брз трансфер на пари субагентот е должен да ја чува и документацијата по основ на извршени услуги брз трансфер на пари од последните 3(три) месеци .

Одредбите од оваа точка не се однесуваат кога субагент е банка.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

25. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавување во „Службен весник на Република Македонија".

26. Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за добивање на дозвола за вршење на услуги брз трансфер на пари („Службен весник на РМ" бр. 4/04 и 30/04).

О.бр.02-15/VI-3/2007
20 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

1005.

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот на Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ" бр. 3/02 51/03, 85/03, 40/04, 61/06 и 129/06) и член 21 став 4 од Законот за вршење на услуга брз трансфер на пари („Службен весник на РМ" бр. 77/03 и 54/07), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А
ЗА НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИЈАТА ЗА СЕКОЈА ТРАНСАКЦИЈА НА БРЗ ТРАНСФЕР НА ПАРИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука, се пропишува начинот на водење на евиденцијата за трансакциите на брз трансфер на пари.

II. НАЧИН НА ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИЈА

2. Единствена евиденција за секоја трансакција на брз трансфер на пари водат давателите на услуги брз трансфер на пари, со исклучок на банка која од Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народна банка) добила согласност за вршење на платен промет со странство, и субагент.

3. Давателот на услуга брз трансфер на пари, освен банка која од Народна банка добила согласност за вршење на платен промет со странство,како и субагентот е должен единствената евиденција да ја води дневно на образец 1БТП кој е составен дел на оваа одлука.

4. Во рубриките на овој образец се внесуваат следните податоци:

1) матичниот број на давателот на услугата брз трансфер на пари односно субагентот;

2) називот на давателот на услугата брз трансфер на пари односно субагентот;

3) точната адреса на местото на кое се врши услугата брз трансфер на пари и телефонскиот број;

4) почетна состојба во благајната по валути. Износот на почетната состојба мора да е еднаков на износот на крајната состојба од претходниот ден по валути;

5) износот на ефективните странски пари по валути подигнати од посебната сметка кај овластената банка или примени од давател на услуга брз трансфер на пари - банка која од Народна банка добила согласност за вршење на платен промет со странство.

6) колона 1: редниот број на трансакцијата за тој ден;

колона 2: контролниот бројот со кој е евидентирана трансакцијата во глобалниот систем за електронски трансфер на пари;

колона 3: ознаката на валутата во која се врши исплатата односно уплатата;

колона 4: име и презиме на физичкото лице кое ги користи услугите брз трансфер на пари

колона 5: единствениот матичен број на граѓанинот доколку се работи за домашно физичко лице односно бројот на пасошот доколку се работи за странско физичко лице;

колона 6: износот на ефективните странски пари кои се исплатуваат на физичкото лице;

колона 7: износот на ефективните странски пари кои ги уплатува физичкото лице;

колона 8: износот на наплатената провизијата за извршената услуга во денари;

7) износот на ефективните странски пари по валути положени на посебната сметка кај овластена банка или предадени на давател на услуга брз трансфер на пари - банка која од Народна банка добила согласност за вршење на платен промет со странство.

8) крајната состојба во благајната по валути. Износот на крајната состојба мора да е еднаков на збирот на износите од рубриките 4, 5 и 6 колона 7 намален за износот од рубриката 6 колона 6 и износот од рубрика 7.

5. Давателот на услуга брз трансфер на пари и субагентот се должни да водат посебен нумериран регистар, потпишан од одговорното лице на друштвото, за секоја трансакција која вклучува сума поголема од 2.500,00 евра во денарска противредност во кој податоците ќе се евидентираат по хронолошки редослед.

Нумерираниот регистар треба да ги содржи следните податоци (полиња):

- реден број (кој треба да биде хронолошки);
- датум на трансакцијата;
- име и презиме на физичкото лице кое ја извршило трансакцијата;
- ЕМБ или број на пасош (за нерезиденти)
- вид на валута;
- износ во валута;
- износ во денари и
- поле за потпис на одговорното лице на друштвото.

Регистар на трансакции во износи поголеми од 2.500 евра

Матичен бр. на давател на услуга/субагент:	Име на давател на услуга/субагент:	Адреса на просторијата во која се врши брзиот трансфер на пари:

Ред. бр.	Датум	Име и презиме на физичкото лице	ЕМБ или бр. на пасош	Вид на валута	Износ во валута	Износ во денари
1	2	3	4	5	6	7
Име, презиме и потпис на одговорното лице во правното лице:						

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

6. Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за начинот на водење на евиденцијата за секоја трансакција на брз трансфер на пари („Службен весник на РМ“ бр. 4/04 и 61/04).

7. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О.бр.02-15/VI-4/2007
20 јуни 2007 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

1БТП - Образец за водење на евиденција на трансакциите на брз трансфер на пари на ден: _____

1. Матичен број на давател на услуга/ субагент:	2.Назив на давател на услуга/ субагент:	3.Адреса на местото на кое се врши услугата брз трансфер на пари: Тел.бр.
4. Почетна состојба во благајната по валути:		
5.Подигната ефективa од посебната сметка кај овластена банка или примени од давател на услуга брз трансфер на пари - банка, по валути:		

6. Ред. број	Контролен број на трансакцијата	Ознака на валута	Име и презиме на физичкото лице	ЕМБ или број на пасош	Износ на исплата	Износ на уплата	Провизија во денари
1	2	3	4	5	6	7	8
				Вкупно по валути:			

7.Положена ефективa на сметка кај овластена банка или предадена на давател на услуга брз трансфер на пари - банка, по валути:
8.Крајна состојба во благајната по валути:
9.Име, презиме и потпис на лицето кое ги врши услугите брз трансфер на пари:
10.Име, презиме и потпис на одговорното лице во правното лице:

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1006.

Врз основа на член 19, алинеја 6 од Законот за енергетика ("Службен весник на РМ" бр. 63/06 од 23.05.2006 година), член 28 од Законот за акцизите ("Службен весник на РМ" бр. 32/01, 50/01, 52/01, 45/02, 98/02, 24/03, 96/04 и 38/05), член 28 и 29 од Законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на РМ" бр. 44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 21/03 и 19/04), Законот за животната средина ("Службен весник на РМ" бр. 53/05), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 25.06.2007 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НАЈВИСОКИ ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ УТВРДЕНИ СОГЛАСНО МЕТОДОЛОГИЈАТА

Член 1

Претпријатијата кои произведуваат деривати од нафта можат да ги формираат цените на одделни нафтени деривати така што највисоките производни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 30,360
- БМБ-91 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	до 30,443
- БМБ-95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	до 30,657
- БМБ -98 (БЕЗОЛОВЕН СУПЕР)	до 31,713

б) Дизел гориво	ден/лит
- Д (ДИЗЕЛ)	до 28,845
- Д-Е III	до 29,487

в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	до 29,471

г) Мазут	ден/кг
- М-1 (М)	до 18,598
- М-2	до 18,576

Член 2

Претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати и увозници (во натамошниот текст: претпријатија) ги формираат цените за одделни нафтени деривати така што:

А. Највисоките малопродажни цени (1 ГРУПА НА ЦЕНИ) да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 70,00
- БМБ-91 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	до 66,50
- БМБ-95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	до 67,00
- БМБ -98 (БЕЗОЛОВЕН СУПЕР)	до 68,00

б) Дизел гориво	ден/лит
- Д (ДИЗЕЛ)	до 53,00
- Д-Е III	до 53,50

в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	до 43,00

г) Мазут	ден/кг
- М-1 (М)	до 22,595
- М-2	до 22,569

Б. Претпријатијата што вршат промет на нафтени деривати можат да ги формираат цените за одделни нафтени деривати во однос на највисоките цени од точката А на став 1 на овој член (1 ГРУПА НА ЦЕНИ), освен од потточката "г" и тоа: за 0,5 ден/лит пониски (2 ГРУПА НА ЦЕНИ), за 1,00 ден/лит пониски (3 ГРУПА НА ЦЕНИ) и за 1,5 ден/лит пониски (4 ГРУПА НА ЦЕНИ), согласно следната табела и да изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит
МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	69,50	69,00	68,50
БМБ - 91 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	66,00	65,50	65,00
БМБ - 95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	66,50	66,00	65,50
БМБ -98 (БЕЗОЛОВЕН СУПЕР)	67,50	67,00	66,50
Д - ДИЗЕЛ	52,50	52,00	51,50
Д-Е III	53,00	52,50	52,00
Е Л - ЕКСТРА ЛЕСНО	42,50	42,00	41,50

Претпријатијата што вршат промет на нафтени деривати можат да вршат промет на секој дериват поодделно по една од цените утврдени за тој дериват во една од групите на цени определени согласно оваа одлука.

Цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен цените за мазутот М-1 и М-2, важат франко пумпна станица, а цените на мазутот М-1 и М-2 важат франко производител во земјата.

Во цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен во цените за мазутот М-1 и М-2, содржани се и трошоците за превоз од 0,50 ден/литар.

Во малопродажните цени формирани согласно овој член содржан е данокот на додадена вредност согласно Законот.

Член 3

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа одлука содржан е надоместокот за финансирање на активностите во областа на животната средина кои согласно Законот за животната средина го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	0,150
- БМБ-91 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	0,080
- БМБ-95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	0,080
- БМБ -98 (БЕЗОЛОВЕН СУПЕР)	0,080

б) Дизел гориво	ден/лит
- Д (ДИЗЕЛ)	0,030
- Д-Е III	0,030

в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	0,040

г) Мазут	ден/кг
- М-1 (М)	0,050
- М-2	0,050

Член 4

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа одлука акцизите кои ги плаќаат обврзниците согласно Законот изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	25,112
- БМБ-91 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	22,133
- БМБ-95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	22,343
- БМБ -98 (БЕЗОЛОВЕН СУПЕР)	22,135

б) Дизел гориво	ден/лит
- Д (ДИЗЕЛ)	12,340
- Д-Е III	12,121

в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	3,230

г) Мазут	ден/кг
- М-1 (М)	0,100
- М-2	0,100

Член 5

Во малопродажните цени утврдени согласно членот 2 од оваа одлука, трошоците на прометот на секој поодделен нафтен дериват од секоја ценовна група изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	Ед. мерка	(1 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ)
МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
БМБ - 91 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
БМБ- 95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
БМБ -98 (БЕЗОЛОВЕ Н СУПЕР)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
Д - ДИЗЕЛ	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
Д-Е III	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕЛ - ЕКСТРА ЛЕСНО	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
МАЗУТ М - 1	ден/кг	0,400	0,400	0,400	0,400
МАЗУТ М - 2	ден/кг	0,400	0,400	0,400	0,400

Член 6

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 00,01 часот на 26.06.2007 година.

Бр. 02-977/1
25 јуни 2007 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

1007.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 7 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ" бр. 63/2006 и 36/2007), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на седницата одржана на 25 јуни 2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство и трговија со електрична енергија ВЕСТИНГ ЕЛЕКТРИК ДООЕЛ – Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата во вршењето на енергетската дејност трговија со електрична енергија се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија" кој што е составен дел на оваа одлука.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 02- 983/1
25 јуни 2007 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

Прилог 1

Л И Ц Е Н Ц А
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

Друштвото за производство и трговија со електрична енергија ВЕСТИНГ ЕЛЕКТРИК ДООЕЛ – Скопје ул. Козле бр. 1Б, 1000 Скопје, Република Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Трговија со електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:
25 јуни 2007 година

4. Период на важење на лиценцата:
10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:
25 јуни 2017 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:
ЕЕ- 16.10.1/07

7. Број на деловниот субјект - 6199542

8. Единствен даночен број - 4030007625392

9. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

Како трговија со електрична енергија, во смисла на оваа лиценца се смета купување на електрична енергија произведена во Република Македонија или во странство, заради натамошна продажба на носителот на лиценца за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на големо, квалификуваните потрошувачи, други трговци или извоз.

10. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста:

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори за купување и продажба на електрична енергија и договори за закупување на преносен или дистрибутивен капацитет.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата може да ја врши на целата територија на Република Македонија и странство.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди непречена и континуирана испорака на електрична енергија на носителот на лиценца за снабдување на тарифни потрошувачи на големо и квалификуваните потрошувачи во согласност со склучените договори;
- обезбеди доволен преносен или дистрибутивен капацитет и регулирани услуги во согласност со применливата тарифа, пазарните правила, мрежните правила за пренос и мрежните правила за дистрибуција, за количините на електрична енергија кои се обврзал да ги испорача;
- обезбеди исполнување на условите за квалитет на електрична енергија која што ја испорачува, согласно со пропишаните норми за квалитетот и склучените договори;
- ги почитува законите, другите прописи и општи акти, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста трговија со електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;
- ги почитува мрежните и пазарните правила и техничките нормативи и стандарди за работа на системот за пренос и системот за дистрибуција на електрична енергија;
- ги почитува правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а особено Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

13. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен :

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца;
- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и
- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

14. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да доставува Годишен извештај за работењето во претходната година (извештајна година), кој особено треба да содржи податоци за количините и субјектите од кои е набавена и количините и субјектите на кои е продадена електричната енергија во текот на извештајната година, за секој месец поодделно.

15. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на дејноста до Регулаторната комисија за енергетика

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- информации за набавените и испорачаните количини на електрична енергија согласно купопродажните договори склучени со носителот на лиценцата за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на големо и квалификуваните потрошувачи, согласно Табела 1, која е составен дел на оваа лиценца.
- известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на дејноста.
- други податоци во врска со вршењето на дејноста.

16. Обврска за овозможување на пристап до објектите и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да овозможи непосреден увид во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

17. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши исклучиво во согласност со одредбите од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

ПРИЛОГ: ТАБЕЛА 1 - ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСПОРАЧАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Корисник	Испорачани количини во текот на месецот			Испорачани количини од почетокот на годината	
Снабдувач со електрична енергија на тарифни потрошувачи на големо	Планирано согласно договор	Реализирано	Реализирано	Планирано согласно договор	Реализирано
		Количина (kWh)	Цена (ден/kWh)		Количина (kWh)
Квалификуван потрошувач					

1008.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 7 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/2006 и 36/2007), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на седницата одржана на 25 јуни 2007 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На ВЕРБУНД – Тргувач со Електрична Енергија Македонија ДООЕЛ Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата во вршењето на енергетската дејност трговија со електрична енергија се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија“ кој што е составен дел на оваа одлука.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-986/1
25 јуни 2007 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

Прилог 1

Л И Ц Е Н Ц А
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

ВЕРБУНД – Тргувач со Електрична Енергија Македонија ДООЕЛ Скопје ул. Орце Николов бр. 99, 1000 Скопје, Република Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Трговија со електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:
25 јуни 2007 година

4. Период на важење на лиценцата:
10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:
25 јуни 2017 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:
ЕЕ- 17.10.1/07

7. Број на деловниот субјект - 6215092

8. Единствен даночен број - 4030007630736

9. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

Како трговија со електрична енергија, во смисла на оваа лиценца се смета купување на електрична енергија произведена во Република Македонија или во странство, заради натамошна продажба на носителот на лиценца за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на големо, квалификуваните потрошувачи, други трговци или извоз.

10. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста:

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори за купување и продажба на електрична енергија и договори за закупување на преносен или дистрибутивен капацитет.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата може да ја врши на целата територија на Република Македонија и странство.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди непречена и континуирана испорака на електрична енергија на носителот на лиценца за снабдување на тарифни потрошувачи на големо и квалификуваните потрошувачи во согласност со склучените договори;
- обезбеди доволен преносен или дистрибутивен капацитет и регулирани услуги во согласност со применливата тарифа, пазарните правила, мрежните правила за пренос и мрежните правила за дистрибуција, за количините на електрична енергија кои се обврзал да ги испорача;
- обезбеди исполнување на условите за квалитет на електрична енергија која што ја испорачува, согласно со пропишаните норми за квалитетот и склучените договори;
- ги почитува законите, другите прописи и општи акти, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста трговија со електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;
- ги почитува мрежните и пазарните правила и техничките нормативи и стандарди за работа на системот за пренос и системот за дистрибуција на електрична енергија;
- ги почитува правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а особено Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

13. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен :

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца;
- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и
- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

14. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да доставува Годишен извештај за работењето во претходната година (извештајна година), кој особено треба да содржи податоци за количините и субјектите од кои е набавена и количините и субјектите на кои е продадена електричната енергија во текот на извештајната година, за секој месец поодделно.

15. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на дејноста до Регулаторната комисија за енергетика

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- информации за набавените и испорачаните количини на електрична енергија согласно купопродажните договори склучени со носителот на лиценцата за снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на големо и квалификуваните потрошувачи, согласно Табела 1, која е составен дел на оваа лиценца.
- известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на дејноста.
- други податоци во врска со вршењето на дејноста.

16. Обврска за овозможување на пристап до објектите и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да овозможи непосреден увид во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

17. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши исклучиво во согласност со одредбите од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

ПРИЛОГ: ТАБЕЛА 1 - ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСПОРАЧАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Корисник	Испорачани количини во текот на месецот			Испорачани количини од почетокот на годината	
Снабдувач со електрична енергија на тарифни потрошувачи на големо	Планирано согласно договор	Реализирано	Реализирано	Планирано согласно договор	Реализирано
		Количина (kWh)	Цена (ден/kWh)		Количина (kWh)
Квалификуван потрошувач					

ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ ВИ НУДИ:

CD-ROM изданија

1) Поединечни CD-ROM изданија 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 и DVD за 2006 година.....600,00 денари

2) Комплет CD-ROM изданија 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 и DVD за 2006 година.....3.400,00 денари

Цените се со пресметан ДДВ.

П О Р А Ч К А БР. 79

Со ова неотповикливо порачуваме:
CD-ROM изданија:
1) Поединечни CD-ROM изданија во _____ примероци за _____ година;
2) Комплет во _____ примероци (2001 _____; 2002 _____; 2003 _____; 2004 _____, 2005 _____ и DVD за 2006 година _____примероци).

Доказот за извршена уплата и порачката ги испраќаме по пошта.

Порачател: _____

Место: _____, **ул.** _____, **бр.** _____, **тел./факс** _____

Моб. _____

Потпис на порачателот

Во _____, _____**2007 година.** **(М.П.)** _____

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2007 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2007079